

SIKAJOEN LAULU

Nytpä lauluni Siikajoki sulle soi
paikkaa armaampaa päällä maan ei olla voi,
täällä vain, kotonain, hyvän olon mieleen sain
Siikajoella olla mä tahdon.

Missä aavana Pohjanlahti aukeaa,
siellä viimeinpä virran juoksu raukeaa,
joen vuo meren luo Siikajoen vedet tuo,
levon löytää se juoksunsa jälkeen.

Onpa uljaita, Siikajoki, menneet työs:
vainolainen kun tänne koitti tulla myös,
täällä kun, taistelun, kävi Suomi tunnetun
voitonpäivästä laulut ne kertoo.

Hautakummun ja muistokiven jylhän luo
monet askeleet pyhäamuin kirkkoon tuo.
Kellot soi, huminoi, muistomerkki mieleen toi,
ajan entisen aukeilla näillä.

Meren myrskyt ja rauhalliset rantaveet
Karinkannan ja Tauvon hiekkaa on huuhtoneet
usein lie miehen tie kohti Seljänsuuta vie
kalaparvet siel' pyytäjää oottaa.

Aina astuissa Siikajoen rantaa päin
merituuli se lempeästi laulaa näin:
tule vaan soutamaan, veden viljaa noutamaan,
sua aalloilla tahdon mä kantaa.

Vielä silloin kun teillä enää kulje en
kuvas kauniina säilyy joukos muistojen,
ehkä sun, kaivatun, näen vielä kerran, kun
elon vaiheet mun mailleni johtaa.

san. ja sov.
Martti Salovaara

SOTAMUISTOJA

SIKAJOEN VETERAANIMATRIKKELI

SOTAMUISTOJA

SIKAJOEN VETERAANIMATRIKKELI

Sotaveteraanit - Pohjois-Pohjanmaan piirille

Luettavaksi ja käyttöönne ?

Yhteistyökeskuksien

Vesa Ojampere

Siihtajien verkostoyhteistyö-
toimikunta

SOTAMUISTOJA

SIKAJOEN
VETERAANIMATRIKKELI

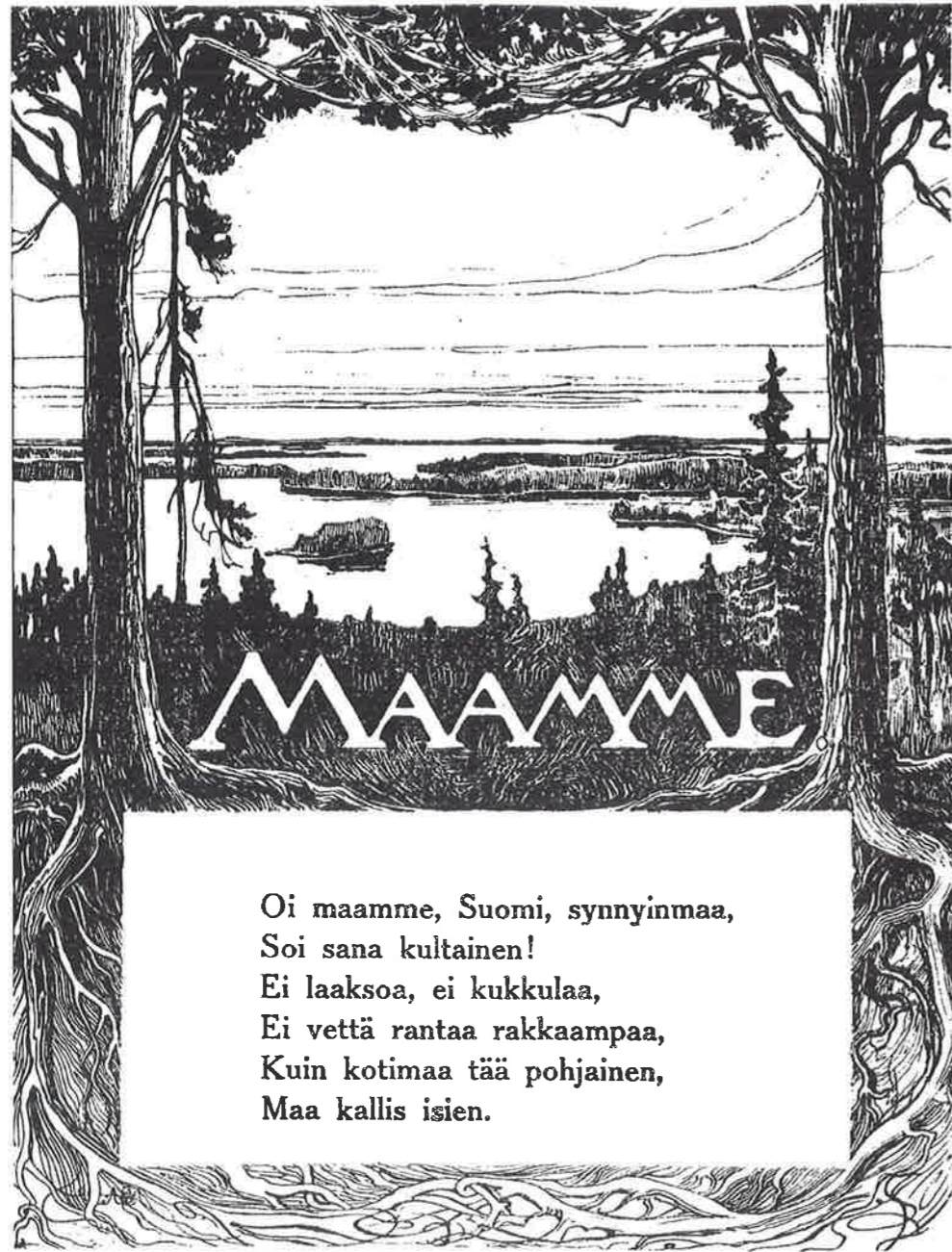
1918

1939–1940

1941–1945

SIKAJOEN
VETERAANIMATRIKKELITOIMIKUNTA
1998

Oi maamme, Suomi, synnyinmaa,
Soi sana kultainen!
Ei laaksoa, ei kukkulaa,
Ei vettä rantaa rakkaampaa,
Kuin kotimaa tää pohjainen,
Maa kallis isien.

ISBN 952-91-0543-6

ProPrint Raahen Kirjapaino Oy 1998

LUKIJALLE

Käsillä oleva kirja on siikajokisten sotamuisto vapaussodan, Talvisodan, jatkosodan ja Lapin sodan ajalta. Tässä kuvatut ajat olivat kansamme murrosaikojä. Sodissa toimineet miehet, lotat, samoin kuin kotirintamalla, kenttäsairaaloissa sekä hyvin monissa muissa tehtävissä olleet ovat ansainneet tämän kirjan. Kertojien rivit ovat harvenneet kirjassa kuvatuista ajoista, yhä useampi viime sotienkin veteraani on jo saanut kutsun viimeiseen iltahuutoon. Haluamme tämän kirjan jäävän kertomaan heidän elämästään ja osuudesta noina vaarojen ja ratkaisujen aikoina.

Siikajoen veteraanimatrikkelin teko on ollut paikkakunnan veteraanien keskuudessa esillä jo 1980-luvun lopulla. Matrikkelityö aloitettiin v. 1991, jolloin Siikajoen Lions Clubin 10-vuotisjuhlassa lumijokinen Erkki Laurila kehotti paikallisia leijonia yhdessä veteraanien kanssa toteuttamaan ajatuksen paikkakunnan oman veteraanimatrikkelin tekemisestä. Tietojen keruu aloitettiin kesällä 1991 veteraaneja haastatteleamalla. Samalla henkikirjoista etsittiin niitä siikajokisia, jotka olisivat voineet olla sodissa mukana. Veteraanimatrikkelin kokoaminen jäi ajoittain aivan liian vähälle päivastuun kantaneiden "siviilitöiden" kiireiden vuoksi. Onneksi näinä hiljaisempina kausina veteraanit muistivat pitää asiaa esillä. Kirjaksi tiedonpalaset alkoivat hahmottua kunnolla, kun Siikajoen kunnan kautta työtä tekemään saatiin Raija Nikkilä. Päivastuu matrikkelin toimituksesta on ollut Nikkilän ohella Vesa Ojanperällä ja Kalevi Kiviniityllä. Heidän ohella tietoja on ollut kokoomassa suuri joukko veteraaneja, lottia, Siikajoen leijonia, kotiseutuyhdistyksessä toimineita ja muita paikkakuntalaisia.

Lähtökohdaksi matrikkelitietoihin muotoutui vähitellen, että kirjasta tehdään mahdollisimman kattava. Matrikkeliin pyrittiin saamaan mukaan kaikki siikajokiset veteraanit ja lotat, jotka ovat olleet täällä sotien aikana tai vaikuttaneet paikkakunnalla pitkään sotien välissä tai niiden jälkeen. Tavoite osoittautui kovaksi, koska kaikkia tietoja ei voitu saada tai tarkistaa. Virheitä ja puutteita tuntui aina vain löytyvän. Vieläkin kirjaan on saattanut jäädä virheitä. Mahdollisia puutteita matrikkelitoimikunta pahoittelee etukäteen.

Matrikkeliosan lisäksi kirjassa on julkaistu Vesa Ojanperän kokoama Siikajoen suojeluskunnan historiikki ja Raija Nikkilän kokoama Siikajoen Lotta Svärd-yhdistyksen historiikki. Samoin on esitetty hieman perusteellisemmin sotien vaiheet. Näistä voi katsoa taustoja matrikkeliosassa annettuihin tietoihin, julkaistuihin kertomuksiin ja kirjeisiin.

Matrikelitietojen keruun yhteydessä saatiin myös runsaasti haastattelu- materiaalia, joista valitettavasti vain osa on voitu julkaista tässä yhteydessä. Kaikki syntynyt haastattelu ym. materiaali, joka on annettu niin ettei sitä tarvitse palauttaa, säilytetään Siikajoen kotiseutuarkistossa.

Veteraanimatrikelitoimikunta lausuu parhaat kiitokset kaikille veteraaneille, lotille ja muillekin hankkeessa mukana olleille, Siikajoen kunnalle, yhteisöille ja yrityksille, jotka ovat olleet myötävaikuttamassa tämän kirjan syntymiseen. Ilman heidän käyttöömmä antamaa materiaalia ja tietoja sekä taloudellista tukea ei tätä kirjaa olisi voitu tehdä. Matrikelitoimikunta toivoo, että kirja vastaa mahdollisimman hyvin siihen asetettuihin toiveisiin ja antaa lukijoille antoisia lukuhetkiä.

Siikajoella marraskuun 20. päivänä 1998

Siikajoen veteraanimatrikelitoimikunta

ISÄNMAALLE

Yks voima sydämeen kätkeyty on,
se voima on puhdas ja pyhä;
Se tuttu on vai tuntematon,
niin valtaa se mieliä yhä,
salamoina se tuntehet saa palamaan,
se taivaast' on kotoisin, kerrotaan,
ja isänmaa on sen nimi.

Se tunnussana se Suomenmaan
vei urhot kuolon teille,
vei nälkää, vaaroja voittamaan,
vei valoa voittamaan meille;
Ja rauhan töissä se ollut on,
se toivon tähti sammumaton,
joka tien vapautehen viittaa.

Niin aina olkohon Suomenmaass',
ain uljuutt', uskollisuutta!
Kun vaara uhkaa, ne luokohot taas
vapautta ja valoa uutta!
Tää maa ei koskaan sortua saa,
eläköön tämä muistojen, toivojen maa,
eläköön, kauan eläköön Suomi!

Paavo Cajander

SUOMALAISTEN VAPAUTUKSEN HISTORIAA

Suomen kansalle on maamme itsenäisyys tärkeimpiä asioita. Itsenäinen Suomi on vielä nuori valtio, joka viettää 100-vuotisjuhliansa vuonna 2017.

Suomi oli Ruotsin yhteydessä noin 700 vuotta. Ruotsin kautta meille tuli länsieurooppalaisia kulttuuri vaikutuksia. Venäjän ollessa itäinen rajamaa vaikutuksia tuli myös sieltä. Ruotsi ja Venäjä kävivät vuosisatojen ajan ankaraa kilpailua, joka ilmeni välissä olevan Suomenkin alueella usein toistuvina sotiina. Siikajokilaakso joutui 1500-luvun lopulla kokonaan venäläisten suorittaman hävityksen kohteeksi, kodit ja Siikajoen kirkkokin poltettiin.

Suuren Pohjansodan seurauksena maamme joutui taas voimakkaan vainon kohteeksi. Aika tunnetaan isona vihana, jolloin myös Siikajoen väestöstä surmattiin satoja miehiä, naisia ja lapsia. Ruotsi menetti Karjalan Venäjälle vuonna 1721 solmitussa Uudenkaupungin rauhassa. Jäljelle jäänyt osa Suomea joutui

Siikajoen kirkko

Siikajoki

Siikajoen kolmas kirkko vuodelta 1701, jonka ympärillä käytiin venäläisiä vastaan Siikajoen taistelu 18.4.1808. Kuva Siikajoen kotiseutuyhdistys.

tämän jälkeen Ruotsin sisäisen politiikan voimakkaaseen vaikutukseen. Uuden sodan ja sitä seuranneen pikkuvihan aikana Venäjän keisarinna *Elisabet* antoi vuonna 1742 manifestin, jossa hän esitti suomalaisille mahdollisuutta oman hallituksen asettamiseen ja siirtymiseen hänen suojelukseen. Tämä oli tiettävästi ensimmäinen julkinen esitys Suomen itsenäisyydestä. Suomen itsenäisyyttä ryhdyttiin pohtimaan erityisesti upseeriston piirissä 1700-luvun loppupuolella, kun maamme oli taas sodan jaloissa.

Suurvaltopolitiikkaan liittyen *Aleksanteri I* aloitti Ranskan keisari *Napoleonin* kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella vuonna 1808 sodan Ruotsia vastaan. Tavoitteena oli Suomen liittäminen Venäjän valtakuntaan. Tähän Suomen sotaan kuului Siikajoen taistelu, jossa saavutettiin sodan ensimmäinen voitto venäläisistä. Tappioon päättyneen sodan rauhanehdoissa Ruotsin oli luovutettava koko Suomen alue Venäjälle. Sodan seurauksena jo 1.12.1808 keisari määräsi, että Suomen asiat oli esiteltävä hänelle suoraan eikä Venäjän ministereiden kautta. Suomen erityisasema vahvistettiin Porvoon valtiopäivillä vuonna 1809. Keisarin mielestä Suomi korotettiin kansana kansakuntien joukkoon. Tosin jo Ruotsin vallan aikana oli puhuttu pitkään svealaisten, göötalaisten ja suomalaisten kansakunnista. Suomen rajat muotoutuivat nyt lännessä Tornionjokeen ja idässä Karjalan kannakselle Rajajoelle.

Venäjän virkavalta suhtautui nopeasti kansallisromanttisiin isänmaallisuusaatteisiin vielä 1800-luvun puolessavälissä. *Aleksanteri II:n* toimesta järjestettiin valtiopäivät vuonna 1863, mutta jo tuolloin venäläisten epäluulo heräsi joidenkin suomalaisten esittämien, pitkälle vietyjen itsemäärämisesityksien takia. Maassamme koettiin voimakas henkinen ja taloudellinen kasvu. Suomen erikoisasema vahvistui vielä, kun saatiin oma raha vuonna 1862 ja oma sotaväki perustettiin vuonna 1878. Suomessa uskottiin suurvallan yhteydessä olemisen kuuluvan autonomian etuihin. Maaseudun kannalta oli merkittävää, että maaorjuutta ei Suomen alueella otettu käyttöön kuten muualla Venäjällä.

Kansallistunnon kohoaminen näkyi myös Venäjällä. Uskosta venäläisen yhteiskunnan ylemmyyteen nousi 1800-luvun loppupuolella kansalliskiihko, joka aiheutti vastustusta vähemmistökansalaisuuksien omaa kulttuuria ja omia laitoksia kohtaan. Venäjää yhtenäistettiin, joka johti vakaviin kapinoihin mm. Puolassa.

Keisari *Nikolai II* antoi 15. helmikuuta 1899 julistuskirjan, Helmikuun manifestin, jolla Suomen omien valtioelinten vaikutusmahdollisuudet supistettiin lausunnonantajan asemaan. Tätä seurasivat yhä jyrkkenevät venäläistämistöi-

menpiteet. Suomessa keisaria pyydettiin palauttamaan lailliset olot. Vaatimuksen tueksi kerättiin nopeasti adressi, jossa oli 523 000 nimeä ja siinä pyydettiin keisaria palauttamaan lailliset olot. Viidensadan kunnan edustajat lähtivät viemään adressia keisarille, joka ei kuitenkaan ottanut lähetystä edes vastaan. Siikajoelta lähetystössä oli mukana *Heikki Nikola*.

Heikki Nikola (s. 15.11.1845, k. 16.7.1921), joka oli Siikajoelta viemässä kansalaisadressia keisari Nikolaille.

Suomessa esiintyi luonnollisesti myös myöntömyyttä Venäjän toimiin. Korostettiin, että sen vaatimukset johtuivat poliittisista ja strategisista syistä. Vanhasuomalaiset näkivät myöntömyyden turhaksi. Perustuslailliset lähtivät toimintaan vaatien lakien ehdotonta noudattamista. Keisari oli ryhtynyt yksipuolisesti toimimaan perustuslain syrjäyttämiseksi ja siten mitätöimään suomalaisten oikeudet. Työväestö liittyi myös passiiviseen rintamaan. Se ei kuitenkaan liittynyt perustuslaillisiin. Tämä ei sopinut luokkataisteluoppiin. Sosiaalidemokraatit olivat sisäisen itsenäisyyden kannalla. Joukkovoiman käytön halukkuus ilmeni sitten suurlakon selvittelyissä.

Venäjän tappiollinen sota Japania vastaan nosti esille sisäisen tyytymättömyyden koko valtakunnassa. Kesäkuussa 1904 *Eugen Schauman* ampui Suomessa tapahtuvan venäläistämispolitiikan toteuttajan *Nikolai Bobrikovin*. Seuraavana kesänä vaadittiin Helsingin Senaatintorilla suuressa mielenosoituksessa Suomelle jo itsemäärämisoikeutta.

Venäjällä puhjennut suurlakko (30.10.-7.11.1905) herätti yhä useamman poliittiseen toimintaan. Lakon yhtenä seurauksena oli keisarillisen manifestin julistaminen, jolla kumottiin useimmat annetut laittomat asetukset. Uuden yksikamarisen eduskunnan mahdollistanut valtiopäiväjärjestys oli edistysmielinen. Se hyväksyttiin v. 1906 säätyeduskunnan toimesta. Silloin eduskuntaan valinta tehtiin yleisemmäksi kuin missään Euroopan maassa. Jokaiselle 24 vuotta täyttäneelle kansalaiselle, miehille ja naisille myönnettiin oikeus ottaa osaa näihin vaaleihin ja kaikille tuli yhtäläinen äänioikeus. Naiset saivat

äänioikeuden ensimmäisenä Euroopassa. Uusi kansanvaltainen eduskunta koontui ensimmäisen kerran v. 1907. Ensimmäisen yksikamarisen eduskunnan jälkeen toimi vuosina 1908-1914 viisi eduskuntaa, joissa oltiin yksimielisiä autonomian suojelemisesta. Venäläiset aloittivat kuitenkin kenraalikuvernööri *F.A. Seyn* johdolla Suomessa uuden sortokauden, jota kesti maailmansodan syttymiseen asti. Pyrittiinpä tässä yhteydessä liittämään Karjalan kannakselta Kivennapaa ja Uusikirkkoa Venäjään.

Euroopan kansalliset jännitteet sytyttivät ensimmäisen maailmansodan sen jälkeen, kun Sarajevossa oli murhattu Itävallan kruununprinssi *Frans Josef* puolisoineen elokuussa 1914. Sodan puhjettua tuli Suomen sotilaallinen asema esille aina Pohjanlahden rannikoita myöten. Venäläiset pelkäsivät erityisesti saksalaisten maihinnousua. Suomessa olleita venäläisiä sotavoimia lisättiin niin, että vuoteen 1917 mennessä niiden vahvuus oli n. 100 000 miestä. Sotatilalla vallitessa haluttiin suomalaisten kansalaisvapaudet hallinnollisin määräyksin tukahduttaa. Eduskunta ei voinut kokoontua. Maan tulevaisuus koettiin laajoissa piireissä erittäin huolestuttavana.

Jääkäri liike itsenäisyyden takeeksi

Maailmansodan ensimmäisen vuoden 1914 marraskuussa tuli esiin Venäjän hallituksen Suomen ohjelma, joka merkitsi Saksan uhkan poistuttua Suomen autonomian kokonaan hävittämistä.

Tämä herätti nuorisossa, joka oli lapsuudessa saanut vaikutuksia sortokaudesta, suurta epätoivoa tulevaisuudesta. Ensimmäisenä olivat liikkeellä ylioppilaat. Suomessa ei ollut vuodesta 1905 omia joukko-osastoja, joten suomalaisilta puuttui sotilaallinen koulutus. Täydellistä irtautumista Venäjästä pidettiin tarpeellisena. Vuoden 1914 marraskuun 20. päivänä pidettiin Helsingissä kokous, jossa päädyttiin valmistelemaan kansannousua Venäjää vastaan. Päädyttiin asiaan, että sotilaskoulutus täytyy järjestää ulkomailla. Kävi ilmi, että Ruotsissa koulutusta ei voinut saada. Silloin käännyttiin Saksan puoleen Tukholmassa olleen saksalaisen sotilasasiamiehen avulla. Saksan ulkoasiainministeriö, sotaministeriö ja yleisesikunta hyväksyivät tammikuun lopussa v. 1915, että 200 suomalaista ylioppilasta saisi Saksassa neljän viikon sotilaskoulutuksen.

Koulutus naamioitiin partiotoiminnaksi. Sitä johti Saksan partiopoikaliikkeen johtaja majuri *M. Bayer*. Helmikuusta 1915 alkoi kokoontua 183 nuorta miestä käsittävä jääkärien kantajoukko Hampurin lähelle Lockstedtiin. Koulutusaikaa saatiin useaan otteeseen pidennettyä. Pfadfinder- ja Feldmeister -kurssit

saatiin vihdoinkin elokuussa 1915 laajennettua saksalaisen jääkäripataljoonan vahvuiseksi osastoksi. Suomessa värvättiin kaikista kansankerroksista koulutettavia. Heidät lähetettiin suunniteltuja syrjäisiä etappiteitä pitkin Ruotsin kautta Saksaan.

Suomalaiset jääkärit Saksassa leirillä 1916-1917. Kuva Jukka Klemetti.

Kuninkaalliseen Preussin Jääkäripataljoona 27:ään, jonka nimen suomalaisten osasto oli saanut, liittyi kaikkiaan 1894 miestä ja kaksi sairaanhoitajaa. Jääkärit olivat lähtöisin kaikista yhteiskuntaryhmistä. Oulun läänin alueelta oli mukana n. 200 miestä, heistä siikajokilaaksolaisia oli 13. Siikajoelta koulutukseen osallistui *Juuso Klemetti*. Hän liittyi 27. Jääkäripataljoonaan 26.2.1916 kuuluen siellä 4. komppaniaan. Klemetti osallistui Misse-joen ja Riianlahden taisteluihin asemotavaiheessa. Hänet komennettiin vuoden 1917 alussa Berliiniin lähetettäväksi erikoistehtäviin Suomeen. Klemetti palasi kuitenkin vielä omaan osastoonsa. Suomeen Juuso Klemetti palasi pääjoukon mukana 25.2.1918. Klemetti toimi vapaussodan aikana joukkuealiupseerina ottaen osaa mm. Tampereen saartoon ja Viipurin valloitukseen.

Jääkärit lähetettiin Saksa-Venäjän rintamalle taistelukokemusta saamaan. Rintamalle siirron tunnelmaista kertoi ylijoukkueen johtaja *Runar Appelgren*: ”Älkäämme unohtako, että tuskin vuosisataakaan on kulunut siitä, kun esiamme kävivät Siikajoella, Lapualla ja Oravaisissa perivihollisiaan vastaan

paljastetuin miekoin". Jääkärit taistelivat Missen, Schmardenin, Riianlahden ja Aa-joen taisteluissa nykyisen Latvian alueella. Rintamalla kaatui kolme-toista jääkäriä. Maaliskuun 1917 vallankumouksen puhjettua Venäjällä pataljoona siirrettiin rintamalta Libauhun odottamaan pääsyä Suomen tapahtumiin.

Kuninkaallisen Preussin Jääkäripataljoona 27:n kunnaksi lyöty mitali vuodelta 1927, jossa keskellä on jääkäriristi tunnusnumeroinen. Kuva Sotasokeat ry:n kevätojulkaisu v. 1981.

Odotusaika muodostui pitkäksi. Pataljoonassa ei ollut tarkkoja tietoja Suomessa vallitsevista tilanteista. Valmiuksia ylläpidettiin ja hyvin koulutettuja jääkäreitä oli jäljellä 1261 hyvin yhtenäisenä valiojoukkona. Osa koulutuksen saaneista oli karsiutunut. He eivät olleet oppineet riittävästi sotilastaitoja, olivat epäluotettavia tuleviin tehtäviin tai karsiutuivat muista syistä. Useimmat karsiutuneista palasivat kotimaahan vasta syksyllä 1918. Kansan keskuudessa heidät muistetaan myös pottujääkäreinä, vaikka monet heistäkin olivat osallistuneet taisteluihin muiden jääkärien rinnalla. Siikajokisista *Henry Keskitalo* liittyi 27. Jääkäripataljoonaan 11.2.1916 ja taisteli mm. Misse-joella ja Riianlahden rannikkoasemissa sekä osallistui Schmardenin hyökkäykseen. Loppuvuodesta 1916 hänet siirrettiin Altonan työosastoon ja edelleen siviilitehtäviin. Keskitalo palasi Suomeen vasta 1.8.1918.

Venäjän tsaarin valtaistuini kukistui Pietarissa 15. maaliskuuta 1917. Suomessa perustettiin suojelukaarteja, sillä kansallinen sotaväki puuttui ja maassa olevat venäläiset joukot alkoivat käydä rauhottomiksi. Järjestyksen ylläpitämiseksi työväenkaartien toimintaa tehostettiin ja suojeluskuntia perustettiin. Yleislakon alkaessa marraskuussa oli työväenkaartiin kuuluvia n. 30 000 ja suojeluskuntalaisia n. 20 000. Aseita hankittiin ja niillä pyrittiin järjestämään harjoit-

telua. Siikajoelle sijoitettu suuri 220 miehen santarmiosasto vaikeutti täällä tapahtuvaa suojeluskuntien toimintaa ja aiemmin myös esti jääkäriksi värväytymisen.

Vuoden 1917 heinäkuun matruusikapinan ja syksyisen ns. Kornilovin kapinan jälkeen tehty Venäjän uusi lokakuun vallankumous nosti bolševikit valtaan 7.11.1917. Vallankumousta johtanut *V.I. Lenin* tuli Pietariin Suomen kautta. Vallasta syösty *Kerenski* pakeni hankin maamme kautta länteen. Suomen senaatti antoi itsenäisyysjulistuksen ilmoituksena eduskunnalle, joka hyväksyi sen 6. joulukuuta 1917. Suomalaisten tuli saada itsenäisyydelle Venäjän ja muiden ulkovaltioiden tunnustus. Senaatti ryhtyi hankkimaan tunnustusta nopeasti. Ensin täytyi saada Venäjän tunnustus neuvostohallitukselta, jota johti Lenin. Suomen lähetystö sai vuoden 1917 viimeisenä päivänä kansankomissaarien neuvoston allekirjoittaman kirjelmän, jossa esitettiin toimeenpanevalle keskuskomitealle Suomen valtiollisen itsenäisyyden tunnustamista. Tammikuun 4. päivänä 1918 keskuskomitea hyväksyi kirjelmän. Venäjän jälkeen Suomen tunnustivat samana päivänä Ruotsi ja Ranska, sekä Saksa kaksi päivää myöhemmin.

Vapaus hankittava taistellen

Suomi pyrki puolueettomaksi maaksi. Kuitenkin maa oli menossa kohti törmäystä, sillä venäläiset eivät olleet poistuneet niin kuin hallitus olisi halunnut. Vielä vapaussodan puhjetessakin maassamme oli noin 40.000 venäläistä sotilasta. Lisäksi suurlakosta alkaen oli tapahtunut selvää kahtiajakautumista suomalaisten keskuudessa. Suomessa täytyi saada turvattua järjestys Venäjän takia, mutta myös uhkaavaa sisäistä kumousta varten.

Ensimmäiset yhteenotot käytiin Karjalassa 22.1.1918, kun jääkäri *W. Hägglund* yritti vallata Viipurin. Samaan aikaan Sortavalassa, Joensuussa ja Antreassa kaapattiin venäläisiltä aseita. Senaatti hyväksyi 25. päivänä tammikuuta 1918 suojeluskunnat hallituksen joukoiksi. Työväestössä oli maltillisia, mutta punakaartit valmistelivat vallankumousta tammikuussa 1918. Vallankumouskäsky annettiin 26.1. Helsingissä ja punakaartit miehittivät pääkaupungin keskeiset paikat ja pääsivät valtaan myös Etelä-Suomen suurimmissa kaupungeissa. Tammikuussa 1918 senaatti oli nimittänyt Suomen armeijan ylipäälliköksi *Carl Gustaf Emil Mannerheimin*. Tammikuun lopulla oli Suomessa vieläkin noin 20 000 venäläistä sotilasta, ja heillä oli raskasta aseistusta. Mannerheim antoi 28.1. käskyn riisua aseista Etelä-Pohjanmaan venäläiset. Kovin suurta vastarintaa ei tullut ja aseita saatiin saaliiksi. Aseriisunnalla Mannerheim loi Vaasan seudusta tärkeän tukialueen.

SUOMEN KANSALLE

Suomen Eduskunnan istunnossa tänä päivänä on Suomen senaatti puheenjohtajansa kautta antanut Eduskunnan käsiteltäväksi m.m. ehdotuksen uudeksi hallitusmuodoksi Suomelle. Antaessaan tämän esityksen Eduskunnalle on Senaatin puheenjohtaja Senaatin puolesta lausunut: Suomen Eduskunta on 15. päivänä viime marraskuuta, nojaten maan Hallitusmuodon 38 §:ään, julistautunut korkeimman valtiovallan haltijaksi sekä sittemmin asettanut maalle hallituksen, joka tärkeimmäksi tehtäväkseen on ottanut Suomen valtiollisen itsenäisyyden toteuttamisen ja turvaamisen. Tämän kautta on Suomen kansa ottanut kohtalonsa omiin käsiinsä, ja nykyiset olot sekä oikeuttavat että velvoittavat sen siihen. Suomen kansa tuntee syvästi, ettei se voi täyttää kansallista ja yleisinhimillistä tehtäväänsä muuten kuin täysin vapaana. Vuosisatainen vapaudenkaipuumme on nyt toteutettava; Suomen kansan on astuttava muiden maailman kansojen rinnalle itsenäisenä kansakuntana.

Tämän päämäärän saavuttamiseksi tarvitaan lähinnä eräitä toimenpiteitä Eduskunnan puolelta. Suomen voimassaoleva Hallitusmuoto, joka on nykyisiin oloihin soveltumaton, vaatii täydellistä uusimista, ja siitä syystä hallitus nyt on Eduskunnan käsiteltäväksi antanut ehdotuksen Suomen hallitusmuodoksi, ehdotuksen, joka on rakennettu sille perusteelle, että Suomi on oleva riippumaton tasavalta. Katsoen siihen, että uuden hallitusmuodon pääperusteet on saatava viipymättä voimaan, on Hallitus samalla antanut esityksen perustuslain säännöksiksi tästä asiasta sekä eräitä muitakin lakiehdotuksia, jotka tarkoittavat tyydyttää kipeimmät uudistustarpeet ennen uuden hallitusmuodon aikaansaamista.

Sama päämäärä vaatii myös toimenpiteitä Hallituksen puolelta. Hallitus on kääntynyt toisten valtojen puoleen saadakseen maamme valtiollisen itsenäisyyden kansainvälisesti tunnustetuksi. Tämä on erityisesti nykyhetkellä sitä välttämättömämpää, kun maan täydellisestä eristäytymisestä aiheutunut vakava asema, nälänhätä ja työttömyys pakottavat Hallitusta asettumaan suoranaisiin väleihin ulkovaltojen kanssa, joiden kiireellinen apu elintarpeiden ja teollisuutta varten välttämättömien tavarain maahantuomiseksi on meidän ainoa pelastuksemme uhkaavasta nälänhädästä ja teollisuuden pysähtymisestä.

Venäjän kansa on, kukistettuansa tsaarivallan, useampia kertoja ilmoittanut aikovansa suoda Suomen kansalle sen vuosisataiseen sivistyskehitykseen perustuvan oikeuden omien kohtaloitensa määrittämiseen. Ja laajalti yli sodan kaikkien kauhujen on kaikunut ääni, että yhtenä nykyisen maailmansodan tärkeimmistä päämääristä on oleva, ettei yhtäkään kansaa ole vastoin tahtoansa pakotettava olemaan toisesta riippuvaisena. Suomen kansa uskoo, että vapaa Venäjän kansa ja sen perustava kansalliskokous eivät tahdo estää Suomen pyrkimystä astua vapaiden ja riippumattomien kansojen joukkoon. Ja Suomen kansa rohkenee samalla toivoa maailman muiden kansojen tunnustavan, että Suomen kansa riippumattomana ja vapaana paraiten voi työskennellä sen tehtävän toteuttamiseksi, jonka suorittamisella se toivoo ansaitsevansa itsenäisen sijan maailman sivistyskansojen joukossa. Samalla kuin Hallitus on tahtonut saattaa nämä sanat kaikkien Suomen kansalaisten tietoon, kääntyy Hallitus kansalaisten, sekä yksityisten että viranomaisten puoleen, hartaasti kehottaen kutakin kohdastansa, järkähtämättömästi noudattamalla järjestystä ja täyttämällä isänmaallisen velvollisuutensa, ponnistamaan kaikki voimansa kansakunnan yhteisen päämäärän saavuttamiseksi tänä ajankohtana, jota tärkeämpää ja ratkaisevampaa ei tähän asti ole Suomen kansan elämässä ollut.

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 1917.

Suomen Senaatti:

P. E. SVINHUFVUD	E. N. SETÄLÄ
KYÖSTI KALLIO	JALMAR CASTREN
ONNI TALAS	ARTHUR CASTREN
HEIKKI RENVALL	JUHANI ARAJÄRVI
ALEXANDER FREY	E. Y. PEHKONEN
O. W. LOUHIVUORI	

Jo seuraavana päivänä Etelä-Pohjanmaan esimerkkiä tuli seurata Pohjois-Pohjanmaallakin. Siikajoella paikkakunnalle jääneiden muutamien venäläisten merisotilaitten aseistariisuminen onnistui ilman verenvuodatusta. Vaasan senaatti määräsi 18. helmikuuta 21- 40-vuotiaat asekuuntoiset miehet kutsuntoihin. Jääkärit palasivat Saksasta Vaasaan 25. helmikuuta. Kutsuntojen kautta oli saatu muodostettua noin 2/3-osaa valkoisesta armeijasta. Erikoiskoulutusta annettiin osan jääkäreistä toimiessa kouluttajana.

Nämä miehet olivat riisumassa venäläisiä aseista Siikajoella 29.1.1918. Seisomassa vas. Samuli Kuivala, edessä kyykyssä 1. vas. Heikki Kiviniitty, 2. Aappo Kaijankoski, 3. Heikki Nikola, 4. Yrjö Pirilä. Yläriivi vas. Antti Ojala, V.H. Kuivala, Juho Myllyoja, Kalle Penttilä, Heikki Haikara (Hahtola) ja Juho Impola. Kuva Siikajoki-Seura.

Rintamalinja muodostui linjan Pori-Tampere-Heinola-Viipuri pohjoispuolelle, jolla käytiin helmikuun alussa taisteluita mm. Luviolla, Vilppulassa, Ruovedellä, Mäntyharjulla ja Antreassa. Punakaartit puhdistivat Etelä-Suomea suojeluskuntajoukoista. Punaisten hyökkäys rintamalla alkoi 21.2 tavoitteena Haapamäen saavuttaminen. Muutaman päivän rynnistyksen jälkeen yleishyök-

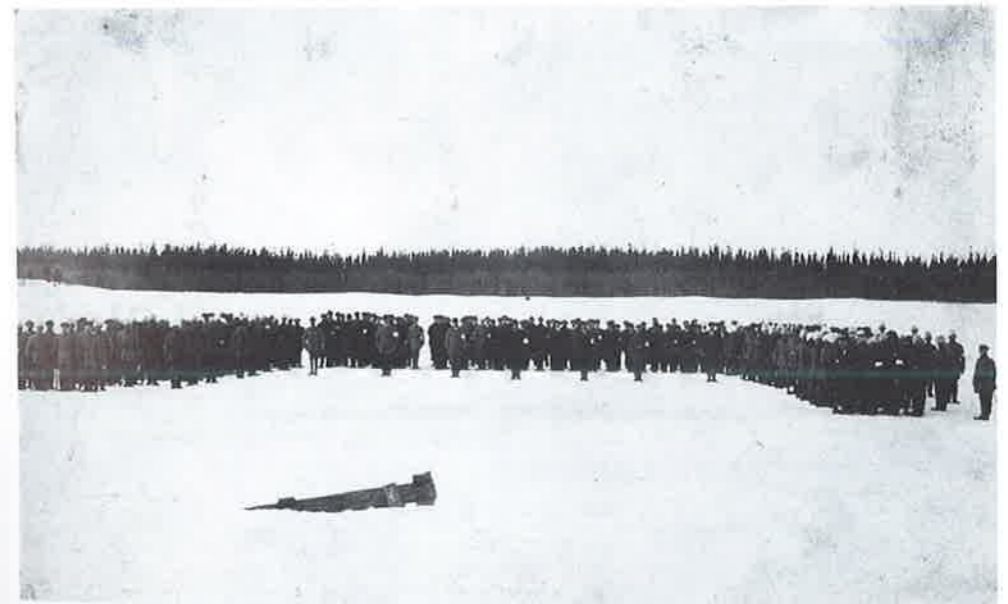
Oulun valloituksen jälkeinen eteläpohjalaisten paraati Oulussa 3.2.1918. Kuva Erkki Penttilä.

Siikajoen suojeluskunta Oulun valloituksen muistojuhlilla 4.2.1919 vuosi valloituksen jälkeen. Istumassa 1. vas. Heikki Pudas, 2. Matti Niemi, 4. Samuli Kuivala. Seisomassa 1. vas. 1. Heikki Penttilä, 6. Yrjö Lassila, 7. Yrjö Nikola, 8. Martti Pirilä, 10. Lauri Turpeenoja, 12. Heikki Törmälä ja 13. Väinö Pirilä. Kuva Erkki Penttilä.

Raahen ensimmäinen lentävä osasto lähdössä rintamalle 28.2.1918 Pekkatorilta. Mukana osastossa oli siikajokisiakin. Kuva Paavo Mäkinen.

Uusia joukkoja lähdössä Raahesta 16.3. Kyseessä on Raahen komppania, jonka kokonaisvahvuus oli 175 miestä. Myös tässä joukossa oli mukana useita siikajokisia. Kuva Aune Huhtala.

Oulun ensimmäinen vapaaehtoinen rintamakomennuskunta lähdössä rintamalle 23.2.1918, edessä komennuskunnan päällikkö T. Ekman. Siikajokisista mukana olivat Matti Niemi, Jonne Juntunen, Antti Karinkanta, Heikki Kuivala ja Heikki Pudas. Kuva Erkki Turpeenoja.

Valkoisten joukkojen ylipäällikkö kenraali Carl Gustaf Emil Mannerheim. Kuva Matti Kuorilehto.

Oulun vapaaehtoinen ratsuväki lähdössä rintamalle. Kuva Hilja Kastemaa.

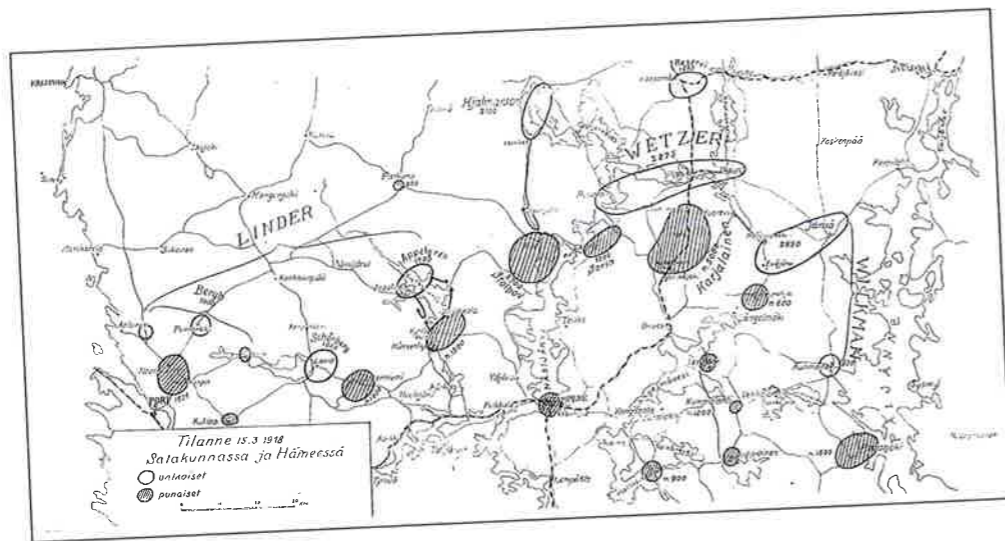

Yhä uusia joukkoja lähdössä rintamalle 26.4.1918. Pohjois-Pohjanmaan 4. Rykmentin täydennyspataljoonan 10. komppania Lapualla. Kuva Vesa Ojanperä.

käys tyrehtyi pitkin koko rintamalinjaa. Erityisen kovia taisteluja käytiin jälleen Ruovedellä ja Vilppulassa sekä Merikarviolla, Kankaanpäässä, Kuhmoisissa ja Sysmässä.

Savossa valkoiset ryhtyivät heti punaisten hyökkäyksen tyrehtyttyä vastahyökkäykseen vallaten Heinolan ja pyrkien edelleen etelään. Hyökkäys epäonnistui samoin hyökkäykset Mouhussa ja Hillosensalmella. Karjalan rintamalla kovimmat taistelut käytiin nyt Antrean Ahvolan ohella Raudussa ja Valkjärvellä, joissa kaikissa punaisten eteneminen pysäytettiin.

Punaiset uudistivat ylipäällikkönsä *Eero Haapalaisen*, eversti *M.S. Svetshnikovin* ja yleisesikunnan päällikön *August Wesley*n käskystä yleishyökkäyksen 9.-14.3.1918. Tavoitteet jäivät nytkin kaikkialla saavuttamatta, valkoisten asema ei saatu missään työnnettyä pohjoiseen päin.

Vapaussodan läntisen osan tilanne 15.3.1918 valkoisten aloittaessa oman yleishyökkäyksensä. Valkoisten joukkojen päälliköiden nimien alla joukkojen vahvuudet. Kartta kirjasta *Hannula, Suomen vapautuksen historia 1934*.

Heti punaisten toisen yleishyökkäyksen ehtyessä valkoisten joukkojen ylipäällikkö kenraali *Mannerheim* aloitti oman yleishyökkäyksen 15.3.1918. Hyökkäys johti punaisten tappioon Länkipohjassa ja muutamassa päivässä koko Oriveden suunnan joukot piti vetää kohti Tamperetta. Lännempänä Kyröskoskella ja Suodenniemellä valkoiset eivät saaneet alkupäivinä vastaavaa menestystä aikaan. Tällä suunnalla punaisten tykistöylioima oli huomattava.

Valkoisten hyökkäystä jatkettiin kohti Tamperetta joukkojen edetessä etelässä jo Lempaalaan asti. Seuraavaksi punaisten läntinen rintama luhistui Kyröskosken kovissa taisteluissa, joihin osallistuivat myös Oulusta rintamalle lähenteet kaksi komppaniaa. Siuron aseman valtauksen jälkeen Tampere joutui

Raudun kuolemanlaakso. Kuvan takana teksti: "Noin 2000 punaryssää olivat joutuneet saarroksiin Raudun asemalle (kuvasta takavasemmalle). Valkoiset koettivat maaliskuun alussa vallata sen heiltä, mutta epäonnistuivat. Seuraavana yönä murtautuivat punaiset saartoketjun läpi ja ryntäsivät Venäjälle päin. Sattumalta oli kuitenkin Maaselälle jäänyt noin 50 miestä reserviin, jotka nyt olivat kahden kk:n kanssa ryssiä vastassa (kk:t merkityt vinoristeillä). Konekiväärin tekivät selvää jälkeä pakokauhuisessa joukossa. Sattumalta saapui myös laakson toiselle reunalle kaksi valkoisten kk:ta, joten ryssät jäivät kahden tulen väliin. Ryssiä kaatui noin 700. Kuvassa näkyvä tie oli kokonaan ruumiiden peitossa. Varsinkin nuolella merkityssä paikassa oli runsaasti raatoja. Kuolleet haudattiin +:lla merkittyyn metsikköön. Vankeja saatiin noin 1000. Loput, noin 200 pääsivät pakenemaan ja joutuivat taisteluun avukseen lähetettyjen venäläisten kanssa. Puoli päivää taisteltuaan erehdys tuli ilmi." Kuva Raija Nikkilä.

saarroksiin 26.3.1918. Kiirastorstaina 28.3. aloitettu voimakas hyökkäys Kälviän kirkon alueella oli hyvin verinen vaatien molemmilta puolilta satoja kaatuneita. Siikajokisista tässä taistelussa kaatui *Janne Kurola*. Kurola kuului II jääkäri-rykmentin II patalj. II komppaniaan, joka oli koottu Vaasassa. Tampereen ratkaisutaistelu alkoi 3.4. ja se päättyi kolmen päivän kuluttua punaisten antautumiseen. Taistelussa kaatui noin 2000 punaista ja 600 valkoista sotilasta. Vangeiksi jäi noin 11.000 punaista.

Tampereen valtauksen aikaan käytiin myös muilla rintamansuosilla ratkaisevia taisteluja. Savon rintamalla valkoiset hyökkäsivät Mäntyharjulla painopisteen olleessa Västäräkissä. Siikajokisista kaatui tällä suunnalla 6.4.1918 seminaarilainen *Heikki Haikara*. Luutnantiksi kohonnut Haikara otti osaa Kajaanin sissi-rykmentin mukana Kuopion, Mäntyharjun, Varkauden, Mouhun ja Värälänniemen taisteluihin. Punaisten onnistuivat kuitenkin Savossa välttämään Hämeessä tapahtuneen romahduksen.

Karjalan rintamalla valkoiset saavuttivat Raudussa ratkaisevan voiton 5.4. Venäläisiä kaatui taistelussa yli 400, valkoisiakin 224. Vankeja otettiin lähes 700. Pohjoisempana valkoiset estivät vihollisen pääsyn Vuoksen vesistölle Antrean ja Joutsenon lohkoilla.

Vapaussodan haavoittuneita hoidettavana Vaasan sotasairaalaissa, jossa Siikajoen pitkäaikainen kätilö "Mamma" Meriläinen o.s. Niemelä oli sodan aikana sairaanhoitajana. Kuva Mauno Meriläinen.

Suomen senaatti päätti pyytää sodan lopettamiseksi nopeasti apua Saksasta jo vuoden 1917 puolella suunnitellulla tavalla. Vasta Saksan ja Venäjän Brest-Litovskissa käymien rauhanneuvottelujen kariuduttua Saksa hyväksyi uusia avunpyynnön. Mannerheim sitä vastoin halusi, että sota soditaan omin voimin. Oli pelättävissä, että Englanti ja Yhdysvallat siirtäisivät edelleen Suomen itsenäisyyden tunnustamista, olivathan nämä sodassa Saksan kanssa. Senaatin tahdon mukaisesti kuitenkin 3. huhtikuuta Hangossa nousi maihin 9 500 miehen saksalainen divisioona, josta 2 500 miestä meni Loviisaan. Saksalaisten pääjoukko valtasi Helsingin 11.-14. huhtikuuta. Punaisten hallitus pakeni Pietariin 25.4.

Karjalan kannaksella valkoiset aloittivat yleishyökkäyksen 20.4., joka johti menestykseen. Viipuri saarrettiin 26.4., mutta punaiset pääsivät yli 2000 miehen joukolla murtautumaan saartorenkasta ja pakenemaan jäitse ja metsiä pitkin Venäjälle. Punaisia kaatui kaupungin länsilaidalla käydyissä taisteluissa 500 - 600 ja vankeja saatiin 15.000 - 20.000. Viimeiset suuret taistelut käytiin Lahden länsipuolella Kosken alueella. Valkoiset saivat täällä vankeja noin

Vapaussodan voitonparaati Helsingissä 16.5.1918. SA-kuva kirjasta Hannula: Suomen vapaussodan historia, 1934.

20.000 ja kaatuneitakin oli useita tuhansia. Vapaussodan viimeisinä päivinä pohjoispohjalaisetkin olivat mukana Kymenlaakson taisteluissa. Näissä taisteluissa saatiin vielä noin 7.000 vankia. Venäläiset olivat vetäytyneet sodan aikana maasta lähes täydellisesti. Inon rannikkolinnakkeista he poistuivat tykit räjäyttäen vasta 14.5.

Vuoden 1918 sodasta on käytetty yleisesti nimeä vapaussota. Sellaisena valkoiset sotaa pitivätkin. Vastassa oli erityisesti sodan alkuvaiheessa huomattavan paljon venäläisiä sotajoukkoja. Punaisten puolelta sodassa oli mukana myös vallankumous käytettiin myös nimitystä luokkasota ja kapina. Sodasta käytetään nykyään yleisesti myös kansalaissodan ja sisällissodan nimitystä.

Sodassa kaatui n. 3.100 valkoista ja 3 600 punaista. Vihanpito ei rajoittunut taisteluihin, vaan terroriteot sodan aikana ja sen jälkeen aiheuttivat väkivaltaisia kuolemia noin 10.000 eli enemmän kuin taistelut vaativat. Sodan jälkeen vankileireillä menehtyi 12.500 punaisten puolella ollutta. Vapaussodan hinta oli kova.

Henkipattona

Siikajokinen Yrjö Jääskelä (s. 11.11.1894) oli valkoisten vankina vapaussodan ajan. Jääskelä vangittiin Raahen valtauksen jälkeen Siikajoella 7.2.1918 vastaisena yönä. Suojeluskunta kuulusteli kunnan omistamassa Harjun talossa häntä muiden pidätettyjen punakaartilaiden tavoin. Enin osa pidätetyistä vapautettiin, osa kuljetettiin Raahen. Yrjö Jääskelän lisäksi Raahen vankileirille joutuivat ainakin Haapaniemen talon isäntä *Juho Fors*, *Eeli* ja *Asteri Kirviniitty*, *Kalle* ja *Augusti Junnila* sekä *Antti Puumi* ja *Yrjö Toppila*. Heistä valkoisten puolella olivat myöhemmin *Kalle* ja *Augusti Junnila* sekä *Yrjö Toppila*. *Juho Fors* pääsi kevättöihin maatilalleen eikä häntä enää pidätetty.

Yrjö Jääskelä siirrettiin Tammisaaren leirille toisessa ryhmässä heinäkuun alussa. Ryhmässä oli noin 70 vankia, kesäkuussa oli ensimmäisessä erässä viety noin 400 vankia. Vankileirin olot olivat kurjat sekä Raahessa että Tammisaarissa. Elokuun 7. päivän vastaisena yönä Yrjö Jääskelä karkasi Tammisaaresta saloistelaisen *Heikki Karppisen* kanssa. Pakomatka Siikajoelle kesti tasan kaksi kuukautta.

Pakonsa jälkeenkin Jääskelän piti pysytellä piilossa kiinnioton pelossa. Hän käytti väärennettyä passia, jonka mukaan hänen nimensä oli *Aku Ruotsalainen*.

nen. Jääskelä liittyi Suomen kommunistiseen puolueeseen v. 1919. Oikeistosuuntauksen aikana Yrjö Jääskelä oli 5 vuotta vangittuna Tammisaaren pakotyölaitoksessa.

Yrjö Jääskelän pakomatka Tammisaaren leiriltä Siikajoelle loppukesästä 1918. Matka leiriltä Siikajoen Kaunakaupunkiin Antti Impolan mökkiin kesti tasan kaksi kuukautta. Kartta Yrjö Jääskelän kirjasta Henkipattona Suomessa, 1978.

Syksyllä 1938 Jääskelä siirtyi Ruotsiin, jossa hän oli koko sotien ajan kevätalveen 1945. Jääskelä kuoli Oulussa 11.7.1964.

Sotatoimet Itä-Karjalassa ja Petsamossa

Kun Pohjois-Pohjanmaan paikkakunnat oli saatu puhdistettua punaisista, osa heistä pakeni Venäjän puolelle. Sieltä käsin punaiset joukot valmistelivat hyökkäystä Rovaniemen suuntaan. Joukkoja kerättiin Vienan meren pohjukassa oleviin Kantalahteen ja Knäsöhön Kuolajärveltä itään. Punaiset saivat kerättyä 2500 miehen osaston johtajanaan *Sivonen*. Lisäksi etelämpänä Vienan Kemissä oli useita satoja punakaartilaisia ja venäläisiä matruuseja. Vielä etelämpänä, Aunuksessa oli 600 - 1000 miestä.

Punaisten etujoukko hyökkäsi rajan yli maaliskuun puolivälissä. Ylipäällikön Rovaniemelle määräämä 500 miehen suuruinen joukko jääkäriluutnantti *Vilhamon* johdolla työnsi kuitenkin punaiset takaisin rajan taakse 24.3.

Huhtikuun alussa päätettiin aloittaa hyökkäys Itä-Karjalaan käyttämällä hankkeeseen vain vapaaehtoisia joukkoja. Hyökkäys piti tapahtua kolmena ryhmänä: pohjoisryhmä hyökkäisi Kuolajärven-Kuusamon alueelta, keskiryhmä Uhtualta ja eteläryhmä Salmin kautta Laatokan pohjoispuolelta. Karjalan kannaksen kovien taistelujen vuoksi eteläryhmän hyökkäystä ei voitu toteuttaa ollenkaan.

Pohjoisryhmä, ”Kuolajärven pataljoona”, hyökkäsi rajan yli jääkäriluutnantti *Lauri Starckin* johdolla. Noin 400 miehen vahvuinen osasto kärsi kuitenkin Kauvatsaarella 7.4.1918 vakavan tappion, 22 miestä kaatui. Seuraavana päivänä myös Kuusamon komennuskunta suorittama Soukelon kylän valtausyritys epäonnistui. Vasta punaisten vetäytyttyä huhtikuun lopulla valkoiset onnistuivat etenemään Pohjois-Vienaan.

C.W. Malmin johtama keskiryhmä oli edennyt huhtikuun alkupuolella jo 200 km rajalta Vienan meren rannalle Usmanalaan lähellä Vienan Kemiä. Itse kaupungin valtaus ei tälle noin 350 miehen vahvuiselle joukolle onnistunut. Vastassa oli miesluvultaan kaksinkertainen tai jopa nelinkertainen vihollinen. Joutassa oli myös venäläisiä matruuseja. Suomalaisia kaatui neljä, venäläisiä lehtitietojen mukaan peräti 55 miestä. Malmin osaston piti palata Uhtualle, josta käsin se hallitsi huomattavaa osaa Vienaa.

Petsamon retki

Yksityisestä aloitteesta alkunsa saanut Petsamon retki toteutettiin ilman valkoisten joukkoja. Petsamon kautta pyrittiin toteuttamaan Lapille tärkeää yhteyttä Jäämerelle, jonka Venäjä oli luvannut Suomelle jo 1864 korvauksena erinäisistä alueista Viipurin läänistä. Vapaussodan ollessa jo päättymässä rovaniemeläiset tohtorit *O. Laitinen* ja *T. Renvall* kokosivat noin 100 miehen suuruisen hiihtojoukon porokuormastoineen. Tällä joukolla lähdettiin Salmijärveltä valtaamaan Petsamoa.

Petsamossa olivat vastassa ensimmäisen kerran englantilaiset sotajoukot. Englantilaiset olivat ottaneet haltuunsa Kuolan aluetta tarkoituksenaan tukea Venäjän armeijan valmistautumista uutta hyökkäystä Saksaa vastaan. Lähellä Näyskän kylää ja Petsamon luostaria joutui hiihtopartio kiivaaseen laukausten vaihtoon englantilaisten kanssa. Kaksi suomalaista jäi vangiksi. Osa retkikuntaa palasi taistelun jälkeen Suomeen, osa yritti pitää hallussaan Kolttaköngästä (Boris Gleb), mutta heidän oli pakko vetäytyä Norjan puolelle. Norjassa hiihtojoukko riisuttiin aseista.

Petsamon retki aiheutti vähäisistä tuloksistaan huolimatta englantilaisten joukkojen huomattavan lisäämisen alueella. Enimmillään englantilaisia oli alueella useita tuhansia miehiä. Pelkona oli, että saksalaiset katkaisisivat tältä kautta englantilaisten huoltotien itärintamalle. Kahakka aiheutti vakavan selkkauksen Englannin kanssa. Suomen itsenäisyyden tunnustaminen Englannin taholta siirtyi edelleen.

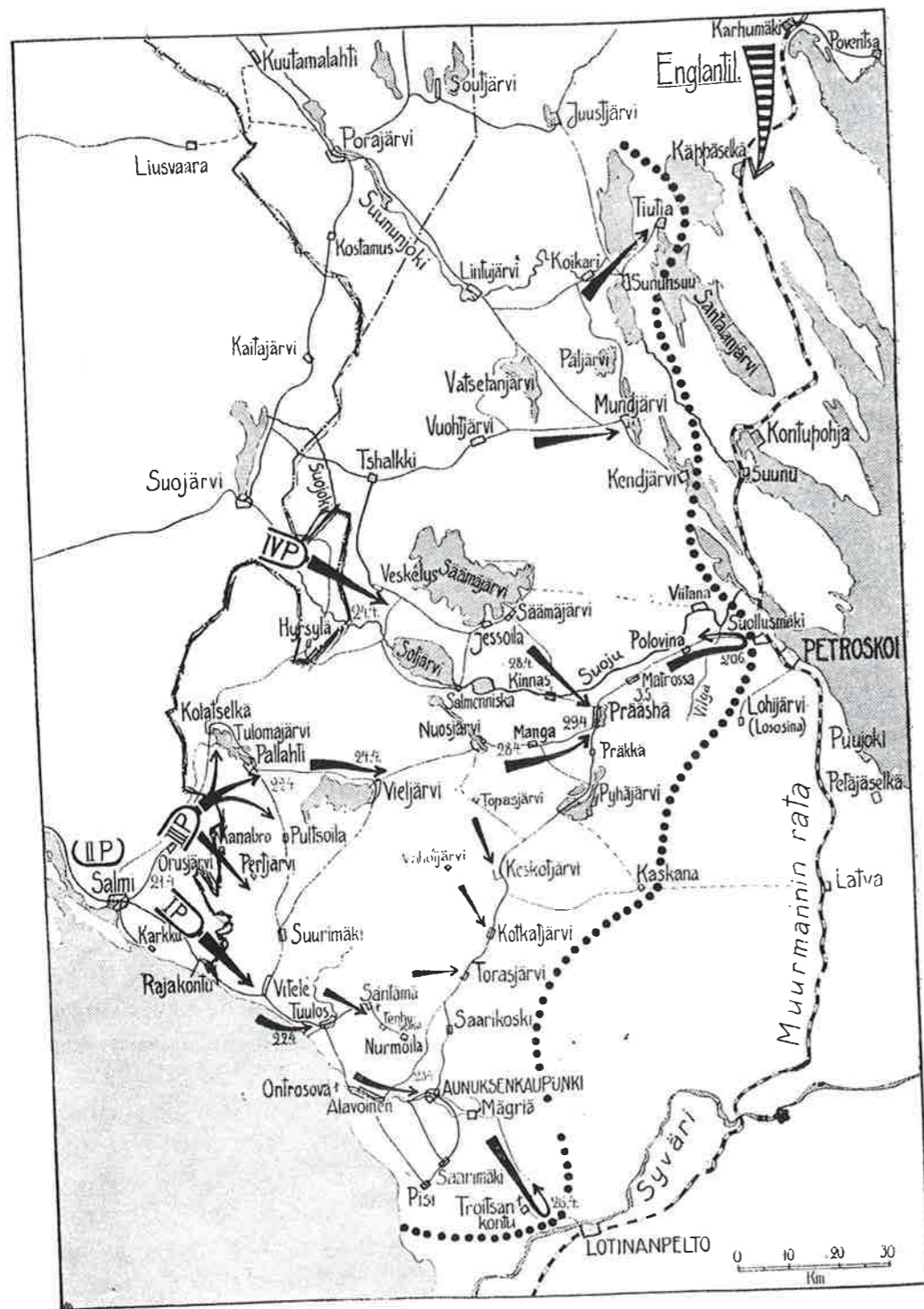
Heimosotaretket

Suomen alueen laajentaminen koskemaan myös Vienan rannat ja maan oli ollut esillä jo ennen itsenäistymistä. Vapaussodan aikana ja sen jälkeen innostuneet heimoasiaa ajavat saivat miehiä lähtemään sotaretkille sukulaiskansojen vapauttamiseksi.

Uhtualla majoillut Malmin 350 miehinen retkikunta joutui syksyllä 1918 englantilaisten johtaman ”Karjalaisen legioonan” hyökkäyksen kohteeksi ja jäi saarroksiin. Malmin joukot murtautuivat kuitenkin saartorenkasta ja peräytyivät Suomeen 2.10.

Ajallisesti seuraava heimosotaretki tehtiin Viroon. Viro oli itsenäistynyt 24.2.1918, mutta oli joutunut saksalaisten miehittämäksi. Saksalaiset vetäytyivät vasta 11.11.1918 päättyneen maailmansodan rauhanehtojen mukaisesti Viirosta ja Latviasta. Neuvostoliiton armeija aloitti välittömästi saksalaisten vetäytyttyä voimakkaan hyökkäyksen molempia maita vastaan. Viron tilanteen ollessa jo kriittinen lähti Suomesta apuun noin 2700 miestä. Miehet pääsivät kotiin maaliskuun vaihteessa. Siikajoen veteraaneista ainakin *Heikki Tuomikoski* ja *Yrjö Puolakka* osallistuivat Viron ja Latvian vapaussotiin. Siikajoella syntynyt *Yrjö Nikkilä* (s. 15.12.1899) kaatui 17.3.1919 Ruskii-Borisissa Petserin rintamalla. Nikkilää pidettiin yhtenä komppaniansa rohkeimmista miehistä. Nikkilä on haudattu Oulun kirkkomaalla olevaan sukuhautaan.

Aunuksen sotaretki aloitettiin 21. huhtikuuta 1919. Retkeen osallistui enimmillään 3000 miestä. Kelirikkokautena aloitettu hyökkäys saavutti alussa loistavan menestyksen. Viikossa joukot olivat jo muutaman kilometrin päässä Syväriltä ja Lotinanpellosta. Pohjoisempaan Prääsä vallattiin 29.4. Tämän jälkeen alkoi ylivoima olla liian voimakas ja suomalaisten oli vetäydyttävä. Ratkaisu tapahtui Tuuloksessa 26.6., jonka jälkeen suomalaisten oli vetäydyttävä rajan taakse. Tällä Anuksen retkellä oli siikajokisista mukana ainakin *Heikki Penttilä*, *Yrjö Puolakka* ja *Heikki Tuomikoski*. Tuomikoski oli vasta 15-vuotias, mutta nuoresta iästään huolimatta ehtinyt ottaa osaa myös Suomen vapaussotaan ja Viron vapaussotaan.

Kartta Vienan heimosotaretkestä kesällä 1919. Kartta teoksesta Lauerma, Jääkärripataljoona 27.

Petsamoon tehty sotaretki kevättalvella 1920 suoritettiin muista heimosodista poiketen pelkästään vakinaisen armeijan joukoilla. Retkeen osallistui kaikkiaan 165 miestä. Petsamoon edennyt joukko oli aluksi rauhanomaisessa rinnakkainelossa paikallisen punakaartin kanssa. Vihollisuudet alkoivat, kun Petsamoon oli kertynyt venäläisiä ja punakaartilaisia jo 570 miestä. Ylivöimän edessä retkikuntalaisten oli peräännyttävä. Salmijärvellä joukko jäi saarroksiin, mutta onnistui kuitenkin murtautumaan etelään.

Siikajokisista Petsamon hiihtoretelle osallistuivat alikersantti *Jaakko Alakopsa* sekä sotamiehet *Kustaa Lepistö*, *Kalle Lindqvist* ja *Kalle Hentilä*. Alakopsa oli niiden 39 sotilaan mukana, jotka joutuivat Norjan puolelle Salmijärven taistelussa. Taistelussa kuoli kolme suomalaista, yksi heistä oli alikersantti *Kustaa Kamutta Pattijoelta*.

Petsamon retken ohella myös Vienan suunnalla käytiin vielä useita pienempiä retkiä. Olivatpa Repola ja Porajärvi hetken liittyneenä Suomeenkin omasta pyynnöstään. Tarton rauhanteon jälkeen käytiin Vienan alueella vielä laaja-alainen metsäsissikapina. Kansannousu päättyi häviöön kovien taistelujen jälkeen ja viimeisetkin metsäsissit peräännyivät Suomeen 20.2.1922. Suomeen paenneiden määrä oli 11.000 henkeä.

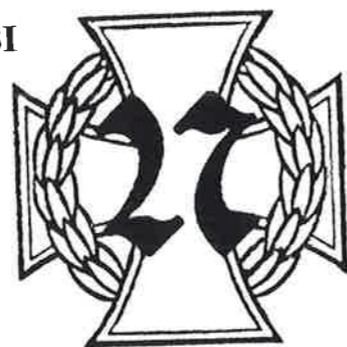
Heimosotaretkien lopputuloksena oli, että Petsamo saatiin Tarton rauhassa ja Virolle saatiin taattua itsenäisyys. Muilta osin raja jäi ennalleen. Rajan taakse jääneiden karjalaisten ja inkeriläisten väestön asema jäi entiselleen.

Lähteet:

- Ahto Sampo, Vuoden kahdeksantoista muistoja. Helsinki 1982.
- Hannula J.O., Suomen vapaussodan historia. Porvoo 1934.
- Jääskelä Yrjö, Henkipattona Suomessa. Pori 1978.
- Kainulainen, J., Asejuna Pietarista 1918. Helsinki 1987.
- Lackman Matti, Raahen tienoon historia III. Jyväskylä 1991.
- Lauerma Matti, Kuninkallinen Preussin Jääkärripataljoona 27. Porvoo 1966.
- Meri Veijo, Ei tule vaivatta vapaus, Suomi 1870-1920, Keuruu 1995.
- Pakaslahti Aaro, Suomen itsenäisyyden tunnustaminen - Asiakirjakokoelma. Helsinki 1937.
- Pentzin, Leino, Vapaussodan muistoja. Oulu 1918.
- Ruutikainen-Svala Elli, Kuullos Pyhä Vala..., Raahen suojeluskuntapiiri 1917-1944. Ylivieska 1996.
- Vilmusenaho Risto, Siikajokilaakson historia II. Oulu 1984.

SIIKAJOELTA SAKSAN JÄÄKÄRIKSI

Kun suomalaisia alettiin kouluttaa Saksassa maan vapauttamiseksi venäläisistä, maassamme aloitettiin laaja värväystoiminta. Siikajoella olleet suuret venäläiset sotavoimat aiheuttivat suuren kiinnijoutumisen riskin.

Venäläisiä oli enimmillään 220 miestä ja sotaharjoitusten aikana määrä moninkertaistui. Lähimmät tehokkaan värväyksen pitäjät olivat Revonlahti, Paavola, Liminka ja Saloinen. Siikajoelta ei suoraan värväytynyt yhtään miestä. Sen sijaan muualta oli myös siikajokisten mahdollista lähteä mukaan.

Juuso Klemetti oli lähtöisin pienestä torpasta, yksinäisen äidin poika Siikajoen Ylipäästä. Äidin asuinpaikka oli värväytymisen aikana lähellä Revonlahden rajaa ja revonlahteisissa värväytyneissä oli Juusolle tuttuja miehiä.

Juuso Klemetti oli maailmansodan aiheuttaman kovan puutavarakysynnän vuoksi metsätöissä Leppävuiran suunnilla v. 1915. Klemetinkin metsätyömaalla liikkui värväreitä. Saksaan ja Venäjälle värvärit koettivat saada väkeä houkutteltua mukaansa. Hyvien toimeentulojen lisäksi tarjottiin aatteen paloa. Aluksi Juuso Klemetinkin lähti Venäjälle työhömmiin. Hän tuli suomalaisen porukan kanssa Petroskoihin saakka. Sotaa käyvä Venäjä tarvitsi työväkeä. Karjalassa riitti puutavaraa, jonka suunta oli toisaalta omaan maahan ja toisaalta Muurmannille ja edelleen vientiin Englantiin. Työmaat olivat Muurmannin radan seudulla. Samalla työmaalla Klemetin kanssa oli noin parisataa suomalaista.

Työmaalla Klemetti tuli neljän muun kanssa pian siihen tulokseen, että ei tämä ole heille oikea paikka. Nämä viisi päättivät karata työmaalta ja he tulivat salaa takaisin Suomeen. Olivat talvella vielä töissä Joensuun ja Lappeenrannan suunnalla, josta heidät värvättiin nyt Saksaan. Matka vei Kainuun kautta kohti pohjoista kaartaen Tornionjokivarteen.

Venäläiset olivat saaneet paljastettua 20.1.1916 tärkeimmän etappitien, joka kulki Kemistä Haaparantaan. Muutenkin jääkäreiksi lähteneillä oli tiukkaa, venäläiset olivat pidättäneet kymmeniä aktivisteja. Kuitenkin jääkäreiksi värväytyttiin edelleen. Nyt raja piti ylittää Kemiä pohjoisempaa. Mentiin yli Tornion pohjoispuolelta, Ylitorniolta ja Pellosta saakka.

Juuso Klemetti tuli kavereineen Tornionjoen varteen helmikuussa. He odottelivat Tornionjokivarressa luuraten, miten vartio venäläisillä pelasi. Vartiot liikkuvat osastoina kahdesta suunnasta tullen lähellä piilopaikkaa vastatusten. Luuraajat huomasivat, että vartiomiehet tekivät edestakaisia kierroksia. Kierrosten väli oli niin pitkä, että siinä pitäisi ehtiä välissä hyvin yli joen. Kun vartiot olivat taas menneet, lähdettiin joen yli. Selvittiin perille Ruotsin puolelle huomaamatta.

Matka jatkui Tornionjoen ylityksen jälkeen pitkin Ruotsia kohti Saksa. Päämääränä oli Hampurin pohjoispuolella sijainnut Lockstedtin sotilasleiri, jonne suomalaiset kerääntyivät. Käynnissä olivat jo edellisen vuoden puolella alkaneet kurssit. Tulevaan jääkäripataljoona 27:n koulutukseen Klemetti pääsi liittymään 26.2.1916.

Paria viikkoa Klemettiä aiemmin, 11.2.1916 oli jääkärikoulutukseen saapunut myös *Henry Keskitalo*. Keskitalo oli lumijokinen, joka muutti myöhemmin Siikajoelle.

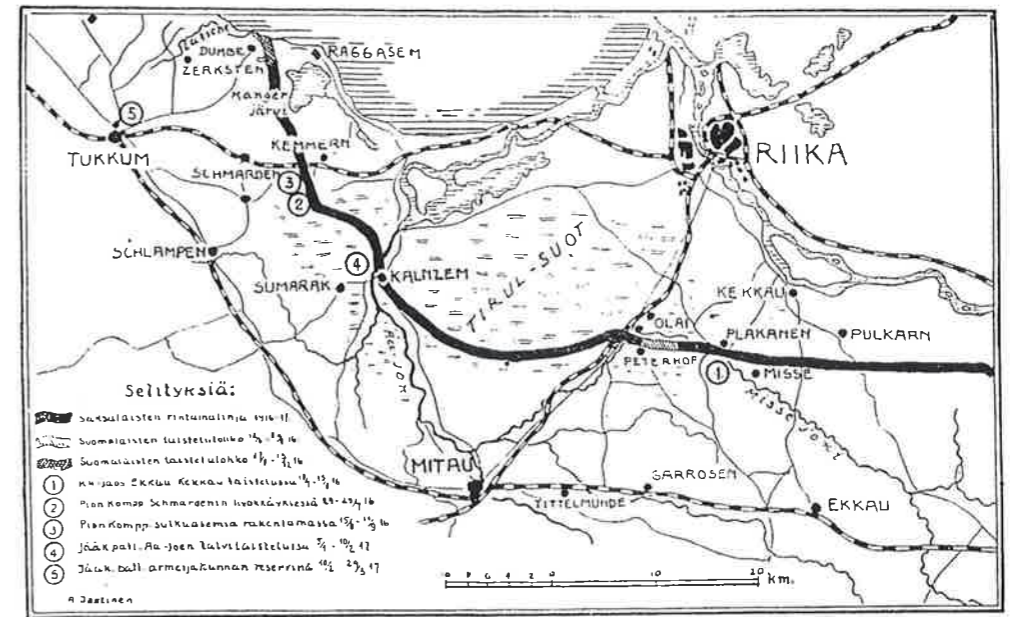
Juuso Klemetti jääkärikoulutuksen aikana Libaussa v. 1917. Kuva Jukka Klemetti.

Klemetin ja Keskitalon liittymisajankohtana suomalaisten jääkärien koulutuskurssi oli nimeltään Ausbildungstruppe Lockstedt. Koulutus leirillä oli monipuolista. Miesten taitoja hiottiin sulkeistyyppisillä harjoituksilla ja käytännön suorituksilla. Vesitorniin päin syöksyminen tuli tutuksi. Kouluttajina toimivat Suomesta jo aiemmin tulleet miehet. Päälystö oli saksalaista ja suurelta osin koulutus tapahtui saksan kielellä. Sotilassanaston opettelu oli keskeinen osa miesten ilta-askareita.

Vähitellen suomalaisten koulutuskurssi laajeni suunnitelman mukaisesti lähes 2000 miehen jääkäripataljoonaksi. Toukokuun 1916 alussa kurssi sai nimen Kuninkaallisen Preussin Jääkäripataljoona 27. Pataljoona siirrettiin liikkekannallepanon jälkeen käytännön sotaharjoituksia varten lähelle itärintamaa, Latvian Libauhun Itämeren itäiselle rannalle. Koulutusta jatkettiin ja Libaussa saatiin vanhoa sotilasvala. Libaun aikoja kuvaa hyvin Sam Sihvon laulunäytelmä Jääkärien morsian. Sihvo aloitti näytelmän teon jo täällä ollessa kooten siihen miesten lauluja, joissa kaihoten palattiin kauas Suomeen.

46	<p>Nicht schießen, sondern beobachten.</p> <p>Schießen Sie nur, wenn Sie alarmieren müssen (wenn ein Gegner im Anmarsch ist).</p> <p>Haben Sie Uhr, Kompaß, Karte und Fernglas?</p> <p>Haben Sie eine Taschenlampe?</p> <p>Haben Sie Meldekarte und Bleistift?</p> <p>Vergleichen Sie Ihre Uhr mit der des Feldwachhabenden.</p> <p>Verabreden Sie mit Ihren Leuten einen Sammelplatz.</p> <p>Steigen Sie auf den Baum (auf das Haus, auf die Windmühle) und beobachten Sie nach der Richtung.</p> <p>Beobachten Sie scharf den Waldrand und die Ausgänge.</p>	<p>Älkää ampuko, vaan tähystäkää.</p> <p>Ampukaa vain silloin, kun Teidän on hälyytettävä (kun vastustajia on tulossa).</p> <p>Onko Teillä kello, kompassi, kartta ja kaukoputki?</p> <p>Onko Teillä taskulamppu?</p> <p>Onko Teillä ilmoituskortti ja kynä?</p> <p>Verratkaa kelloja kentävähänpäällikön kera.</p> <p>Sopikaa miestenmäärä kokoontumispaikasta.</p> <p>Kiivetkää puuhun (kattolle, tuulimyllyn päälle) ja tähystäkää tuohon suuntaan.</p> <p>Tähystäkää tarkasti metsänreunaa ja aukkoja.</p>	47
----	--	--	----

Aukeama Juuso Klemetin jääkärikoulutuksessa käyttämästä 150-sivuisesta sotilassanakirjasta. Jukka Klemetin kotiarkisto.

Kartta Riianlahden taistelualueesta, jossa suomalaiset jääkärit osallistuivat sotaan vuosina 1916-1917. Kuva kirjasta Suomen jääkärit II, 1933.

Tässä Libaun Trinitatis kirkossa jääkärit vanhoivat sotilasvalan Suomen lipulle v.1917 ennenkuin lähtivät paluumatkalle. Kuva Vesa Ojanperä.

Harjoitukset jatkuivat yhä. Vasta kesäkuussa 1917 saksalaiset päästivät suomalaiset läheiselle Ekkau-Kekkaun rintamalle. Rintama oli pysytellyt täälläkin jo pitkään samoilla alueilla samalla tavoin kuin kuuluisalla länsirintamalla. Rintamalla, josta ei kuulunut mitään uutta, vaikka päivittäin siellä kaatui tuhansia sotilaita.

Juuso Klemetti ja Henry Keskitalo olivat muiden suomalaisten tavoin aluksi Misse-joen maastossa. Molemmat ottivat osaa Misse-joen taisteluihin. Rintama oli Mitaun (nyk. Jelgava) ja Riikan puolivälissä. Elokuun lopulla Jääkäripataljoona 27 siirrettiin Riianlahdelle. Keskitalo osallistui lisäksi pioneerikompanian mukana Schmardenin hyökkäykseen Riianlahdelta noin 15 km etelään.

Jääkäreillä oli tiukasta koulutuksesta huolimatta aikaan myös huvituksiin. Ryhmänjohtajia huurteisilla. Kuva Jukka Klemetti.

Riianlahdella jääkäripataljoona 27 otti osaa lähellä Dumbea käytyihin taisteluihin. Riianlahden taistelujen aikaan jaettiin jääkäreille uudet testamentit. Juuso Klemetti kirjoitti omansa kansilehdelle: "Jääkäri Juuso Klemetti omistaa tämän kirjan. Oon saanut w 1916 ja silloin oltiin alaisissa Riijan rintamalla ja taistelussa Venäjää vastaan."

Henry Keskitalo siirrettiin Altonan työosastoon loppuvuodesta 1916 ja sieltä edelleen edelleen siviilitehtäviin. Jääkärit olivat Saksassa hyvin kysyttyä työväkeä. Maata vaivasi jatkuva työvoimapula. Useita miljoonia miehiä oli koko ajan rintamilla, olivat olleet jo vuosia juoksuhaudoissa pitämässä asemia. Miljoonissa luettiin jo kaatuneetkin. Keskitalo palasi Suomeen vasta 1.8.1918, kun ratkaisut maassamme oli jo kauan sitten viety loppuun. Palattuaan Keskitalo muutti jonkin vuoden kuluttua Siikajoelle. Hän teki pitkän uran nuorempana poliisikonstaapelina Oulussa, Viipurissa ja Kemissä 1919-26. Vanhempana poliisikonstaapelina Keskitalo oli vuoden 1926 Kemissä ja Siikajoella sitten vuodesta 1927 lähtien aina eläkkeelle jäämiseensä saakka.

Juuso Klemetti säästyi hankin jääkäripataljoona 27:n käymiltä kovilta Aa-joen talvitaisteluilta tammi-helmikuulla 1917. Klemetti oli komennettu heti vuoden 1917 alusta Berliiniin lähetettäväksi Suomeen erikoistehtäviin.

Suomessa jääkärien etappitiet olivat tyrehtyneet jo loppukeväästä 1916. Simon Maaninkajärvellä oli sattunut joulukuussa tulitaistelu venäläisten sotilaiden ja poliisin sekä jääkärivärväyksessä auttaneiden etappimiesten välille. Laukaustenvaihdossa sai surmansa *Armas Lyytikäinen* ja kaksi etappimiestä jäi vangiksi.

Klemetti palasi kuitenkin vielä jääkärien pariin lähtemättä ajateltuihin erikoistehtäviin Suomeen. Klemetti tuli takaisin omaan osastoonsa. Jääkärit odottivat paluuta Suomeen yhä kiihkeämmin. Venäjällä olot kävivät levottomammiksi ja johtivat lopulta vallankumoukseen. Venäläinen sotaväki alkoi käydä rauhattomaksi ja syyllistyi maassa olevien työläisjoukkojen kanssa levottomuuksien lietsomiseen.

Venäjän lokakuun 1917 vallankumouksen jälkeen tapahtuneen Suomen itsenäistymisen jälkeen jääkäreillä oli kotimaahan jo kiire. Saksa neuvotteli Brest-Litovskissa erillisrauhasta Neuvostoliitoksi muuttuneen Venäjän kanssa.

Valmiudet jääkärien lähettämisestä Suomeen tulivat vasta helmikuulla sellaisiksi, että toimi voitiin panna käytäntöön. Juuso Klemetti palasi jääkärien pääjoukon mukana Suomeen 25.2.1918. Jääkärit tulivat maihin Vaasassa, joka oli valkoisten joukkojen tukialuetta. Vapaussota oli käynnissä, punaiset venäläisten tukemat joukot olivat suorittaneet ensimmäiset yleishyökkäykset valkoisten rintamia vastaan.

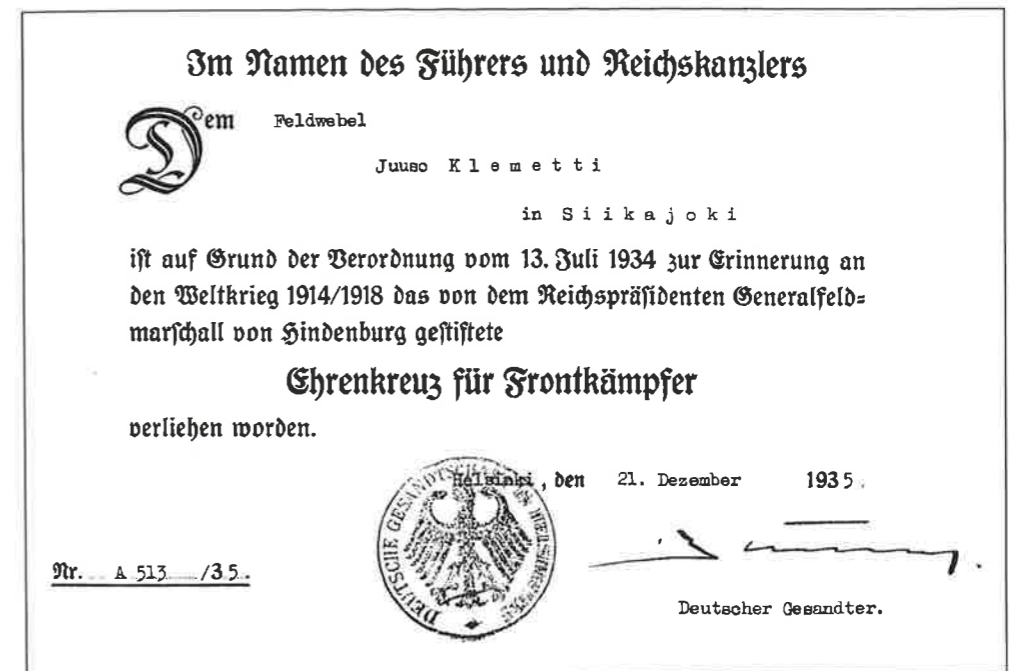
Valkoisten joukkojen ylipäällikkö *Mannerheimin* suunnitelman mukaisesti jakoi jääkärit eri joukko-osastoihin. Heidän saamansa koulutus ei aina vastannut tehtäviä, mitä he joutuivat suorittamaan. Jääkäreistä valkoinen armeija sai korvaamattomat johtajat, joilla oli kykyä ymmärtää kouluttamattoman tai vain alkeellisesti koulutettujen suomalaisten vahvuudet erityisesti heidän taitoa sopeuttaa olosuhteisiin. Lisäksi viikkoa ennen jääkärien tuloa Saksasta oli tullut suuri aselasti, jossa oli mm. yli 40.000 kivääriä. Nyt voitiin uudet joukot ja vielä aseettomat suojeluskunnatkin aseistaa.

Juuso Klemetti määrättiin joukkuealiupseeriksi 3. Jääkäriyrykmentin V pataljoonan 2. Komppaniassa. Hän otti osaa Tampereen saartoon ja valloitukseen maaliskuun vaihteessa 1918. Huhtikuun lopulla Klemetti oli mukana vielä Viipurin valloituksessa. Tampereen taistelut ja Viipurin valloitus olivatkin koko sodan suurimmat taistelut. Sodan jälkeen Klemetti ylennettiin varaväapeliksi 9.7.1918 ja väapeliksi 8.8.1918. Klemetti sai osallistumisestaan Riian rintaman ja vapaussodan taisteluihin toisen luokan vapaudenmitalin, ensimmäisen maailmansodan muistomitalin soljen kera, jääkärimitalin ja Saksan maailmansodan sankariristin.

Jääkäriväpeli Juuso Klemetti vanha jääkäritakki päällä ja arvomerkit rinnassa 1958 Siikajoen taistelun 150-vuotisjuhlien jälkeen. Kuva Mauno Meriläinen.

Saksan johtaja myönsi v. 1935 väpeli Juuso Klemetille von Hindenburgin rintamamiesten kunniaristin. Unkarin kuningaskunta myönsi Klemetille v. 1938 Unkarin sotamuistomitalin teräskypärineen ja miekkoineen.

Jääkäriväpeli Juuso Klemetille myönnettiin v.1935 Saksan kenraalimarsalkka von Hindenburgin I. maailmansodan rintamamiesten muistomitali.

Vapaussodan jälkeen jääkäriväpeli Juuso Klemetti palasi kotipitäjäänsä Siikajoelle. Klemetti toimi myös lyhyen aikaa Siikajoen suojeluskunnan harjoituspäällikkönä ja paikallispuolustuskönnä vuosina 1919-20. Elämäntyönsä jääkäriväpeli suoritti työmiehenä asuen pientä maatilaa Siikajoen Keskikylällä. Juuso Klemetti kuoli 16.7.1962 Siikajoella.

Jääkäriväpeliksi kohonnut Juuso Klemetti oli lähtöisin hyvin köyhistä ja vaatimattomista oloista. Äidin yksin kasvattama poika suoritti merkittävän elämäntyön Suomen vapautuksen ja itsenäisyyden hyväksi muiden jääkärien ja vapaustaistelijoiden rinnalla. Oma elämä kohteli Klemettiä vielä kovasti. Hänen vaimonsa *Rosa Matilda Sakariaantytär os. Lassila* kuoli jo 25.4.1925. Lisäksi Klemetti menetti toisen pojistaan *Sulo Klemetin* jatkosodassa Portinhoikassa

27.6.1944 vasempaan keuhkoon saamasta luodista. Sulo kuoli sotasairaalassa
2.11.1944.

Rakas isämme ja vaarimme
JAAKARIVAAPPELI

Juuso Gabriel Klemetti

syntynyt 1. 12. 1889 Siikajoella
kuoli 16. 7. 1962 Siikajoella

Kaivaten:
Salli ja Lauri Klemetti perh.
Aura ja Lauri Korpela perh.

Ei tunne tietänsä ihminen,
on elo kuin hiukkanen, hetkinen,
valot, varjot, vuoroin täyttää sen,
kuka tietää päivänsä viimeisen.

Siunaus toimitetaan Siikajoen kirkossa maanantaina 23. 7.
1962 klo 11.00. Pyydetään saapumaan Lauri Klemetille klo 9.00,
sekä hautauksen jälkeen vainajan muistoa viettämään, joka
täten sukulaisille ja tuttaville ystävällisenä kutsuna ilmoite-
taan.

Sam Sihvon näytelmän laulusta kuvastuvat jääkärien vaiheet Kuninkaallisen Preussin Jääkäripataljoona 27:n koulutusvaiheessa ja taisteluissa itärintamalla. Sihvo on kirjoittanut näytelmän ja siihen kuuluvat laulut muistiin jo jääkärikoulutuksessa ollessaan.

Kuin kelpo gentlemanni
on Suomen jääkäri.
Hän ryssän Iivanalle
on kauhun kranaatti.
Mut neidon uljahimman
ja lesken lihavamman
saa lemmentauluihin
Taistoissa tahrat takkihin
vaikk' veriset ne jäi,
on hihat repaleisna
ja kauluksessa tää,
vaan Libaun kadulla
kun illoin astahtaa,
niin naisten lempi liekkiin leimahtaa.

Lockstedter-Lagerissa
yöt, päivät päntättiin
otteita, käännöksiä
ja nälkää kärsittiin.
Myös syöksyyn komennettiin
meit' Wasserturmiin päin;
vaan jopa meistä viimeinkin
sai jääkäreitä näin.
Missellä ryssäin trommeli
se tulikasteen toi
Ja Schmarden, Dumbe, Jägerwald
meill' kunniaa soi.
Nyt varrotahan vain!
Käy Suomeen kohta tie!
Ja lempo silloin ryssät sieltä vie!

Sam Sihvo

Lähteet:

Hannula J.O., Suomen vapaussodan historia. Porvoo 1934.
Lackman Matti, Raahen tienoon historia III. Jyväskylä 1991.
Lauerma Matti, Kuninkallinen Preussin Jääkäripataljoona 27. Porvoo 1966.
Pentzin, Leino, Vapaussodan muistoja. Oulu 1918.
Sihvo Sam, Jääkärien morsian, kolminäytöksinen sotilasnäytelmä Libausta lauluineen ja tansseineen.
Suomen jääkärien elämä ja toiminta sanoin ja kuvin. Osat I-II. Kuopio 1933.
Suomen jääkärien elämäkerrasto. Porvoo 1938.
Vilmusenaho Risto, Siikajokilaakson historia II. Oulu 1984.

Matka-
Työpassi.

Tämän omistaja *italiainen turist*
Ulriika Pernula Hailuodon
pitäjän *Oja* -kylästä
kaupungista Oulun lääninä,
syntynyt 18 *8/8 55* joka on aikonut *työn*
hankkimista varten lähteä *Paavolaan*
on siihen estee-
tön. Hänellä on seurassa _____
Tämä kirja on voimassa *12*
kuukautta ja palatessa tänne takaisin jätet-
tävä. *Hailuoto, jouluk-*
22 päivänä 1917.
J. T. Tasa-
Lun. 50 -pääntä.

Трудовой
Рабочее СВИДѢТЕЛЬСТВО.

Предъявитель сего *рабочая жена*
ма Улриика Пернула
из дер. *Оаюла*, *Каймо-*
мокаро прихода, *ср.*
_____, Улеобаргской губ., род.
18 *8/8 55* г. и намеревающийся отпра-
виться на заработки в *Паволо*
_____, препятствий къ нему не
иметь. При немъ имеется _____
Cie свидѣтельство действительно *12*
_____.
_____.
Каймо-
генваря 22 дня 1917. г.
J. T. Tasa-
Королевский Ленакаре.

Vielä itsenäisyysjulistuksen jälkeenkin maassa tarvittiin kulkulupa. Ulriika Pernulan matkapassi Hailuodosta Siikajoen kautta Paavolaan, joka on an-
nettu 22.12.1917. Passin toisella puolella on matkustavan henkilön kuva. Vesa
Ojanperän kotiarkisto.

J.A. Kastell

SOTAPÄIVÄKIRJA V. 1918

Hajanaisia muistoja elämäni ensimmäisestä sotamatkasta 1918. Jo vähitellen alkoi haluni minulla vetää taistelun tuoksuntaan. Ase kädessä toisia ihmisiä vastaan - tuntui minusta kauhealta olla. Kysymys puolustaa maamme ja kansamme hyvinvointia selvisi minulle ja päätin lähteä K.H. Wirkkulan muodostamaan sanitäärikomennuskuntaan. Waikealta erota omaisista tuntui, ja siksi päätin paremmaksi lähteä.

Jos loukkaudun niin on luvattu hoitaa hyvin, ja jos en elävänä enää omaisteni pariin pääse, niin vietäköön mustassa arkussa minut Siikajoen hautuumaalle äitini viereen. Sitä toivon.

K.H. Wirkkulan sanitäärikomennuskunta ja muita miehiä lähdössä rintamalle Oulun rautatieasemalta 13.3.1918. Edessä kolmas oik. päiväkirjan kirjoittaja Janne Kastell. Kuva Vesa Ojanperä.

13. pv maalisk. Lähdettiin 90 miestä K.H. Wirkkulan johdolla valkoisten rintamalle avustamaan haavottuneita. Päämääränä oli Seinäjoki. Sinne saavuimmekin ilta-myöhällä joten oli pakko jäädä vaunuihin yöksi. Aamulla saimme asunnoksemme kasarmin, jossa olimme päivän ja yön.

14. pv päivän olimme koko päivän Seinäjoen suuressa sotaleirissä.

15. pv. Kello 7.30 menimme asemalle, josta toiset lähtivät Wilppulaan, toiset Kauhajoelle. Asemalla oli 20 venäläistä sotavankia, jotka odottivat lähtöä, en tiennyt minne. Tavarat ja eväät jaettiin. Juna lähti kello 8.30. Yhdessä vaunussa me kolme ryhmää yht. 28 miestä nyt ollaan junan kiitäessä kohti Kristiinaa.

15. pv. Olimme Kauhajoen asemalla, josta lähdimme hevosilla matkalle kohti Kankaanpäättä.

15. pv. kello 11 jäimme yöksi Honkajoen kansakoululle, josta lähdimme kello 4 aamulla ajamaan Kankaanpäähän.

16. pv. Kello 8 aamulla oltiin Kankaanpään Päivikkeessä aamiaisella, josta lähdimme kello 12 Ikaalista kohden 2si ensi ryhmää. 3mas ryhmä meni Lavi-alle.

16. pv. Kello 3 olimme Jämijärven kirkolla päivällisellä, josta heti lähdimme Ikaalisiin, johon saavuimme kello 8. Menimme saunaan, ja saimme asunnoksemme yhteiskoulun luokkasalin.

17. pv. Oli ensimmäinen, jolloinka sain olla varsinaisessa työssä auttamassa sairaita. Ensin tuntui kauhealta. Myöhemmin ei tuntunut sitä. Ei yhtään itkua, ei edes valitusta.

18. pv. Jäimme 5 miestä Ikaalisiin. Toiset meni Kyröskosken rintamalle sanit. Heikel sai haavan jalkaansa. Saimme määräyksen olla rintaman selkäpuolella antamassa apua haavoittuneille.

19. pv. Oli suuren vaivan ja työn päivä. Koko viime yön oli suuret taistelut käynnissä. Kyröskosken valtausta esti sakea sumu. Taistelu vaati paljon uhreja. Oulun vakinaisen väen luutn. Antti Arvola kuoli.

20. pv. Tähän aamuun asti on Oulun ambulanssin N:o 76. Kuolleita 20, joista muutamia punaisia. Haavoittuneet melkein kaikki Oulun läänistä. Eilen kulki

vihollisen lentokone ja heitti kolme pommia, joka ei haavoittanut ketään. Yhteiskoululta määrättiin muutettavaksi Blummin taloon, johon muutimme kello 10. Saimme kaksi huonetta asuttavaksemme.

Janne Kastell ja lähettipoi-
ka Ikaalisissa maaliskuus-
sa 1918. Kuvan takana
teksti: "Ikaalisissa 1918 oli
minulla lähetti, joka sitten
Tampereelle tullessa häi-
pyi, kun tuli vaikeat ajat.
Poika oli uskollinen ja no-
pea. Oli koululainen, mut-
ta kun koulut eivät toimi-
neet, oli hän mielellään
mukana." Kuva Hilja Kas-
temaa.

20. pv. Kello 3 määräsi toht. Meurman minut ja Launosen lähtemään hänelle apulaisekseen rintamalle järjestämään "ensi side" asemia. Kello 5 lähdimme kahdella hevosella K.H.Wirkkulan mukana. Mikkolassa noin 11 km oli Staa-pi-konttori. Siellä pysähdyimme. Siitä noin 1 km oli kaksi side-asemaa, Oulun ja Waasan. Siitä noin 200 metr. eteenpäin kukkulalle, jossa meidän rintamamme oli lähdimme Launosen kanssa kiipeämään mäkeä ylös, niin vihollisen kuularuisku-tuli sattui juuri siihen. Heittäysimme pitkälle. Oli niin kova lumi, että en saanut kun pääni lumen sisään. Launonen pääsi juoksemaan suojaan. Minä häädyin menemään vaan eteenpäin, jossa oli kaksi haapaa, joiden suo-
jassa makasin noin 5 min. Niistä puista oksat varisivat niskaani, kun vihollisen ampui räjähtävillä luodeilla kuularuiskuilla. Pieneksi ajaksi lakkasi kuu-
laruiskun ääni, niin konttaamalla ojaa myöten pääsin kukkulan suojaan, josta

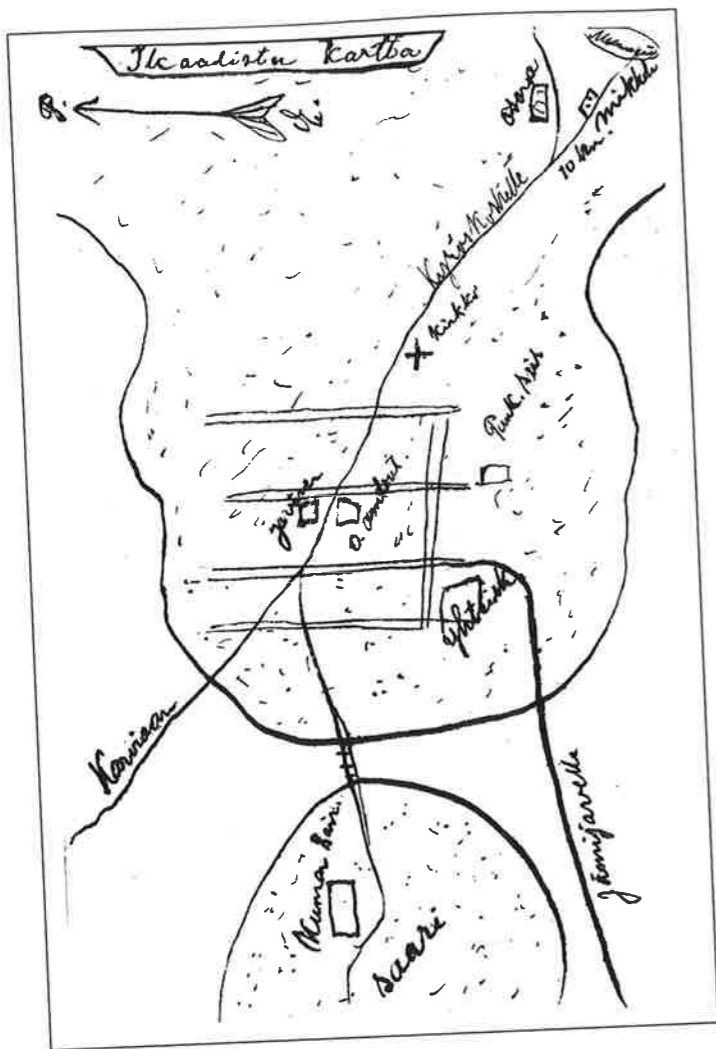
takaisin. Pääsin vähän matkaa, jossa tuli kolme lievästi haavoittunutta, jotka ohjattiin side-asemalle. K.H.Wirkkulan ja toht. Meurmannin saadessa asian-
sa valmiiksi lähdimme ajamaan takaisin Ikaalisiin kello 8.30. Käytiin Osaran
suuressa kartanossa, jonka lähellä meidän kaksi suurta tykkiä oli sijoitettuna
odottamassa vihollisen alkavaa tulta. Samaan taloon on aikomus sitte rinta-
man edetessä siirtää Oulun Ambulanssi. Siitä sotaratsun saattamana vartio-
ketjujen läpi palasimme edelleen, sivuuttaen kuormastot Sikurin talon edus-
talla sekä sadat muut hevoset ja miehet. Ikaalisiin kello 11 illalla. Samana
päivänä yritti vihollisen lentokonekin tulla, mutta miehemme sai määräyksen
sitä ampua, niin se vetäytyi takaisin. - Siis 20 pv. III k. Oli ensimmäinen päivä
eläissäni, jolloin olin hetkellä millä hyvänsä tulla lävistetyksi, mutta ihmeelli-
nen varjelus sivuutti luodit että ne ei minuun pystyneet.

21. pv. Nukuin hyvästi sillä väsymys oli kova. Joimme yhteistä teetä. Meidän
hoidettavana 13, jotka itse hoitavat itsensä, joten työmmme ei ole nyt vaikea.
Päiväkäskeyssä on vaan, laitettava hoidettavamme kello 11 matkalle ja illalla
kello 8 jumalanpalvelus rukoushuoneella.

21. pv. Kello 8 illalla. Rukoushetki pidettiinkin jo kello 3me sillä ei olisi valoa
saatu illalla. Hetki oli onnistunut. Noin 250 sotilasta kiiltävin silmin syventyi-
vät elämän totuuksia ajattelemaan sekä tehtävänsä tärkeyttä miettimään. -
juuri tulimme saunasta, joka valvoneelle ja hikiselle ruumiille teki sanomatto-
man hyvää.

Eilen lähti Sanit. Nyman viemään Kauhajoelle sairaita. Tänään meni Launo-
nen. Kaikki jotka itse kykenevät liikkumaan viedään Pohjanmaalle sairasta-
maan. - Tänään ei sairaita ole monta tullut, nekin vaan lievästi haavoittuneita.
Maisteri Muuberin ruumis tuotiin.

22. pv. Terve olen. Kirjoittanut olen Tapiolle, Pulkkiselle, Matille kahdesti,
Soffille kahdesti ja kotia melkein joka päivä. Kotoa olen saanut 3me kirjettä ja
paketin. - Taisteluita ei nykyään ole ollut. Asema ennallaan. Nyt odotetaan
hyökkäyksen alkavan ja silloin taasen saamme työtä. Yhdeksän sairasta vie-
tiin taasen Karvian kautta Kauhajoelle. - Kävin katsomassa meidän sanit.
Albert Heikelliä sairaalassa, joka kolme päivää sitten sai luodin rei'an kah-
den seinän läpi reiteensä. Kun seinästä luultavasti tuli haavaan likaa, niin
siihen näyttää tulevan veren-myrkytys, joka on ainoa niistä 76 jotka minun
tiedostani on hoidettu. - Launonen ja minä saimme kirjeet kotoa, mutta emme
tahtoneet saada luetuksi, kun ei ollut kynttilää, eikä lampussa öljyä. Etappi
kansliasta saimme öljyä ja puusepältä lampun. Luimme kirjeet ja kello 1/2 11
panimme nukkumaan.

Ikaalisten kartta
Janne Kastellin päi-
väkirjasta maaliskuu-
kuun lopulta 1918.

23. pv. Marian päivä. Asema ennallaan illalla tosin kuulimme, että Wilppulan rintamalla olisi edetty jo Orivedelle asti, ja että Teisko olisi valkoisten hallussa. Ei vielä saatu yhtään sanomalehteä. K.4 toht. Meurman juuri määräsi, että on meidän 2si miestä oltava Paukin sairaalassa odottamassa määrystä, jos tarvitaan. Toiset pääsi kirkkoon K.H.Wirkkulan Jlan palvelukseen. Minä en. Kaitera ja Launonen lähtivät kello 7 hevosilla ja pohjalaisilla rekeillä side-asemilta Ikaalisiin kulettamaan sairaita.

24. pv Koko viime yönkin olimme sitomassa ja sairaaloihin kulettamassa haavoittuneita. Kyröskosken taistelussa kaatui sekä haavoihinsa kuoli 10, jotka veimme Ikaalisten ruumishuoneelle. - Lievästi haavoittuneita laitoinme sanit. Toppilan saattamana Karvian kautta menemään Kauhajoen sairaalaan 20. Kaitera kävi ja toht. Jalon side-aseman ja tarpeita viemässä Kyröskoskelle.

Ikaalisten taistelussa kaatuneet ja haavoihinsa kuolleet.

Otto Ivalo	Ikaalinen
Kalle Mäkelä	"
Wäinö Yli-Myllymaa	"
4/III Kalle Hietaniemi	"
15/III Ivari Nurmi	Kärsämäki
17/III Ernest Backlund	Waasa
17/III Arvi Santelin	"
" Hilen	Ruotsi
" Matti Hoikka	Rovaniemi
" Antti Arvola	Liminka
" Juho Parkkila	Wähäkyrö
" Artturi Parkkila	Iitti
19/III Eemeli Tulppo	Oulu
" Wilho Mäkilä	Mynämäki
" Iisak Tilu	Ylistaro
" Gerry Moberg	Oulu
17/III Jääkäri Humlin	Isokyrö
15/3 Aarne Alanen	Ikaalinen
" Arvo Näkkä	Ikaalinen
" Jaakko W. Piittari	Wähäkyrö
" Anton Kallioniemi	Ikaalinen
19/III Alvar Wintter	Uusikaupunki
10/3 Paavo Gronstet	Ikaalinen
R.Turunen	Iisalmi
10/3 Honkala	Haapavesi
Lauri Grunstet	Ikaalinen
Aksel Antersson	Pietarsaari
23/3 Onni Lindeen	Kustavi
23/3 Akseli Nordlund	Taivassalo
" Rosenberg	?
" Erkki Jukuri	Oulu, Kello
Jaakko Malmila	Karvia
24/3 Alfret Wiertola	?
" Aarne Kemppainen	Oulu
" Urho Opas	Kauhajoki
" Tuomas Huhta	Oulun komppan.
" Kauko Roitomaa	Kiiminki
" Akseli Hiekki	Ylitornio
" Wäinö Airikki	Mynämäki
" Taneli Saaranen	Kärsämäki
" Jaakko Hassila	Piippola
" ? Mutkala	Jämijärvi
43 Astren	Oulu

25.3. Aamulla lähti K.H. Wirkkula ja Kaitera, sekä Hemmilä Hämeenkyröä kohti ajelemaan. Minä ja Launonen jäimme odottelemaan toht. Meurmannia sekä hänen tavaroitaan. Noin kello 1 lähti Oulun Ambulanssikin. Kuormastot ja tyhjät hevosetkin toimitettiin menemään Hämeenkyröä kohti. Punaiset pakenivat kauhealla kiireellä Siuron asemalle ja vielä siitäkkin edelleen. Saatiin 10 kuularuiskua 170 kivääriä y.m. tarpeita suuret määrät. Kaikki sanitääritkin side-asemineen siirtyivät Hämeenkyrön kirkonkylään. Toht. Meurman määräsi minut ja Launoson olemaan vielä edelleen Ikaalisissa.

26/3 Minä, Toppila ja Launonen olemme edelleen Ikaalisissa, järjestämme ja osoitteita laitamme sairaiden ja kaatuneiden tavaroihin. - Walkoisten kuolevien ja kaatuneiden katse ja kasvojen ilme on kaunis. Tyytyväisinä he paareil-la lepäävät, moni nukkuu väsymyksestä, vaikka ruumis onkin lävistetty. Usea heistä sanoo, että he kohta pääsevät uudelleen jatkamaan sitä vapaustaistelua, joka täytyy saada suoritetuksi loppuun. Ne haavoissaan makaavat ja kuolleekin, joiden käsivarressa tai kauluksessa on punainen nauha ovat tuskallisia ja levottomia, he kauhistuvat tekojaan ja pelkäävät niiden tekojen seurauksia. Jos ei merkkiä muuta olisikaan, niin helposti kasvojen ilmeestä huomaa mitä ovat.

26/3 rintama siirtyi edelleen. Kyröskoski-Hämeenkyrö - Ylöjärvi, Siuro ja Nokia vallattiin. Noissa taisteluissa kuoli ja haavoittui noin 80, enimmäkseen eteläpohjalaisia sekä Turun pataljoonaa. Turkulaiset ym. tulivat Ylöjärvelle, Oululaiset, Raahelaiset meni Siuroon ja Nokialle. Takaa-ajo oli hurjaa. Saatiin 10 kuularuiskua ja yksi tykki y.m. Wastustusta ei ollut ennenkuin lähellä Tamperetta. Epilässä kova taistelu, jossa komenti joukkoja eräs tanskalainen (?). Siinä haavoittui paljo.

27/3 Minä, toht. Meurmanin kanssa lähdin k 2 (Launoson ja Toppilan jäädessä Ikaalisiin) Hämeenkyröön, mutta kun rintama oli siirtynyt jo Ylöjärvelle, menimme sinne johon oli noin 50 km. Wastaan tuotiin noin 30 haavottunutta ja kuollutta. Ylöjärven kirkolle tulimme kello 8 illalla. Tykit jyskyi ja kanuunat soivat, yö näytti mahdottomalta olla, rintama 3 - 4 km päässä. Toisessa pirtissä oli miehiä nukkumassa, joille aina vähän perästä käytiin sanomassa, että olla valmiit jos tulee tarvis lähteä. Istallani minäkin torkuin mutta pienen ajan perästä pääsin toht. M:n kanssa esikunnan huoneisiin nukkumaan. Lattialla tuli kylmä. Menin hällälle, että lämpenin. Noin 3 tuntia nukuin. Aamulla kello 6 noustiin. Ei odotettua hälyytystä tullut. Ylöjärvellä oli Tornion ja Turun ambulanssi.

28/3 Lähdettiin kello 1/2 10 Ylöjärveltä Honkajärvelle 21 km. Esikuntaan, jossa olimme 12. Kaikki kiirettä ja telefonit soi. Tykistö-kapteeni Linder tuli. Kuulimme että Oulun ja Raahen joukot ovat sivuuttaneet Nokian. Tulimme Hämeenkyrön kautta Ikaalisiin.

29/3 Pitkäperjantai. Nukuin eilisestä matkasta väsyneenä hyvin. Kirjoitin kirjeen kotia. Kello 2 sain määräyksen lähteä samana päivänä Hämeenkyröön. Kello 4 lähdin Satakunnan rintama-tavaroiden kanssa matkalle. Toppila ja Launonen saivat määräyksen mennä Waasan lentävän Ambulanssin kanssa tohtori Ervastin apulaiseksi. Siis erosimme. Kahdella hevosella tulimme toht. Wuoriselle, jossa olimme kello 7. Siellä oli toht. Kananen, kapt. Åström ja Ramsdet. Kuuli, että Tampere olisi jo osaksi meidän miehillä, ainakin Pyynikki on. Pispalassa vielä jatkuvat taistelut. Haavoittuneita tuotu 2, kaatuneita 2. Suuria tulipaloja on näkynyt Tampereelta, jossa sanotaan jonkun Tapettitehtaan palaneen.

30.3. Sain määräyksen kello 1 lähteä toht. Wuoriselta Mahnalan kylän Heiskalaan kuormieni kanssa. Oulun (Kanasen) ambulanssi jäi vielä Hämeenkyröön. Toht. Laitisen sairaala muutti Kankaanpäästä Siuroon.

30/3 - 6/4 olin toht. M kansliassa varastoa hoitamassa ja tarkastaja Järvisen apulaisena. Mouhijärvellä noin 10 km tästä Heiskalasta olivat 4 päivää kiivaat taistelut. Vihollinen peräytyi Karkkuun.

31/3 Mahnalan kylän Heiskalassa kävin illalla saunassa. Nukuin hyvin toht. M:n ja Jörgenssen kanssa.

7/4 kello 11 vahvistettiin todeksi se, että Tampereella on saatu järjestys aikaan ja valkoinen lippu liehuu joka paikassa. Esikunnassa Kauppilassa vedettiin sinivalkoinen lippu ylös. Mutta kello 1/2 1 samana päivänä yht'äkkiä tulee hälyytys, että noin 200 punaista, jotka ovat eilen päässeet valkoisten ketjun läpi Tampereen piirityksessä, ovat tulossa nyt esikuntaa kohden noin 5 km päässä. Kaikki kykenevät miehet käskettiin aseisiin ja esikunta y.m. väki siirtyi Haikkalan kivinavettaan. Walmistauduttiin taisteluun. Ylöjärven ja Siuron välillä ollut tykkikin kutsuttiin aseisiin. Meidän ratsut, noin 29 kpl lähtivät tiedustelumatkalle, jolloinka he päästyään noin 2 - 3 km Hämeenkyröön päin joutuivat kiivaan tulen kestettäväksi. Kolmella kuularuiskulla alotettu tuli kaatoi meidän 4 ratsuhevosta ja miehemme pääsivät ehein nahoin takaisin Heiskalaan. Odotettua hyökkäystä ei viholliset tehneet. Pakenivat kiireesti yli järven Häijään ja Pakkasen kautta Mouhijärvelle ja sieltä jo samana yönä

Karkun tienoilta yli radan etelään, näin murhaten ja ryöstäen matkallaan sekä katkoen telefontin johdot. Koko yön oli vahdit ja me nukuimme tallin lattialla, telefonin soidessa alinomaan.

Tampereen Hämeenkatu veristen taistelujen päätyttyä. Kuva kirjasta Hannu-
la: Suomen vapaussodan historia, 1934.

8/4 kello 8 lähdimme esikunnan kanssa matkalle Siuroon, jossa joutuin taas Saniteettivaraston vahdiksi toisten jäädessä Tampereelle menevään junaan, joka lähti kello 12 Tampereelle. Minä jäin Siuron kenttäsairaalaan sisälle. Puhuttelin neiti Poutalaa, joka oli toht. Laitisen sairaalan apulaisena. Sairaita nyt 83. Enin osa lievästi. Tuttavia Martti Lampi ja Greus olivat lievästi haavoittuneita siellä.

25/4 Toht. Meurmanille Tampereelle tullut 1 laat. Spriiä Toht. Palanderin luona.

25/4 Kello 4 lähdin kirjeitä sekä paketeita viemään Siurosta Nokiaan kenraali Linderin esikuntaan.

Kenraali Linderille ilmoitin saniteettivarastossa 15/4 olevan:

10 litr.	paloviinaa
5 "	rommia
15 kpl	termospulloa
n. 100 kpl	ensisidettä
30 kpl	sairasrattaita
1 paketti	selstoffia
4 kääröä	pumpulia
5 kpl	filttiä

Mikkelissä 30 pv. Huhtik.

Ostettu

100 kpl	postikorttia á 8 p	8;-
100 "	" á 10	10;-
200 "	" á 15	30;-
150 "	vesiväriä á 20 p	30;-

Maksettu 30/4 ja lähetin kotia Liminkaan. Kirjattu

Selänpäässä 4 pv. Toukok. 1918.

Aamulla ilmoitettiin, että Kotka on valkoisten. Illalla ilmoitetaan, että Hamminakin on valkoisten. Koko päivä menee suuria joukkoja sivuitsemme itää kohden. Illalla myöhään ilmoitettiin, että viimeinen voitto vihollisesta Suomessa on saatu.

5.5.

Lähdettiin kello 11 ap Kouvolaan. Saavuimme Woikan tehtaalle menevälle rataosalle, josta hevosilla kuljimme noin 2 km. Harjun asemalla odottavaan junaan. Harjun luona oleva rautatiesilta oli räjäytetty samoin maantiellä oleva puusilta poltettu. Maantiesilta oli heti korjattu, mutta rautatiesillan korjaus kestää 1 kk. Kello 1/2 8 tienoissa olimme Kouvolassa, jossa Stapi sekä Saniteetikanslia sijoitettiin Kouvola hotelliin, johon jäimme vaimoni kanssa asumaan.

6.5.

Oltiin Kouvolassa ja järjestettiin juoksevia asioita.

7.5.

Kävin katsomassa Kouvolan asemalta noin 1/2 2 kun vihollisten vangit kai-voivat talvella haudattuja valkoisten ruumiita noin 1 metrin syvyydestä olevasta suosta, joita omaiset kävivät tuntemassa.

Punaisia vankeja taistelujen päätyttyä Lahdessa. Kuva kirjasta Hannula: Suomen vapaussodan historia, 1934.

8/5

kello 9 tultiin.

9/5 Oli helatorstai, vaikka ei se siltä näyttänyt. Kuormastoja, työväkejä ja vankilaumoja kuljetettiin pitkissä riveissä. Aamulla kello 11 kävimme Kouvolan torilla kenttäjumalanpalveluksessa. Kello 2 lähdimme Kouvolaan Mikkeliin, viedäkseni sain kunniapalkintoja koskevia papereita päämajaan. Välillä oleva Harjun rautatiesilta oli korjauksen alainen, jossa piti muuttaa juna ja muutoinkin oli kulku vielä epäsäännöllistä, niin Mikkeliin saavuimme vasta kello 11 illalla. Nukuimme rautatievaunussa kenraali Mannerheimin junassa.

10/5 Kello 7 lähdin asioille Mikkelissä. Kello 8 lähti juna pohjoista kohden, jossa matkusti vaimoni mukana. Sanitääri Kaiteran puvun indententti laitokselta sain kello 10. Mikkelistä lähdin kello 11 Kouvolaan kohden viemään rokkoaineita noin 20.000 miehelle Toht. Wintterille Wiipuriin, Toht. Närville Kouvolaan sekä 1 laatikko Tohtori Juseeliukselle Wiipuriin.

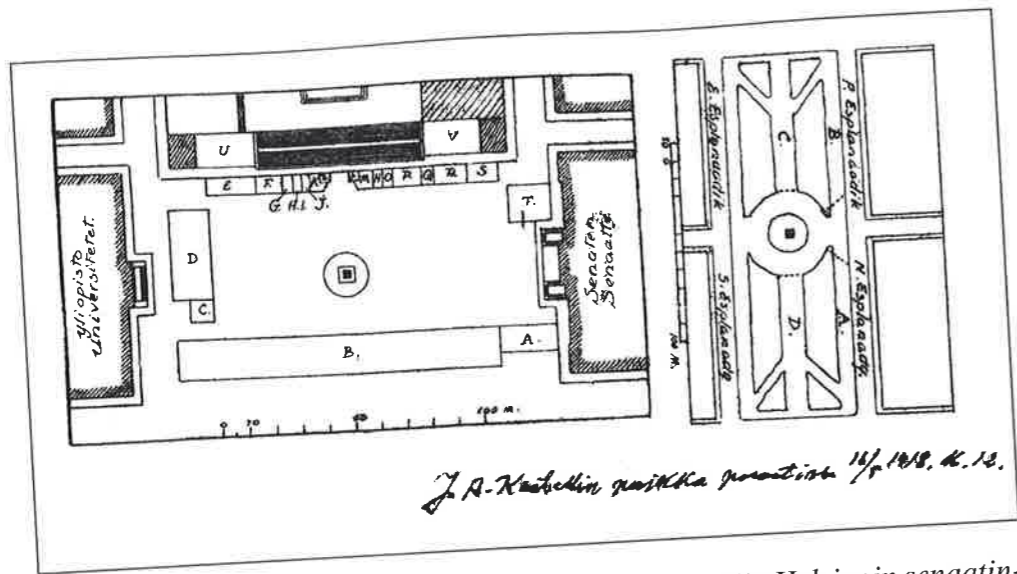
11/5 Kello 8 lähdin Toht. Meurmanin kanssa Kotkaan ylimääräisellä junalla viemään rokkoaineita siellä oleville joukoille sekä sairaille että haavoittuneille sotavangeille. Kävimme sairaaloissa sekä vankileireissä tarkastamassa niiden tilaa. Tohtori Jalonen käsi sairaana ja tohtori Hokkanen oli työssään. Tohtori Broteeruksen alaiselle Tohtori Bruufeltille annoimme sairaspäiväkirjan ja tarpeellisia kaavakkeita. Söimme kello 1 seurahuoneella Luutnantti Tranquen kanssa. Tapasimme oululaisia joukkoja, näimme saksalaisen vesitasokoneen. Kello 3 lähdimme takaisin Inkeröiden kautta Haminaan. Jonne saavuimme kello 4. Kävimme vankileirejä tarkastamassa, sairaaloissa y.m. sotaleireissä.

Kävimme kaffilla toht. Engströmillä ja lähdimme kello 7 asemalle, jossa meidän junamme odotti. Lomalle pääseitä Karjalan joukkoja noin 90 miestä sijoiteltuna 3meen vaunuun seurasi meidän junaamme.

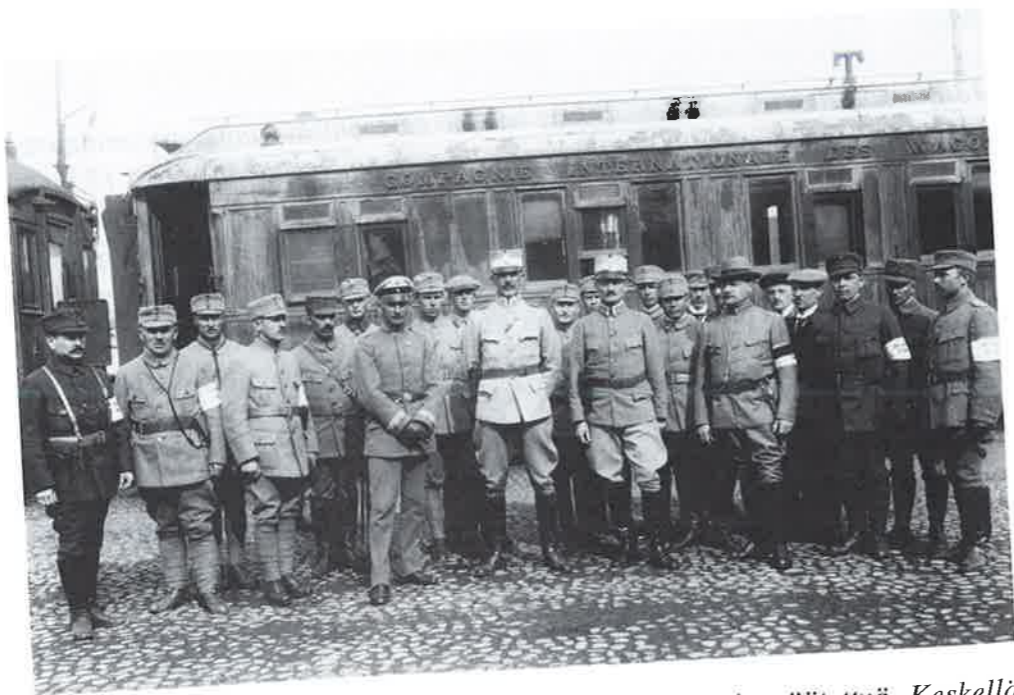
12/5 Sunnuntaina Kouvolassa. Wiime yönä saapui Wiipurin kautta Harjun sillan taka jäänyt esikuntajunamme, jota järjestelimme ja lastasimme Saniteettitavarat vaunuun No 194.060 yhteensä 13 kollia. Kävin syömässä matkustajakoti Untolassa esikunnan ruokalassa ja jossa päätin tästä alkaen syöntini toimittaa, kun palkastani kumminkin viedään pois 150;- . K.K. Ruoka olikin kerrassaan hyvää siihen verrattuna mitä omasta laukusta kuivana sai syödä.

13/5 Vielä Kouvolassa kyhailimme kokoon kertomusta saniteettitoiminnasta. Saimme kuulla, että kello 1 huomenna lähdemme Helsinkiin, jossa 15 pv on oleva eduskunnan avajaiset ja sotilasparaatit. Kunpa jaksaisin vaan loppuun asti toimia ja seurata että tervennä pääsisin kotia ja saisin elää vielä muutamia vuosia siinä itsenäisessä Suomen tasavallassa minkä meille urhoolliset valkoisen Suomen valkoiset sotilaat ovat järjestäneet ja kalliisti verellään ostaneet.

14/5. Lähdimme Kouvolaan kello __ Helsinkiin johon saavuimme, ja meidän junamme vietiin Helsingin eteläsatamaan. Paraatti olikin vasta 16 pv. - Valmisteluja oli koko 15 pv. Suuria joukkoja virtasi kaupunkiin valkoisen Suomen valkoisia sotilaita.

Janne Kastellin pääsylippu vapaussodan voitonparaatiin Helsingin senaattoriin ja Runebergin Esplanadille 16.5.1918. Lippuun on merkitty kunkin tarkat paikat paraatissa.

Kenraali Linderin esikunta Helsingissä voitonparaatin päätyttyä. Keskellä kenraali Linder, hänestä oikealle Malmberg ja Meurman, J.A. Kastell 7. oikealta. Kuva Hilja Kastemaa.

Vielä kului useita päiviä paraatin jälkeen Helsingissä olevien sota- ja saniteettitavaroiden järjestelyissä. Saniteetti-tavarat luovutimme valtion apteekkiin Helsinkiin. Me asuimme junassa eteläsatamassa koko esikunta. Minä sain määräyksen mennä Satakuntaan etsimään jälle jääneitä tavaroita. Sotilaspiletillä kuljin useita kertoja niillä alueilla ja kirjelmien avulla kehoitin suojeluskuntia ilmoittamaan tavaroista. Matkoista ja tiedoista jätin selostuksen aina armeijan ylilääkärin kansliaan. Vasta elok. 1 päivänä olin vapaa armeijan määräyksistä ja kotona.

armeijan tarpeisiin, niin ettei pintavesi pääse juoksemaan kaivoon. On pidettävä huolta, ettei miehistö juo liian kylmää vettä ja jos lavantautia ja dysenteriaa on liikkeellä, on ainoastaan keitettyä vettä miehistölle annettava.

8 §.

Jos kevytmielisiä naisia ilmaantuu rintamalla ovat he sieltä karkoitettavat.

9 §.

Mikäli mahdollista, on miehistölle hankittava tilaisuus kylpeä ja on pidettävä huolta siitä, että sotilaat pesevät jalkansa kylmänlaiselle vedellä, varsinkin aina marssien jälkeen.

10 §.

Alkoholijuomien käyttäminen nautintoaineina on ankarasti kiellettävä, älköönkä viinareseptejä annettako miehistölle.

11 §.

On pyrittävä noudattamaan suurinta siisteyttä kaikkialla ja erikoista huomiota on kiin-

nitettävä käymälöihin; minkä ohessa ellei annettuja määräyksiä noudateta, on anottava, että syylinen saatetaan rangaistukseen.

12 §.

Miehistö käyköön määrätynä aikana levolle ja senjälkeen on makuuhuoneessa oltava hiljaa.

13 §.

Tupakanpolttaminen peittämättömistä oljista tehdyissä vuoteissa on kiellettävä ja mikäli mahdollista vältettävä tulen irtipääsyä.

14 §.

Kuolleita ihmisiä ja eläimiä älköön jätetäkö korjaamatta, niin ettei vaaraa sen kautta miehistön terveydelle synny.

Sairashoito.

15 §.

Esikuntalääkäri pitääköön huolta, että sotajoukkojen mukana on varasto tarpeellisia lääkkeitä, ja on niitä hänen toimestaan tilatta-

Aukeama J. Kastellin säilyttämästä väliaikaisen Lääkintöhallituksen ohjeesta "Muistiinpano esikuntalääkäreille ym." Ohje on painettu Vaasassa Ilkan kirjainossa v. 1918.

KUN KIRJEENI SÄ SAAT...

Siikajoki 22/2 18

H.V. ja perheesi

... Ponttuunin emäntä ja Aino vuoroin siellä ovat Kastellissa hääränneet, kun Isä heille vaan palkkaa maksaisi olisivat kenties enemmänkin aikaa. Jaakko on mennyt sotaan, joten Isä häätyy siellä vähän töissä hääräämään, mikä onkin sille terveellistä, uni ja ruokakin kuuluu maistuvan nyt.

Sota kahakat ovat täällä menneet hyvin. Moniaita vangitsemisia: Jääskelän Yrjö, Puoskarin Aappo, Karlssonin Ville ja Virtasen Eino ovat kai vielä Raahessa, muut vangitut joukossa rva Karlsson ja Iikka sekä Oskari poika ovat vapautetut. Posti tulee eri paikkaan, luultavasti Harjulle muuttumaan.

Kansa vaeltaa "pimeydessä", öljy on loppunut kokonaan, vaikka P:a sano i inventaariossa ollessa sitä jäävän tulevaan talveenkin, mihin lienevät toisiin paikkoihin myyneet korteitta sitä.

Tulkaa nyt Matin päiville huomenna tänne, tai mahdollisimman pian, olisi niin hupaisa saada jutella kun ei tahdo aikaa riittää kirjoittamiseen. Kirjoitahan sinä kuulumisia y.m. voinnistanne.

Olkaa tervehditty meiltä molemmilta sydämmellis in tervehdyks in. Kerto kaahan Lemetyiselle ja Sofialle tervehdyksemme myös.

Lassin väen puolesta

Matti

Pitää kiiruhtaa postille Myllyojalle tämä kirje siksi tuli näin sotkuinen.

Ikaalinen, 26/III 1918

Äidille ja Sylville

Olen vielä täällä Ikaalisissa Launosen kanssa. Toht. Meurman ei joutunut illalla lähtemään, joten minäkään en päässyt.

Meillä on kyllä kolme isoa oululaista rekeä valmissa lähtöön, mutta ei päästä. Kun toiset on kaikki menneet niin on vähän ikävä ja liian tutuksihan tämä paikka alkaa käydäkin. Sain illalla kyllä kirjeesikin, jonka olit kirjoittanut Marian päivänä, siis kolmessa päivässä oli tullut. Walokuvaa en ole saanut enkä sitä kirjettä, jonka Rusenber g oli aikonut Raahesta tai Oulusta kirjoittaa. Sen kyllä sain jonka hän Waasasta oli kirjoittanut ja jonka sinä olit kirjeeseesi pannut. Nyt kirjoitin hänelle Ouluun ja pyydin vastausta. Saa nähdä saanko. Ellei osoitteessa ole miehen arvonimeä niin kirje ei tule kuin sattumalta perille. Jos on Herra j.n.e ei se tule perille, vaan siinä pitää olla Sotilas, Wänrikki, kokki, Sanitääri, j.n.e, sekä osasto tai komppania, niin sitte kyllä tulee, vaikka osoitteessa ei oikea kyläosoite olisikaan. Olin illalla tuolla opettaja Kohosen kanssa esikunnassa kirjeitä järjestämässä, niin oli niin ikävän näköistä kun oli satoja kirjeitä ja paketeita jotka vajavan osoitteen takia eivät koskaan omistajaansa löydä. Kenttäposti kulkee täältä esikuntien kautta ja jossa postimerkit ovat, menevät postikonttoriin. Minun osoitteeni on nyt Hämeenkyrö, johon muidenkin posti menee.

Taistelu oli tässä kovempia, mitä on ollut. Aivan lakkaamatta rätisi ja paukkui. Punaiset sitte yht'äkkiä lähtivät pakenemaan. Jättivät jälkeensä kaikki. Eivät edes tulipalojakaan sytyttäneet. Noin 3 1/2 peninkulmaa meidän pojat juoksivat ja ajoivat takaa. Siuron asemalla nyt ollaan. Äsken joku kyytimies kertoi että mentiin siitäkin vielä eteenpäin. Jos sellaista kyytiä mennään, niin pian ollaan Helsingissä. Pori on kyllä saarrettu ja Tamperekin. Kaikki käy varmasti mutta hitaasti, sillä kuten aikaisemmin olen jo sanonut ovat maat mäki set ja tiet huonot. Telefoni ja sähköjohtokin laitetaan sitä mukaan kun rintama siirtyy. Punaiset ovat langat repineet alas, että niitä on metsät ja tiet ristissä ja rastissa. Muonakuormia meni äsken sinne Hämeenkyrölle päin tavattomasti. Poutalan Katrikin äsken meni tästä Hämeenkyrölle kahden muun sisaren kanssa. Sanoi terveisiä.

Kirjeessäsi kysyit sanitääri Heikkellin kohtalosta. Hän kuului meidän toiseen ryhmään. Kun toisena päivänä tänne tultuaan oli rintamalla sitomassa erään navetan takana haavoittunutta niin luoti tuli navetan läpi hänen vasemman reiteensä, menen vain lihaksesta läpi. Kun navetta oli vanha niin luotiin liene jäänyt jotakin likaa, että haava rupesi märkimään ja emme saattaneet lähettää häntä kotia vaan on täällä kunnan sairaalassa hyvässä hoidossa

ja pian pääsee kotiaan. Me olemme kaikki lähettäneet Kauhajoelle ja siitä edelleen jotka itse ovat liikkumaan päässeet. Tänne vaikean hevosmatkan päähän ei monta heitetty ole. Kaikki jotka kuolevat pohjolaiset täällä, niin me pannaan tulemaan kotikirkolle jos arkkuja saadaan. Ei Arvolaakaan ole voinut vielä lähettää kun on arkkuja vähän. Nyt vallatussa Hämeenkyrön kylässä on arkku-tehdas josta saadaan arkkuja.

Emme päässeet vielä tänäkään päivänä lähteen. Toht. Meurman odottaa lääkewarastoon ja ei se tullut. Sanoi että lähdetään sitte kun se tulee. Huomena toivon pääseväni.

Tampere on piiritetty. Oulun ambulanssi ilmoittaa että ei ehdi asettauda mihinkään kun rintama siirtyy kovasti. Menemme luultavasti Mouhijärvelle. Sinne mihin Oulun ambulanssi jää menemme mekin. Tänään ei tullut yhtään loukkaantunutta.

Eläkää tervennä

Oma Isä

Mahnalan Heiskalassa
5/4 1918.
Tikka Sylville kello
10 illalla.
Kun Isä ei muista sinulle
edes kiittää lähettämäsi pari kir-
joksia paljon, niin nyt sen teen. Ki-
tän olen ja kiitoksia niistä
s. Olen minä sieltä
ontakin, muut
-ltä ki
2

Rakas Veli!

Kiitos Mahnalassa Pääsiäissunnuntaina kirjoittamastasi kirjeestä, jonka tänään sain. Onhan se hyvä, että tervennä pysyy ja on toimeensa tyytyväinen sekä innostunutkin. Toivomme sitä edelleenkin Sinulle ja Teille kaikille!

Nikolan Yrjö, y.m. vapaaehtoisia on tullut vasta juuri tänne rintamalta. Toiset ovat saaneet luvan jäädä poisikin, kun terveys ei kestä. Korven - Kuro- lan Jannea ollaan tänään hakemassa Ruukista tänne Siikajoelle, hän on kaik- kensa saanut antaa ensimmäisenä Siikajoen pojista. Hän tuli kutsunnan kaut- ta vakinaiseen väkeen, eikä ollut erittäin innostunut lähtemään, kun oli niin kovin siivo ja vanhojen vanhempien ainoa poika. Rauha hänelle!

En ole Limingasta kuullut erikoisempaa, ei ole tullut soitetuksikaan sinne kun en ole siihen aikaan päivästä ollut Keskikylällä. Annan äiti siellä on kyllä kait ne hyvin siellä toimeen tulevat. Näitä puita on enää huono sinne saada, sillä maantiellä on pitkiä sulia, oli puolen viikkoa yhtämittä yötä ja päivää suoja. Nyt on kahtena yönä vähän kylmännyt. Olisin koettanut niitä puita hank- kia kun olisi silloin tullut varmistusta siitä, mutta kuten muistat se homma jäi silloin käydessäni Limingassa.

Minunkin selkäni on nyt melkein terve, en ole paljon sillä puskenut, Huhan Heikki on ollut meillä hakkaamassa jotta olen saanut kesän varaa vähän. Täältä pitää olla Raahessa 15 suojeluskuntalaista alituisesti vahtimassa vankeja ja joita on tuotu etelästä. Ryssät vietiin pois sijalle tuotiin "punaveljiä". Yhden viikon vuoro on kullakin suojeluskuntalaisella olla siellä ilman mitään korva- usta. Ei minun vuoroni vielä ole tullut. Tämä naapurin (Lassin) Jaakko isäntä otti vuorolleen muita, 20 mk ja ruoka palkaksi. Minäkin olen samoin ajatellut tehdä, sillä ainoan talon miehen on aivan vaikea joutaa itsensä.

Kirjoita usein ja ilmoita oletko meiltä kirjettä saanut. Tämä on kolmas kir- je jo jonka olemme lähettäneet.

Jää Herran rauhaan ja turviin

Alina ja Matti

Siuro 14/4 1918

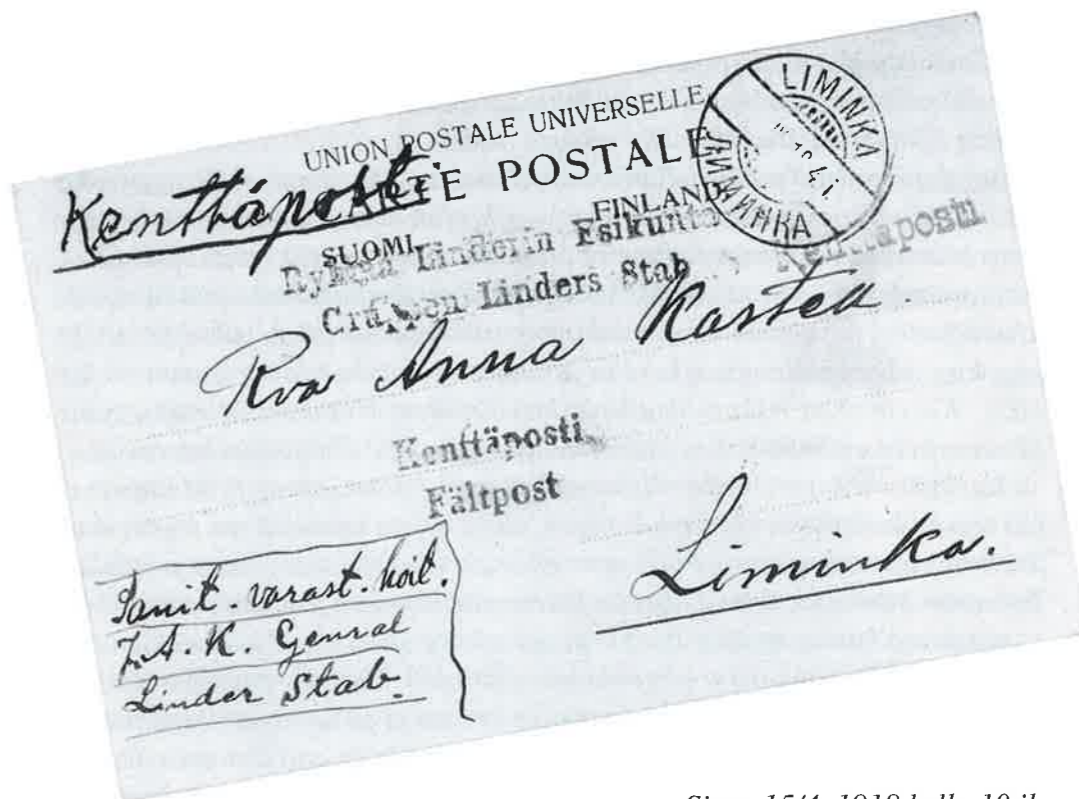

Omalle Äidille ja Sylville.

Eilen en kirjoittanutkaan kirjettä vaikka se olisi ollut merkkipäivä sentakia että silloin 13 pv. Maaliskuuta erosin töistä. Myymällä itseni sattumukselle ja laillisen isänmaan palvelijoiden joukkoon, on nyt kuukausi vierähtänyt. Yksikin päivä täällä on siksi merkillinen, että sen ajalla tapahtuu enemmän kuin kotoisissa oloissa kokonainen vuosi. Kuukaudessa täällä jo niin paljon sisältöä, että ei ihmisen ikä vastaa niitä tapauksia siellä. Eikä kummakaan, sillä häviävään yhdessä hetkessä miehiä, joidenka elämä on silmänräpäyksessä jo eletty. Minun kohtaloni ei ole vielä tullut. Vielä käteni liikkuu, ruumiini toimii ja ajatukseni on kunnossa. Kokonaista neljä kertaa olen jo ollut valmis kohta- looni tyytymään, vaan kaikkivaltiaan merkillinen johto on kuljettanut elämänpäiväni tänne saakka ja ehkä etemmäksikin vielä. Mutta ei ainoastaan nämä mainitsemaani neljä eri kertaa jolloinka olen ollut mahdollinen kylmettymään, mutta joka päivä se on mahdollista sodassa, jossa rintaman takanakin tapahtuu rikoksia.

On merkillistä, että koti ja omaisetkin olkoot ne kuinka rakkaita, vaikka niinkin rakkaita ja unohtumatonta omaisuutta kun minulla on, unohtuvat silloin kun miehelle kiväri annetaan ja käsketään seisoa paikallaan. Waan lie- nee se sentään vaistomaista voimaa joka silloin kuohahtaa, että se on puolus- tusta myöskin omaisten puolesta ja niinhän se todella onkin. Kaikki kirjeet mitä olen kirjoittanut ovat olleet toivossa palata kotia, niin tämäkin. Mutta jos kohtaloni olisi toinen, niin siltä varalta olen muistikirjani ensimmäiselle leh- delle kirjoittanut toivomuksia, joita pyydän noudatettavan. Tärkein niistä, että pääsisin Äitini viereen Siikajoelle.

Rauhaa olen lähtenyt palauttamaan ja rauhan töissä jatkankin, ja siksi en komeaa sotilaslepopaikkaa tarvitse. Teitä, joidenka eteen olen elänyt, jäisin ikävällä muisteleen. Lohdutus olisi vaan se että monta muutakin kaunista elä- mää katkeaa tässä kauheassa sekasorrossa. Jäisihän teille yhdessäolo ajoil- tamme, vakiintunut usko lopulliseen oikeuden voittoon, ja siinä toivossa Tei- dän elämänne olisi helppoa, tuskatonta, vaikkakin aineellisuuden puuttumi- nen tulisi onnellista elämänne sumentamaan, kun mies, perheen isä on pois- sa. Uskokaa kumminkin elämään ja elämän antajan voimaan.

Siuro 15/4 1918 kello 10 il.

H. A.

En ole joutanut kirjoittamaan kirjettä moneen päivään. Pari korttia lähe- tin ja sanomalehtiä, kirjoita oletko saanut sen laukun Lammin M:n mukana. Tänään panin pakaasina yhden laatikon 8 kg jossa on mustepulloja. Myös niitä siellä, mikä on siellä hintana sitte kun ne saapuvat. Pakaasi lappu seu- raa tässä mukana. Älä missään tapauksessa laita ruokaa minulle sillä ei to- della täällä ole nälkä. Ei ainakaan minulla, jolle annoksesta aina jää. Kun sattuu niin lähetän Teillekin täältä vähän leipää, että näette mitä se on. Waa- san höyryleipomon leipää se on

Niistä asioistahan sitä pitäisi vähän jutella. Rahaa lähetin tänään Smk. 100:- kun pistäysin tuolla Nokiassa, jossa on posti jo kunnossa. Ota Matilta tai muilta jos tarvitset enemmän. Minä en täältä lähetä, enkä pääse ennen- kuin rata Poriin on selvä, joka kestää vähän aikaa. Päässeenkö sittenkään. Rahaa lähetän jonku viikon peästä, kun saan. Kalevalta ei tarvitse tilata, kyllä se siellä on edessä löytymässä. Perunoita pitää laittaa itämään noin kaksi hehtoa. Ja ne on pantava laatikoihin niin, että ovat päivän valossa että

tulee lyhyt itu. Kaupasta pitää ostaa mataloita laatikoita. Siemenet pitää olla keskikokoisia että tulee isoja perunoita. Ei niitä vielä tarvitse laittaa. Ehtivät toukok. ensi päivinäkin, jos hyvin laittaa. Yhden laatikon saa kyllä panna hetikin itämään että saa kylvää "aikasta perunaa".

Sipulin siemeniä pitää siellä varata vähintään 2 kg. Samoin herneen joku määrä. Minä koetan hankkia niitä kasvitarhan siemeniä kun kaupunkiin pääsen. Mutta jos vaan saat sieltä niin ota miten ja mistä, sillä niistäkin luulen puutteen tulevan. Myötäväksikin voisi ottaa kun alennusta ostaessa saisi, sillä niillä näkyyn nyt olevan varma hinta, joka sanomalehdissä on julkaistu. Kyllä sika hyvä olisi kun lampaat kesäksi laitumeen viedään että ruokaakin oloksi olisi. Kasvitarhan rikkaruohoilla ja laskilla moni virkamiehen eukko sianporsaan kesän yli viepi. Sen saa ottaa heti kun saapi, että joutuu kasvamaan.

Kun pääsen Tampereelle, niin ostan tavaraa sieltä mistä saan. Mutta näyttää että en heti pääse, enkä tahdokaan. Sillä haluni on tehdä sen minkä voin Suomen vapauttamiseksi. Paremminkin en osaa niistä kotiasioista nyt jutella. Tee miten parhaaksi näet. Lähettämässäni postikortissa jo sanoin että sodassa ei sijaista koskaan oteta. Itse kunkin on oltava siinä missä kuuluu ja mihin pannaan. Niitä kaatuneita ei voida yht'äkkiä lähettää kun punaiset paetessaan ovat vieneet ja tärvänneet kaikki ruumisarkut ja ilman ei voi lähettää. Jos haluavat niin käykööt itse noutamassa, niin näkevät, että yhdessä viikossa täällä ei ehdi mitään tehdä. Paras on itse tehdä asiansa eteen jotakin tai odottaa sitten kun muut tekevät, tai eivät tee ollenkaan.

Hyvää yötä

Liminka 17/4 18

Rakas oma Isä!

Tervehdykset taas kotoa Sylviltä, Annalta ja Vanhaäidiltä. Lämpöiset kiitokset kirjeistäsi, joita olen saanut eilen kortin 14/4 ja tänään kirjeitä kokonaisuudesta neljä kappaletta yhdellä kertaa nimittäin kaksi 9/4 ja 11/4 ja 12/4. Siis näin ne kulkevat. Kyllä olenkin jo hartaasti ja levottomuudella odottanut joka postia, kun en moneen pitkään iltaan saanut kuin yhden vanhan kirjeen sain 15pv. Oli lähtenyt sieltä 5/4. Siis kymmenen päivän vanhan. Siis vieläkin lämmin kiitos kertaisista kirjeistäsi.

Niistä näin, että olet terve ja reippaalla mielellä. Josta luojalle kiitos. Siitä tähän se kuitenkin riippuu koko elämän onni ja siunaus, jos Herra terveyttä suopi. Tervennä olemme mekin saaneet olla ei ole mitään erityistä ollut. Minäkin olen ihmeesti terve ja reipas, vaikka väliin huolettaakin kovin elämä eteenpäin. Vain Jumalan kiitos hyvin on vielä tähän asti ollut ja mennyt kaikki asiat, toivottavasti eteenkin päin Jumalan avulla pääsen.

Kaikilla ei ole yhtä hyvin. Putaan Anttikin on sairaalassa, lauantaina viety ja sunnuntaina leikattiin umpisuoli. Heikko kuuluu olevan vain toivotaan sentään paranevan. Hän oli Oulussa suojeluskunnan kansliassa. Ei kerennyt lähteä rintamalle vaikka oli siinä hommassa ollut. Toht. Oli sanonut ruan muutoksen aiheuttaneen vanhan vian uusiutumisen.

Muuten oletko kuullut Nikolan Sopen miehen kuoleman. Punikit ovat raalla tavalla surmanneet senkin. Putaan H. on käynyt sen kotona Mouhijärvellä. Ja Sopa on kirjoittanut kotiaan myös. On kovin murheen murtama. Lyhyt oli heidänkin onnensa ja katkeran lopun se sai. Tuntuu toisinaan, että onkohan tämä kaikki Jumalan tarkoitusta, vain ehkäpä on hänellä jokin tarkoitus, kun antaa ihmisille näin suuria koettelemuksia. "Tutkimattomat ovat Herran tiet". Täälläkin Oulusta kaatui J. Kaurala ja hänen vaimonsa kuoli melkein samaan aikaan lapsivuodekuumeeseen. Jäi 4 pientä orpoa lasta, nuorin vasta syntynyt. He ovat todella orpoja kun ei ole Isää eikä Äitiä. Tuntuu kun näitäkin kohtia ajattelee oma kohta niin pieneltä ja mitättömältä. Kun on vielä kaikkia mitä tarvitsee. On mies elossa jos kohta kaukanakin tehtävänsä täyttämässä niin kuitenkin elossa ja turvan takana. Ja on pikkuinen Sylvi josta on joka päivä iloa, jonka kanssa voipi Isästä haastella. Joka vedet silmissä isän kirjeitä kuuntelee ja aina on kovin innostunut isän toimiin rintamalla. Nykyjään ei hän jouda kirjoittaan, kun on niin kirkkaat keväiset päiväpaisteet jotka ulos houkuttelevat. Sylvi se on paljon reippaampi ja toivovaisempi kuin minä. Aina kun iltapostijuna tulee eikä minua näy (olen odottanut niin joka ilta kotia sinua) sanoo Sylvi: no kyllä se meidän Isäkin tulee jahka sota loppuu. Antaapa hänen nyt olla kun ei sillä kuitenkaan mitään hätää vielä ole. Olemme monasti Aitin kanssa sanoneet, että on se tyttö joka ei hätäile, vain odottaa rauhallisesti.

Lehdestä näin, että Tiilikaisen P:kin on murhattu. Hän on ollut Kullaan kaupanhoitajana. Siis omia tuttaviani on se julma kohtalo kohdannut. Helmi sai kirjeen tänään kotoaan, jossa kerrottiin, että kaikki ovat hyvin. Veljensä on kyllä haavoittunut Suinulassa, vain kuuluu paranevan; ja isä on ollut punaisten vankina 3 päivää vain on päässyt pakoan, on nyt kotona. Ei siis ole välttämätöntä käydä sielä, jos et ole kerennyt vielä käydä. (Niin pyysin sinua H. puolesta eräessä kirjeessä käymään siellä, lienetkö saanut sitä kirjettä).

Panin Kaiteran matkassa sinulle vähän vaatteita ja ruokaa. Oletko saanut niitä? 14/4 haudattiin S:joella Haikara ja Kurolo. Oli ollut kovin juhlallista. Seppeleitä oli laitettu paljon. Muunm. Anna M. oli Jannelle seppeleen laske-
nut. Se vanha rakkaus se aina säilyy.

18/4 klo 10 aamulla
Meidän hoitajakin lähtee tänä päivänä rintamalle. Saapi nähdä kohtaatte-
ko toisianna siellä.

Olen ollut ompelutöissä nykyään olen ommellut sinulle paitoja. Toivon
siis, että takaisin tulet ja vielä niitä tarvitset. Otin vaatetta voitoillani osuus-
kaupasta. Saimme voittoja 75 mk 65 p. Niistä meni kyllä osuusmaksua 10 mk,
vain jäihän vielä 65 mk 65p. Siis kelpo nätti summa.

Tänään on niin ihmeen kaunis ilma, eilen illalla sato lunta ja maa on nyt
valkoinen ja niin kirkas, että silmiä huikasee. Täällä on jo ollut useita viikkoja

maat paljaana. Vain ei ole vielä kylvöhommissa oltu. Joko siellä ollaan? Nyt
täytyy lopettaa, että joutuu postiin. Hyvää vointia ja Jumalan siunausta töille-
si.

Toivoo Sylvi ja Äiti

Terveisiä Lemetyisen Sopalta ja Juholta. Hyvää vointia siis
Näkemiin Anna.

Tyrvää 20/4.18.

Hyvä serkku!

Sydämmelliset kiitokset paketista ja kirjeestä. Ei ole tullut aikusta kirjoit-
taa sinne vaikka monta kertaa olen ottanut kynän käteen kirjoittaakseni vai
aina on jäänyt kesken. Hildalle olen jonkun kerran kirjoittanut.

Me oomme Taistelleet nyt kovasti. Me Oulun pojat valtasimme Karkun
kirkonkylän meitä ei ollut kun parisataa hyökkäämässä punikeita oli kolmatta
tuhatta, niillä oli siinä kirkon ympäristöllä lujat varustukset. Kaksi viikkoa
niillä oli kirkko hallussaan ne oli kaivattaneet juoksu hautoja Tyrvään ja Kar-
kun isännillä jotka oli niillä vankina. Kirkko oli myös hyvä puollustus paikka
kun se oli kivistä, vai väistyä täytyi meidän tieltä. Me hurrasimme ja juoksim-
me eteenpäin. Punikit, kun kuulivat meidän äänen niin silloin ne lähti, jotka
pääsi pakoon luikkimaan. Me saatiin seitsemän kymmentä vankia niitten mu-
kana kolme nais sotilasta. Ne oli vasta konnan näkösiä, kun niillä oli housut
jalassa, muuten ne olivat hyvin äkäsiä niitei tahtonut saata vangiksi sanovat
isänmaansa puolesta taistelevansa. Myös saimme neljä kuularuiskua ja yhten
valopommin heittäjän, kolmekymmentä hevosta ja paljon patruunoita. Wihol-
linen peräytyi viiskymmentä kilometriä.

Kamalaa jälkeä ne roistot ovat tehneet täälläkin kylässä perääntyessä. Ne
syttyivät palamaan Wammalan kauppalan ja palo noin neljä kymmentä ta-
lua. Ihmiset kun olivat paenneet kellareihin, niin ne pönkittivät rautakankilla
ovet, että jäivät palaviin liekkeihin, vain me joutuimme pelastamaan niitä juu-
ri viime tingassa.

Joka kylässä ne on polttaneet paraita taloja, murhanneet talon poikia ja
isäntiä. Tässäkin kylässä ovat tappaneet kolmattakymmentä isäntää ja talon

poikaa. Yhtestäkin talosta olivat murhanneet isännän ja kaksi poikaa. Kylläse tuntuu vähän hirvijältä, kun syyttömät kansalaisi ne roistot murhaavat.

Eilen me kävimme sissi retkellä, meitä oli kahteksan poikaa, kun hiivimme erääseen taloon. Siellä oli punikein muonitus komitea, näitä oli noin parikymmentä miestä, ne oli juuri einettä syömässä, kun me saavumme niitä tervehtiin, puuron syönti niiltä jäi vähän kesken, mikä pakeni akkunasta ulos, mikä mistäkin kerkes, me saimme ammutuksi niistä puoli kymmentä toiset pääsi pakoon, me saimme kolme hevosta viisi polkupyörää leipiä ja lihaa ja voita. Wiljaa oli punikit kovanneet ison aittan laarit täyteen, me saimme ne kanssa haltuumme.

Kohta on Suomi puhdas, ei ole enään monen viikon asia, kun ryssät ovat kaukana rajan takana ja punikit muserrettuna. Helsinkissä voitaa rauhassa vappua viettä. Tulkaa vaan isolla roikalla sieltä pohjanmaalta vappua viettämään tänne taistelu tantereille.

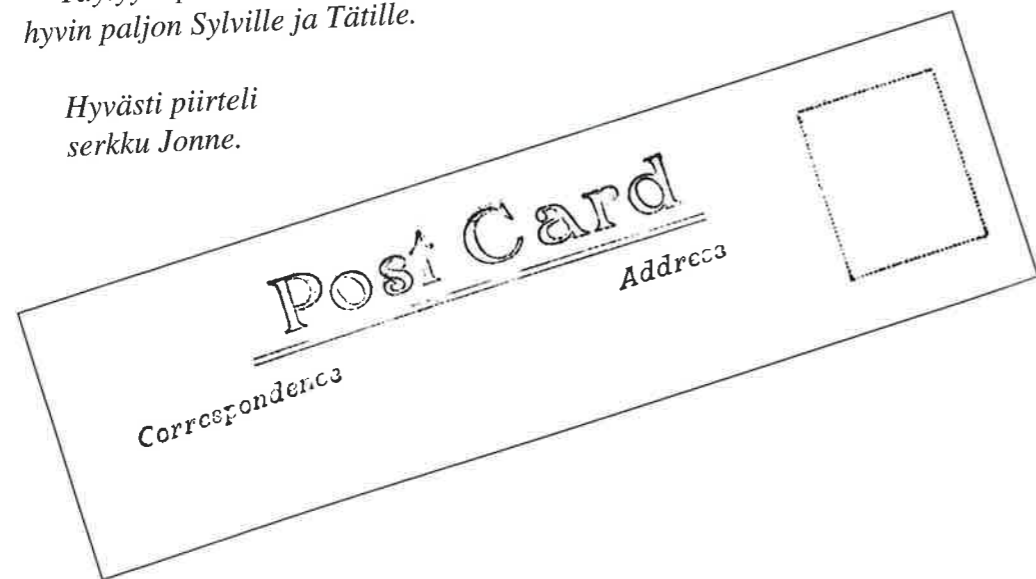
Jannea minä en ole nähnyt, vaikka olen minä tiennyt että hän täällä on. Niemi Matti oli puhutellut Jannea Siurun asemalle minen sattunut olleen sillä kertaa siellä

Siikajoelta on kaatunut kaksi poikaa Heikki Haikara ja Janne Kurola, meistä tuntu vähän ikävältä, kun paras poika kaatu Siikajoelta. Nytkin kun vallotimme Karkun kirkon, niin mun viereen kaatu meidän ryhmäpäällikkön, sama kuula haavotti kompania päällikköä.

Täällä alkaa olla kesä, meistä hiihtäjistä on tullut pyörä kompania. Täällä on jo hyvä ajaa pyörällä, joko siellä Liminkassa saatta pyörällä kulkea. Täällä on ollut hyvin lepposet ilmat, kohta saattaa kylvöä tehtä. Punikit on vieneet kaikki siemenetkin talloista, että milläne kylvön tekevät

Täytyy lopettaa tämä kirjoitus. Terveisiä Heikiltä ja Matilta minulta myös hyvin paljon Sylville ja Tätille.

Hyvästi piirteli
serkku Jonne.

Hyvä Anna

Oli taasen merkillinen päivä minun elämässäni. Juhla toisen perään. Eilen Wappuna oli juhla kaikkine komeuksineen. Mikkeli, Suomen kesäyliopisto-kaupunki oli juhlivaa ja komeissa pukimissa olevaa tervettä yleisöä täynnä. Minäkin sain pari tuntia olla puistossa kuuntelemassa soittoa ja laulua puheineen.

Nyt tänään kello 1 päivällä oli suuret hautajaiset, joista myöhemmin. Aamulla heräsin 1/2 7 kun laulettiin ja soitettiin taasen tässä asemalla. Sävelet olivat nyt surusäveliä. Junassa tuotiin Mäntyharjulta ja Tuohikotista päin eilen illalla kaatuneita 12 poikaa. Nuoria, siistejä, uusissa pukimissa olevia. Reput selässä, patruunavyö vyöllä, ja uudet kengät jalassa he avopäin vaunun kovalla lattialla makasivat. Minä säälin ja kunnioitin niitä miehiä, jotka olivat henkensä alttiiksi isänmaalle antaneet. Heidän ja meidän on kyllä hyvä olla. Mutta omaisten mieli lienee katkera, sillä eihän sille kuolemalle ihminen tahtois ketään rakkaintaan antaa. Kaikki nämä kaatuneet olivat savolaisia. Ehkä huomenna saan nähdä tuttuja kalvenneita kasvoja, sillä Pohjolan poikien työ on alkanut tänään. Eikä se niin mene, että ilman uhria Kouvolan seudut puhtaaksi tule. Kenen vuoro on kuolla ja kaatua, sen sallimus määrätköön.

Sitte kello 1 menin kaupungille, jossa juhlapukuinen yleisö askeleitaan kirkolle suuntasi. Waikka minunkin olisi pitänyt toisaalle, (intendentistä pukuani tavoittelemaan) niin väkijoukko mukanaan vei. Sotilastorvisoittokunta soitteli edellä, ja 10 kpl. noin viikko sitten kaatunutta Mikkeliäistä valkoisissa arkuissa kannettiin kirkon perille, jossa jo tuhat-lukuinen yleisö odotti. Kävelin suoraan ja pääsin lehterille, josta näin ja kuulin kaikki. Tunnelma oli niin voimakas, että sodan kauhuja nähnyt silmäkin kuuman vetensä värisevälle poskelle vuoti. Elämä ei olisi mitään, jos ei siltä joskus saisi osakseen erilaisista, joka tuopi vaihtelua tälle jokapäiväisyydelle. Äärimmäinen suru ja ilo puhdistavat ihmistä. Molempia nähnyt ja kokenut on virkistystä elämälle.

Hyvää yötä

SYLVILLEKKI SITA PITASI VAHAN SAHKOTTA ETTA KAIKKIONHYVIN

JA NNYT ON KOLMAS PAIVA TOUUKO KUUTA1918KELLO3PAIVALLA

Mikkelissä 3/5 18

Tänään on meillä määrä siirtyä etelää kohden. Waltauokset ovat onnistuneet illalla ja yöllä ilman sanottavia uhria. Ilmoitettiin lähteväksi kello 10 a.p. Jouduttaneeko sitten. Haavoittuneita ja kaatuneita ei tullut yhtään. Joitakin oli kyllä tullut, mutta ne hoidetaan Mäntyharjussa. En ole kuullut vielä ketä ovat, mutta Pohjalaisia ovat. Ilta-myöhällä sain 2si kirjettäsi 25/4 ja 27/4. Ne kyllä tulevat, kun on kenraali Linderin esikunta osoitteessa. Kyllä tästä hom- masta nyt kohta alkaa loppu tulla ja osa miehistä pääsee kylvön tekoon. Pääs- senenkö minä ennen 1pv. Kesäkuuta. Toinen matka kyllä sitte tullenee Sata- kuntaa kokoileen sinne jääneitä rekejä, paareja, filttejä ja kärryjä. Ei ole pää- tetty vielä missä niiden vastainen päävarasto tulee olemaan.

Nyt lähtee postijuna ja tuopi tämän kirjeen lauvantai-iltana kotia. Uudesta paikastani kirjoitan taas. Pukuni jäi tänne Mikkelin sotilas räätäli-iversta- aseeseen tekeille 5 - 6 päivän perästä saan sen. Kiväsen noutamassa tai otan pohjoiseen tuleessa. Lakin ja säärykset olen saanut. Tampereelta sain kengät ja sinellin. Siis kohta valmis sotilas. Ilman aseita kumminkin.

Kaikille terveisiä Isältä

Kenttäposti.

Anna hyvä!

Seinäjoki 3 pv. marraskuuta 1919

...
Ja eikö tässä muutenkin taas tullene elämä rauhattomammaksi, jos sinne Pietariin Suomen pojat alkavat mennä niinkuin täälläpäin luullaan. On se sentään merkittävä aikaa kansojen kohtaloissa nykyisin. Ei tämä sukupolvi taida tuntea rauhaa enää näissä maisissa asioissa lainkaan.

Äitejä minä kyynel silmissä ajattelen. He sitä raskaimman uhrin saavat isänmaallekin antaa - ja sodan jumalalle. Onnellisia ne äidit, joiden hauta- kummulle puhdas talven ensi lumi nytkin putoilee. Se kattaa heidän elämän taistelunsa kärsimyksistä, joita me heidän lapsensa saamme täällä rauhatto- muuden, synnin ja saastan maassa edelleen taistella. Merkittävä se tuntuisi, jos todella Suomen sotaväki lähtisi Pietariin. Levottomana sydän sykähtelee sitä ajatellessa. Mutta yhtä levottomalta tuntuu jos he eivät menisi.

Pappilan päärakennuksessa ete-
lämpöleisessä päässä törmällä
auringonpaisteessa 20/4 1918

Rakkaani

Kyllä kirjeitäsi on tullut, tuskin matkalle yhtään jäänyt, mutta jokaisesta minä olen jotain maininnut. Niin että ellet ole aivan kohtuuton vaatimuk- sessasi - et voivelkoa, jos ne jokainen on sinne saapuneet kuten toivon. Eilen tai torstaina sain sinulta viimeksi kirjeen, Odotin tänäänkin, mutta turhaan. Ja siellä on neito Lurukin nyt kirkkokankaalla.

Näyttää tie etelään aina Haapasaareen saakka aukeavan pian. Ehtivät jo korjata jälkensä ennenkuin sinun Kerttu tarvitsee sinne mennä. Sittenhän sinä joudatkin Kuusamon rintamalle, kun koulu loppuu. Menet ja tappelet siellä itsellesi uuden koulupiirin, koko Kuolan niemimaan. Torpan paikan voit sen- tään minulle ja Ainolle sieltä antaa. Sellaisen auringonpaisteisen eteläisen rin- teen jossain Vienanmeren rannalla, mikä on sopiva kanalaksi. Julistetaan se sitten itsenäiseksi. Sieltä Viipurin lääninvirastosta otetaan se poika maaher- raksi ja sinusta tulee kamreerska, minusta vasalli ja Ainosta lopo. Myönnyt- hän sinäkin Aino tähän tuumaan.

Kuule Aino, tule tänne pataljoonaan kokiksi. Saat asua minun kanssa sa- massa kamarissa diakonissan hajussa, tunnethan sinä lysoolin hajun. Ei Kerttu, se ei mahdu siihen suoraksi mitenkään päin. Lähde heti kun olet saanut roko- tetta.

Kysytkö viime kirjeessäsi jotain josko me tiedämme milloin pääsemme vapaaksi. Emme tiedä siitä mitään. Oletan, että joen jäistä vapauduttua. Ne vähentää tätä vartiostoa ja ehkä järjestelevät muutenkin. Mutta varmaa en tiedä. Jokos sinulla on ikävä, eihän siitä ole vielä kuin yksi kuukausi kulunut, kun lähdin sieltä.

Uutinen siitä Sannia kohdanneesta vahingosta oli ikävä. Olinkin kovin rau- haton silloin edellisenä päivänä ja vaikka kirjettä odotinkin, tuntui se minus- ta, että ei sen vielä tarvitsisi tulla, en tiedä. Asiat täytyy ottaa sellaisena, mitä ne ovat kuten Koljaskin sanoo. On koetettava lämmittää mieltänsä sillä tie- dolla, että viell' uusi päivä kaikkimuuttaa voi. Ja nyt kun Suomi ehkä tällä hetkellä on jo aivan vapaa punaisista ja venäläisistä sekä pian aivan rauhal- linen maa jälleen, voi tuohon lauseeseen paljon toivorikkaampana nojautua.

Terveisin
Evertisi

Lisälehti

Posti tuli taaskin ja toi sinulta kirjeen ja paketin juuri, kun olin saanut kirjeesi sulettua ja puuhasin lähteä niitä postiin viemään. Jos edellinen tuli odottamatta, niin vielä enemmän ällistyi tämä minua. Paketti ei niinkään, sillä kun puhuit puurosta ym. Viime kirjeessä niin aloin olla varuillani. Vielä en ole pakettiin sisälle kurkistanut, sano mitä se sisältää.

Saimme sanomalehtiäkin rovastin jälkeen jättämät, ne kertovat, että Tampere on valloitettu ja saksalaisia 17.000 miestä noussut maihin Hangossa matkalla Helsinkiin.

"hurraa, hurraa, hurraa"

En jatka matkaa ylemmäs, tähän jään ja tästä palaan takaisin, kun saan luvan.

Vai lähetti Sanni rahaa. Kiitä häntä siitä. En viitsi enää aukaista hänen kirjettä ja jo sen heti toiselle kertoa muistaisi. Tarpeetonta muuten, mutta tietysti te käsitätte asiat siellä aina vakavammalta kannalta kuin on luvallista-kaan. Ja evästäkö on taas matkalla. No hurraa.

Kuule minä olen ehkä ollut sinusta kaukana siksi, kun olen täällä jokivarrella pitkänmatkaa Torniossa tänne ylös tavannut Amerikassa tuntemiani ja heidän tuttavinaan ja niin olen joutunut elämään suuren osan ajasta siellä. Nyt olen jo kotiutunut. Ja aina milloin sotatoimet myöten antavat sinun luona, ainoastaan sinun ja yksin sinun.

Minun rakas ainoani.

Terveiset uudemman kerran Kertulle ja Ellille

Evert

Kukkurin tapasin tänne tullessani Karungissa ja annoin hänelle kaksi sinulta saamaani kakkua.

Sama

Lähteet:

Vapaussodan aikaiset kirjeet, kortit ja sähkeet, kirjoittajina

Juntunen Jonne

Kastell Anna ja Sylvi

Kastell Janne

Kastell Matti ja Alina

Meriläinen Evert

Aappo Paakkari
ja Olga Paakkari os. Nisula

MUISTELUITA VUOSIEN TAKAA

Siikajoella työväestön toiminta oli vilkasta ennen itsenäistymistä. Vuoden 1917 lopulla ennen lumien tuloa oli iso marssi. Karinkannan perältä ja Keskikylältä lähti molemmista suunnista parijonossa marssiosastot toisiaan kohti. Tulivat vastakkain Alhonmäellä. Karinkantalaiset tulivat *Ervastin Jaakon* johdolla ja Keskikylältä keulilla oli *Karlssonin* veljekset *Oskari* ja *Ville*. Venäläistä sotaväkeäkin oli ja väkeä kaikkiaan monta sataa. Kääntyivät kylälle pitkänä osastona. Musikantti soitteli edessä ja punaliput hulmusivat. Lauloivat Marseljeesia. Meitä uteliaita oli myös melkoinen joukko perässä. Parijono ulottui Patokosken ja sillan puolivälistä Rantalalan mäelle.

Venäläisten kasakoiden porukoita oli Siikajoella paljon. Monessa paikassa niitä oli: Karinkannassa, Tauvossa, Tiiton koululla ja *Lilli Sandmannilla* alakerrassa. Lilli asui ison talon yläkerrassa ja soitteli pianoakin siellä.

Aappo ja Olga Paakkari vanhuuden päivinään Siikajoen Alapäässä v. 1986.
Kuva Leena Tervo.

Venäläisillä oli joidenkin siikajokisten naisten kanssa sellaistaakin peliä, että se herätti pahennusta. Meitä poikia varoiteltiin kirkon seudulla pyörineistä tytöistä, että alkää huoliko niitä ryssän jäännöksiä! Sattui sellaisiakin välikoh-
tauksia kasakoiden naisjuttujen takia, että me pojat jouduttiin kivittämällä karkoittamaan kasakkasakkia. Oli meitä siinä hommassa toistakymmentä poikaa.

Vapaussotaan Siikajoelta osallistuttiin monesta talosta ja torpasta. Olipa joistakin taloista veljeksiä vastakkaisilla puolilla. Karinkannan Ervastilta muistaakseni *Jaakko Ervasti* oli punaisissa ja *Heikki Ervasti* valkoisten puolella. Jaakko oli nuohooja. Hän oli esittämässä, että kaikilla työläisillä pitää olla punainen nauha.

Huhut kiersivät pitkin kylää. Kerrottiin, että *Törmeliinin Reetalla* oli lista, ketkä tulisi ampua Siikajoella punaisten valtaan päästyä. *Rialan Pekka* oli listassa ensimmäisenä, *Nygårdin* isäntä *Heikki* taisi olla kuudentena. Reeta oli minun täti ja päätekijöitä työväenliikkeessä.

Vanha työväentalo paloi sotavuonna. Se sijaitsi Keskikylältä Välikylään päin Arolan kohdalla. Olimme Siikajoen Alapäässä, kun näimme tummat savut. *Pääntalon Marjatta* oli sanonut työväentalon palon lähteneen talon keittiöltä. Epäilyt ja kyräilyt olivat kovia. Oulussa asti pikkupojat oli osoitelleet ihmisiä ja kyselleet: "Ookko nää Lassila, ookko nää Lassila." Siikajoen postinjakaja Kuula oli luullut, että tarkoittavat häntä. Piti silloin olla kieli keskellä suuta. Vietiin heti esivallan eteen kuulusteluihin, jos sanoi jotakin tietävänsä.

Vapaussodan aikana täällä Siikajoella päästiin vähillä vaurioilla. Ei tapeltu ollenkaan. Ei meillä oikein jyrkkää rajaa työväestön ja muun väestön välillä ollut. Tansseissakin kuljettiin vuorotellen toistemme taloilla. Työväentalolla oli enempi väkeä, kun työväestöä oli niin runsaasti. Tansseissa oli tunnelmaa, kun sali oli niin pieni. Vuoden 1920 paikkeilla rakennettiin jo uusi työväentalo. Se oli ensin Sääreltä siirretty pikkuinen kahden huoneen mökki. Oltiin tanssijat siinä kuin pistettyinä. Iso sali rakennettiin myöhemmin.

Oli kyllä niitäkin, jotka lähtivät karkuun Ruotsiin saakka. *Matti Pietilä* ja *Arvi Simi* menivät hiihtämällä. Jään pinnalle oli tullut vesi, ja joutuivat matkalta kääntymään takaisin ja tulivat Ouluun. Palasivat sieltä Siikajoelle. Nimismies *Viktor Nordlund*, *Heikki Pudas*, *M.A. Pietola* menivät Simiä hakemaan kotoa toimitettavaksi kuulusteluihin. Arvi oli siinä pyydellyt vielä, että eikö hän saisi vielä edes kakalla käydä. Oli viipynyt kauan huussissa, mietti miten pää-

sisi karkuun. Rupesivat jo siinä pihalla hakijat hermostumaan. Nuortimo huusi: "Eikö se nyt jo riitä!". Simi ja Pietilä olivat pidätysten jälkeen vankina Oulussa. Olivat pidätettynä niin kauan, etteivät tainneet lähteä enää rintamalle. Olivat olleet niin huonoilla ruuilla vankina ollessaan, ettei niistä olisi heti rintamalle ollutkaan. Muistaakseni myös *Kulmalan Mikko* oli pyrkimässä Ruotsiin.

Siikajoelta meni rintamalle paljon väkeä. *Lasalan Antti* oli valkoisissa ja tietysti Putaan pojat. Metsänvartija *Heikki Junnila* ei ehkä ollut sodassa mukana ollenkaan. Heikki asui Tukalan syvänmaalla. *Wiljam Paakkari* ei muistaakseni ollut vapaussoturi, mutta *Lehmustie* ja *Augusti Koistinen* olivat samoin *Erkki Anttila*. Muitakin oli, *Nikolan Yrjö*, *Pentikäisen Mikko*, *Niemen Matti*, *Eskolan Johan* ja *Penttilän Kalle*. Kaikki menivät vapaaehtoisina rintamalle, osa oli heimosotaretkillä Aunuksessa myöhemmin. Ylivieskalaisia meni muistaakseni 10 Aunuksen retkelle, *Oljan veli Nikolai Nisulakin* meni vaikkei ollut kuin vasta kuudennellatoista.

Hentilän Eino ja *Raution eli Huhtalan Jaakko* olivat myös. Hentilä taitaa olla lumijokinen. *Kurikan Jaakosta* en ole varma, oli sahalla töissä. *Lepistön Antti*, joka sitten oli Limingan myllyllä töissä. *Rantalan* veljeksistä oli sodassa kaksi, *Antti* ja *Kusti*. Ne olivat isoja miehiä.

Vapaussodan jälkeen tuli vielä vaivoiksi paha tauti, johon kuoli paljon siikajokisiakin. Mikään ei pysynyt sisällä, meni heikoksi ja piti kävellä pitkin seinä. Espanjan tautiin meni isäkin v. 1918.

Olavi Nuortimo

”MINÄ OON POLLIISI !”

Isäni *Viktor Nordlund*, myöh. *Nuortimo* oli Siikajoen piirin nimismiehenä eli vallesmannina vuosina 1903 - 1939. Virkatalona oli Pikku-Pirilä Kirkonkylällä ja vuodesta 1909 lähtien Matinheikin talo Siikajoen toisella puolella.

Isä ei kantanut koskaan Venäjän vallan aikana virkapukuunsa kuulunutta sapelia. Siitä huolimatta hän osasi olla kova kurinpitäjä, kun tarvittiin. Mutta se, että vallesmanni olisi ampunut väkeä kohti silloin suurlakon aikana, ei pidä paikkansa. Isä ei ole ampunut virkatehtävissä kuin kaksi kertaa. Toisen kerran suurlakon aikana v. 1905, kun kymmenien henkien mellakkaporukka tuli meille virkatalon pihalle hankoineen, seipäineen ja aseineen vaatimaan vallesmannia ja poliisia antamaan aset ja luovuttamaan virat. Isä oli moneen kertaan

Siikajoen nimismies Viktor Nordlund, myöh. Nuortimo ja puolisonsa Mandi 1900-luvun ensi vuosina. Kuva Perinnealbumi, 1985.

pyytänyt väkijoukkoa hajaantumaan ja poistumaan lain nimessä. Mukana ollut *Pirilä* tosin oli tuumannut, että hänellä teki sellaisen nöyryytyksen jälkeen mieli jo ampuakin. Kun puhe ei auttanut ja väki meinasi tulla päälle, isä oli ampunut kolme kertaa taivaalle. Väki oli onneksi silloin jo uskonut ja alkanut lähteä.

Toisen kerran isä on ampunut, kun hänet oli yritetty ryöstää tiellä kulkiessa Äijänselällä Lumijoen puolella. Tämä varas saattoi olla *Rosvo-Perttunen*, joka rikkailta otti. Harvoin vallesmanni asetta käytti. Isän revolveri oli sellainen, ettei sillä ollut kovin helppo ampuakaan.

Kasakoita tuli Siikajoelle enemmän juuri ennen vapaussotaa. Olin 4 - 5 vuotias ja muistan, kun Pikku-Pirilässä oli nykyistä asuinrakennusta vastapäätä isompi rakennus, jossa venäläiset majoittuivat. Rakennusta sanottiin myös kamreerilaksi. Toppilat ostivat sen rakennuksen ja veivät myöhemmin Raaheen.

Niillä venäläisillä oli parikymmentä hevosta, erilaisia kuin suomalaisilla. Hänätkin olivat vain töpöt. Olivat ratsuja, joilla kasakat ratsastivat. Laukottivat usein hirveää kyytiä Turpeen rannoille, jossa pitivät vartiota. Kirkon tornissa niillä oli myös vartio. Vakituistaan näkyi jonkun pää luukuista, joskus tiirailivat tapulin kellon ovien päälläkin olevista raoista.

Kasakat lauloivat usein liikkeessään. Kun ne ratsastivat, kuului ensin kovaa töminää. Tulivat hurjaa laukkaa. Löivät sapelilla kahta puolen hevosta ja katkoivat tielle ulottuvia oksia. Kerran ne yhtäkkiä pysähtyivät meidän lasten kohdalle. Pelättiin aika lailla. Oltiin tiellä, minä, *Maunula*, *Kaaran Samppa* ja *Kivelän Antti*. Antoivat meille pastilleja ja jatkoivat matkaa.

Niillä kasakoilla oli joskus tiukkaa. Varastivat heiniäkin. Isävainaja ja *Aholan Kustu*, jolla oli iso hylkipyssy tapasivat kerran itse teosta yhden heinävarkaan. Kun Kustu ampui pyssyllä taivaalle, niin lähti se venäläinen äkkiä pakoon. Muutenkin isä kyllä uskalsi sanoa ja komentaa venäläisiä, jos oli tarvetta. Kovana noitujana hän monesti noitui kasakoille suomeksi ja puhui muut asiat niille venäjäksi. Eivät ne siitä hermostuneet, tiesivät, että isä oli melko herra täällä. Niiden piti pitää oman esivallan kanssa hyviä suhteita. Tarjosivat teetä ja soittivat balalaikkaa.

Kerran pölähti kotimme pihalle iso joukko paikkakunnan punaisia ja kasakoita. Etumiehinä pari-kolme tuli sisälle asti. Saattoivat olla liikkeellä työväen

agitoimana. Olivat vailla aseita, mutta kun ei isällä ollut muuta kuin sapeli ja rullarevolveri, niin ne lähti taas, että tanner vain tömisi.

Taikinaa vatkatessa kasakoilla oli käytössä erikoinen konsti. Näin, kun isossa ammeessa vaivasivat taikinaa jaloin polkemalla. Paita oli päällä muttei housuja. Polvia myöten siinä oltiin taikinassa. Piti varmaan olla jalat hyvin pestyt, vaikka puhdistuivat ne siinä vaivatessakin. Saattoi toki olla, että leipä tehtiinkin vain hevosille. Niillä oli paljon hevosia ja meni paljon evästä.

Kasakoita oli Siikajoella enemmän ainakin Tauvon luotsilla ja Karinkannanperällä. Ne pelkäsivät kovasti saksalaisten mairinnoisuuksia. Luultavasti niillä oli jonkinlainen merkkitulo suunnitelma pitkin Pohjalahden rantaa. Jos laivoja pyrki tänne pohjoiseen, tietäisivät täällä varautua niiden varalle.

Päällikkönä venäläisillä oli saksalainen upseeri *Mayer*. Oli hirveän mukava mies. Hän kävi usein pääkaupungissa, Pietarissa ja toi meille lapsille joskus pelejä. Niissä oli ainakin noppapelejä, joissa piti kulkea välillä taaksepäinkin. Toi myös karamelleja ja muita tulsia. Mayer kulki Ruukin rautatieaseman kautta meille tänne Siikajoelle.

Lähettti *Ziliporov* tuli joskus 4-rattaallisilla vaunuilla ja toi rouva Mayerin vierailulle meille Matheikille. Päällikön rouva-rukalla oli koti-ikävä. Venäjää ei osanneet täällä juuri muuta puhua kuin isä. Siksi tykkäsivät käydä meillä. Rouva teki meille lätyjäkin.

Mayerilla oli iso vinttikoiria, joka oli hyvin opetettu. Koira haki joesta kapuloita, kun sille niitä heiteltiin. Rouva asui virkatalon pienemmällä puolella, isolla puolella oli 6 huonetta. Aaro purki niistä 2 ja isävainaja virkahuoneen, se oli iso talo.

Kerran sattui, että kasakkarukat tuli veneellä meidän kodin läheltä Kaaralta taas hakemaan kalaa. Kaaralla oltiin kovia kalastamaan ja saalista saivat usein paljon. Isä huomasi, että niillä tulijoilla oli veneessä meidän valkeat aivot, joissa oli punaiset lavat. Olivat varastaneet ne jo aikaa sitten. Isä suuttui ja otti toiseen käteen seipään. Otti aivot venäläisiltä ja antoi seipään tilalle. Pani ne sauvomaan siitä toiselle puolelle. Oli pojilla melkoinen urakka koettaa mennä yli.

Venäjän vallan aikainen virkapuku ei ollut oikein mieluinen päälle pantava suomenmieliselle isälle. Tosin työasuna käytetty vallesmannin sarkapukukin

oli ryssän majurin puku. Virkapukuun kuului myös hieno sapeli. Kerran se varastettiin ja uusi maksoi 2.500 mk. Sitä isä ei kantanut koskaan.

Siikajoen entinen vallesmanni Viktor Nordlund myöh. Nuortimo eläkepäivinänsä Matinheikin talossa hoitamassa lampaista. Kuva Siikajoki-Seura.

Vuonna 1937 minulle sattui Oulussa hauska tapaus, kun laitoin kerran naamiaistilaisuuteen isän vanhan virkapuvun. Naamiaiset olivat Seurahuoneella, joka oli silloin hotellina. Olin laittanut niin hyvin, ettei edes työporukka tahtonut tuntea minua. Naamiaisten jälkeen menin kotiin vaihtamaan pukua Franzénin puiston läpi. Kolme juoppoa oli räyhäämässä tuomiokirkon kohdalla. Mietin, että mitenhan tuosta pääsisi ohi joutumatta pilkan kohteeksi naamiaiskamppainen. Minulle välähti, että pelottelenpa reitilleni sattuneita ukkoja. Menin reippasti viereen, vetäisin sapelin esiin ja huusin: *"Minä oon polliisi! Nyt lähdette ja justtiinsa! Sinä tuonne, sinä tuonne ja sinä tuonne, niin säästytäkamarille vienniltä!"* Lähtivät kovaa vauhtia käskettyihin suuntiin, yksi kompuroi vielä siinä mennessäänkin. Minua nauratti. Saattavat vieläkin ihmetellä, että olipa Oulussa ennen sotia erikoinen polliisi. Minulla oli se ryssän vallan aikainen puku päällä ja sapeli käytössä.

Vieno Laurukainen

LAPSENA SIIKAJOEN AHOLASSA

Olen syntynyt v. 1913 ja muistan neljän - viiden vuoden ikäisenä lapsena kokemaani aikaa, jolloin Suomi oli Venäjän kurimuksessa. Tällöin oli jo kansalla vakavana tahto saada maamme irti vieraan vallan holhouksesta. Kotini oli n. kaksi kilometriä kirkolta merenrantaan päin ja tänne meille syrjään tulivat naapurien isännät joskus opettelemaan "ascenkäyttöä". Aseina olivat seipäät, sillä eihän kenelläkään ollut kivääreitä. Joku metsästyksen kuuluva haulikko ja isälläni raskas luodikko, jonka kuula oli n. 1 cm läpimitaltaan.

Kirkolta oli 0,5 kilometriä kotiimme päin Pikku-Pirilän tila, jonka pihassa oli korkeampi rakennus päärakennuksen lisäksi. Siinä asui neiti *Lilli Sandman*. Hänen rakennuksessa oli venäläisiä sotilaita ja upseereita. Nämä upseerit olivat olleet kohteliaita ja pitäneet Lilli-neitiä matkoillaan "rekikoreana", kuten täällä sanotaan. Komento sotilaille oli, että kaikki pitää maksaa jos jotain ostaa, yleensä näin olikin.

Erään kerran isäni *Kustaa Ahola* oli mennyt pelloilta, n. 150 m:n päästä ladosta heiniä noutamaan ja huomannut, että siellä oli käyty heinävarkaissa. Äidille hän oli sanonut, että ryssät siellä ovat olleet varkaissa. He eivät olleet puhuneet kenellekään syrjäisille mitään, mutta seuranneet tulevatko vielä. Niin oli kulunut jonkin aikaa tuosta tapahtumasta, kun äiti oli mennyt myöhään illalla navettaan katsomaan karjaa. Palatessaan sisälle hän oli huomannut hevosen seisovan ladon edessä. Äiti oli kertonut isälle, että nyt siellä ollaan heinävarkaissa. Isä oli siepannut luodikkonsa seinältä, hypännyt pihalle ja ajatellut, että ammun tuon hevosen, mutta samalla ajatellut, että jos siitä seuraa ikävyyksiä. Niinpä hän oli ampunut ilmaan. Luodikko on voimakas ase ja taustalla ollut kuusimetsä oli pakkasilman ansiosta antanut sellaisen kaiun, että laukalla siitä oli lähdetty aika molinan kanssa. Mutta heiniä ei sen jälkeen enää haettu.

Kun sitten Suomi halusi irti itäisen vieraan vallan holhouksesta, alkoi vapautustelu, sillä sitä se oli, eikä mikään sisäinen kapina. Siikajoeltakin lähti joitakin parhaassa iässä olevia miehiä. Tilanne selvisi sentään nopeasti, eikä täältä tarvinnut isäntien lähteä edemmäksi. Isäni sai myös olla kotona, kun oli perhettä. Venäläiset lähtivät täältä heti sodan alettua kaikkine kampeineen.

Aholan talon väkeä vuonna 1924 kotipihallaan Aholassa. Nautinnollinen, koko perheen yhteinen kesähetki 6-vuotiaassa itsenäisessä Suomessa. Edessä Hilda ja Kustaa Ahola, takana vas. Kustaan isä, Sofia, Antero, Vieno, Helmi ja Veikko Ahola. Kuva Vieno Laurukainen.

Nyt kun Suomi oli vapaa maa, oli syytä ajatella turvallista tulevaisuutta. Suomeen perustettiin suojeluskuntajärjestö, jossa selostettiin tärkeitä asioita itsenäisyytemme turvaamiseksi. "Kaiken varalta, hyvä ystävä, kaiken varalta", kuten eräässä runossa lausutaan. Suojeluskuntia perustettiin jokaiseen kylään paikallisjärjestöiksi, jotka pitivät omia harjoituksia, sekä suojeluskuntapiirien järjestämiä isompia harjoituksia, joissa käsiteltiin aihetta isänmaa ja sen turvaaminen. Yhteen hiileen puhaltamisella luotiin kansakunnalle itsetuntoa, jonka voimalla tulevaisuuden vaikeat ajat pystyttiin läpikäymään. Suomi oli vahvistanut juuriaan.

SIIKAJOEN SUOJELUSKUNTA

Suotuisan ajankohdan tullen 6. p:nä joulukuuta 1917 Suomi julistettiin täysin itsenäiseksi valtakunnaksi. Tämä itsenäisyys tunnustettiin myös entisen emämaamme Venäjän taholta. Mutta että Venäjän itsenäisyytemme tunnustaminen ei ollut vilpitön, tultiin pian huomamaamaan siitä, että suuret venäläiset sotilasosastot pidettiin edelleen maassamme. Venäläisen sotaväen ja myös kasvavan sisäisen levottomuuden vuoksi v. 1915 salaa perustetun jääkäri liikkeen tueksi jouduttiin keksimään paikallisia järjestömuotoja rauhan ja vapauden vakiinnuttamiseksi. Näin syntyivät palokunnat ja järjestyskaartit, joita sittemmin kotien, työrauhan ja isänmaan vapauden turvaajina ruvettiin kutsumaan suojeluskunniksi.

Elokuussa 1918 senaatti vahvisti lain ja asetuksen suojeluskunnista, jonka mukaan suojeluskuntajärjestön tehtävänä oli puolustusvalmiuden sekä henkisen ja ruumiillisen kuntoisuuden edistäminen antamalla jäsenilleen sotilaallista koulutusta sekä harjoittamalla liikuntakasvatusta ja järjestön tarkoitukseen sovellettua valistustyötä. Talvisodan alkuun mennessä suojeluskunnat olivat suoriutuneet hyvin annetusta tehtävästä. Tuolloin suojeluskuntajärjestössä oli lähes 130.000 jäsentä ja lisäksi oli sotilaspoikia noin 30.000. Suojeluskuntalaisille oli viime vuosina annettu sotilaskoulutusta keskimäärin 6 - 10 päivää vuosittain eli kyse ei ollut pelkästä nimijäsenyydestä. Suojeluskunnan rinnalla toimineet lotat muonittivat kaiken toiminnan ohella nämä harjoitukset. Erityisen hyvin suojeluskuntajärjestö oli hoitanut sotilastaitojen ja ampu-mataitojen koulutuksen ohella urheilu- ja kilpailutoiminnan sekä maanpuolustuksen aatteellisen puolen eri juhlilla ja tilaisuuksilla. Suojeluskuntien ja lottien maanpuolustukseen tähänneellä toiminnalla oli hyvin merkittävä vaikutus Suomen puolustusvoimien torjuntavoittoihiin ja valtakunnan pysymiseen kaikesta huolimatta itsenäisenä. Suojeluskuntien merkitys näkyi myös heti sodan jälkeen välirauhanehdoissa, jolloin järjestö oli venäläisten vaatimuksesta lakkautettava.

”Tökötille haisevia ryssiä”

Siikajoella oltiin vuoteen 1916 eletty hiljaista ja rauhallista elämää. Mitään vuoden 1905 suurlakon aikuisia voimaliiton järjestömuotoja ei paikkakunnalle ollut syntynyt. Tuolloin kymmenen vuotta aiemmin poliittiset erimielisyy-

Venäläistä päällystystä Siikajoen Pikku-Pirilässä Lilli Sandmanilla. Takana virkatalo eli kamreerila. Edessä vas. Grilov, Posljanov, Neiman ja takana vas Tsupat ja Tomson. Kuva Matti Kuorilehto.

Vappukulkue Siikajoen Karlssonin kaupan edustalla touko-kuussa 1917. Haitarinsoittaja Eeli Kiviniitty. Kulkueessa on myös venäläisiä sotilaita. Kuva Siikajoki-Seura.

det ja henkilökohtaiset kaunat johtivat aseelliseen kahakkaan lähinnä työväestön ja muutamien isäntämiesten sekä paikallisen järjestystä edustaneen poliisin välillä. Tiedot maailmansodan syttymisestä olivat jossain määrin luonneet taas epävarmuutta rauhallisuuteen. Kun venäläistä sotaväkeä alettiin sijoittaa maahamme, joutui paikkakunta valtakunnan länsirajaan ulottuvana venäläisten vartioalueeksi vuonna 1916. Aluksi sijoitettiin paikkakunnalle pienempi joukko noita ”tökötille haisevia ryssiä” kuten suojeluskunnan vuotiskertomus myöhemmin totesi. Pian kuitenkin joukkoja lisättiin useampaan kertaan. Lukumäärän ollessa suurin se käsitti noin 220 miestä majoitettuna viiteen tai kuuteen majapaikkaan. Venäläistä sotaväkeä oli sijoitettu ainakin kunnan omistamaan Harjun taloon, Kivimäelle, Turpeen eli Turpeenojan taloon ja Tauvon luotsituvalle. Päälystö asui kirkonkylällä Lilli Sandmanin talossa eli Pikku-Pirilässä. Tältä ajalta ovat peräisin myös Siikajoen kellotapuilissa venäläisen sotaväen kaivertamat puumerkit ja nimikirjoitukset. Venäläisistä koitui myös kunnalle suuret menot, sotajoukoille tuli luovuttaa ja kustantaa yhä niukemmiksi käyviä elintarvikkeita, polttopuita ja valaistusöljyä. Samoin tilojen vuokria joutui kunta maksamaan talojen omistajille. Siikajoen

Siikajoen Keskikylän Karlssonin kauppa vuosisadan vaihteessa, jolloin ei tunnettu vielä siniristilippua. Työväki vaati myös tälle kaupalle säännösteltyjen elintarvikkeiden jakoa v. 1917. Kuva Siikajoki-Seura.

kuntakokous vaati 8.7.1917 varsin jyrkkäsanaisesti viranomaisilta venäläisen sotaväen pikaista poistamista paikkakunnalta. Vaatimusta valtuutettiin ajamaan yksityisesti tai yhteisesti talokkaat *Matti Pietola* ja *Isak Salin* sekä varalta *Jaakko Fors-Haapaniemi*.

Vaikkakin alkuaikoina Siikajoella olevilla venäläisillä joukoilla oli jonkinlainen sotilaallinen järjestys, jouduttiin kuitenkin pian tutustumaan heidän mielivaltaisiin tekoihinsa. Kun Venäjän vallankumous keväällä 1917 kumosi kaiken vanhan järjestysvallan, antoi se myös vapautta ja rohkeutta sotilasjoukoille mielivaltaisiin menettelyihinsä. Kun lisäksi punaisten veljeily venäläisten kanssa maassamme alkoi, jouduttiin Siikajoellakin kokemaan tämän veljuskunnan isäntävaltaa. Siikajoen elintarvikelautakunnan toimintaa oli määräämässä marraskuun 1917 suurlakon aikaan paikallisten punakaartilaiden venäläiseltä sotaväeltä ja paikkakunnan poliisilta otetut, ojennetut pistimet. Myös muita kunnallisen elämän toimihenkilöitä uhattiin. Kurittomuuden yhä kasvaessa venäläiset syyllistyivät myös erinäisiin varkauksiin. Tapahtumat olivat voimakkaasti vaikuttamassa myös suojeluskunnan syntyyn Siikajoella.

Siikajoen järjestyskunta

Suojeluskunnan perustamisen paikkakunnalle voidaan katsoa tapahtuneen lokakuun 15. päivän tienoilla 1917. Sen syntyyn vaikutti paljon levottomuuksien yleistymisen paikkakunnalla. Varkauksia ja muita rikoksia sattui yhä useammin. Syksyllä järjestetty kansalaiskokous vaati tilanteeseen korjauksia, syytösten kohteena oli poliisikonstaapeli *J.J. Nikkilä*, joka pian kokouksen jälkeen erosi tehtävistä. Vaikutteita, kehoituksia ja ohjeita suojeluskunnan synnyttämiseksi saatiin myös ylempää liikkeen toimeenpanijain ja johtajain puolelta. Järjestyksen pitäminen koettiin välttämättömäksi.

Järjestö, joka paikkakunnalle tässä tilanteessa perustettiin, oli nimeltään Siikajoen Järjestyskunta. Toiminta oli ulospäin naamioitu palokunnan toiminnaksi. Järjestön tarkoituksena oli silloin laadittujen sääntöjen mukaan: ”kutsusta tukea niitä viranomaisia ja järjestöjä, jotka ylläpitävät yleistä järjestystä, että suojella kansalaisten henkeen, ruumiilliseen koskemattomuuteen ja vapauteen kohdistuvia oikeushyviä laissa säädetyn itsepuolustus-oikeuden rajoissa.” Tämän tarkoituksen saavuttamista varten järjestyskuntaan kuului kolmenlaisia jäseniä: 1. järjestysmiehiä jotka olivat sekä kotikunnassa että sen ulkopuolella toimivia jäseniä, 2. varsinaisia jäseniä jotka toimivat ainoastaan kotikunnassa ja 3. apu- eli kannattavia jäseniä.

Siikajoen järjestyskuntaa olivat perustamassa metsänhoitaja *I. Perälä* ja maanvilj. *M.A. Pietola*. Muina toimihenkilöinä olivat *I. Ojala*, *E.F. Palovaara* ja *H. Nikola*. Jäseniä järjestyskuntaan liittyi noin 40 henkeä. Aluksi mukaan tuli jäseniä myös maltillisten vasemmistolaisten piiristä, mutta he erosivat kuitenkin jonkin ajan kuluttua poliittisen vastakkaisuuksien jyrkentyessä. Jotkut siirtyivät samoihin aikoihin perustettuun punakaartiin.

M.A. Pietola

Suojeluskunta toimi itsenäisenä ja oman paikallisjohdon alaisena. Toiminta oli ennen vapaussodan alkamista verrattain vaikeaa. Harjoitukset ja muu huomiota herättävä toiminta oli pidettävä venäläisiltä tarkoin salassa. Monesti jouduttiin kokoontumaan olojen pakosta verrattain lähellekin sotaväen majoituskäytöksi. Kovin monia harjoituksia näissä ei voitu eikä ehditty pitää ennen kuin vapaussota jo puhkesi.

Siikajokinen voimistelujoukkue 1910-luvulla. Vas. *Jaakko Tiitto*, *Mauno Rantala*, *Kalle Huuromen*, *Ville Karlsson*, *Aukusti Hirvaskari*, *Samuli Kuivala*, *Matti Pietola*, *Heikki Kurola* ja *Matti Hirvaskari*. Osa näistäkin miehistä lähti mukaan työväen toimintaan, osasta tuli suojeluskunnan perustajia. Kuva Siikajoki-Seura.

Jäsenien keruu tapahtui alkuaikoina henkilökohtaisen värväyksen kautta. Näin kerättyjen jäsenien lukumäärä oli vapaussodan syttyessä 63 miestä, jotka pääsääntöisesti olivat talollisia ja heidän poikiaan.

Koulutuksen sotilaallisesta puolesta ei juuri voida puhua. Harjoitukset muodostuivat pääasiassa voimisteluharjoitusten tapaisiksi, joitakin ryhmäliikkeitä tosin sommiteltiin. Ensimmäiset harjoitukset naamoitiin voimistelu- ja urheiluseura Siikajoen Yrityksen (myöh. Siikajoen Sisu) harjoituksiksi.

Yhdet avointa järjestystä jäljittelevät ulkoarjoitukset pidettiin eräänä kauniina sunnuntaiamuna marraskuulla Aholan talon metsän suojaamalla peltoaukealla. Aseistusta mainituissa harjoituksissa kuvasivat voimisteluseurat ja seipäät. Osanottajia oli kaikkiaan tähän harjoitukseen tullut noin 20 miestä. Tällaisten harjoitusten suurin vaikutus oli siinä, että niissä saatiin aina kuulla uutta tilanteen ja olojen yleisestä kehityksestä.

Siikajoen suojeluskuntalaisia v. 1918. Nämä miehet olivat riisumassa paikallisen venäläisen sotaväen aseista. Eturivi vas. *Kustaa Kiviniitty*, *Antti Ojala*, *Jaakko Heinula*, *Heikki Haikara (Hahtola)*, *Johan Impola (Öystilä)*. Takarivi vas. *Heikki Kiviniitty*, *Aappo Kaijankoski*, *Heikki Nikola*, *Yrjö Pirilä*, *Eino Koistinen*, *Vilho Heinula* ja *Samuli Kuivala*. Kuva *Eino Sulasalmi*.

Aseistus oli suojeluskunnalla aivan alkeellinen rajoittuen joihinkin yksityisten omistamiin hylki-, metsästys- ja taskuaseisiin. Muista varusteista ei ollut juurikaan puhumista.

Siikajoen työväenyhdistyksen joukkovoimaa työväentalon edustalla v. 1917. Kuvassa näkyy myös paikkakunnalle sijoitettuja venäläisiä sotilaita. Kuva Rauni Launonen.

Aktiivisessa toiminnassa olivat aluksi mukana vain miehet. Naisten osuus rajoittui aatteelliseen kannatukseen ja myötätunnon osoitukseen.

Aseriisunnasta rintamalle

Siikajoen sosialistit perustivat punakaartin eli järjestyskaartin marraskuun 1917 suurlakon puhjettua. Kaartiin liittyi heti noin 60 jäsentä. Punakaarti ryhtyi toimiin riisumalla aseet Siikajoen poliisilta. Näiden ja venäläisiltä saatujen kiväärien kanssa punakaarti marssi elintarvikelautakunnan kansliaan. Vaatimuk-
sina oli leipäviljan annosten suurentaminen ja säännösteltyjen elintarvikkeiden jakeluoikeuden myöntäminen Siikajoen osuuskaupan lisäksi kauppias Karlssonille. Karlssonilla oli hyvät suhteet sukulaisuuksien kautta venäläiseen sotaväkeen. Kaartilaiset pitivät myös vartijoita paikkakunnan teillä marraskuulla 1917. Suurlakon päätyttyä Siikajoen punakaarti kuitenkin luovutti aseensa takaisin viranomaisille ja venäläisille.

Suojeluskunnan piirissä liikkui tietoja monista punakaartin toimintasuunnitel-
mista, jotka koskivat määrättyjen talojen polttamista sekä erinäisten henki-
löiden surmaamista. Suojeluskunnalle tuli kiire saada aloite käsiinsä. Kun va-
paussota alkoi venäläiset toisistaan turvaa hakien muuttivat paikkakunnalta
Raaheen. Osa punakaartin jäseniä siirtyi sinne heidän matkassaan. Taustalla
siirrossa oli myös pelko paikkakunnan suojeluskunnan toimista. Siikajoelle
jääneet venäläiset riisuttiinkin sitten aseista ja osa punakaartilaisista pidätet-
tiin. Harjun talossa pidettyjen alustavien kuulustelujen jälkeen johtotehtävis-
sä olleet punaiset siirrettiin Raaheen ja Ouluun vankileireille, muut vapautet-
tiin. Siikajoen työväentalo paloi, palon syyttäjäksi epäiltiin multialaisyntyistä
Nikolan talon renkiä Väinö Kirrilää.

Toisilleen tuttujen miesten kohtaamiset rintaman eri puolilla kuvastuu hyvin
seuraavasta sanailusta, joka on kirjattu suojeluskunnan vuosikertomukseen:
"Kun sitten Raahen puhdistus ryssistä piti tapahtua ja suojeluskuntalaisia oli
myöskin kokoontunut Raaheen, tapahtui hänen ja erään ryssien kätyrin, myö-
hemmin raahelainen suutari, välillä seuraava keskustelu. Tullen ryssän rin-
nalla turvallisesti Kirkkokadulla vastaan rähisi suutari: "Tulkaa nyt saata-
nan lahtarit noutamaan aseita työväen talolta!" - Kun valtaus oli suoritettu ja
sama suutari jäniksen passilla pakeni Siikajoelle, jossa allekirjoittanut joutui
hänet pidättämään sai hän samalla vastata: "Me kävimme noutamassa aseita
työväentalolta, mutta sinulla ei ollut sisua olla sitä katsomassa." Mies oli
vaiti ja vapisi."

Kun ensin Raahe ja sittemmin Oulu oli puhdistettu venäläisistä ja punaisista,
alkoi kiireinen joukkojen muodostaminen Etelä-Suomeen kehittyville rinta-
mille. Kun paikalliset olot voitiin jättää jo vanhempien huostaan, riensivät
nuoremmat mukaan järjestettäviin joukkomuodostelmiin.

Ensimmäiseksi Siikajoelta rintamalle lähtivät Matti Niemi, Jonne Juntunen,
Antti Karinkanta, Heikki Kuivala ja Heikki Pudas. Kun olot olivat järjestäyty-
mättömät, joutuivat he ensin omin varustein Ouluun. He liittyivät I Oulun
rintamakomennuskuntaan Niemi ja Juntunen hiihto-osastoon loput jalkaväki-
osastojen eri joukkueisiin. Rintamakomennuskunnan mukana siikajokiset ot-
tivat osaa taisteluihin Satakunnassa ja Tampereella. Kun yhä uusia ja uusia
joukkoja muodostettiin, liittyi niihin vapaaehtoisina vielä monia paikkakunta-
laisia. Kaikkiaan oli rintamalla etelässä mukana 31 miestä suojeluskunnasta,
kotona pysyvien hoidellessa vahtipalvelusta omalla paikkakunnalla ja Raa-
hessa. Kun vapaussota syttyi, oli Siikajoen suojeluskunnan vahvuus 63 mies-
tä.

Siikajokisia vapaussotureita, vas. Ville Ojala ja oik. Erkki Anttila. Kuvat Erkki Penttilä.

Temmekseltä Siikajoelle muuttanut vapaussoturi, Martti Koski. Kuva Lauri Koski.

Siikajoen suojeluskuntalaiset ottivat osaa vapaussotaan Oulun I rintamakomennuskunnan lisäksi muissakin joukko-osastoissa. Siikajokiset kävivät taisteluita Pohjoisten paikkakuntien aseriisunnan lisäksi mm. Pohjanmaan, Satakunnan ja Tampereen valtauksen yhteydessä sekä loppuvaiheessa Viipurin valtauksessa ja Kymenlaakson puhdistuksessa. Ne jotka rintamajoukkoihin liittyivät, olivat jatkuvasti mukana aina vapaussodan loppuun saakka. Rajavartiointia suoritettiin Lapissa, mm. *Evert Meriläinen* oli Tornion rajavartiopataljoonassa Kolarissa saakka.

Vapaussodan ensi saavutusten myötä voitiin suojeluskunnat kiireesti järjestää julkisuudessaakin. Valittiin esikunnat ja muut johtajat. Samalla tavoin järjestyi myös Siikajoen suojeluskunnan toiminta. Kaikki päällystö ja virkailijat toimivat vapaaehtoisuuden pohjalla ilman palkkaa. Suojeluskunnan jäsenten koulutus tapahtui erillisissä harjoituksissa vapaussodan kestäessä, sikäli kuin siihen jouduttiin huomiota kiinnittämään. Päähuomio kiinnitettiin rintamajoukkojen muodostamiseen ja varustamiseen sekä vartiopalvelukseen.

Suojeluskuntaan liittyminen vapaussodan kestäessä oli vapaaehtoista. Tämä muoto osoittautuikin sopivaksi, sillä tulijoita oli Siikajoellakin niin paljon kuin suinkin voitiin hyväksyä. Suojeluskunnan tehtävänä oli vartiopalveluksen suorittaminen kotikunnassa ja Raahessa, johon oli sijoitettu vankileiri. Tosin vartiopalvelusta vähäteltiin joskus toteamalla, että terveet, rintamajoukkoihin pystyvät miehet tällä suurella ratkaisun hetkellä pelkureinä tyytyivät ”ukkojen” kanssa rintamantakaiseen vankileirin vartioimiseen.

Ensimmäiset sotilaskiväärit saatiin riisumalla aseista viisi paikkakunnalle jäänyttä merisotilasta. Toisen tiedon mukaan aseista riisuttuja venäläisiä olisi ollut 10. Raahen valtauksesta saatiin lisää 30 kpl sotilaskiväärejä. Nämä ensimmäiset aseet olivat japanilaisia sotilaskivääreitä.

Rintamajoukkoja avustettiin hankkimalla muonaa ja vaatteita. Hankinnat olivat vapaaehtoisia keräyksiä, joissa esim. ruokavaroja voitiin merkitä lahjaksi tai myöhempää suoritusta vastaan. Vapaaehtoisina lahjoituksina kerättiin alussa kuormamääriä elintarpeita. Vaatetusavustukset suoritettiin lahjoituksina. Varoja hankittiin myös Maanpuolustusrahastoon verotuksen kautta. Tämä verotus tuotti Siikajoella 25.931,-, josta osa käytettiin mainittuun rahastoon ja loput annettiin paikalliselle suojeluskunnalle. Verotus oli pakollinen ja yleinen, mutta siinä saivat huojennusta ne perheet, joista oli miehiä rintamajoukoissa.

Naiset olivat uutterasti mukana järjestäen muonan keräystä ja varusteiden valmistusta. Päivittäin he ahersivat keräten, kutoen ja ommellen varusteita valkoisille sotureille. Vähäinen ei liene ollut myöskään se moraalinen tuki, jota äidit, siskot ja morsiamet antoivat rintamalle lähteille ja siellä toimiville pojilleen.

Punaisten toimintaa ei paikkakunnalla sodan alun jälkeen juurikaan ollut. Koko Siikajoen punakaartin olemus hajosi kohta vapaussodan ensi saavutusten jälkeen. Kaikki punakaartin paperit ja asiakirjat sen johtomiesten toimesta hävitettiin koston pelossa. Muutamat suoritettut pidätykset perustuivat ennen vapaussodan alkua ilmitulleisiin puuhiin.

Yleispiirtein kului vapaussodan aika paikkakunnalla rauhallisesti, joskin jännityksessä ja hartaassa sodan päättymisen toivossa. Monet kodit saivat poi-

Vapaussodassa surmansa saaneiden sankareiden hauta uusine hautakivineen v. 1920. Sankarihautaan haudattiin 16.4.1918 Heikki Haikara, joka kaatui Mäntyharjun Kinnillä 6.4. ja Janne Kurola, joka kaatui Kalevankankaalla 28.3. Samuli Puhakka murhattiin ratavaunuun Toijalan ja Iittalan välillä 20.4. ja hänet on haudattu muiden samalla murhattujen Mustialan maanviljelyskoulun oppilaitten kanssa Tammelaan. Kuva Siikajoki-Seura.

kansa takaisin kaatuneena tai haavoittuneina. Siikajokisista kaatui kolme ja haavoittui vaikeammin tai lievemmin 10. Rintamalla kaatuneet luutnantti Heikki Haikara ja sotilas Janne Kurola siunattiin kotikirkon multiin. Tilaisuus muodostui hartaaksi isänmaalliseksi hetkeksi, vaikuttaen yhdistävästi ja kannustavasti itsenäisyyden ja vapauden saavuttamiseksi. Kolmas vapausso- dassa surmansa saanut siikajokinen oli punaisten vangitsema ja avoimeen ratavaunuun murhaama maanviljelyskoululainen Samuli Puhakka. Hänet haudattiin samalla murhattujen 23 koulutoverinsa kanssa Mustialaan.

Vapaussodan aikaisista siikajokisista kaatui lisäksi Yrjö Perälä, joka on haudattu synnyinpaikkakuntansa Ylihärmän sankarihautaan. Perälä kaatui Viipurin suunnalla Kavantsaaren lähellä Pullilan rintamalla 20.4.1918.

Siikajoen suojeluskunta hankki vapaussodan sankarihautalle patsaan v. 1919. Patsaan vihkimisjuhlassa olivat läsnä Raahen suojeluskuntapiirin piiripäällikkö Otto Holmström ja luutnantti Kerttula Raahesta. Juhlan musiikkipuolesta vastasivat Raahen wpk:n soittokunta ja Siikajoen tilapäinen sekakuoro.

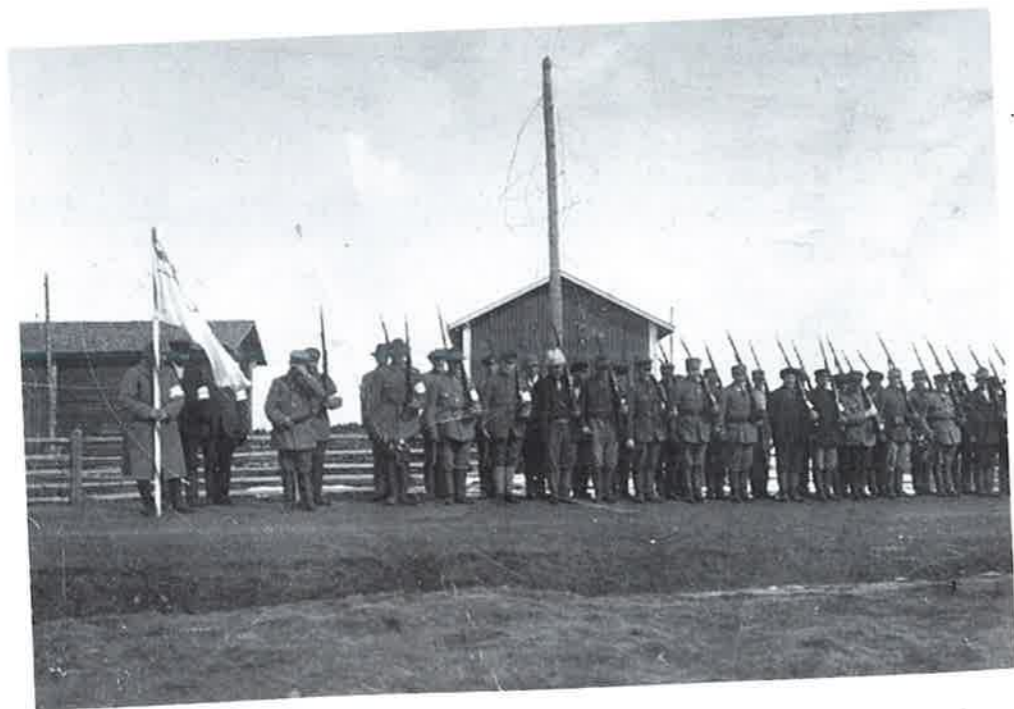
Uusi perustaminen

Kun vapaussota päättyi, voitiin suojeluskuntaan katsoa kuuluvan jo 205 siikajokista miestä. Kuitenkaan näin suurta innostusta ei kestänyt kovin kauan. Jäsenmäärä rupesi hiljakseen vähenemään laskeutuen vuosien kuluessa samaan määrään kuin vapaussodan syttyessä.

Uusi vaihe suojeluskuntajärjestön toiminnassa alkaa syksystä 1918. Tällöin saivat suojeluskunnat palkattua päällystä. Siikajoen suojeluskuntakin järjestettiin uusien ohjeiden mukaan syyskuun 15. p:nä 1918. Järjestävä kokous pidettiin nuorisoseuran talolla ja siinä valittiin uuden asetuksen mukaisesti paikallispäällikkö ja esikunnan jäsenet. Paikallispäälliköksi tuli valituksi maatalousneuvoja Oskari Fri Pattijoelta. Komppanian päällikkönä toimi Matti Niemi ja joukkuepäällikköinä Samuli Kuivala ja Heikki Pudas. Ryhmänjohtajina olivat vapaussodassa mukana olleet Ville Ojala, Jonne Juntunen, Jussi Niemi, Väinö Pirilä ja Jussi Kurikka. Varusmestarina toimi Esa Ilmari Härmä. Esikuntaan tulivat kasvatuspäällikkönä Samuli Kuivala, kansliapäällikkönä Heikki Pudas, talouspäällikkönä Emil Seppänen ja neuvottelevana jäsenenä Heikki Nikola. Kurinpitolautakuntaan kuuluivat Isak Ojala, Kustaa Pernu ja Antti Hiironen. Siikajoen suojeluskunnan toiminta jaettiin alusta pitäen kolmeen kyläpiiriin: Keskikylä, Karinkanta ja Ylipää.

Palkattua henkilöstöä ei Siikajoen suojeluskunnalla ollut muuta kuin paikallispäällikkö ja myöhemmin aluepäällikkö. Alkuvuosina paikkakunnalta muutto ja nuorten miesten sotapalvelus aiheuttivat paljon henkilövaihdoksia eri toimielimissä. Suojeluskunnan paikallispäällikköinä ovat toimineet: M.A. Pietola sk:n perustamisesta - 14.9.1918, maatalousneuvoja Oskari Fri 15.9.1918 - 31.3.1919, jääkäriväpeli Juuso Klemetti 1.4.1919 - 31.12.1919, Sk.upseeri Heikki Pudas 1.1.1920 - 31.3.1926 ja edellisen siirryttyä piiripäälliköksi sk. alikersantti Lauri Pudas. Lauri Pudas hoiti tointa rintamalle lähtöönä asti v. 1939. Talvi ja jatkosodan aikana paikallispäällikkönä toimi sk. väpeli Väinö Pirilä.

Esikuntaan ovat eri vuosina kuuluneet seuraavat henkilöt: M.A. Pietola (1917 ja 1930-44), E.F. Palovaara (1917), Samuli Kuivala (1918-19), Heikki Pudas (1918-19), Heikki Nikola (1918-19), Emil Seppänen (1918-19), August Ukura (1919-35), Kustaa Pernu (1919-23), Isak Ojala (1920-25), Väinö Pirilä (1923-39), Y.E. Varis (1924-25), A. Palovaara (1926-29), A. Huttunen (1926-29), Jaakko Loppi (1930-40), Antti Kerttula (1936-44), Heikki Penttilä (1939-44), Jussi Niemi (1942) ja Kalle Taskinen (1943-44).

Siikajoen suojeluskuntalaiset vapaussodan jälkeen. Kuva Jukka Klemetti.

Raahen suojeluskuntapiirin paraati Raahen torilla Raahen valtauksen 1-vuotismuistoksi 1.2.1919. Kuva Erkki Penttilä.

Siikajoen suojeluskunnan tulevat toimijat varusmiespalveluksessa Vaasassa. Vas. Väinö Pirilä, Heikki Penttilä ja Heikki Pudas. Kuva Erkki Penttilä.

Suojeluskunnan jäseniltä edellytettiin aina osallistumista toimintaan. Erityisen tärkeänä pidettiin sotilaallisiin harjoituksiin osallistumista. Huolta kannettiin aluksi heikoista sotilastaidoista ja ampumataidoista, joita saattoi parantaa vain jatkuvalla harjoittelulla. Myöhemmin alkoi korostua myös kilpailu muiden suojeluskuntien kanssa tuloksissa ja harjoitusten määrässä. Näkyvä piirre oli suojeluskuntalupauksen antaminen. Valan antaminen kuului suurimpiin juhlatilaisuuksiin.

1918

15-11-17 Väinö Heurikki Piirilä Ameruka 25.7.22 15.4.18

26-6-28 Juhani Matti Rantala Siikajoki 1.9.11 25.5.31

29.8.24 Mauno Johannes Lassila Siikajoki 2.6.09 25.5.31

12.2.29 Johan Henrik Koskinen Siikajoki 25.7.06 25.5.31

15-10-17 Daniel Salvo Siikajoki 2.10.90 15.4.18

29.4.27 Henry Herkitalo Lumijoki 14.9.96 25.5.31

1.11.29 Lauri Frank Paakkari Siikajoki 25.2.11 25.5.31

15-11-19 Vilho Mattias Piirilä Siikajoki 2.11.04 12.10.24

6-11-21 Heikki Antero Piirilä Siikajoki 24.6.06 12.10.24

15/4-18 Jussi Niemi Siikajoki 20.2.01 15.4.18

Sivu Siikajoen suojeluskunnan valakirjasta. Vasemmalta suojeluskuntaan liittymisajankohta, nimi, syntymäaika, annetun suojeluskuntavalan pvm.

Itsenäisenä Siikajoen suojeluskunta toimi aina 1.4.1926 asti, jolloin se liitettiin Raahen suojeluskuntapiiriin II alueeseen. Sama alue muutettiin pian piiriin III alueeksi, johon kuuluivat Siikajoki, Pattijoki ja Revonlahti. Piiripäällikköinä toimivat pitkään majuri *Otto Holmström* 1.2.1919 - 31.12.1926 ja tämän jälkeen sotiin asti everstiluutnantti *Aksel Vuokko*. Aluepäällikkönä toimi siikajokinen res.luutnantti *Heikki Pudas* talvisotaan saakka.

Järjestyksenpitäjät

Epäluulot Siikajoella olivat voimakkaita vielä pitkään sodan jälkeen, vaikka Siikajoen kuntakin koetti palauttaa luottamusta eri kansalaisryhmien välille nimeämällä kunnallisiin lautakuntiin enemmän työväestön ja torppareiden edustajia. Helmikuussa 1919 vastattiin kieltävästi Oulun maaherralle työväenyhdistyksen omaisuuden takaisin luovutuksesta. Anojina olleiden *Antti Impolan*, *Heikki Kurolan* ja *Matti Koskelan* sanottiin kuuluneen punakaartiin ja olleen siten myös osallisena kapinahankkeissa. Edelleen esikunta katsoi materiaalin luovutuksen olevan yleiselle järjestykselle vaarallista. Erityisen raskauttavaksi katsottiin, että työväenyhdistysläiset olivat edellisenä talvena hyökänneet venäläisten pistimien kanssa elintarvikelautakunnan kansliaan.

Epäluottamus näkyi myös, että suojeluskunnan esikunta joutui usein antamaan lausuntoja aliupseerikursseille hakeutuvien miesten luotettavuudesta. Luotettavuuden arviointiperusteet olivat vielä 1930-luvun lopullakin osin samat kuin vapaussodan jälkeen. Voimakas vasemmistolainen elämäkatsomus tai työläistausta lisäsi ilmoitettua epäluottamusta.

Kurinpäällöksi ei suojeluskunnassa tapahtunut mitään isompia rikkomuksia. Kurinpitolautakunnan ei tarvinnut kertaakaan ryhtyä rankaisutoimiin. Mitä rikkomuksia oli, niistä päästiin yksityisillä ja julkisilla muistutuksilla sekä varoituksilla. Järjestysviranomaisten apuna suojeluskunta oli väkijuomien salakuljetuksen ehkäisemisessä lukuisia eri kertoja pienemmillä ja suuremmilla joukoilla. Vuonna 1921 suojeluskunta oli hävittämässä löydettyä pontikkatehdasta. Kesällä 1925 paikkakunnalla raivonneen metsäpalon sammutukseen otti suojeluskunta osaa. Metsäpalo tuhosi tuhansia hehtaareja paikkakunnan parhaita metsiä. Siikajoen yli mennessään metsäpalo poltti Ylipäässä kaksi taloakin. Syksyllä 1926 suojeluskunta avusti tehokkaasti *August Mallulan* surmanneen ryöstömurhaajan etsinnässä. Useina vuosina suojeluskuntalaisia tarvittiin pirtutrokarien ja väkijuomien salakuljettajien selville saamisessa ja kiinni ottamisessa. 1930-luvun voimakkaiden ristiriitojen ja ääri liikkeen nousun myötä syntyneitä järjestyshäiriöitä ei Siikajoella juuri esiinty-

Siikajoen suojeluskuntalaisia ja lottia Alapään eli Kirkonkylän kansakoululla 29.4.1922. Kuva Erkki Penttilä.

Siikajoen suojeluskuntalaisia ampumaradalla 1930-luvulla. Takana ampumamaja eli ampumapaviljonki. Kuva Leena Pietola.

nyt. Todettiin, että maata hajottavat tekijät eivät onneksi ulottuneet eikä häirinneet suojeluskunnan toimintaa paikkakunnalla. Suojeluskuntalaisia tarvittiin v. 1935 neljä miestä apuna työväenyhdistyksen talolla sattuneessa eräässä isommassa järjestyshäiriössä.

Siikajoen suojeluskunnan toimintaa on kaiken aikaa tukenut 10.3.1921 perustettu Siikajoen Lotta Svärd-yhdistys. Rahallisen avustamisen ja muonitustuen lisäksi suojeluskunta sai v. 1924 lottien lahjoituksena oman lipun. Lippu vihittiin Siikajoen kirkossa juhlallisesti tarkoitukseensa 12.10.1924. Opettajatar *Toini Perälä* ja diakonissa *Martta Lipponen* luovuttivat sen piiripäällikkö *Holmströmin* välityksellä suojeluskunnalle. Samassa tilaisuudessa suojeluskuntalaiset antoivat suojeluskuntavalan. Lottien työpanos oli merkittävä suojeluskunnan viikottaisten harjoitusten ja kilpailujen muonituksessa. Ampumaradan muonitus hoidettiin aluksi Ukuran talolta ja myöhemmin paikalle rakennetusta paviljongista.

Menot tulojen mukaan

Taloudellinen asema on suojeluskunnalla ollut kaiken aikaa sellainen, että tulot juuri ja juuri kattoivat menot. Uskallettiinpa toisinaan tarvittaessa ottaa velkaakin mm. urheilukentän rakentamiseen, ampumaradan kunnostukseen ja sisätilojen hankintaan. Mitään vakinaisia avustuksia ei aluksi saatu, vaan käyttövarat täytyi hankkia iltamilla, arpajaisilla ja yhteisöjen, yritysten, rahalaitosten ja yksityisten avustuksilla. Merkittävää rahallista tukea saatiin suojeluskuntapiiriltä. Paikallinen Lotta Svärd-yhdistys tuki perustamisestaan lähtien suojeluskunnan toimintaa lahjoittaen vuosittain isohkon rahasumman sen käytettäväksi. 1930-luvulla saatiin avustusta myös Siikajoen kunnalta, mutta usein jäi raha-avustus antamatta taloudellisista ja poliittisista syistä.

Vuosien varrella saatiin hankituksi oma urheilukenttämaa Keskikylälle. Ampumarataa varten vuokrattiin maata 50 vuodeksi Siikajoen pohjoispuolelta Patokosken maalta. Maaherralta haettiin lupa rakentaa ampumarata, joka valmistui v. 1927. Myöhemmin paikalle rakennettiin myös ampumamaja, paviljonki. Siikajoen nuorisoseuran taloa saatiin alusta pitäen käyttää kokouksissa ja muissa suojeluskunnan tilaisuuksissa. Nuorisoseuran ajaututtua taloudellisiin vaikeuksiin 1930-luvun puolivälissä, ostettiin puolet Siikajoen nuorisoseurantaloa suojeluskunnalle. Tätä ennen toimittiin seurantalolla vuokraa vastaan. Nuorisoseuran taloon rakennettiin 1930-luvun lopulla suojeluskunnan toimistotiloja varten oma siipi. Aloitteentekijänä taloudellisissa asioissa niinkuin muissakin suojeluskuntaa koskevissa asioissa oli paikallispiiripäällikkö.

Seiväs olalla harjoittelemaan

Vaatetus ja muut varusteet saatiin suojeluskunnalle vuosien varrella valtiolta tai suojeluskuntalaisten itse hankkimina. Aseistus tuli niinkään pääasiassa valtiolta, paitsi taskuaseet olivat yksityisten hankkimia. Ensimmäisinä vuosina harjoituksiin osallistuminen ei kaikkia suojeluskuntalaisia kiinnostanut, kun he eivät halunneet ruveta seiväs olalla harjoittelemaan. Yli puolet harjoituksiin osallistuneista jäikin alkuaikoina ilman asetta. Tämä ei näytä alkuvuosien jälkeen juuri vaikuttaneen Siikajoen suojeluskunnan jäsenmäärän kehitystä jarruttavasti:

Vuosi	suojeluskunnan jäsenmäärä	vuosi	suojeluskunnan jäsenmäärä
1918	91	1932	73
1919	106	1933	68
1920	105	1934	74
1921	108	1935	67
1922	107	1936	63
1923	87	1937	71
1924	83	1938	
1925	79	1939	
1926	67	1940	93
1927	63	1941	
1928	73	1942	94
1929	77	1943	
1930	79	1944	
1931	70		

Suojeluskunnan aseistuksena oli aluksi japanilaiset ja Bergdal-malliset kiväärit, mutta ne vaihdettiin jo syksyllä 1919 venäläisiin 3-linjan kivääreihin. Kun sitten uusia paksupiippuisia kivääreitä ruvettiin valmistamaan, hankkivat niitä aluksi muutamat yksityiset omilla varoillaan. Myöhemmin niitä saatiin liittää piiriesikunnasta valtion varoilla. Tilanne korjaantui huomattavasti vasta, kun v. 1928 saatiin käyttöön suurempi erä kivääriä malli 28. Vuosittain pidettiin asetarkastuksia piirin puolelta, kävipä joskus tarkastajia yleisesikunnasta saakka. Alkuvuosien asetarkastajana tuli tutuksi vääpeli *Puikko*. Ajoittain aseiden huollossa esiintyi huolimattomuutta. Hoidon puutteesta saattoi aiheutua aseiden luokan aleneminen. Joutuipa Siikajoen suojeluskunta suorittamaan korvauksia valtiolle aseiden alenneista luokista.

Vuosittain Siikajoen suojeluskunta pyrki kouluttamaan jäsenistöään. Suojeluskuntapiirin järjestämällä kursseilla koulutettiin päällystä, alipäällystä ja miehistöä. Alkuvuosina erityistä painoa laitettiin heikolla tasolla olleeseen saniteettipuoleen. Keskeinen osa tietojen ja taitojen kartuttamista olivat omat harjoitukset ja kilpailut. Harjoituksia pidettiin heti alusta kahdesti sekä tarpeen vaatiessa useamminkin viikossa! Aseharjoitusten ohella harjoiteltiin erilaisia liikkeitä, marsseja ja sotilaallisia komentoja.

Siikajoen suojeluskuntalaisten ampumarjoitukset Ukuran ja Patokosken rajalla sijainneella ampumaradalla 1930-luvun alussa. Kuva Leena Pietola.

Myös paraateja ja leikkisotia pidettiin ohjelmassa alkuvuosista lähtien. 1930-luvun alussa harjoitukset olivat jo hyvin monipuolisia. Pidettiin talvitaistelukurssseja, kranaatinheitinkurssi ja muitakin erikoiskursseja, joiden taitoja vuosikymmenen lopussa tarvittiin käytännössä. Harjoituksista ja niihin osallistumisesta pidettiin tarkkaa lukua. Tunteja, pisteitä ja prosentteja laskettiin ja näillä tunnusluvuilla vertailtiin omaa suojeluskuntaa toisiin suojeluskuntiin.

Piirin muihin suojeluskuntiin verrattuna oli ampumataito Siikajoen suojeluskunnassa parhain alkuvuosina. V. 1922 voitti suojeluskunta piirin mestaruudenkin. Ampumataitoa kehitettiin viikoittaisissa harjoituksissa ja kilpailuissa. Kivääriammunnan ohella kilpailtiin myös pistooliammunnassa ja myöhemmin myös konepistooliammunnassa.

Hiihtoa ja pitkäpalloa

Urheilu tuli näkyvästi mukaan suojeluskunnan toimintaan v. 1922, kun Siikajoen hevოსmiesseuran ja nuorisoseuran kanssa hankittiin yhteisesti urheilukenttä Keskikylälle. Kilpailukuntoon tosin nykyisen palvelukeskuksen seudulla oleva kenttä saatiin vasta parin vuoden kuluttua hankinnasta. Kilpailulajeina olivat juoksut, hyppyt ja heitot. Tavallisia olivat myös kolmi- ja viisiottelut eri lajein, köydenveto ja viestijuoksut.

Talviurheilulajeissa kuten hiihdoissa menestys oli ensi vuosina hyvä. Suojeluskunta tuli v. 1923 piirin kilpailuissa Haapavedellä kolmanneksi. Seuraavana vuonna samoin Haapavedellä Siikajoen suojeluskunta voitti jo ensimmäisen sijan joukkueella *Jussi Niemi, Matti Niemi, Vihtori Pirilä* ja *Martti Haikara*. Samana vuonna siikajokiset voittivat myös kisan Paavolan Pytystä. Viuhannissa v. 1925 Siikajoen suojeluskunta saavutti jälleen ensimmäisen sijan

Pesäpallo-ottelu Siikajoen ensimmäisellä urheilukentällä, joka sijaitti nykyisen vanhustentalon ja sen takaisen pellon kohdalla, taustalla on Aukusti ja Lyyli Ojalan talo Lepola. Kuva Siikajoki-Seura.

Siikajoen suojeluskuntalaisten hiihdot v. 1927 Pirilässä. Vas. Heikki Pirilä, tuntematon, Antti Kerttula, Jenni Kerttula, Antero Ahola, Toivo Kauppila, Jussi Toppila, Viljami Paakkari, Lauri Pudas, Heikki Pietola, Aino Meriläinen, tuntematon, Matti Vihuri, Antti Niemi, Elli Pirilä, Kustaa Ahola, Armas Huttunen, M.A.Pietola, Alma Nikkilä, Erkki Törmälä, Vihtori Pirilä, Maija Pirilä, Martti Pirilä, Matti Niemi, Eevert Meriläinen, Antti Pirilä, Henry Keskitalo, Antti Haikara, Heikki Rehula, Jussi Niemi, Jaakko Niemi. Kuva Siikajoki-Seura.

piirin kilpailussa. Osallistujina olivat jälleen molemmat Niemen veljekset ja *Matti Rantakari*. *Jussi Niemi* oli myös mieskohtaisen kilpailun paras. Vuonna 1926 Haapajärvellä oli Siikajoen joukkue vielä toiseksi paras. Tämän jälkeen ei hiihtotaso enää noussut yhtä hyväksi.

Kesäisin keskeinen osa suojeluskuntatoimintaa olivat urheiluharjoitukset ja kilpailut. Yleisurheilussa, pesäpallossa sekä muissa kenttärheiluuissa oli suojeluskunta mukana, joskaan ei alkuvuosina hiihdon tavoin huomattavimmin sijoittunut. Pesäpalloa pelattiin pitkäpallona jo v. 1920 paikkeilla. Pesäpalloa ja muita urheilulajeja kisattiin useimmiten Revonlahden, Hailuodon, Pattijoen ja Paavolan suojeluskuntien kanssa.

Voimisteluinnotus vaihteli vielä muitakin lajeja voimakkaammin, välillä harrastus loppui kokonaan. Suojeluskuntalaisten voimistelusta huolehtivat osin voimistelu- ja urheiluseura Siikajoen Sisun voimistelun johtajat kuten *Väinö*

Pirilä. Voimistelijat esiintyivät usein kesäjuhlilla suurilla joukkueilla. 1930-luvun lopulla *Lauri Nikola* kävi suojeluskuntien voimistelukurseilla ja veti innokkaita osastolaisia taas voimistelun pariin.

Maanpuolustustahtoa ja uhrimieltä

Aatteellista valistustyötä suojeluskunnassa tehtiin lukuisissa juhlissa ja iltoissa sekä toverikokouksissa. Tämä työmuoto sai kiinteämmän suunnan vasta sen jälkeen kuin piiriin saatiin valistusohjaaja. Valistustilaisuuksissa koetettiin lietsoa isänmaallista mieltä ja sen edellyttämää harrastusta suojeluskuntatyöhön sekä korostettiin suojeluskuntatyön tärkeyttä. Suurempien juhlien järjestämisessä oltiin aina yhteistoiminnassa paikallisen Lotta Svärd-yhdistyksen kanssa. Näin saatiinkin nauttia useista onnistuneista ja ohjelmansa puolesta arvokkaista tilaisuuksista.

Siikajoen suojeluskunnan alkutaipaleen merkkipäivä oli 26.7.1920, jolloin saatiin vastaanottaa Siikajoen sillalla kunniavartiosta seisten suojeluskuntien ylipäällikkö kenraali *Mannerheimin* tervehdys. Ohikulkevalle kenraalille puhui tilaisuudessa suojeluskuntalainen, maanviljelijä *V.H. Kuivala*. Muita suu-

SUOMEN.
ITSenäisyyDENpäivänä 6. XII. 21.

Siikajoen suojeluskunta juhlimassa kolmatta itsenäisyyspäivää 6.12.1921. Kuva *Erkki Penttilä*.

ria tapahtumia ovat olleet Siikajoen Lotta Svärd-yhdistyksen perustaminen v. 1921, suojeluskunnan lipun vihkiminen v. 1924, Suomen itsenäisyyden ja vapautuksen 10-vuotisjuhlat 6.12.1927, omat 10-vuotisjuhlat ja lottien 10-vuotisjuhlat. Näiden ja muiden vuosittaisten juhlien ohjelmiin pyydettiin usein puhujia sk.piiiristä tai paikkakunnan opettajista. Tilaisuuksissa olivat puhujina usein *Toini Perälä*, *Eliina Arvela* ja *Iida Heinonen*. Myös muu ohjelma oli usein paikallista, laulutaitoista kuoroväkeä ja näyttelijöitä riitti. Siikajoen suojeluskunnan näyttävin ja suurin tilaisuus oli suojeluskunnan toimesta pystytetty Siikajoen taistelun muistomerkin paljastusjuhla 26.8.1934. Juhlaa valmistettiin koko kesä erityisin toimikunnin ja suurin talkoomäärin. Itse patsaan perustusten rakentaminen ja materiaalin hankkiminenkin oli suururakka, luonnonkiviä ajettiin 500 hevosten voimaa. Juhlassa oli mukana ohjelman suorittajajoukkoa ja yleisöä yhteensä noin 3500 henkeä. Muonittaminen kysyi lotilta suurta organisointikykyä.

Suojeluskuntien kunnianosoitus Siikajoen vapaussodan sankarihaudalla 1930-luvun lopulla. Kuva *Heikki Turpeenoja*.

Raahen suojeluskuntapiirin oma lehti *Kuormarenki* totesi loppusanoinaan: "Näin olivat nämä loistavat ja onnistuneet juhlat päättyneet ja mahtava monumentti jäi Siikajoen kirkon edustalle kertomaan esi-isien sankariteosta. Säilyköön ja kasvattakoon tämä suomalaisen sotilaan suuri muisto yhä edelleen voimakasta maanpuolustustahtoa ja uhrimieltä."

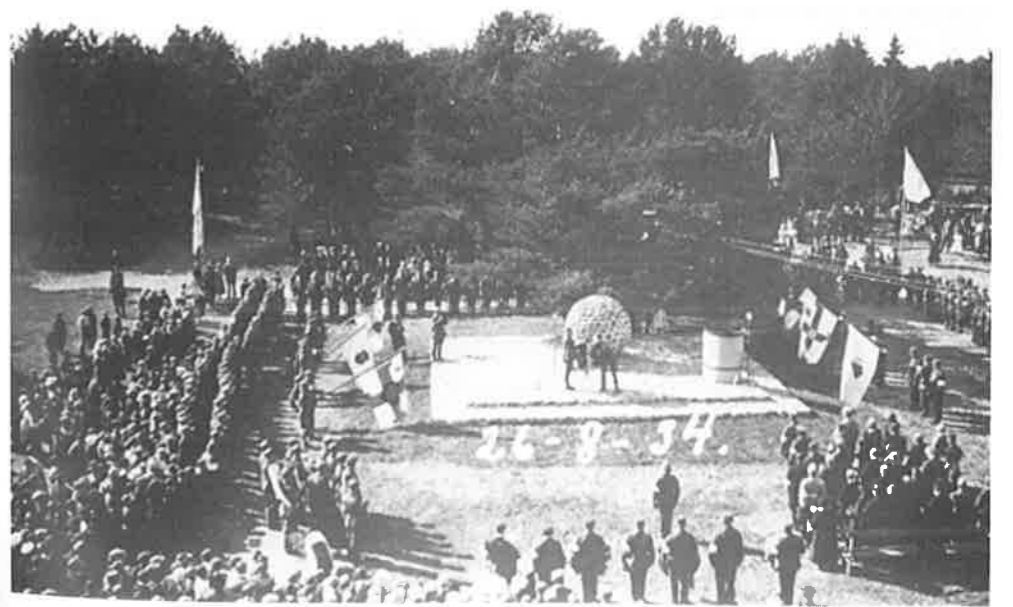
Siikajoen vuoden 1918 vapaussotureita v. 1938. Vasemmalta 1. Yrjö Nikola, 2. Aappo Huhtala, 3. Heikki Pudas, 4. Matti Niemi, 5. Juuso Klemetti, 6. Jussi Niemi, 8. Antti Laurila, 10. Kalle Kaijankoski, 11. Kalle Lindqvist, 12. Janne Junnila, 14. Matti Kerttula, 15. Matti Huhtala, 16. Erkki Anttila ja 17. Aukusti Koistinen. Kuva Olavi Rehula.

Siikajoen suojeluskuntalaisia nuorisoseuran talon edessä v. 1924. Heikki Nikola pitää uutta Siikajoen lottien valmistamaa ja lahjoittamaa suojeluskunnan lippua. Kuva Rauni Launonen.

Siikajoen suojeluskunnan esikunnan miehiä 1920-luvun puolivälistä Edessä vas. August Ukura, Heikki Pudas ja Lauri Pudas, takana vas. Isak Ojala ja kesk. Heikki Nikola. Kuva Hannu Pudas.

Siikajoen vuoden 1808 taistelun muistomerkin paljastusjuhla 26.8.1934. Kuva Vieno Laurukainen.

Erikoisella kiitoksella juhlan järjestelyjen onnistumisesta suojeluskunnan kertomuksessa muistetaan *kirkkoherra Herva* ja *rouva Herva*, esikunnan jäsen *M.A.Pietola*, aluepäällikkö *Heikki Pudas*. Keräystyössä kunnostautuivat erityisesti johtaja *Kastemaa* Oulusta ja maanviljelijä *Nikkilä* Oulujoelta.

Poikaosastotoiminta

Suojeluskunnan jäseneksi voitiin hyväksyä vasta 17 vuotta täyttävät henkilöt. Niinpä 13 - 16-vuotiaille ryhdyttiin järjestämään omaa suojeluskunnan poikaosastoa. Siikajoen suojeluskunnassa poikatyö pääsi kunnolla käyntiin v. 1929. Pojilla toiminnan painopiste oli luonnollisesti urheilussa. Poikaosaston vetäjinä toimivat opettaja *J.Loppi* 1929-30, sk. korpraali *Sulo Rantala* 1931-1937, kersantti *Urho Sallinen* v. 1933, alikers. *Lauri Suomela* 1937, kirkkoherra *Aarno Seppo* 1938, *Janne Rantala* 1940, *Jaakko Pirilä* v. 1942 ja alikers. *Kalle Taskinen* 1943-44. Poikatyön johtajina eri vuosina olivat edellisten ohella myös alikers. *Lauri Nikola* ja sotamiehet *M. Haikara*, *A.Ahola* ja *N.Rantakari*.

Sotilaspoikien toiminta oli hyvin vilkasta eikä sisukasta yritteliäisyyttä puuttunut. Siikajoen suojeluskunnan poikaosaston jäsenmäärä oli keskimäärin noin 30. Vuosittain pidettiin useita leiripäiviä, joskus ne kestivät viikonkin. Pidettiin ampumarjoituksia sekä kilpailtiin samoissa lajeissa kuin suojeluskuntalaisetkin. Alisotilasjohtajina olivat mm. *Aukusti Viitanen* Pattijoelta ja *Niilo Koivumaa* Paavolasta.

Talvi- ja jatkosodan aikana miesten ollessa rintamalla suojeluskunnan poikaosaston toiminta korostui entisestään. Vuodesta 1941 suojeluskunnan poikaosastolaisista ryhdyttiin käyttämään nimeä sotilaspojat. Sotilaspojat osallistuivat innolla ja tilanteiden tuomalla vakavuudella annettuihin vartiopalvelustehtäviin, lähetittehtäviin ja erityisen paljon maataloustöihin. Mottitalkoot tulivat nuorille miehenaluille hyvin tutuiksi. Sotien aikanakin sotilaspoikien liikunta- ja kilpailutoiminta säilyi vilkkaana. Vuonna 1942 elokuussa kävivät siikajoen sotilaspojat voittamassa piirin kiertopalkinnon joukkueella *Paavo Mäkinen*, *Jussi Nikola* ja *Jalo Keskitalo*. Tiettävästi tämän jälkeen ei kiertopalkinnosta enää kamppailtu.

Puolesta kodin, uskonnon, Isänmaan

1930-luvun lopulla alkoi kerääntyä Euroopan ylle taas uhkaavia pilviä. Diktaattorit hallitsivat suurvaltoja. *Hitlerin* politiikka Saksassa herätti levotto-

muutta. Meillä korostui myös naapurimaan Neuvostoliiton johtajan *Stalinin* jyrkentyneet linjat lähialueen tukikohtien saamiseksi. Neuvostoliittoon muuttanut suomalainen väestö joutui järjestelmällisen tappamisen kohteeksi. Tietoja tapahtuneista vainoista liikkui ennen sotia kuitenkin varsin vähän.

Saksan ja Neuvostoliiton hyökkäämättömyyssopimus kiistelyine salaisine lisäpöytäkirjoineen aloitti vuonna 1939 tapahtumasarjan, joka johti sitten marraskuun lopussa talvisodan syttymiseen. Jo kesällä lisättiin harjoituksia ja aloitettiin Karjalan kannaksella vapaaehtoiset linnoitustyöt. Saksalaiset sotajoukot hyökkäsivät Puolaan 1.9.1939 ja jonkin ajan kuluttua saman tekivät venäläiset. Toinen maailmansota oli puhjennut ja myös Suomessa tilanne kiristyi jatkuvasti.

Vihdoin lokakuun puolivälissä pantiin toimeen yleinen liikekannallepano, joka suoritettiin Siikajoellakin käytännössä suojeluskunnan kautta. Suojeluskunnan lähetit toivat määräykset miehille koteihin ja töiden ääreen. Käsky kävi saapua Siikajoen nuorisoseuran talolle lähtöselvitystä varten. Joukot valmisteltiin Ruukin asemalle siirtoa varten. Karinkannan nahkuri *Juho Pietola* lahjoitti kaikille sotaan lähtijöille uudet nahkasaappaat. Ne toimitettiin miehille viimeistään rintamalle.

Kertausharjoituksia lisättiin 1930-luvun lopulla tuntuvasti. Eturivissä oik. *Aukusti Viitanen*, *Niilo Patokoski* ja *Heikki Pudas*. Kuva *Hannu Pudas*.

Siikajoen nuorisoseuran talo 1930-luvun lopulla. Talon omisti suojeluskunta puoleksi. Lisäksi Siikajoen suojeluskunta rakensi itselleen vasemmanpuoleisen siipiosan. Tämän talon edestä siikajokiset lähtivät talvisotaan 14.10.1939 ja jatkosotaan 15.6.1941. Kuva Aura Rantala.

Jo tilatun kuorma-autokuljetuksen sijaan sotaan lähdettiin marssimalla Siikajoelta Ruukkiin, josta osa kantoi pitkään kaunaa aluepäällikölle. Saappaat hie-roivat marssijoiden jalat suurille rakkuloille. Ruukissa siikajokiset otti vastaan Paavolan paikallispäällikkö *Heikki Sipola* järjestäen tulokkaille ruokailun. Heti ruokailun jälkeen alkoikin junamatka ensin Ouluun ja sitten kohti tuntematonta. Kuuden viikon päästä miehet joutuivat kohtaamaan pelätyim-män vaihtoehdon - sodan.

Siikajoen suojeluskunnan jäsenistä talvisodassa rintamalla oli 55 miestä, jois-ta rintamalla kaatui neljä, yksi joutui kadoksiin ja yksi kuoli junaonnettomuu-
dessa matkalla rintamalle. Entisenä siikajokisena suojeluskuntalaisena kaatui *Matti Johannes Impola*, joka siunattiin Oulun sankarihautaan. Suo-jeluskun-taan kuulumattomia siikajokisia kaatuneita oli kolme ja yksi joutui taistelussa kadoksiin.

Suo-jeluskunnan tehtävänä oli kaikkien kaatuneiden sankarihautaustilaisuuksien järjestäminen. Talvisodan aikana joutuivat suo-jeluskunnan kotirintamal-

la olleet miehet lippuineen kokoontumaan ja tekemään kunniaa 11 sankari-vainajalle, jotka siunattiin kotikylän kirkon juurelle. Jatkosodassa uskonnon, kodin ja Isänmaan puolesta antoi henkensä 40 siikajokista. Sankarihautauk-sista aiheutuneet järjestelykustannukset jäivät suo-jeluskunnan kannettavaksi. Suo-jeluskunta kustansi myös sankarihaudoille pystytetyt pienet puiset ristit.

Siikajoen talvisodan sankarihaudat kevättalvella 1941. Kuva Erkki Penttilä.

Sodan aikana suo-jeluskunnan toiminta oli luonnollisesti rauhanaikaa hiljai-
sempää. Osallistuttiin erilaisiin vartiotehtäviin ja muihin sodan vaatimiin ko-tirintaman tehtäviin. Rauhan tultua jouduttiin pitämään Limingassa ajoittain vielä jopa 30 miestä vartiotehtävissä.

Urheilutoimintaa ei talvisodan aikana ollut, jatkosodan aikana erityisesti soti-laspoikien urheiluharrastus virisi uudelleen. Ampumakilpailuja ei juuri voi-nut rauhankaan aikana pitää, sillä paremmat aseet olivat armeijan käytössä.

Ruotsalaisilla Mauser-kivääreillä ja vanhoilla M/91 ja M/28 kivääreillä ei voinut enää kilpailla lainkaan.

Huvitilaisuuksia ei sota-aikana juuri voitu järjestää. V. 1943 suojeluskunta järjesti yhdessä lottien kanssa pikkujoulujuhlan.

Suojeluskunta lopetetaan

Sodan päätyttyä kesän ankarien taistelujen jälkeen syyskuussa 1944 solmittuun välirauhaan alkoi vielä saksalaisen sotaväen internointi pois Lapista. Taistelujen siirtyessä pohjoiseen alkoi myös nopea joukkojen kotiuttaminen rauhansopimuksen edellyttämälle tasolle. Valvontakomission kautta venäläiset tiukensivat otettaan Suomessa vaatien mm. jyrkkäsanaisesti suojeluskuntajärjestön lakkauttamista. Eduskunnassa laki suojeluskunnista kumottiin 3.11.1944 ja suojeluskuntatyö lakkasi kaikissa muodoissaan.

Siikajoella suojeluskunnan esikunta totesi tilanteen kokouksessaan 4.11. eli heti suojeluskuntatyön lakkautuspäätöstä seuraavana päivänä. Päätöskokouksessa esikunta päätti myydä omistamansa puolet nuorisoseuran talosta ja suojeluskunnan siipirakennus, urheilukenttä sekä ampumamaja Siikajoen Osuusmeijerille 100.000 mk:n kauppahinnalla irtaimistoiheen. Kaupparjat esikunnan puolesta valtuutettiin allekirjoittamaan esikunnan jäsenet *Heikki Penttilä* ja *Antti Kerttula*.

Rahaksi muutettu suojeluskunnan omaisuus päätettiin samassa kokouksessa sitten lahjoittaa Siikajoen osuusmeijerille muodostettavaan rahastoon, jonka korkotuloja voitiin käyttää päätöksen mukaisesti maitotalouden edistämiseen Siikajoen kunnan alueella.

Suojeluskunnan lippu päätettiin lahjoittaa Siikajoen kirkolle perustettavaa museota varten. Lipun luovuttaminen jätettiin paikallispäällikkö *Väinö Piri-län* ja *Heikki Penttilän* tehtäväksi.

Ylempää tulleitten määräysten mukaisesti ja valvontakomission pelosta Siikajoen suojeluskunnan aineistosta valtaosa poltettiin. Virallisesta suojeluskunnan arkistostakin poltettiin tarkastuksen jälkeen Raahen sotilaspiirin esikunnassa 1.12.1944 koko Siikajoen suojeluskunnan salainen ja julkinen kirjeenvaihto arkistosäilytyskansiossa lueteltuja kirjoituksia lukuunottamatta.

Lähteet:

Hersalo N.V., Suojeluskuntain historia I-II. Vaasa 1965.

Kainulainen, J., Asejuna Pietarista 1918. Helsinki 1987.

Kuormareiki-lehden vuosikerrat 1926-44.

Lackman Matti, Raahen tienoon historia III. Jyväskylä 1991.

Lagus Julius, Karilas Tauno ja Raikkala Hannes (toim.) Vapautemme vartiossa, kuvateos suojeluskuntajärjestöstä 1917-1944. Vaasa 1967.

Meri Veijo, Ei tule vaivatta vapaus, Suomi 1870-1920. Keuruu 1995.

Meri Veijo, Suurta olla pieni kansa, itsenäinen Suomi. Keuruu 1996.

Pakaslahti Aaro, Suomen itsenäisyyden tunnustaminen - asiakirjakokoelma. Helsinki 1937.

Ruutikainen-Svala Elli, Kuullos Pyhä Vala..., Raahen suojeluskuntapiiri 1917-1944. Ylivieska 1996.

Siikajoen kunnan arkisto.

Sota-arkisto: Siikajoen suojeluskuntaa ja Raahen suojeluskuntapiiriä koskevat asiakirjat 1917-1944.

Vilmusenaho Risto, Siikajokilaakson historia II. Oulu 1984.

Siikajoen suojeluskuntalaiset hiljentyneinä vapaussodan sankarihaudan äärellä 1920-luvun alussa. Kuva Rauni Launonen.

Paavo Mäkinen

POJISTA VARTTUU MIEHIÄ - SIIKAJOEN SOTILASPOJAT

Suojeluskunnat aloittivat myös poikatyötoiminnan v. 1927. Poikaosastot koostuivat eri kyläkuntien poikaosastoista, joita varten valittiin yhteinen johtaja. Osastoon kuuluvat pojat olivat alun toisella kymmenellä olevia koululaisia. Sinä vuonna kun pojat täyttivät 17 vuotta siirtyivät he varsinaiseen suojeluskuntaan. Itse olin mukana 12 -13 vuotiaana.

Siikajoen
SOTILASPOJAT

N:o 4. KUULUU

HENKILÖTIEDOT:

Mäkinen, Paavo J.
Suku- ja etunimet

Syntymävuosi ja päivä: *8/7/1925*

Syntymäpaikka: *Siikajoki Raaja*

Osoite: *Siikajoki*

pvmistä *30/1* 1939.

Siikajoen
SOTILASPOIKIIN

Siikajoki 14/5 1942.

M. Sallinen
Osaston johtaja

Paavo Mäkisen sotilaspoikajäsenkortti vuodelta 1942.

Poikaosaston tarkoituksena oli kasvattaa nuoriso toimimaan isänmaamme Suomen ja sen kansan hyväksi. Ennen talvisotaa kouluttajina olivat mm. alue-

päällikkö, kapteeni *Heikki Pudas* ja *Sulo Rantala*. Alisotilasohjaajat, jotka toimivat välirauhan aikana, olivat *Aukusti Viitanen*, *Niilo Koivumaa* ja meijerin isännöitsijä *Kalle Taskinen*. Kun poikaosastoja oli kaksi, Karinkannassa poikien kokoojana oli aktiivinen suojeluskuntalainen *Ville Tyyskä*.

Varsinainen koulutus oli osaksi sotilaallista. Opeteltiin ryhdikästä käytöstä, sekä pidettiin marssiharjoituksia pojille, joilla pyrittiin kehittämään kuntoa ja kestävyyttä. Ampumarjoitukset, joita pidettiin, olivat yksi tärkeä osa toimintaa. Harjoitukset pidettiin *Ukuran* kankaalla, missä oli ampumarata. Samalla harjoiteltiin aseiden käsittelyä ja huoltoa. Aseina olivat pienoiskiväärit. Lotat muonittivat ahkeria harjoittelijoita. Muuna harjoittelu- ym. kokoontumispaikkana pidettiin yhteistaloa, minkä omistivat puoleksi Siikajoen suojeluskunta ja Siikajoen nuorisoseura. Kun suojeluskuntatoimintaa ruvettiin ohjaamaan, laajennettiin yhteistaloa, rakentamalla siipi suojeluskunnan varastoksi ja asevarastoksi.

Suojeluskunnan sotilaspoikaosastolaiset lipunnostossa leirillä Saloisten Sini-
luodolla v. 1938. Kuva *Martti Sallinen*.

Poikatyön painopiste oli urheilussa. Kesäisin oli urheiluharjoituksia- ja kilpailuja. Pesäpallon pelaaminen oli yksi tärkeimmistä lajeista ja talvella tietysti hiihto. Poikia oli harjoituksissa mukana yleensä 20 -25 osastolaista.

Opetusaines 31

Sotilaspoikien hiihtokoulutus

Tarvittaessa suoritetaan useampia tällaisia askella peräkkään (kuva 17 B).

Harjoituksen vuoksi voidaan nämä käännöstavat myös yhdistää siten, että jokaisella askeleella käännetään suksi, vuoroin käännöksen puoleinen, vuoroin ulompi, uuteen suuntaan, jolloin käännös on sama, minkä pikaluistelijat suorittavat kaarteissa (kuva 18 A). Oikein suoritettuna voidaan näillä käännöksillä vauhti säilyttää ja vieläpä sitä lisätäkin.

H. Luistelu.

Hyvällä kelillä ja kantavalla lumella voidaan suksilla harrastaa luistelua samaan tapaan kuin luistimillakin. Luistelu vahvistaa jalkojen lihaksia (kuva 18 B).

I. Eri hiihtotapojen soveltaminen.

Maastohiihtossa ei yleensä ole edullista käyttää aina samaa hiihtotapaa, vaan on sitä olosuhteiden mukaan vaihdeltava. Erittäin luistavalla kelillä ja myötäisissä käytetään yleensä paljon tasatyöntöjä, huonolla kelillä turvaututaan taas jalkatyöhön enemmän perustuvaan vuorotyöntöhiihtoon. Hiihtotavan valintaan vaikuttavat myöskin hiihtäjän totutus ja ruumiinrakenne. Hiihtäjät, joilla on vahvat hartiat ja käsivarret, käyttävät paljon työntöjä sisältäviä hiihtotapoja,

kun taas hiihtäjät, joiden yläruumis on suhteellisesti heikommin kehittynyt, turvautuvat enemmän jalkatyöhön. Edullisinta on kuitenkin opetella kaikki edellä setostetut hiihtotavat ja harjoituksissa niitä tasapuolisesti ja olosuhteiden mukaisesti käyttää, sillä se edistää lihaksien tasapuolista kehittymistä ja voi johtaa monipuolisempaan ja siten taloudellisempaan hiihtotyöhön.

Hiihtoa opettaessa onkin kouluttajan hiihtoretkillä ja matkahiihtojen muuten suoritettaessa hyvä sovissa kohdin määrätä jokin hiihtotapa käytettäväksi. Vastaavissa tapauksissa voidaan myöskin soveltaa seuraavaa Jussia leikin määräyksiä siten, että kouluttaja tai joku pojista hiihtää edellä vaihdellen hiihtotapaa, ja perässä hiihtäjät siirtyvät aina heti käyttämään samaa tapaa.

Eri hiihtotapoja sovellettaessa vaatii hiihto kuoppaisella ladulla ja yleensä ladun pienten epätasaisuuksien hyväksikäyttö erikoista harjoitusta. Kuoppaiseen latuun totuttamat on sillä verraten avuton, kun taas tottuneen hiihtäjän menossa ei epätasaisuuksien vaikutuksesta näy jälkeäkään.

Kuoppaisen ladun hiihdossa on tärkeintä, että ponnistus suoritetaan aina kuopan pohjalta tai mieluummin sen takarinteestä, jolloin ponnistava suksi ei pääse lipsumaan ja jolloin taipuneen suksen joustavuus vielä lisää ponnistuksen tehoa ja pituutta. Liukuva suksi on koetettava saada töyrään päälle tai sen yli, ennenkuin paino siirretään kokonaan sille. Hiihdon rytmi ja vauhti on koetettava muuttaa selkäläiseksi, että kuoppia voidaan edullisimmin käyttää hyväksi. Samoja periaatteita on noudatettava yksityisten kuoppien ja töyrämien yli hiihdettäessä.

Epätasaisuuksien hyväksikäyttöä on vaikea yksityiskohdallisesti opettaa, joten sitä on vain selitysten ja näyttämisen

Kuva 18.

Sotilaspoikien hiihtokoulutuksen mukaan luisteluhiihto tunnettiin jo sotien aikana! Kirjasta T.I.Sorjonen, Sotilaspoikien hiihtokoulutus, Kotijoukkojen esikunnan sotilaspoikien julkaisu. Porvoo 1942.

Silloin kun oli kysymyksessä suojeluskuntapiirin III:n alueen kesäleiri, poikia oli tietysti koolla enemmän, sillä silloin kokoontuivat yhteen Siikajoen, Revonlahden ja Pattijoen pojat. Leiri kesti viikon verran, ja tärkeimpinä olivat urheiluharjoitukset - pesäpallo yli muiden. Oli tärkeää hyvän ruumiinkunnan ylläpitäminen.

Suojeluskuntalaisten ampumaharjoituksissa poikaosastolaiset olivat taulujen vaihtajina ja osumien näyttäjinä.

Vuonna 1939 Suojeluskunnan poikaosaston nimi muuttui Sotilaspojiksi. Sotilaspoikien tehtävänä oli talvisodan aikana ja jatkosodan alkaessa paikallisen suojeluskunnan varaston puhelinpäivystys, sekä lähettitehtävät. Sankarihauta-

uksissa Sotilaspojat olivat kunniavartiossa. Niinä murheen hetkinä nuori sotilaspoika sai tuntea tärkeän tehtävänsä totaalisenä.

Sotilaspojilla oli käytössä sotilaspoikapuku, tosin ei kaikilla, sillä pukuja annettiin käyttöön rajoitetusti. Se oli tietysti luonnollista, kaikesta oli puutetta, mutta se ei laimentanut innostusta aatteelle.

Viimeiset Sotilaspoikien ampumakilpailut olivat Oulaisissa vuoden 1942 elokuussa. Siikajoen Sotilaspojat voittivat. Mukana olivat *Martti Sallinen, Jussi Nikola, Jalo Keskitalo ja Paavo Mäkinen*. Jalolla ja minulla olivat omat tutut pienoiskiväärit mukana. Niillä oli helppo kilpailla. Voittopysti oli pitkään yhteisen talon palkintokaapissa, missä lienee nyt?

Pakon edessä Poikaosasto lakkautettiin suojeluskunnan lakkauttamisen yhteydessä. Pala itsenäisyytemme kallisarvoista uhrautumista jäi samalla historiaan.

Lähteet:

- Ruutikainen-Svala Elli, Kuullos Pyhä Vala ... Raahen suojeluskuntapiiri 1917-1944. Ylivieska 1996.
- Sorjonen T.I., Sotilaspoikien hiihtokoulutus, Kotijoukkojen Esikunnan sotilaspoikaosaston julkaisu. Porvoo 1942.
- Sota-arkisto, Siikajoen suojeluskunnan ja Raahen suojeluskuntapiirin asiakirjat.

SIIKAJOEN LOTTA SVÄRD-YHDISTYS

Taustaa lottatoiminnalle

Naisten vapaaehtoinen maanpuolustusjärjestö Lotta Svärd sai alkunsa suojeluskuntien tueksi vuonna 1918 syntyneistä naisten kerhoista ja se vakiinnutettiin vuonna 1921 koko maan käsittäväksi järjestöksi. Se katsoi tehtäväkseen kansan puolustustahdon ja -kunnan kohottamisen, sekä suojeluskuntien avustamisen maan puolustamisessa. Järjestöön kuului enimmillään 232 000 jäsentä, joista oli aikuisia aktiiveja noin 150 000, kannatusjäseniä 30 000 ja lottatyttöjä 52 000. Vuonna 1931 perustettiin alle 17-vuotiaita varten valtakunnallinen tyttöjärjestö pikkulotat.

Toisen maailmansodan aikana järjestöt kantoivat raskaan osuuden Suomen puolustuksessa. Suojeluskuntien antama voimallisä Suomen kenttäarmeijalle oli ratkaisevan tärkeä, ja lotat vapauttivat työpanoksellaan divisioonan verran miehiä sotatoimiin.

Varsinaisen lottatoiminnan juuret ovat Pohjanmaalla syvällä. Pohjalainen nainen on seisonut miehensä rinnalla uskollisesti hyvinkin vaarallisissa tilanteissa, kun on ollut kysymyksessä kansamme olemassaolon taistelu. Isänmaan rakkaudesta lotat Siikajoellakin saivat sen voiman, josta selittyy se todellinen suurtyö, jonka lotat suorittivat maanpuolustukseksi. Tämä Lotta Svärd-järjestön suorittama työ etsii tänäkin päivänä vertaistaan, verrataanpa sitä mihin tahansa nykyään toimivaan vapaaehtoiseen naisjärjestöön.

Lotta Svärd-järjestön Siikajoen paikallisosasto

Valkoiset naiset olivat eläneet kysyvän ja odottavan mielialan vallassa jo ennen sodan puhkeamista vuonna 1918. Kehrättiin, kudottiin ja ommeltiin varusteita rintamalle lähteville miehille ja rintamalle lähetettäväksikin. Nuoret ja vanhat olivat päiväkausiksi kerääntyneet työn ympärille. Siikajoellakin valkoiset naiset toimivat isänmaan puolustustahdon lujittamiseksi.

Sodan päätyttyä jatkui valkoisten naisten toiminta ja isänmaan rakkauden innostamana lotta-aate alkoi levitä paikkakunnalla. Valtakunnallisen Lotta Svärd-yhdistyksen tultua perustetuksi muodostettiin virallisesti Lotta Svärd-yhdistyksen Siikajoen paikallisosasto. Osasto kuului Raahen piiriin. Perustava kokous pidettiin 3.3.1921. Kokouksen puheenjohtajana toimi suojeluskunnan paikallispäällikkö Heikki Pudas ja kirjuri Aino Kurikka. Perustavassa koko-

uksessa liittyi yhdistykseen 40 jäsentä, nuoria ja vanhoja. Siitä lähtien alkoi Siikajoen lottien kiinteä työ

Väliaikaikaiseen johtokuntaan tuli valituksi emännät *Nikola, Rautio, Pirilä* ja *Ukura* ja neidit *Ojala, Littow* ja *Kurikka*. Päätettiin kokoontua ensimmäiseen illanviettoon *Tiiton* koululle maaliskuun 10. päivänä kello 6 illalla. Ohjelmasta huolehtimaan valittiin emäntä *Rautio*, neidit *Kurikka, Törmälä* ja *Penttilä*. Tarjoilusta vastaamaan valittiin neidit *Martikkala, Pudas* ja *Pirhonen*. Karinkannan kyläosasto perustettiin maaliskuussa 1939.

Ensimmäinen varsinainen johtokunnan kokous pidettiin huhtikuun 10. päivänä 1921 Siikajoen Ylipään koululla. Läsnä olivat johtokunnan jäsenet: *Sofia Soini* pj. *Eliina Arvela, Lydia Nikola, Hilda Ojala*, sekä paikallispäällikkö *Heikki Pudas*. Kokouksessa päätettiin mm. suojeluskunnan harjoituspäivinä, yhteisillä kerätyillä varoilla valmistaa yksi lämmin ruoka-ateria suojeluskunnan jäsenille. 14.2.1929 päätettiin ottaa suojeluskunnan harjoitustilaisuuksiin muonittaminen kokonaan lottien huoleksi.

Siikajoen kahvittajalotat ampumamajalla kesällä 1935. Kuvassa 1. vas. *Alli Pirilä*, 2. *Kerttu Nikola*, 3. *Anna Ojala*. Kuva *Alli Pirilä*.

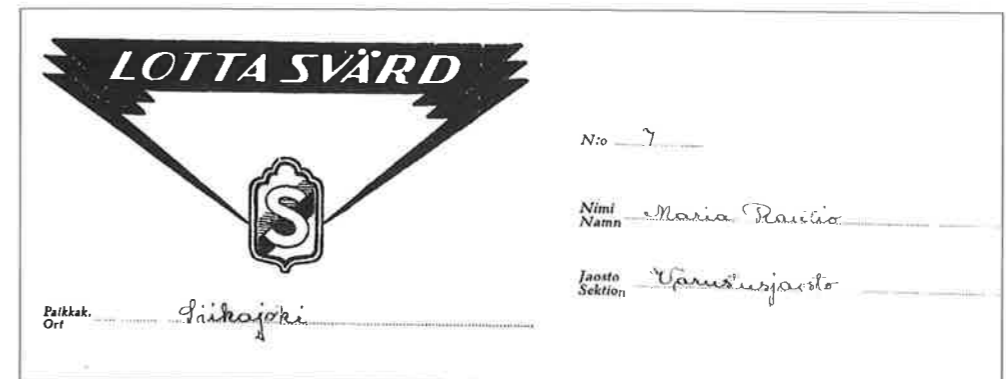
Johtokunnan kokousten lisäksi pidettiin yleisiä kokouksia ja mm. v. 1927 kokouksen mukaan on sihteeri antanut tietoja Siikajoen naisten toiminnasta vapaussodan aikana *Valkoista* kirjaa varten. Tätä myöhemmin ilmestynyttä Lotta Svärd-yhdistyksen keskusjohtokunnan julkaisemaa kirjaa luettiin mm. vuoden 1929 vuosikertomuksen mukaan ompeluilloissa.

Kirja kuvaa vapaussodan aikaista toimintaa Siikajoella seuraavasti: *Sodan sytyessä ei kukaan Siikajoen naisista lähtenyt rintamalle. Syrjässä ja kaukana taistelupaikoilta ei täällä myöskään tarvinnut hoitaa haavoittuneita. Vaate- ja muonitustyössä oltiin mukana. Alkusysäyksen toiminnalle antoivat silloinen kirkkoherra O. A. Salminen ja rouva Maija Salminen. Kun tuli tietoja sodasta, kutsuivat he pitäjän naisia koolle pappilaan. Kutsua noudatettiin runsaslukaisesti. Koottiin taloista villoja, kehrättiin ne langoiksi, joista kudottiin sukkaa ja käsineitä. Useita kangaspakkoja ostettiin ja ommeltiin alusvaatteita. Kotonaan kukin jatkoi vielä töitä ja valmiit vaatekappaleet vietiin pappilaan, josta ne sitten lähetettiin rintamalle. Pappilasta käsin johdettiin myös muonitustyötä. Eri puolille pitäjää järjestettiin henkilöt, jotka kokosivat ruokavaroja. Huolimatta silloisesta ahtaasta ajasta olivat kaikki auliita antamaan vähistä varoistaan, mitä heillä vain antamista oli. Ne kaikki sitten lähetettiin rintamalle.*

Lotta Svärd-yhdistyksen toimintaa johti ja valvoi siis viisihenkinen johtokunta, johon jäsenet oli valittu vuodeksi kerrallaan. Johtokunnan tuli muodostua kuitenkin niin, että jokaisesta jaostosta oli ainakin yksi edustaja. Johtokunnan tehtävänä oli huolehtia siitä, että yhdistys pysyi elinvoimaisena. Rahavaroja ja omaisuutta tuli hoitaa ja huolehtia muusta yhdistyksen toiminnasta. Yhdistys oli oikeutettu hankkimaan varoja toimeenpanemalla juhlia, iltamia, ompeluseuroja, myyjäisiä, keräyksiä ym. sekä vastaanottamaan lahjoituksia ja testamentteja. Jäsen ei voinut erota yhdistyksestä ilman johtokunnan suostumusta ja samoin johtokunnalla oli oikeus "oikaista" jäsentä tai jopa erottaa jäsenen, joka syyllistyi rikokseen tai ei noudattanut johtokunnan antamia määräyksiä. Lotta Svärd-järjestössä toimiminen edellytti kurinalaisuutta, mutta kurinalaisuudella jos millään voitiin saavuttaa edellytykset todellisiin voimannäyttöihin.

Yleiset Lotta Svärd-järjestön säännöt sovellettiin paikallisosaston säännöiksi. Mm. Lotta Svärd-yhdistyksen sääntöjen 3 § sanoi näin: "Yhdistyksen jäseneksi oli oikeutettu pääsemään jokainen hyvämaineinen nainen, jonka uskollisuuteen laillista yhteiskuntajärjestystä kohtaan voidaan luottaa. Kuitenkaan älköön yhdistykseen hyväksyttävä alle 16-vuotiasta ilman vanhempien tahi

holhoojan suostumusta." Vuonna 1924 Lotta Svärd-yhdistyksen Siikajoen paikallisosasto liittyi keskusjohtokuntaan, joka oli Helsingissä. Keskusjohtokunnan kehoituksesta yhdistyksen jäsenille tilattiin jäsenkortit. Samoin tilattiin käsivarsinauhut, jonka jäsenet lunastivat itse. Lottapuku ja käsivarsinauha olivatkin yleiset koko osastolla.

Maria Raution lottajäsenkortti.

Täydelliseen lotta-asuun kuului mustat sukat ja kengät. Kuvassa vasemmalta Aino, Aila, Aune ja Aaro Haho. Kuva Aila Haho.

Siikajoen lottien johtokunta 1935. Edestä 2. vas. Iida Palovaara 3. Alli Pirilä, 4. Kaarina Pudas. Takana 1. vas. Martta Rantala, 2. Toini Perälä. Kuva Alli Pirilä.

Siikajoen lottien johtokunta ja Karinkannan kyläosasto. Kuvassa edestä vas. Kaarina Pudas, Toini Perälä, Ida Heinonen, Hilma Tervakangas, Anna Keskitalo. Takana vas. Anni Ojala, Kerttu Nikola, Tyyne Penttilä, Liisa Taskinen, Inkeri Tervakangas, Hilja Haikara (Pentti), Fanni Pietola. Ida Palovaara puuttuu kuvasta. Kuva Siikajoki-Seura.

Lotat Aino ja Aili Rautio Siikajoen sillalla. Kuva Aili ja Aino Rautio.

Lehiston kaksoistytöt Taimi ja Toini, sekä äiti Alma Lehisto lottapuvuissaan. Kuva Taimi Haapaniemi.

Äiti ja tyttäret lottapuvussa vuonna 1936. Oikealta Anni Pietola, Aura Rantala, Aila Meriläinen, Eila Meriläinen ja Kaarina Kähäri. 5-vuotias Kaarina halusi myös olla lotta. Äiti ompeli hänelle puvun, niinkuin toisillekin tyttäriin. Kuva Aura Rantala.

Siikajoen Lotta-Svärd yhdistyksen tarkoituksena oli avustaa paikallista suo-
jeluskuntaa, terveydenhuollolla, ruuanlaitolla, vaatetuksia valmistamalla, va-
rojen hankkimisella, sekä muulla suojeluskuntaa edistävällä tavalla. Lottien
suojeluskunnille antama sekä aineellinen että rahallinen apu olivat varsin huo-
mattavat. Rahaa saatiin kokoon pitämällä yhteisiä iltamia, joiden ohjelmasi-
säلتö oli hyvin isänmaallista. Oli puheita, yksinlaulua, lausuntaa, köörilaulua
ja leikkejä. Pidettiin myyjäisiä.

Lokakuun 12. päivänä 1924 luovuttivat lotat suojeluskunnalle valmistamansa
lipun. Piirustukset lippua varten oli laatinut opettajatar Axelson Raahesta käyt-
täen apunaan Siikajoen vanhaa vaakunaa. Lipun olivat valmistaneet neidit
Martta Lipponen ja Martta Gryytilä, ja se vihittiin kirkossa juhlallisin toimi-
tuksin piiripäällikön ja suojeluskunnan läsnäollessa. Kirkosta poistuttua ko-
koonnuttiin sankarihaudalle kaatuneiden muistoa, heidän jaloa työtään muis-
telemaan.

Siikajoen lottien lahjoittaman Siikajoen suojeluskunnan lipun luovutus
12.10.1924 nuorisoseuran talolla. Kuvassa lotat vas. Martta Lipponen, Mart-
ta Gryytilä, Roosa Tiilikainen, Toini Perälä ja Eliina Arvela. Miehet takana
1.vas. Väinö Pirilä, 3. Yrjö Varis, 4. piiripäällikkö Holmström, August Ukura,
Heikki Pudas ja Isak Ojala. Kuva Alli Pirilä.

Neljä eri toimintajaostoa

Yhdistys jakautui neljään eri toimintajaostoon. Lääkintä- ja sairaanhoitojaos-
to kohdistivat huomionsa sidetarpeiden varaamiseen mahdollisen tapaturman
varalta suojeluskuntaharjoitustilaisuuksissa. Talvisodan aikana lotat suoritti-
vat keräyksen sotasairaalan varusteiden hankkimiseksi. Keräyksellä saatiin
kin hankituksi suuri joukko sänkyjä ja vuodevaatteita. Paikkakunnalle perus-
tettuun kulkutautisairaalaan lääkäntäjaosto ompeli tarvittavat vuodevaatteet,
sekä jonkin verran pitovaatteita. Kaksi lääkäntäjaoston lottaa oli myös sotasai-
raalassa työssä.

Muonitusjaosto huolehti tilaisuuksien muonituksesta suojeluskuntalaisten har-
joituksissa, iltamissa, muissa juhlissa jne. Pyynnöstä muonituslotat hoiti-
vat ravintolaa myös ulkopuolella oman toiminnan. Varmasti moniin tuhan-
siin nousevat aterioiden, kahvikuppien ja voileipiä lukumäärät, joita lotat
ovat suojeluskunnalle lahjoittaneet vuosien kuluessa.

Siikajoen suojeluskunnan ampumarjoitukset ampumamajalla. Istumassa vas.
Lauri Turpeenoja, Lauri Pudas, Alma Nikkilä, Katri Nikola, Esko Loppi, Sulo
Rantala ja Lauri Kaijankoski. Keskellä vas. Heikki Pudas, Janne Anttila, Jan-
ne Rantala, Heikki Nikola, Aarne Torvinen, Paavo Karppinen, Jaakko Pekuri,
Vihtori Pirilä. Takana vas. August Ukura, Yrjö Karinkanta, Niilo Rantakari,
Matti Nikola, Yrjö Nikola, Valtteri Pekuri, Mauno Lassila, Erkki Toppila, Yrjö
Nikola (Haarala), Lauri Nikola. Kuva Siikajoki-Seura.

Siikajoen lottia pappilan pihalla Siikajoen taistelun v. 1808 patsaan paljastusjuhlien muonituksessa 26.8.1934. Edessä vas. Anna Keskitalo ja Alli Pirilä. Kuvassa myös mm. Iida Toppila, Elli Keränen, Bertta Haapaniemi, Helmi Rehula, Elvi Valtokari, Martta Rantala ja Maria Rautio. Kuva Bertta Haapaniemi.

Lotat kenttäkeittiöineen Siikajoen pappilan pihalla 26.8.1934. Kuvassa edessä vas. Anna Keskitalo, takana vas. Alli Pirilä oik. Martta Rantala. Kuva Vieno Laurukainen.

Siikajoen lottia kesällä 1935. Vas. Maria Rautio, Kaarina Pudas, Laina Tiitto, Anni Patokoski ja Seidi Valtokari. Kuva Aili ja Aino Rautio.

Siikajoen lottia kesällä 1934. Kuvassa vas. Bertta Haapaniemi, Seidi Valtokari, Helmi Nikkilä, Elvi Rantakari. Kuva Bertta Haapaniemi.

Pitkäaikaisin yhtämittäinen muonitus oli iv- asemalla, jonka muonituspäällikönä toimi *Tyyne Penttilä*. Muonituslotat olivat silloinkin kiiruhtaen paikalla muonittamassa ja huoltamassa *Anna Keskitalon* johdolla, kun miehet olivat kokoontuneet Siikajoen nuorisoseuralle 13. päivänä lokakuuta 1939 - tunte mattoman tulevaisuuden kynnykselle.

Varusjaosto huolehti ompeluseuroista, missä valmistettiin suojeluskunnalle lumivaippoja, sekä kiväärien puhdistusvälinepusseja. Ompeluseuroissa valmistettiin jo ennen sotia kaiken aikaa käsitöitä, joita sitten myytiin huutokaupalla varojen kartuttamiseksi. Huutokaupat pidettiin vapaaviikolla nuorisoseuran talolla.

Sotien aikana aherrettiin rintamalla olevien hyvinvoinniksi, niinkuin se vain oli mahdollista. Kudottiin kaulureita, kypärän suojuksia, vanttuuta, ampumasormikkaita, sukkia - kaikkea mahdollista. Kotirintamalla tunnettiin huolta ja hätää miehistä ja pojista, isänmaamme puolustajista ja pelastajista. Kaikki työ mitä tehtiin, tehtiin hartaudella ja ilolla, vaikka huoli ja pelko tulevaisuudesta oli aistittavissa kaikkialla. Sodan jälkeen varusjaosto huolehti reserviläisten vaatteiden pesun ja korjauksen, sekä varusteiden pakkaamisen varastoon miehille jaettavaksi tai joukko-osastoon lähetettäväksi.

Keräys- ja kansliajaosto hankki vuonna 1931 paikallisosastolle 20 hengen ruokailuvälineet, kaksi tusinaa pyyheliinoja, 2,5 tusinaa kahvikuppeja, sekä erinäisiä keittiövälineitä ja kaapin esineiden säilyttämistä varten. V. 1932 hankittiin rautapata ja v. 1936 kaksi tusinaa Lotta-kahvikuppeja. Keräysjaosto kartutti p.o:n ja suojeluskunnan varusteita iltamien, juhlien ym. avulla. Syksyisin kerättiin myös listoilla, joiden avulla saatiin etupäässä maanviljelys tuotteita, jotka sitten myytiin samassa yhteydessä ompeluseuroissa valmistettujen käsitöiden kanssa. Joka vuosi joku lahjoitti myös arvottavan esineen, kuten kaakun, nukan tai pöytäliinan. Olipa eräänä vuonna arvottavien joukossa jopa sokeritoppa.

Toimivat jäsenet olivat velvollisia toimimaan muissakin jaostoissa, kuin mihin heidät oli vakituisesti määrätty.

Koulutusta

Vaikka lotat olivat kuin syntyneet tehtävänsä, kehittivät he itseään monien kurssien ja koulutuksen avulla. Vuonna 1924 neiti *Helmi Rehula* osallistui saniteettikurssille Raahessa. Toiminnan aikana muutama lotta osallistui sekä

"Vieno viestittää." Lottia kenttäkurssilla Oulaisissa v. 1939. Mukana oli Vieno Laurukainen. Kuva Vieno Laurukainen.

Lottakurssilaiset menossa kirkkoon v. 1936. Etualalla kurssinjohtaja, Iida Heinonen, Kaarina Pudas, Kyllikki Marjomaa, Liisa Taskinen, Salli Rantakari, Marjatta Pietola, Eila Pietola, Helvi Paakkari, Aune Keränen. Kuva Siikajoki-Seura.

piirikunnallisille että Tuusulan kursseille. V. 1937 paikallisosasto sai omat iltakurssit, johon osallistui 53 lottaa. Eniten koulutusta saatiin muonitusjaostossa. Se oli tietysti luonnollista, koska suurin osa lotista toimi tässä jaostossa. Lääkintä-, keräys- ja kanslia-, ja ilmavalvontajaostoista kurssinkäyneitä oli muutamia. Kaiken kaikkiaan kurssinkäyneitä lottia oli 59.

Paikallisosasto 10 vuotta

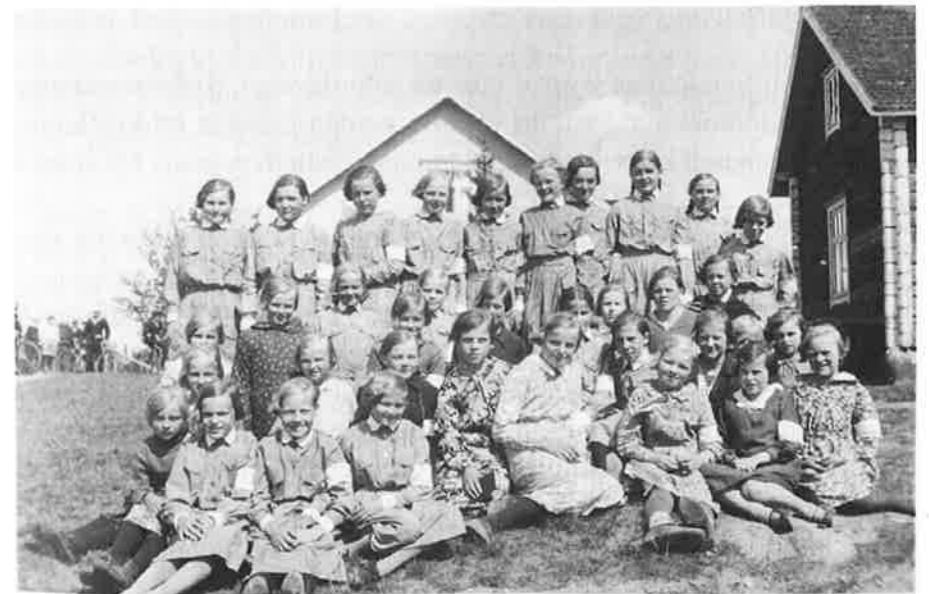
Kymmenvuotisjuhlan, 24. päivänä toukokuuta 1931, ohjelma oli seuraava: Aamulla oli lottien ja suojeluskunnan kokoontuminen Kerttulaan, josta marsittiin kirkkoon. Jumalanpalveluksen yhteydessä oli lottalupauksen anto. Sen jälkeen oli käynti sankarihaudalla, jossa laskettiin seppele. Puheen piti opettajatar *Toini Perälä*. Haudalta marssittiin takaisin Kerttulaan, missä paikallisosasto tarjosi kahvit suojeluskunnalle ja lotille. Mukana oli piirihoitokunnan puheenjohtaja *Katri Jalas* ja piiripäällikkö. Iltajuhlissa esiintyi juhlapuhujina piirihoitokunnan puheenjohtaja ja kirkkoherra *Herva*. Lottakuoro esiintyi useita kertoja sekä haudalla että iltajuhlissa. Kuoroa johti rouva *Olga Herva*. Suo-
jeluskunnan poikaosasto esitti voimistelua. Kymmenvuotismerkit jaettiin *Lyydia Nikolalle*, *Maria Rautiolle* ja *Selma Toppilalle*. Juhla päättyi yhteisesti laulettuun Maamme lauluun.

Vuonna 1931 toteaa *Iida Palovaara* paikallisosaston 10-vuotistoimintakertomuksessa: ”Silmäillessä kymmenen vuoden toimintaa tulee ajatelleksi tätä vuosikymmenen vaihdetta niinkuin merkkikohdaksi pitkällä taipaleella. Se on kuin pylväs tiemme varrella, jossa voimme hetkeksi pysähtyä ja luoda silmäyksen taakse- ja eteenpäin. Voimme hiljentyä ja kysyä itseltämme, olemmeko tehneet kaikkemme? Emmekö olisi voineet tehdä enemmän? - Ja toivoen katsoa tulevaisuuteen, että osastomme lotat asettaisivat ihanteensa korkealle, lähtisivät uusien toivorikkain, uhrautuvin mielin toiselle vuosikymmenelle. Tuntemme tarvitsevamme sisäistä voimaa, voidaksemme luottavaisin mielin käydä kohti tulevia kohtaloitamme. Nostaa ylöspäin katseemme ja toivoa: Herra suo voimasi heikoille.”

Paikallisosaston puheenjohtajina toimivat kymmenen ensimmäisen vuoden aikana: neiti *Sofia Soini* v. 1921, emäntä *Lyydia Nikola* v. 1922 - 1923, opettajatar *Eliina Arvela* v. 1924 - 1927, opettajatar *Iida Heinonen* v. 1928 - 1930.

Lottakurssit Siikajoella v. 1939. Keittiövuorossa olleilla *Kyllikki Marjomaalla*, *Eila Meriläisellä* ja *Anna-Liisa Keräsellä* esiliinat edessä. Kuva *Anna-Liisa Keränen*.

Siikajoen pikkulottia Kerttulan pihassa Kirkonkylällä 1930-luvun puolivälissä. Kuva *Toini Palokangas*.

Tyttöosasto

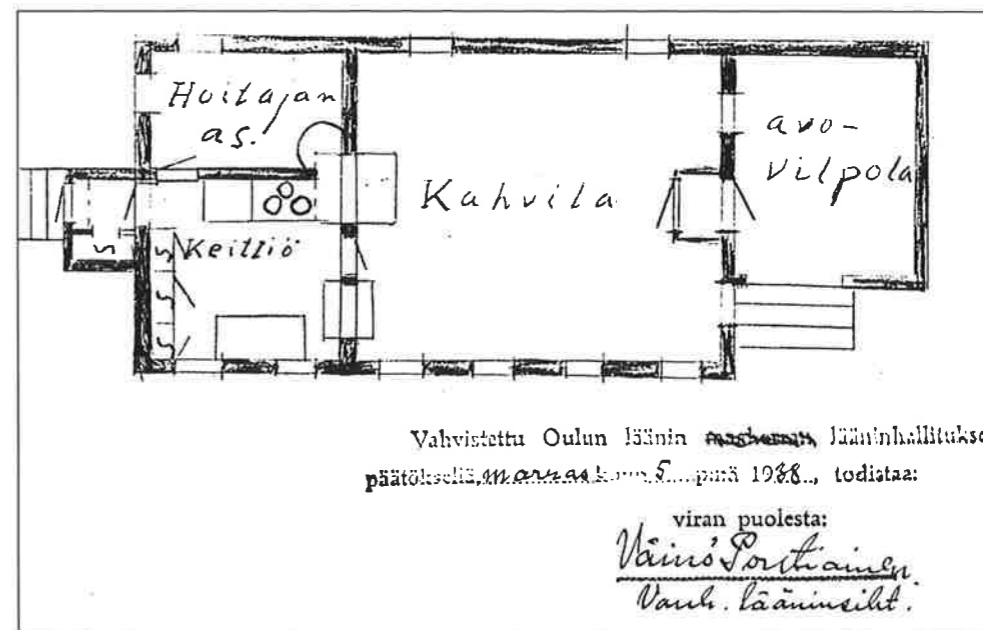
Vuonna 1935 perustettiin paikallisosaston tyttöosasto. Johtajana toimivat *Alli Pirilä* (Keskikylä), *Kaarina Pudas* (Ylipää), ja *Elsa Pirilä* (Kirkonkylä). Pääjohtajana oli *Alli Pirilä*. Jäseninä oli 20 tyttöä, ikä 11 - 14 vuotta. Perustamisvuonna tytöt kokoontuivat 20 kertaa, jotka olivat pääasiassa ompeluiltoja. Oli myös ohjelmaa, leikittiin, laulettiin ja kirjoitettiin sääntöjä ym. Lottapuku oli neljällä työllä. Myöhemmin vuosina tyttötyön johdossa olivat myös *Maija Haho*, *Toini Perälä* ja *Iida Heinonen*. Pikkulotat osoittivat toiminnoissaan samaa isänmaallisuutta, ahkeruutta ja vastuuntuntoa kuin lotatkin. Tästä pikkulottien sukupolvesta kasvoi lottien ohella todellinen tukipilari Suomelle.

Lottakahvila

Liiketoimintaakin harjoitettiin. Kalevalan päivänä vuonna 1938 avattiin omassa talossa kahvilaliike, jota oli jo vuoden 1937 alusta harjoitettu yhteisessä talossa. Oman Lotta-kahvilan syntysanat lausuttiin vuonna 1936 eräässä kahvilaisuuudessa. Saman vuoden keväällä kirkkoherra *Aarno Seppo* hankki kioskipiirustukset Etelä-Pohjanmaalta. Aikaa kului arvellessa ja piirustuksia pyöritellessä tammikuuhun 1937 asti, jolloin tehtiin ratkaiseva päätös rakentamiselle paikallisosaston omassa vuosikokouksessa, jossa asia sai yleisen kannatuksen. Samalla jätettiin suojeluskunnalle ja nuorisoseuralle pyyntö saada kioskin tontti yhteistalon tontilta.

Kahvila päätettiin rakentaa ympäri vuoden aukioleväksi. Rakennustoimikunnaksi valittiin johtokunta. Samoin valittiin puiden kerääjät eri kyläkulmille. Kevääseen mennessä kertyikin 80 tukkipuuta, joista *Reposaari Oy* antoi 23.

Kioskin koko piirustuksissa oli vain 5x5 metriä ja siitä oli keittiölle varattu 2x2 metrin ala. Tila huomattiin liian pieneksi ja päätettiinkin muuttaa suuruudeksi 5x7 metriä. Piirustukset suurensi ja kaluston suunnitteli kirkkoherra *Seppo*. Heinäkuun 3. päiväksi ilmoitettiin huutokauppa, jossa kioski tarjottiin urakalla rakennettavaksi. Tarjoukset todettiin kuitenkin liian korkeiksi ja niin asia painui hiljaisuuteen hautautumaan kesän ajaksi. Asian tiimoilta esiintyi monenlaisia epäilyjä siitä, toteutuuko hanke koskaan, kunnes elokuun lopulla johtokunta tarttui uudelleen innolla asiaan. Päätettiin vielä suurentaa kioskia, siten että keittiön puolta pidennetään 1 metrillä ja eteen tehdään 3x5 metrin suuruinen vilpola.

Siikajoen lottakahvilan pohjapiirros vuodelta 1938.

Oman maapalstan saaminen kioskille tuntui tärkeältä. Rohkea ajatus toteutettiin. Ostettiin *Erkki* ja *Hanna Anttilan* omistama asuntotila, jonka kauppahinta oli 9 000 markkaa. Tilalle päätettiin antaa nimeksi *Sampo* ja lunastaa tila itsenäiseksi. Enää ei puhuttukaan kioskista vaan ihan kahvilasta. Piirustukset ja tarkat työselitykset teki rakennusmestari *Kulmala* Oulusta. Urakoitsijoiksi hyväksyttiin *Y. Maunula* ja *V. Lassila* 12. 500 markan urakkasummalla. Lokakuun 10. päivän seudulla alkoivat työt.

"*Kerjuu se on, joka kestää.*" Koetettiin soveltaa sitä ajatusta käytäntöön. Kirjeitä lähti joka pää- ja väli-ilmansuuntaan, eikä turhaan. Lahjoituksia saatiin yhteensä 4 955 markan arvosta. Alennuksia tuotteistaan antoivat mm. *Lahden lasiliike* 50 %, *Hagfors* 50 %, ja *Enso Gutzeit* 30 %. *Ruukin Saha* antoi 5 %:n alennuksen, sekä epämääräiseen aikaan lykätyn laskun sieltä ostetuista n. 9 000 markan puutavaraerästä.

Kahvila valmistui helmikuun lopussa vuonna 1938. Kalevalan päivänä kutsuttiin vieraisiksi ne, jotka lahjoituksilla, töillä, neuvoilla tai muulla tavoin olivat yritystä auttaneet eteenpäin. Maaliskuun 1. päivänä kahvila avattiin yleisön käyttöön. Paikallisosaston puolesta *Iida Heinonen* totesi: "*Tänne asti on meitä kannustanut puuhaan toivo, että yritys pieneltä osaltaan olisi tukemassa työtä isänmaan hyväksi.*"

Urheilutoiminta, prosenttiiihto, kävelymerkki

Suurin osa urheilu- ja liikuntaharrastuksista kanavoitiin 1920- ja 1930-luvuilla muiden kuin varsinaisten urheiluseurojen kautta, kuten esim. suojeluskuntien ja Lotta Svärd-yhdistyksen kautta. Sotien välinen aika oli suomalaisen urheilun suuruuden aikaa. Se innosti myös siikajokisia urheilemaan. Tärkein urheilumuoto oli murtomaahiihto.

Jo v. 1929 vuosikertomuksen mukaan Siikajoelta osallistuttiin lottien hiihtokilpailuihin Pattijoella, Ylivieskassa ja Hyvinkäällä. V. 1938 oli piirin edustajana Kannuksen lottain mestaruudesta kamppailemassa *Aura Pietola*, joka saavuttikin mestaruuden. Vuonna 1939 lottamme ottivat osaa alueen, piirin ja koko järjestön mestaruuskilpailuihin onnistuen tuomaan joukkueena piirin mestaruuden ja *Aura Rantala (Pietola)* koko järjestön henkilökohtaisen mestaruuden. *Aura Rantalan* lisäksi joukkueeseen kuuluivat *Aino Kurola* ja *Kaarina Kiviniitty*. *Aura Rantala* oli 1930-luvulla Siikajokilaakson paras naishiihtäjä, joka saavutti useita voittoja niin piiri- kuin suomenmestaruustasollakin.

Vuonna 1936 prosenttiiihtoon otti osaa 80 %, v. 1938 32 % ja v. 1939 35 % lotista. Urheiluohjaajina toimivat *Aura Rantala* ja *Vieno Laurukainen (Ahola)*. He valvoivat myös lottien hiihtoa ja kävelymerkkisuorituksia.

Siikajokiset lotat, jotka voittivat piirinmestaruuden v. 1939. Vas. *Aino Kurola*, *Aura Rantala* ja *Kaarina Kiviniitty* Kuva *Aura Rantala*.

Näytösluonteinen voimistelu keräsi runsaasti harrastajia sekä miesten että naisten keskuudesta, samoin kuin massatapahtumaksi muodostuneet suojeluskuntien ja lottien järjestämät kuntokävelytempaukset.

Siikajoen lottia prosenttiiihtoissa. Kuvassa mm. *Martta Rantala*, *Työne Topmila*, *Vieno Laurukainen*, *Bertta Haapaniemi*, *Hilkka Malmipuro*, *Alli Pirilä* ja *Seidi Valtokari*. Kuva *Bertta Haapaniemi*.

Minä lupaan kunniansanallani...

Lotta Svärdin Kultaiset sanat

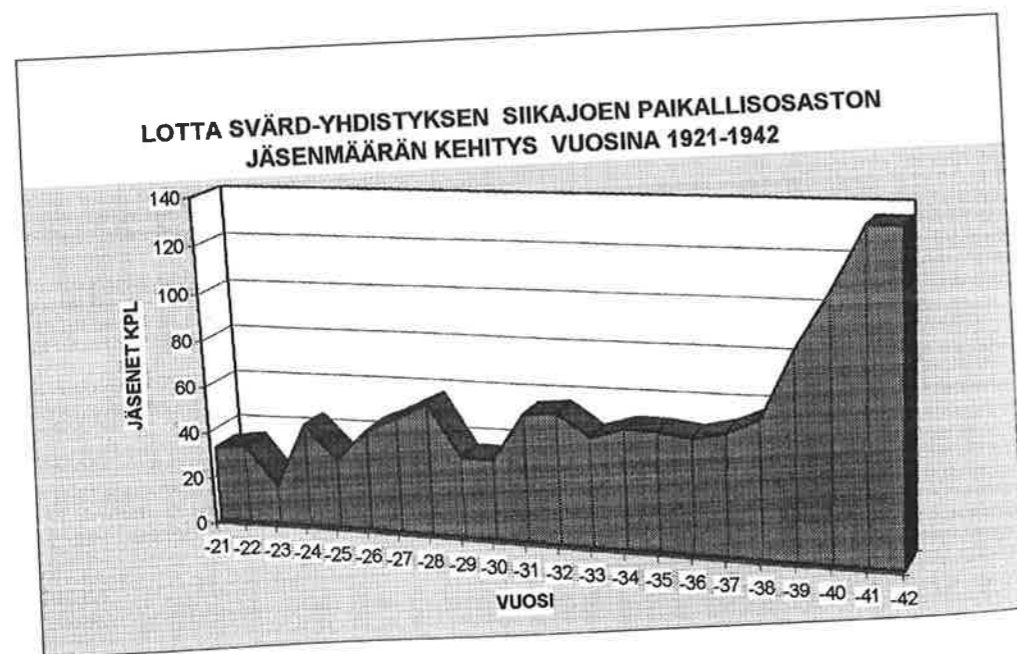
*Jumalan pelko olkoon elämäsi suurin voima!
Opi rakastamaan maatasi ja kansaasi!
Aseta korkealle lottaihanteesi. Vain oikeamielisenä, puhtaana
ja raittiina voit olla oikea lottia!
Vaadi aina eniten itseltäsi!
Ole hyvä!
Ole uskollinen vähäisimmässäkin!
Muista vastoinkäymisten kohdatessa päämäärämme suuruus!
Kunnioita ja auta lottasisariaisi heidän työssänään, siten vahvistuu yhteistunto!
Muista menneiden sukupolvien työ. Kunnioita vanhuksia, he ovat tehneet enemmän kuin me!
Ole vaatimaton esiintymisessäsi ja puvussasi!
Alistu itsekuriin, siten korostat järjestyksesi!
Lotta, muista edustavasi suurta, isänmaallista järjestöä. Varo tekemästä mitään, mikä sitä vahingoittaa tai sen mainetta loukkaa!*

Minä lupaan kunniansanallani, että rehellisesti ja omantunnontarkasti avustan suojeluskuntaa sen puolustaessa uskontoa, kotia ja isänmaata, sekä noudatan toiminnassani Lotta Svärd-yhdistyksen sääntöjä. Vuonna 1938 tämän lottalupauksen antaneita oli 31 lottaa. 13.10.1940 lottalupauksen antotilaisuudessa,

joka oli järjestetty jumalanpalveluksen yhteyteen Siikajoen kirkossa, lupauksen antajia oli 28. Yhteensä lottalupauksen antajia oli 59. Vuoteen 1942 mennessä oli annettu 72 lupasta. Lotta Svärdin Kultaiset sanat velvoittivat silloin ja saattaisivat olla varteenotettavana ohjenuorana nykyaikanakin. Kuten: ”Muista menneiden sukupolvien työ. Kunnioita vanhuksia, he ovat tehneet enemmän kuin me!”

Jäsenmäärät vuosina 1921 - 1942

Lotta Svärd-yhdistyksen Siikajoen paikallisosaston jäsenmäärän kehitys perustamisvuodesta vuoteen 1940 oli suhteellisen tasaista. Tosin muutamina vuosina oli selvää vähennystä jäsenmäärässä, kunnes vuonna 1940 jäsenten määrä nousi 109:ään. Kasvua edellisestä vuodesta oli 31 jäsentä. Vuosi 1941 oli edelleen voimakkaan kasvun aikaa ja seuraavanakin vuonna jäsenmäärä pysyi korkealla. On selvää, että vaikeat sotavuodet olivat kannustamassa jäsenyyteen ja aktiiviseen toimintaan. Järjestön kahden viimeisen olemassaolon vuoden ajalta ei ole olemassa rekisteröityä tietoa jäsenmäärästä.

Siikajoen Lotta Svärd-yhdistyksen jäsenmäärän kehitys vuosina 1921-42.

Sotavuodet 1939 -1940

Olosuhteet muodostuivat sotien aikana erilaisiksi. Niinpä lottatoiminnankin painopistealueet muotoutuivat tilanteeseen sopiviksi. Ilmavalvontajaosto joutui suorittamaan tärkeätä vartiopalvelusta vuoden 1939 lokakuun alusta lähtien. Koko talvisodan ajan, vieläpä sen jälkeenkin hoitivat ilmavalvontalotat vartiopalvelustaan. Valvonta tapahtui Siikajoen kellotapulista kaksi henkilöä ja kaksi tuntia kerrallaan. *Värissä* oli lämmittely- ja muonituspiste. Muonituslotat vuorollaan pikkulottien avustuksella huolehtivat fyysisestä hyvinvoinnista mahdollisuuksien mukaan. Karinkannassa ilmavalvontapiste oli koulun katolla.

Lotta Svärd-järjestö huolehti liikekannallepanon ensimmäisinä päivinä niin talvi- kuin jatkosodassakin reserviläisten muonituksesta. Tämä merkitsi valtakunnallisesti jopa 30 000 - 60 000 lotan työsuoritusta. Samaan aikaan kutsuttiin huomattava määrä lottia työhön eri esikuntiin, ilmavalvontaan, koti-alueen joukkoihin sekä kenttä- ja sotasairaaloihin.

Paikallisosaston johtokunta muodostui vuonna 1939 seuraavasti: puheenjohtaja *Iida Heinonen*, varapuheenjohtaja lääkäntajaoston päällikkö *Toini Perälä*, sihteeri *Tyyne Penttilä*, rahastonhoitaja *Kaarina Pudas*, muonitusjaoston päällikkö *Aura Rantala*, varusjaostonpäällikkö *Iida Palovaara*, varajäsen keräys- ja kansliajaoston päällikkö *Alli Pirilä*, varajäsen muonitusjaosto *Hanna Pato Koski*. Karinkannan kyläosaston puheenjohtaja v. 1940 oli *Hilja Haikara*, sihteeri *Hilma Tervakangas* ja varastonhoitaja *Alma Lehisto*.

Vuonna 1939 Siikajoen paikallisosastossa oli 66 toimivaa ja 20 kannattavaa lottaa. Uusia lottia liittyi 9. Lotat oli ryhmitelty seuraavasti: Ilmavalvontaryhmä 8, lääkäntajaosto 2, muonitusjaosto 27, varusjaosto 16, keräys- ja kansliajaosto 13. Jokaisessa jaostossa ja ryhmässä toiminta oli vilkasta. Olosuhteet täällä Siikajoella, niinkuin muuallakin Suomessa olivat vuoden 1940 alussa varsin erilaiset kuin muulloin. Elettiin täysin toisenlaisessa tilanteessa. Nyt jos koskaan tarvittiin suomalaista sitkeyttä ja periksiantamattomuutta. Monet lotat joutuivat tekemään tärkeitä kotitehtäviä, jotka miehet tavallisissa oloissa suorittivat. Isänmaan antama työsarka oli raskas ja vaativa.

Murheviestien saavuttua kävivät lotat tervehtimässä surevia omaisia. Lotat osallistuivat myös sankarihautajaisiin. Merkkipäivinä, kuten Siikajoen taistelun muistopäivänä, itsenäisyyspäivänä jne. lotat ovat kokoontuneet kunnian-

osoituksille sankarihaudoille, minne yhdessä suojeluskuntalaisten kanssa tai yksin laskettiin havuseppeleet, tai niiden asemesta muistettiin sankaripatsasrahastoa. Luontevaa oli myös, että sankarihautojen hoito oli lottien tehtävänä.

Paikallisosaston johtokunnan kokouksessa 24. päivänä marraskuuta 1940, jossa mukana olivat, *Iida Heinonen, Toini Perälä, Iida Palovaara, Alli Pirilä ja Tyyne Penttilä*, päätettiin tehdä joulupaketit asevelvollisuuttaan suorittamassa oleville sotilaille. Paketin sisällöksi tuli: kynä, paperia, nenäliinoja, makeisia, vehnästä ja joulukortti. Oman paikkakunnan miehille, mutta myöskin tuntemattomille sotilaille lähetettiin satoja lahjapaketteja. Saattaa kuvitella ilon ja lämmön tunteen, joka tuli, kun paketti saatiin rintamalle. Apua tarvitseville perheille annettiin mm. puita. Muullakin tavalla huollettiin. Samassa johtokunnan kokouksessa päätettiin muistaa sodan invalideja. Päätettiin myös ehdottaa vuosien 1939 - 1940 sodan muistomitalia koko joukolle lottia.

Siirtoväki - evakot

Sotatoimialueilta paikkakunnalle tulleen siirtoväen ottivat lotat vastaan ruko-
ushuoneella tai suojeluskunnan ja nuorisoseuran yhteistalossa. Sodan aikana siirtoväen yhteismajoituspaikkojen huolto oli lottien vastuulla, samoin siirtoväen terveydenhuolto mitä erilaisimmissa tapauksissa. - Oli hyvä turvautua lottien huolenpitoon.

Sotavuodet 1941 - 1944

Varusjaoston työmäärä lisääntyi huomattavasti sotien aikana. Mm. vuoden 1942 aikana lottien käsien jälki näkyi. Lotat korjasivat armeijan paitoja 36 kpl, alushousuja 48 kpl, villapaitoja 18 kpl, asetakkeja 9 kpl, päällyshousuja 54 kpl, sukkaa 25 paria, lapasia 18 paria, lisäksi vielä muita pienempiä korjauksia. Samana vuonna lotat panivat toimeen keräyksen kansakoululaisten vaateavustukseksi.

Lääkintäjaoston toiminta supistui lähinnä mottitalkoiden ensiavunantoon, sekä sidetarpeiden valmistamiseen, joita paikallinen hoitaja käytti sitoessaan kotona hoidettavia haavoittuneita sotilaita.

Harrastustoiminta tyrehtyi melkein kokonaan. Hiihtokilpailuja ei ollut. Ei myöskään laulukuoroa ja lukukerhoa. Suojeluskunta ei toiminut. Kirjeenvaihto oli kuitenkin vilkasta. Oli tärkeää muistaa rintamalla olevia ja toisaalta rin-

tamaolosuhteissa jäytävä ikävä pakotti ottamaan usein aseensa lisäksi kynän käteen ja kirjoittamaan.

Kuitenkin neuvonta- ja valistustoiminta vilkastui. Varusjaoston neuvoja kävi antamassa käytännöllistä opetusta varusteiden korjaamisessa. Kapteeni *Pudas* esitelmöi, 12.11 - 17.11.-40 välisenä aikana oli neljä valistustilaisuutta, joissa puhuivat kenttäpappi *Seppo*, opettajat *Jääskelä, Parkkila* ja opettajatar *Toini Perälä*, sekä maanviljelysteknikko *E. Ojala*.

Vuoden 1942 vuosikertomuksessa Iida Heinonen toteaa: ”*Elämme kansamme tulevaisuuden ratkaisevaa, historiallista vaihetta. Historian kirjoitus lausuu kerran tuomionsa siitä, miten olemme tehtävämme tänä ratkaisevana ajankohtana suorittaneet, miten velvollisuutemme tulevia sukupolvia kohtaan täytäneet. Suomen nousua on omalta osaltaan ollut tukemassa jokainen talkooringintamalla suoritettu tunti lähimmäisen auttamiseksi, tai lottain hakkaama motti kylmän torjumiseksi. Meidän kohdaltamme eivät numerot esitä suuria lukuja työn tuloksina, mutta vuoteen mahtuu paljon lottain suorittamaksi sellaista työtä, joka tehdään ahkeruudella, hiljaisuudessa.*”

”Puhutteko, puhutteko, katkaisenko?” Hilja Kautiainen myöh. Kastemaa 3. AK:n puhelinkeskus Metsolassa Kiestingissä 1942. Kuva Hilja Kastemaa.

Vieno Ahola, myöh. Laurukainen lääkintälottana Sortavalassa kesällä 1943. Taustalla Laatokka. Kuva Vieno Laurukainen.

Sotasairaala 32 vuonna 1942. Edessä keskellä Sylvi Kastemaa. Kuva Hilja Kastemaa.

Juhannuksen viettoa Vuonnisessa vuonna 1942. Vuodepotilaat ovat myös päässeet mukaan seuraamaan ohjelmaa. Kuva Hilja Kastemaa.

Lotta Svärd-järjestön lakkauttaminen

Välirauhan ehtojen perusteella valvontakomissio vaati suojeluskunta- ja Lotta Svärd-järjestöjen lakkauttamisen. Suojeluskuntien ja lottien maanpuolustus- tahtoa kohottavalla valistustyöllä arvioitiin olleen huomattava, usein jopa ratkaiseva vaikutus Suomen puolustusvoimien torjuntavoittoihin ja valtakunnan pysymiseen kaikesta huolimatta itsenäisenä. On arvioitu, että suojeluskuntien lakkauttaminen oli epäsuora osoitus suojeluskuntien merkityksestä Suomen torjuntataisteluissa.

Viimeinen Siikajoen po:n johtokunnan kokous pidettiin 20. päivänä marras- kuuta 1944. Läsnä olivat *Iida Heinonen, Maija Haho, Anna Keskitalo, Iida Palovaara, Aili Rautio, Anni Ojala, Kerttu Nikola* ja *Liisa Taskinen*. Ensimmäisenä ja ainoana asiana päätettiin lahjoittaa paikallisosaston varat 88 735,18 markkaa Siikajoen tuberkuloosirahastolle, koska toipilaskodin perustaminen on paikkakunnalle tarpeen vaatima. Pöytäkirja ei anna minkäänlaista viitettä mahdollisista tunnekuuhuista järjestön lakkauttamisen vuoksi. Oliko niin, että asia oli kertakaikkiaan unohdettava, siitä ei ollut syytä edes puhua.

Lottien asema sotien jälkeen ei ollut suinkaan kadehdittava. Heidän epäitse- käästä ja arvokasta työtään mitätöitiin ja vääristeltiin. Nyt on vapaampi aika, joten lotista on hyvä puhua ja ottaa arvokkaasti esille heidän työnsä.

Lähteet:

Kuormarenki-lehden vuosikerrat 1926-44.
Lotta Svärd keskusjohtokunta, Valkoinen kirja. Helsinki 1928.
Ruutikainen-Svala Elli, Kuullos Pyhä Vala..., Raahen suojeluskuntapiiri 1917-1944. Ylivieska 1996.
Seila Taito, Lotta Svärd hakuteos Pohjois-Suomi. Hämeenlinna 1976.
Siikajoen kunnan arkisto.
Sota-arkisto, Lotta Svärd-yhdistyksen Siikajoen paikallisosaston johtokuntien pöytäkirjoja ja vuosikertomuksia vuosilta 1921-1942.
Vilmusenaho Risto, Siikajokilaakson historia II. Oulu 1984.

Sodan uhka alkoi tuntua myös varusmiespalveluksessa 1930-luvun lopulla. Lehtien luku kiinnosti Kymen pioneeripataljoonan sotilaskodissa v. 1937. Kuva Erkki Penttilän albumi.

TALVISOTA - SUOMI PUOLUSTI

30.11.1939-13.3.1940

Saksan uusi nousu, voimistuneet sotavalmistelut ja asteittaiset aluevaatimukset kiristivät 1930-luvun lopulla poliittista tilannetta Euroopassa. Ensimmäisenä vastakkainasettelu puhkesi sodaksi Espanjassa. Espanjan sisällissodassa kenraali *Francon* johtamat Italian ja Saksan tukemat oikeistolaiset voittivat. Monivuotisen sodan hävinnyttä vasemmistoa Neuvostoliitto tuki näkyvästi.

Neuvostoliiton etupiiriin

Tulevan kriisin merkit alkoivat näkyä myös muualla Euroopassa. Saksa alkoi vaatia yhä voimakkaammin ”elintilaa”. Neuvostoliitto esitti Suomelle jo keväällä 1938 hyväntahtoisena pitämiään neuvotteluja yhteisistä linnoitushankkeista Ahvenanmaalla ja Suursaarella. Suomi ei suostunut näihin, koska kansainvälisin sopimuksin alueet oli pidettävä linnoittamattomina. Pelättiin lisäksi, että *Stalinin* vaatimukseen suostuminen merkitsi samaa kuin Tsekkoslovakialle *Hitlerin* vaatimukseen suostuminen. Tsekit menettivät vuosina 1938-39 ensin sudeettialueet ja myöhemmin koko itsenäisyytensä.

Neuvostoliiton lähetystösihteeri *Jartsev* esitti neuvotteluja sanoen, ettei sillä ollut Suomen suhteen mitään vaatimuksia. Samalla kuitenkin maassa oli käynnissä laajamittaiset suomalaissyntyisen väestön likvidoinnit. Vasta aivan viime vuosina on julkisuudessa uskallettu ja voitu esittää tietoja, että Neuvosto-

Martikainen, Veikko Ollijevitš, s.1903, Eno, Kuorion ldn, Suomi; suomalainen; tuulinen; Matroosan koneasema, Ddnisenrannan piiri; ammuttu 8.05.1938.

Martikala, Niilo Leonardovitš, s.1901, Pattijoki, Oulun ldn, Suomi; suomalainen; tuulinen; Matroosan koneasema, Ddnisenrannan piiri; ammuttu 10.02.1938.

Marttila, Oskar Antonovitš, s.1898, Purola, Viipurin ldn, Suomi; suomalainen; valaja, Kustprommetalli; Petroskoi; ammuttu 21.01.1938.

Ote internetissä julkaistusta *Juri Dimitrijevin* laatimasta luettelosta, johon on koottu Karhumäen piirin Sandormohissa teloitettut suomalaisten ja karjalaisien nimet. Luettelossa on 930 suomalaista ja 766 karjalaisista ja kaikkiaan yli 6400 teloitettua vuosilta 1937-38. Osa nimistä on muutettu venäläisiksi, vaikka henkilöt olivat suomalaisia.

liitto todella pani toimeen Vienen Karjalassa ja muillakin alueillansa lähes täydellisen Suomessa syntyneen väestön joukkoteloituksen vuosina 1937-38. Erityisessä vaarassa olivat kaikki ne, jotka olivat muuttaneet Suomesta ensin Yhdysvaltoihin ja Kanadaan ja vasta sitten Neuvostoliittoon. Kansansurmaa perusteltiin vakoilu epäilyksillä, joskus vain syntyperä riitti ampumisen syyksi. Lopputulos oli yhtä järkyttävä, kuin Saksassa Hitlerin jo 1930-luvun alussa suunnittelema ja sitten sodan aikana toteutettava juutalaisten järjestelmällinen tuhoaminen.

Elokuun 23. päivänä 1939 Saksa ja Neuvostoliitto solmivat yllättäen hyökkäämättömyyssopimuksen. Suomi oli todellisessa kuolemanvaarassa. Sopimuksen salaisessa lisäpöytäkirjassa sovittiin, että Suomi kuuluisi Neuvostoliiton etupiiriin. Stalin ja Hitler sopivat, että Suomen ohella myös Baltian maat ja Puolan itäosat kuuluivat tähän Neuvostoliiton etupiiriin. Puolan länsiosat kuuluivat puolestaan Saksan etupiiriin. Etupiiriensä alueilla mailla oli vapaat kädet toimia ilman, että toinen puuttuisi asioihin. Koska sopimuksen mukaiset maat olivat Saksan ja Neuvostoliiton välissä, myös muiden maiden puuttumismahdollisuudet olivat huonot.

Vain runsaan viikon kuluttua sopimuksen teosta Saksa hyökkäsi Puolaan. Englanti ja Ranska julistivat Saksalle sodan. Maailmansota oli syttynyt. Pari viikkoa myöhemmin Neuvostoliitto valtasi Puolan itäosat sopimuksen mukaisesti. Puolan itsenäisyys oli mennyttä. Miehitetyn maan kohtalo oli julma. Saksalaiset tappoivat lähes kaikki maan juutalaiset ja myöhemmin neuvostoliittolaiset teloitivat upseeriston ja osan puolalaista yläluokkaa.

Puolan valtauksen jälkeen alkoi kiireinen valmistautuminen sotaan molemmilla puolilla. Englanti ja Ranska olivat valmistautumattomia sotaan ja Saksakin tarvitsi aikaa Hitlerin uusien suunnitelmien toteuttamiseen. Neuvostoliitto ryhtyi Hitlerin kanssa tehdyn sopimuksen nojalla etupiiriinsä kuuluneiden maiden painostukseen. Piti saada tukikohtia ja kauttakulkua.

Syksyn 1939 aikana Suomikin kävi Neuvostoliiton vaatimia neuvotteluja sen esittämistä aluevaatimuksista. Suomelta vaadittiin alueluovutuksia Leningradin turvallisuuden takeeksi. Venäläisille ei riittänyt Suomen puolueettomuus. Neuvotteluissa ei löydetty ratkaisua. Suomessakin varustauduttiin nyt kiireellä mahdolliseen sotaan. Kaikkea tarvittavaa ei enää ehditty tekemään. Maanpuolustajille ei ollut annettu riittävästi koulutusta eikä ollut läheskään tarpeeksi kunnollista materiaalia. Valmiuden ylläpitämiseksi pidettiin reserviharjoituksia ja Kannaksella jatkettiin linnoitustöitä.

Sodan uhan kasvaessa lisättiin kertausharjoituksia. Monet Siikajoenkin miehet olivat kertaamassa sotilastaitoja Kankaanpäässä v. 1938. Ratsun selässä Heikki Pudas. Kuva Hannu Pudas.

Linnoitustyömiehiä Kannaksella kesällä 1939. SA-kuva kirjasta Suomen rintamamiehet 1939-45.

Sota syttyy

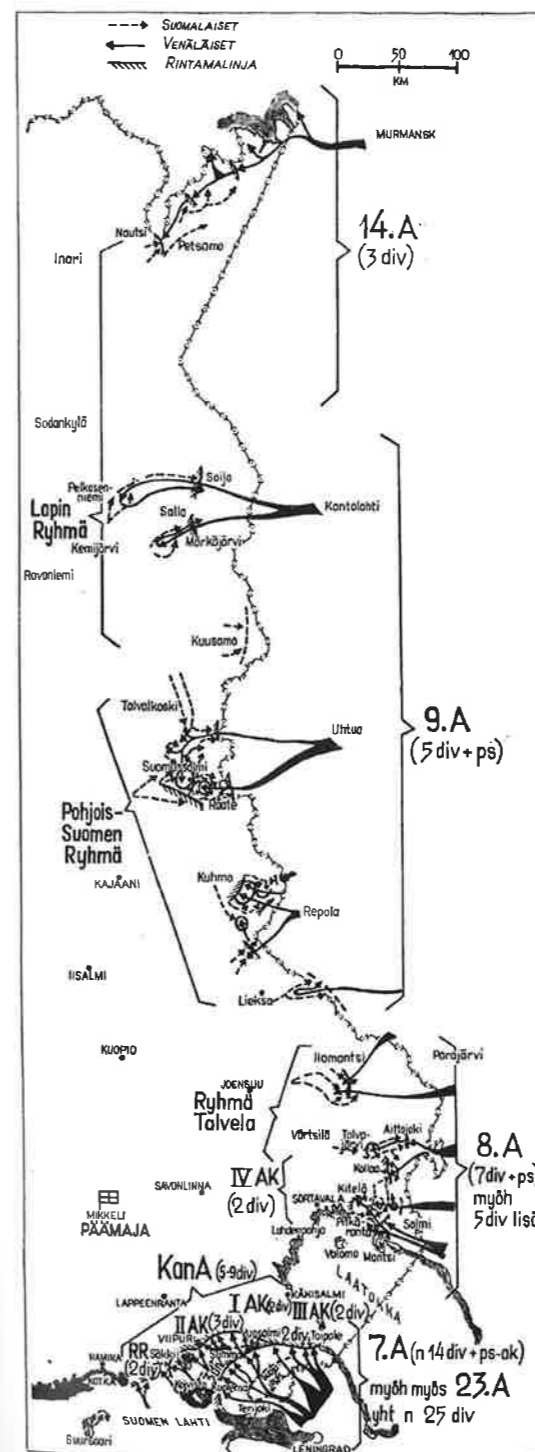
Liikekannallepano pantiin toimeen määrämällä miehet ylimääräisiin harjoituksiin (YH) lokakuun 10.-11. päivänä. Siikajoella palvelukseenastumismääräykset jaettiin 12.10. Nuorisoseuralla piti olla 13.10. klo 19.00. Lähdössä oli satakunta miestä. Yövyttyään nuorisoseuralla miehet aloittivat marssin sotaan seuraavana aamuna klo 5.00. Ruukin asemalla miehet lastattiin junaan, jolla mentiin Ouluun varustettavaksi. Ennen kuun vaihdetta suurin osa siikajokisista siirrettiin rajan tuntumaan Karjalan kannakselle. Sodan syttymiseen ei vielä lääkään uskottu. Kannaksella väki lähti evakkoon vasta venäläisten tykistötylen saattamana.

Suomalaiset torjuivat Neuvostoliiton vaatimat alueluovutukset myös marraskuussa käydyissä neuvotteluissa. Neuvostoliiton ulkoministeri *Molotov* toimitti Suomelle 26.11. nootin, missä suomalaisia syytettiin Mainilan kylän tuhlittamisesta. Kaksi päivää tämän jälkeen Neuvostoliitto sanoi irti maiden välisen hyökkäämättömyyssopimuksen. Varhain Antin päivän aamuna 30. marraskuuta Neuvostoliiton sotavoimat aloittivat sotatoimet maalla, merellä ja ilmassa.

Suomessa ei juuri tehty kotimaista sotapropagandaa eikä sodanlietsontaa. Siihen ei ollut varaa, sillä tiedettiin itänaapurin ylivoima. Tilanne vei kansan vakavaksi. Sodan syttyä löytyi kuuluisa Talvisodan henki, joka ihmetytti ja jonka tuloksia seurattiin maailmalla. Se toi myötätuntoa suomalaisia kohtaan, mutta ei paljonkaan apua. Kansassa syttyi yksimielisyys ja hintaa kysymätön uhrimieli, joka lähti ihmisten syvimmästä. Se oli kansallinen ominaisuus.

Talvisodan aikana ja myöhemminkin suomalaisten mieliin vaikuttivat voimakkaasti diktaattorien Hitlerin ja Stalinin menettelytavat. Suomalaisten tehtäväksi tuli näyttää neuvostoliittolaisille ja samalla koko maailmalle, ettei Suomi ole tilapäinen itsenäinen valtio. Ei auttanut, vaikka *O.W. Kuusinen* johti Terijoelle perustettua ja suurvallan meille määräämää "hallitustaan". Pian kävi ilmi, että *Risto Rytin* 1.12.1939 nimitetty hallitus oli Suomen oikea hallitus.

Karjalan kannaksella puna-armeijan hyökkäys alkoi 30.11.1939 klo 6.50 ankaralla tykistökeskityksellä. Vetäytyminen pääasemaan suoritettiin itsenäisyyspäivään mennessä, Suomenlahden rannikolla vasta 11.12. Vetäytyminen oli nopeaa ja johtui kaikkialla pääosin vihollisen panssarivaunuista. Kiireellä perustettiin erityisiä panssarintorjuntaosastoja, jotka varustettiin kasapanoksin,

Talvisodan rintamatapahtumat Suomen ja Neuvostoliiton välisellä rajalla 1939-40. Kartta kirjasta Suomen rintamamiehet 1939-45, 1972.

TALVISODAN JOUKKO-OSASTOJA, JOISSA OLI SIIKAJOKISIA:

Petsamo: OsP ja 5ErPtri

Salla: JR40, (30 siikajokista) ja ErP7

Suomussalmi ja Raate: ErP16, JR27, JR64, JR65

Kuhmo: JR25, JR27, JR64 ja JR65

Ilomantsi: OsastoA

Tolvajärvi-Aittojoki: JR16

Kollaa: KTR12

Laatokan pohj.puoli: JR39, JR64, JR44, ErP8

Kannas: JR26 (n.100 siikajokista), JR61, loppuvaiheessa myös JR40 ja JR11

miinoin ja polttopulloin, eli Molotovin cocktailein. Suojajoukkojen taisteluisa kaatui noin 150 suomalaista. Mukana oli myöhemmin Siikajoelle tullut *Matti Kähäri*, joka kävi viivytystaistelua muiden rautulaisten kanssa 6.RajaK:ssa. Vetäytyvissä joukoissa oli myös Siikajoen sotaväessä olevia poikia PohjR:ssä ja miehiä 3.Pr:ssa: *Kalle Rantakari, Tauno Eskola, Arvo Pekuri* ja *Veikko Pekuri*.

Suojajoukkojen taistelut antoivat aikaa valmistautua puna-armeijan tulevaan yleishyökkäykseen, jota valmisteltiin useita päiviä. Päähyökkäyssuunnat olivat Summan lohko ja Taipaleen lohko. Summasta avautuisi tie Viipuriin ja tätä kautta Helsinkiin ja Suomen sisäosiin. Taipaleessa sidottaisiin suomalaisia joukkoja Summan läpimurron helpottamiseksi.

Taipaleessa käytiin kiivaita taisteluita 5. - 11.12. Suomalaisten pääpuolustusasemaa koetettiin vallata Taipaleenjoen yli ponttooneillakin. Suomalaisten vähäinen ja vanhalla kalustolla varustettu tykistö osallistui menestyksellisesti hyökkäysten torjuntaan heti ensi päivistä lähtien. Uudella divisioonalla yritettiin Taipaleen puolustusta murtaa 15.12., mutta tulos oli venäläisille yhtä huono. Kahdeksantoista panssarivaunua tuhottiin ja pääpuolustusasemaan Koukuniemessä ja Trenttilässä tunkeutunut vihollinen karkotettiin takaisin. Myös lännempänä Kiviniemessä ja Oinolassa käytiin kovia taisteluita, mutta venäläiset lyötiin takaisin sielläkin.

Seuraava venäläisdivisioona aloitti Taipaleen murtamisen 17.12. samanaikaisesti Summan hyökkäyksen kanssa. Jälleen suomalaisen tykistön tuliylläkkö hajoitti hyökkääjän rivit. YH-aikana kaivetut ampumahaudat ja korsut olivat jalkaväen ainoa suoja venäläisten tulta vastaan ja myös puolustajan tappiot nousivat suureksi. Vielä Summan suurhyökkäyksen rauettuakin venäläiset yrittivät murtaa Taipaleen jouluna 1939. Tässä hyökkäyksessä puna-armeijan sotilaat pääsivät joen ja Suvannon yli monessa kohdin, mutta ne saatiin heitettyä vastahyökkäyksellä takaisin. Taipaleen ja Suvannon taisteluissa olivat mukana Siikajoelta ainakin *Erkki Nygård* ja *Niilo Turpeenoja*.

Summan ihme

Sodan ratkaisuun venäläiset pyrkivät Summan-Muolaanjärven alueella. Suurhyökkäys alkoi 17.12. valtavalla tykistökeskityksellä. Seuraavaksi lähtivät panssarijoukot ja takana jalkaväki. Panssarivaunut tunkeutuivat Lähteen loholla puolustuksen läpi, mutta jalkaväen hyökkäys torjuttiin puolustusasemien eteen puolustajien jäädessä kylmäverisesti paikalleen. Seuraavana päivänä venäläi-

set jatkoivat hyökkäystä entistä suuremmalla voimalla, mutta tulosta ei vieläkään tullut.

Joulukuun 19. päivänä puna-armeijan hyökkäys Summan alueella saavutti lakipisteensä. ”Viipurin portin” puolustajia vastaan ryntäsi kuusi divisioonaa, yksi panssariarmeijakunta ja kaksi erillistä panssariprikaatia. Tykistön ja lentokoneiden tulituki oli herkeämätön. Hyökkäyksen painopiste oli nyt Summan kylässä, missä satakunta panssarivaunua pääsi puolustajien asemiin. Jalkaväki torjuttiin jälleen. Vasta illan hämärtyessä voitiin käydä tuhoamaan syvälle tunkeutuneiden raskaiden vaunujen hyökkäyskärkeä. Seuraavana päivänä puna-armeija yritti vielä itsepintaisesti läpi, mutta tuloksetta. Venäläisten hyökkäysvoima Summassa oli tällä erää murrettu. Erityisesti kunnostautuivat JR13 ja JR15, jälkimmäisessä oli myös siikajokinen *Eero Loppi*. Aivan heti Summan vasemmalla puolella, Munasuolla olivat *Sulo Greus, Lauri Kanninen, Heikki Kleemola* ja *Samppa Heikkilä* 3.Pr:n joukoissa.

Summan alueella suomalaiset koettivat laajaa vastahyökkäystä 23.12. Hyökkäys valmisteltiin kuitenkin liian huonosti, joukkojen yhteistoiminta ei toiminut riittävän hyvin ja tykistön käyttö epäonnistui täysin. Tappiot päivän kestäneestä hyökkäyksestä jäivät 450 kaatuneeseen ja kadonneeseen. Epäonnistunut hyökkäys alensi joukkojen luottamusta johtoon, miehet pitivät sitä ”hölhön törmäyksenä”.

Talvisodan aikainen taistelupaikka Taipaleenjoella kenttäpostikortissa vuodelta 1944. Kuva *Matti Kuorilehto*.

Rintamalla 27.12.39.

Hyvää Uutta Vuotta
ja kiitos kaikista
lahjapaketeista, testa-
menteista y.m. joita
olemme tänne saaneet
Hyvin me kaikki
tällä voimme
Perseisin Veikko Ahola.

Kenttäpostikortti toi uuden vuoden tervehdyksen kotiseurakunnalle vuodelle 1940 Veikko Aholalta KrhK/JR26. Ahola katosi taisteluissa 20.2.1940.

Mottitaisteluja

Laatokan koillispuolella venäläiset hyökkäsivät neljän divisioonan voimin. Pitkärannan ja Uomaan tieurien suunnassa hyökänneet 18.D:n, 35.PsvPr:n ja vahvistetun 168.D:n joukot etenivät Koirinojalle ja Kitelään asti. Tammikuussa suoritetuilla vastahyökkäyksillä venäläiset jäivät alueella lukuisiin motteihin, jotka puolustautuivat sitkeästi. Suomalaisien oli pakko turvautua asemasotaan ja murtaa motit hajalle yksi kerrallaan odottaen, että nälkä ja ampumatarvikkeiden loppuminen tekisivät tehtävänsä. Saarroksiin jääneiden kohtalo oli yleensä muuta sodankäyntiä kovempi, sillä taistelujen rasitusten ohella heitä vaivasivat nälkä ja pelko. Kymmenestä suuremmasta motista jäi lopullisesti nujertamatta vain kolme: Kitelän suurmotti, Siiran tienhaaran motti ja Uomaan motti. Kitelän motin venäläiset onnistuivat aukaisemaan ennen rauhan tuloa valtaamalla suomalaisten pitämät saaret Laatokalla. Motit sitoivat suomalaisia selustassa ja paine rintamalinjoilla kasvoi yhä uusien neuvostodivisioonien pyrkiessä mottien avuksi. Mottitaisteluissa oli mukana monia siikajo-

kisia: Vihtori Pirilä, Pauli Pyhälä, Vilho Aherto, Kalle Taskinen ja Leo Rautio. Heistä Rautio kaatui Pitkärannassa ja Taskinen paleltui Koirinojalla. Raatteen suunnalta siirrettiin Pitkärannan seudulle JR46, jossa olivat Olavi Kurikka, Aarne Tiitto, Antti Maunula, Jaakko Impola, Heikki Turpeenoja ja Martti Länkinen.

Laatokan pohjoispuolen mottitaisteluja turvasi pohjoisessa Loimolan tien suunnassa etenevien venäläisten pysäyttäminen. Venäläiset yrittivät tien suunnassa läpimurtoa 18.12.1939 saakka, jolloin heidän hyökkäysvoima oli kulutettu loppuun. Rintama vakiintui suomalaisten vastahyökkäyksen epäonnistuttua Kollaarjoelle. Taistelut jatkuivat tällä linjalla asemasotana sodan loppuun saakka, vaikka venäläiset yrittivät murtaa puolustuksen laajentamalla uusien divisioonien voimalla hyökkäystä molemmille sivuillekin. Kollaa kesti, asemat olivat paikallaan yhä rauhan koittaessa. Kollaalla oli mukana ainakin Iivari Koppelo KTR12:ssa.

Talvisodan kuuluisia aseita. Ylempänä 9 mm:n Suomi-konepistooli m/31, joka oli varustettu 70 patruunan lippaalla. Käytännön tulinopeus oli 100 laukausta minuutissa. Alempana Degtjarjovin pikakivääri m/27, joka oli puna-armeijan vastine Suomi-konepistoolille. Äänilevyn muotoiseen lippaaseen mahtui 47 patruunaa. Käytännön tulinopeus oli 80 laukausta minuutissa.

Loimolasta pohjoiseen Tolvajärven ja Ägläjärven alueella suomalaiset saivat ensimmäisen hyökkäykseen perustuvan suuren menestyksen talvisodassa. Seitsemän suomalaista pataljoonaa eversti *Talvelan* ja everstiluutnantti *Pajarin* sekä everstiluutnantti *Viljasen* johdolla löivät peräkkäin kaksi sitkeästi taistelevaa divisioonaa, 138.D:n ja 75.D:n. Venäläisten joukkojen rippeet heitettiin Aittojoelle, jossa rintama pysyi sodan loppuun asti. Venäläiset menettivät yksin päätien suunnassa yli 4000 kaatunutta sotilasta. Sotasaalis tuli täydentämään suomalaisten puutteellista aseistusta. Myös suomalaisten tappiot olivat suuret, kaatuneita oli 630. Taisteluissa annettiin sysäys vihollisen takaisinlyömiseen. Tolvajärvellä ja Aittojoella oli siikajokisista ainakin *Olavi Rantala*.

Ilomantsissa suomalaisten neljä pataljoonaa ja yksi tykistöpatteri piti puoliaan venäläisten 155.D:tä vastaan. Venäläiset pyrkivät Möhkön vallattuaan sitkeästi Oinaansalmen yli. Samoin pohjoisempaan Korentovaaran tien suunnassa Kallioniemen lossilla painostus oli ankaraa joulukuun alkupuolelta lähtien. Osasto A piti kuitenkin vastahyökkäyksin nämä linjat ja mahdollisti siten etelämpänä Tolvajärven voiton.

Pohjois-Suomen Ryhmän alaisuudessa oli eteläisimpänä Lieksan alue. Lieksa ei ollut venäläisten kannalta Kuhmoon tai Suomussalmeen verrattava kohde suunniteltaessa hyökkäystä Ouluun. Lieksassa puolustajat torjuivat hyökkäykset Hattuvaaralla ja Tuulivaaran suunnalla Nurmijärven tasalle.

Kuhmossa hyökkäsi yksi venäläisten valioyhtymistä, 54. Kaaderidivisioonan voimin kenraalimajuri *Gusevskin* johdolla. Ylivoimaisen vihollisen edessä lähinnä kainuulaisista koostunut ErP14 perääntyi Rastin tiehaaraan asti. Eversti *Siilasvuon* johtama Oulun seudulla perustettu 9.D ja siitä muodostettu erillinen prikaati JR25 everstiluutnantti *A. Vuokon* komennossa aloittivat vastahyökkäyksen 8.12. Alkumenestyksen jälkeen hyökkäys tyrehtyi. Erityisenä puutteena oli panssaritorjunta-aseistuksen puute. Hyökkäys uudistettiin 12.12. ja 24.12., mutta nekin raukesivat venäläisen tykistön ja panssarivaunujen tuleen. Myös venäläiset hyökkäsivät useaan kertaan Kuhmon ja Nurmeksien tien suuntaan. Osasto *Kekkonen* vallattua takaisin *Kiekinkosken*, olivat *Löytövaaran* tiellä puolustautuvan venäläisen 54.D:n molemmat sivustat avoinna. Sissitoimintaa suoritettiin syvälle Neuvostoliiton alueellekin.

Päähyökkäys Kuhmon suunnalla aloitettiin vasta Suomussalmen loistavan voiton jälkeen 29.1.1940 Raatteen tien esimerkin mukaisesti. Idässä vallattiin *Löytövaara*, jolla estettiin apuvoimien tulo saarrettujen avuksi. Avuksi olikin tulossa 23.D, jonka tien suunnassa edullisista asemista piti loitolla yhden pa-

taljoonan suuruinen suomalaisosasto. Venäläiset ehtivät linnoittautua tien varteen erittäin vahvasti. Taistelu- ja asuintarkoituksiin tehtiin hirsivarustuksia moniin kohtiin: *Hillikko*, *Loso*, *Reuhka*, *Kannas*, *Luelahti itäinen* ja *Luelahti läntinen*, *Klemetti*, *Sivakka* ja *Rasti*. Suomalaiset pehmittivät herkeämättä mottialuetta. Venäläiset koettivat tuoda apuun myös eversti *Dolinin* johtaman hyvin varustetun hiihtoprikaatin, joka kuitenkin tuhottiin avunantomatallaan helmikuun puolivälissä. Samoin kävi *Kuusijärven* eteläpuolelta yrittäneelle pienemmälle hiihto-osastolle. Mottien tuhoamista jatkettiin. *Kukkula* toisen jälkeen vallattiin sitkeästi vastarinnasta huolimatta. Rauhan tulo pelasti nääntyneen 54.D:n rippeet ja sen komentajan kenraalimajuri *Gusevskin*.

Kuhmossa oli useita siikajokisia JR25:n, JR27:n ja JR65:n miehiä. Tällä suunnalla olivat paikkakuntalaisten tappiot talvisodan suurimmat: neljä siikajokista kaatui: *Jaakko Rautio*, *Jarl Hirvaskari*, *Niilo Patokoski* ja *Niilo Ervasti*. Siikajoelta Ouluun muuttanut *Ervasti* oli käynyt koulunsa *Karinkannassa*. Sotatoimiin ja myöhempään rajavartiointiin osallistuivat vänr. *Viljo Koivikko*, *Yrjö Pirilä*, *Heikki Pirilä* ja *Heikki Putaansuu*. Tällä suunnalla olivat myös *Yrjö Kelhä* ja jo vapaussotaan osallistunut *Jussi Niemi*.

Suomussalmen taistelut

Pohjois-Suomen kannalta tärkeä on kuuluisa Raatteen tien taistelu. Siitä ja Suomussalmella käydyistä taisteluista on kirjoitettu kirjoja ja kirjoituksia, joita on käytetty maailmalla sotakouluissa oppimateriaalina. Väitetään, että amerikkalaiset ovat käyttäneet erämaataisteluissa erityisesti huoltoteiden tekemistä Suomussalmelta saadun mallin mukaan.

Neuvostoliittolaisten tarkoitus oli nopeassa tahdissa edetä Suomussalmelta Ouluun ja siten katkaista Suomi kahtia sen kapeimmalta kohdalta. Neuvostojoukkojen vuonna 1939 painetuissa Suomen marssireittien joukossa marssireitti n:o 11 oli kuvattu näin: *Raate - Hyrynsalmi - Kiehimän asema - Vaalan asema - Oulu, pituus 272 km. Ensimmäinen marssiosuus Raate - Suomussalmi - Hyrynsalmi, pituus 72 km.* Lisäksi kerrottiin tiestön laadusta, kunnosta ja ympäristöstä.

Neuvostoliittolaiset hyökkäsivät Raatteen tien kautta myös Juntusrannan suunnalta 30.11.1939. Käytiin viivytystaisteluita. Neuvostojoukot pääsivät 4.12. Suomussalmi - Kuusamo-tielle *Palovaarassa*, josta hyökkäys jatkui pohjoiseen ja etelään Suomussalmen kirkonkylää kohti. Pohjoisen suunnasta eden-

nyt 163.D pysäytettiin Piispajärvellä, jossa käytiin taisteluita 6.-26.12. Ryhmä Susi vastasi joulun jälkeen pohjoisen osan puolustuksesta.

Kirkonkylään pyrkivät viholliset onnistuivat siten, että 7.12. suomalaiset siirtyivät Kiantajärven vesistön etelä- ja länsirannalle. Viholliset valtasivat kirkonkylän, jonka suomalaiset olivat sytyttäneet tuleen.

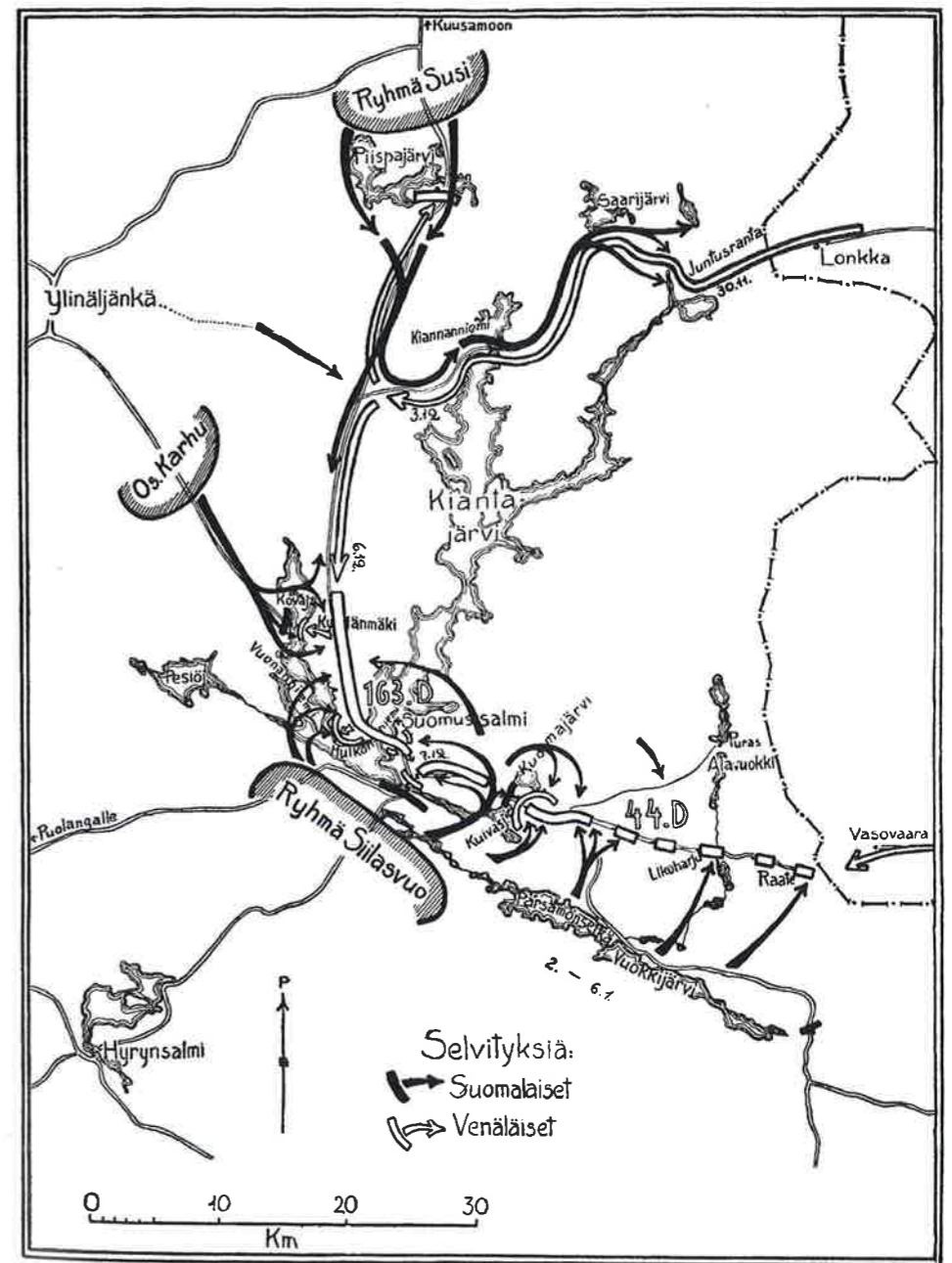
Raatteen tietä pitkin oli edennyt venäläisten 44.D, jolloin neuvostojoukot yhdistyivät kirkonkylässä. Suomalaisten puolustuksen painopiste oli Haukiperän lossin lähimaastossa. Aamulla 9.12. viholliset tulivat väkisin salmen yli, mutta ne saatiin lyötyä takaisin, kun jää ei kantanut panssarivaunuja.

Eversti *Hjalmar Siilasvuo* tuli joukkoineen Suomussalmelle 9.12. Hän oli saanut käskyn hyökätä ja lyödä kirkolle edennyt neuvostodivisioona. Suomalaisia oli yhteensä viisi pataljoonaa, kolme erillistä komppaniaa ja kaksi tiedusteluosastoa. Tykistöä ja panssaritorjunta-aseita ei ollut.

Kirkonkylään hyökättiin 11.12. idästä kaartaen kylän eteläpuolelle. Vihollisen kirkonkylään pääsy Raatteen tietä pitkin estettiin Kuomajoella, joka yhdistää Kuomasjärven ja Kuivasjärven. Myös Hulkonniemen suuntaan käytiin pienemmin voimin taisteluita 11.12. lähtien. Kun kirkonkylää ei oltu vallattu vielä 18.12. Siilasvuo suuntasi voimansa Hulkonniemelle. Hän oli saanut lisäjoukkoja, jolloin hän saattoi muodostaa 1. Divisioonan. Hyökkäys Hulkonniemeen tehtiin 27.12. Käytiin kiivaita taisteluita, joissa neuvostoliittolaisilla oli käytettävissä hyökkäysvaunujakin. Seuraavan päivän aamulla vihollisen vastarinta murtui ja neuvostoliittolaiset alkoivat purkautua asemistaan. Kuormastoja siirtyi Kiantajärven jälle kohti koillista ja Juntusrannan Venäjälle vievää tietä. Panssarivaunut ja hävittäjät suojasivat peräytyjiä. Suomalaiset joukot seurasivat. Osa puhdisti Hulkonniemen ja nyt vapautuneen kirkonkylän pesäkkeistä. Piiloutuneita neuvostoliittolaisia löytyi usean päivän ajan raunioista ja metsästä. Hulkonniemeen jäi puna-armeijan tykkejä, panssarivaunuja ja kuorma-autoja.

Suomussalmen taisteluihin osallistuivat siikajokiset Vuokselan ja Sallan jälkeen mieslukuisimpana. Paikkakuntalaisten osastoina olivat mm. JR27, JR64 ja JR65.

Seuraavaksi suomalaiset kävivät tuhoamaan Raatteen tiellä olevien 44.D:n joukkoja. Nämä olivat vain pysytelleet asemissaan, kun 163.D lyötiin. Alkuvuodesta aurattiin huoltotietä Raatteen tien eteläpuolella kulkevan vesistön

Yleiskartta Suomussalmen taisteluista talvisodan aikana. Molemmat venäläiset divisioonat 163. D ja 44. D tuhottiin taisteluissa täydellisesti. Kartta kirjasta Suomen rintamamiehet, 1972.

Talvisodan aikana Suomussalmelle hyökänneet kaksi venäläisdivisioonaa tuhottiin täysin tammikuun alussa 1940 ja sen sotakalusto joutui suomalaisten saaliiksi. SA-kuva Suomen puolustusvoimat ennen ja nyt, 1982.

jälle. Raatteen tien täyttänyt vihollisjoukko katkaistiin useaan osaan. Kun tykistöä ei ollut käytettävissä, käytettiin konepistoolikeskitystä läheltä ammutuna korvaamaan tykkitulo. Vihollisosastot motitettiin ja saatiin tuhottua. Tärkeää oli estää, etteivät rajalta pyrkivät lisäjoukot pääse apuun. Siksi hyökättiin Raatteen maastossa ja Likoharjussa, joka saatiin vallattua useiden yritysten jälkeen. Ratkaisevat taistelut alkoivat 5.1.1940 ja ne saatiin päätökseen 10.1. iltaan mennessä. Taisteluiden jälkeen jäi paljon kaatuneita ja sotasaalista. Tämän jälkeen Suomussalmella oli rauhaan asti vain partiointia ja kaha-kointia paitsi 21.-23.2.1940 hyökkäys Raatteeseen. Raatteen tiellä haavoittunut *Tauno Mämmi* kuoli 7.1. sotasairaalassa Hyrynsalmella. Raatteen taistelujen loppuvaiheeseen ehtivät mukaan monet JR64:n ja JR65:n Siikajoen miehistä. Partioretkillä alueella tiedusteli mm. *Olavi Nuortimo*. Rauhassa rajankulku määrättiin Suomussalmella entiselleen.

Neuvostoliittolaisella kirjailijalla *Ismail Akhmedovilla* on omakohtaista kokemusta Raatteen tien taisteluista. Hän kirjoittaa: "Tammikuun alussa 1940 esikuntapäällikkö määräsi minut mukaansa pohjoiseen armeijakuntaamme, jolle 44. ja 163. Divisioona oli alistettu. Päämääränämme oli armeijakunnan komentopaikka Kiantajärven itärannalla, pari kilometriä Suomussalmesta pohjoiseen. Matkamme tarkoitus oli saada armeijakunta ja 163. Divisioona

tehostamaan toimintansa 44. Divisioonan tilanteen helpottamiseksi. Emme päässeet koskaan komentopaikkaan asti, eikä tehtäväämme suoritettu kuuna päivänä. Lähestyessämme aluetta, jossa komentopaikan olisi pitänyt olla, totesimme kaiken olevan epäjärjestyksen vallassa. Komentopaikka oli hylätty. Armeijakunta peräytyi täyttä vauhtia järven jättä pitkin pohjoiseen ja itään. Samaan suuntaan oli myös menossa 163. Divisioona, mutta sen osalta oli kysymys pikemminkin sekasortoisesta paosta kuin peräytymisestä. Minä, nuorempi upseeri olin hämmästynyt todetessani, ettei armeijan esikuntapäällikkö ollut selvillä siitä, että näin suuri katastrofi oli tulossa." Tiedustelu-upseeri kertoo myös, kuinka vastuullisia upseereita tuomittiin häviön jälkeen kuolemaan.

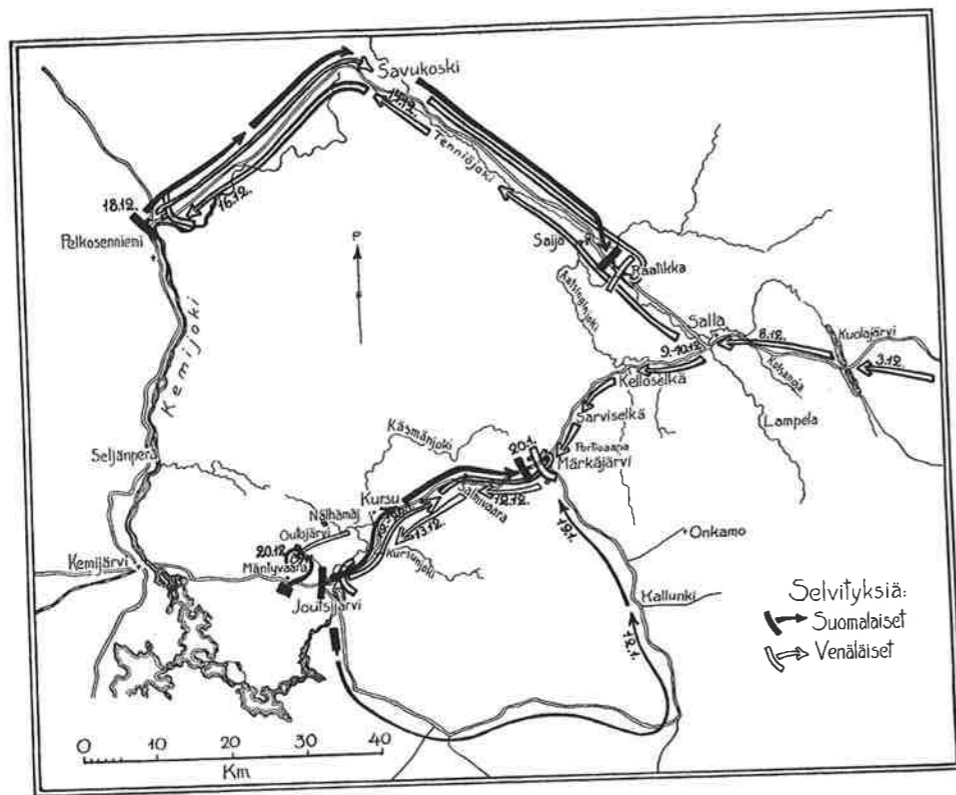
Lapin ryhmän taistelut

Sallan suunnassa venäläiset hyökkäsivät talvisodan puhjetessa ensin 122.D:lla, myöhemmin myös 88.D:llaan. Yli kymmenkertaisen miesylivoiman lisäksi käytössä oli myös tällä suunnalla tykistöä ja panssarivaunuja. Viivytystaistelua käytiin erittäin vaikeissa oloissa, pst-aseistusta ei ollut, jäätynyt maa ja vähälumisuus mahdollistivat suomalaisten vähäisten asemien kiertämisen. Kahden viikon viivytystaistelun jälkeen venäläiset olivat vallanneet tiestön suunnassa edeten Kuolajärven, Sallan, Märkäjärven ja Savukosken. 16.12.1939 suomalaisten puolustusasemat olivat Joutsijärvellä ja pohjoisempana Pelkosenniellä. ErP17:n lisäksi puolustajissa olivat nyt myös ErP26 ja Kenttätydennyspataljoona IX. Sallan ja Petsamon suunnille perustettiin 12.12. erillinen Lapin Ryhmä komentajanaan kenraalimajuri *K. Wallenius*. Ryhmää vahvistettiin heikosti varustetulla jalkaväkirykmentillä JR40, jossa oli mukana myös 30 siikajokista. Myös muissa tämän suunnan joukoissa oli joitakin siikajokisia.

JR40 koukkasi Pelkosenniellä 18.12. kahdella pataljoonalla pohjoisen kautta venäläisten sivustaan ja selustaan. Toinen pataljoonista törmäsi suunnistusvirheen vuoksi viholliseen joutuen taisteluun liian aikaisin. Toinen pataljoona iski 15 tunnin koukkausmatkan jälkeen venäläisten auto- ja hevostaljoonaa tuhoten sen. Sotasaaliin joukossa oli 10 panssarivaunua, 40 kuorma-autoa, 150 ratsuhevosta ja runsaasti käsiaseita.

Etelämpänä Joutsijärvellä venäläiset yrittivät murtaa puolustusasemat ensin rintamahyökkäyksellä, sitten 20.12. koukkaamalla puolustajan selustaan Mäntyvaaralla. Vaaran maastossa käytiin pimeän laskeuduttua raivoisa lähitaistelu käsikranaatein, pistimin ja puukoin. Pimeydessä tunnusteltiin käsin oliko

vastassa vihollinen vai suomalainen. Repullinen oli venäläinen, reputon suomalainen! Taistelussa kaatui noin 600 venäläistä. Suomalaisten tappiot olivat 50 kaatunutta tai haavoittunutta. Tammikuun puolivälissä suomalaiset onnistuivat työntämään venäläiset noin 30 km itään Märkäjärvelle, jossa rintama sitten pysyikin sodan loppuun asti. Savukoskella kaatui talvisodassa ensimmäisenä siikajokisista 22.12.1939 *Jalmari Huha* eli *Impola*, joka oli päässyt rintamalle vasta viimeisten joukossa. ”Kenraali talvi”, ankara pakkanen aiheutti monia harmejä myös suomalaisille. *Mauno Lassila* paellutti molemmat jalkansa maattuun toista vuorokautta haavoittuneena rintamien välimaastossa. Myös Lauri Turpeenoja paletui Pelkosenniellä.

Sallan seudun taistelut, joihin osallistui yli 30 siikajokista. Kartta kirjasta Suomen rintamamiehet 1939-45.

Sodan loppuvaiheessa Lapin ryhmän alue siirtyi ruotsalaisten vapaaehtoisjoukkojen vastuulle. Vapaaajoukon vahvuus oli 8700 miestä, joista norjalaisia oli 725 miestä. Sallan rintamalle joukot tulivat 22.2. Joukon päällikkönä kenraalimajuri Walleniuksen jälkeen toimi jo vapaussotaan osallistunut kenraali *Ernst Linder*.

Petsamon suunta oli Suomelle strategisesti talvisodan aikana toisarvoinen. Myös Petsamon puolustamista Neuvostoliiton hyökkäystä vastaan pidettiin epärealistisena. Tykistön ja panssarien tukema neuvostodivisioona eteni käsi-vartta alaspäin Nautsiin. Tälläkin suunnalla saavutettiin torjuntavoitto. Parikin kertaa onnistuttiin venäläiset vyöryttämään takaisin Höyhenjärvelle. Venäläisten huoltoa vaikeutettiin vilkkaalla sissitoiminnalla. Petsamoon ennen sotia muuttaneet siikajokiset kalastajat ja kaivostyömiehet osallistuivat alueella käytyihin taisteluihin. Täällä olivat ainakin *Uuno Alasuvanto*, *Samuli Impola* ja *Juho Törmälä*.

Läpimurto Kannaksella

Karjalan kannaksella Viipurin portin murtaminen oli Summassa epäonnistunut joulukuussa, jolloin venäläiset alkoivat valmistella todellista suurhyökkäystä. Leningradin sotilaspiirin joukot olivat osoittautuneet riittämättömiksi nujertamaan Suomen armeijaa. Kannaksen pääsotänäyttämölle alettiin vuoden vaihteen jälkeen siirtää joukkoja muista Euroopan puoleisista sotilaspiireistä ja hiihtopataljoonia aina Siperiasta saakka. Helmikuussa Kannaksella oli kaikkiaan 24 divisioonaa, 6 panssariprikaatia, 2 raskasta panssarivaunupataljoonaa ja 2 reservidivisioonaa. Sotavoimana tämä tarkoitti jo 600 000 miestä, noin 2000 panssarivaunua ja tykkejäkin noin 2800. Rintaman lähellä aloitettiin huolellinen koulutus. Myös tykistötulen osumatarkkuutta venäläiset pyrkivät parantamaan. Raskaan tykistön tuli muuttui tuhoisaksi, kun tulenjohto siirtyi 2 - 5 km:n päässä etulinjasta oleviin kiintopalloihin ja lentokoneisiin. Myös lentotoiminta vilkastui vähitellen sellaiseksi, että päiväsaikaan saattoivat yksittäisten miestenkin liikkumiset maastossa vetää vihollisen lentokoneita puoleensa. Kaikki suomalaisten asemat oli naamioitava yhä paremmin. Rakennettiin valepesäkkeitä ja -korsuja. Aemasotavaiheessa kohdistettiin joukkoihimme jatkuvan tulituksen ohella propagandaa.

Suomalaiset olivat Kannaksella Neuvostoliiton suurhyökkäyksen alkaessa rintamavastuussa Suomenlahdelta Laatokalle järjestyksessä 4.D, 3.D, 1.D, 2.D, 8.D ja 7.D. Taempana oli käynnissä uusien puolustusasemien, väliaseman ja taka-aseman rakentaminen.

Helmikuun 1. päivän aamuna puhkesi hirvittävä tulimyrsky valloilleen. Ratkaisevaksi iskuksi suunniteltu puna-armeijan hyökkäyksen painopiste oli 3.D:n kaistalla. Tykistö rummutti pääasiassa Summan kylän ja Lähteentien lohkoja. Tiedustelun mukaan Summassa oli 2 km:n levyisellä alueella 104 tykistöpat-teria. Lisäksi taistelukentän yläpuolella saattoi olla jopa 100 - 200 pommiko-

*Suomalaisia puolustajia asemissa kuuluisalla Mannerheim-linjalla Summas-
sa, jossa rintama onnistuttiin pitämään helmikuun puoliväliin 1940 saakka.
SA-kuva, Suomen puolustusvoimat ennen ja nyt 1981.*

netta samanaikaisesti. Panssarivaunut tulivat päivällä valmistelemaan ja silot-
telemaan tulevalle hyökkäykselle tietä.

Jalkaväki yritti 2.2. lähestyä puolustajia rautalevyjenkin takana, mutta tulosta
ei saatu aikaan. Suomalaiset hakivat levyjä yön pimeydessä omiksi suojuiksi
sadoittain. Viikon jatkuneet läpimurtohyökkäykset aina uusituin voiminkaan
eivät tuottaneet tulosta. Panssarintorjuntamiehet ja tykistö torjuivat panssari-
vaunut, jalkaväki piti hyökkäävät miehet kurissa. Tuon viikon aikana pelkäs-
tään Summan ja Lähteen lohkoilla kaatui noin 5000 venäläistä. Puolustajien
kestokyky alkoi olla kovilla. Tulitus jatkui yötä päivää. Tulipalopakkaset jat-
kuivat. Levänneitä miehiä ei ollut vaihtaa ja tykistön ammustilanne alkoi käy-
dä huolestuttavaksi. Tulitoiminta piti rajoittaa vain herkullisimpiin kohteisiin.

Helmikuun alusta asti jatkunut taukoamaton hyökkäys mursi vihdoon Man-
nerheimin linjan 11.2. - 13.2. Vaihtomiehiä ei puolustajilla ollut ja hyökkääjä
vaihtoi aina uudet voimat eteen. Puolustuksessa ei ollut tarpeeksi syvyyttä

läpimurron estämiseksi. Pahin puute oli kuitenkin heikkokuntoinen tykistö ja
ammusten vähyys. Lähteen lohkolla alkanut läpimurto tuli panssarivoimien
tehostaman venäläisen 123.D:n ansioksi. Puolustuksen heikoimmaksi kohdaksi
osoittautui lähes metsätön, panssareille helppokulkuinen Kämärän kangas.
Kämärällä vihollista vastassa siikajokisista oli *Heikki Kleemola*.

Tykistö ja panssarivaunujen tulitus ja lopulta räjäytykset mursivat suomalais-
ten puolustamat muutamat betonibunkkerit. Pääosa puolustusvarustuksesta oli
kevyitä suoja. Summan taistelujen lopputuloksen ratkaisi tykistö. Suurin osa
puolustajien tappioista tuli tykistön ja heittimistön tulesta. Lisäksi suora-am-
munnalla tuhottiin suomalaisten linnoituslaitteet.

Taistelut siirtyivät väliasemaan 18.2., jossa tuli läpimurtoja jo ensimmäisenä
päivänä. Viipurin valtaamisen helpottamiseksi venäläiset hyökkäsivät myös
Viipurinlahden yli Säkijärven suuntaan. Viipurinlahti oli panssarivaunun
kantavassa jäässä. Venäläiset yrittivät jättä suoraan Suomenlahden ylikin
Haapasaaren-Kotkan suuntaan, jossa rannikkopatterien tuli hajoitti kuitenkin
hyökkääjien rivit. Viipurinlahden saaristossa suurimmat tappiot tulivat tykis-
tötulen vaikutuksesta kivikkoisessa ja kallioisessa maastossa. Viipurinlahdel-
la Uuraassa katosi *Janne Impola*. Tällä suunnalla taisteli myös *Toivo Impola*.
Säkijärven taisteluissa ehtivät olla mukana useimmat JR40:n miehet, jotka
oli siirretty tänne Sallan suunnalta. Mukana olivat myös Autokomppanian
miehet *Väinö Rautio* ja *Pekka Heinula*.

Venäläisten hyökkäys Viipurin valtaamiseksi alkoi rynnäköllä 28.2. Panssari-
en tulittaessa jalkaväki hyökkäsi jääsohjoisen uoman yli. Viipurin edustalla 7.
Armeija oli 1.-3.3. Rauhan tullessa 13.3. venäläiset olivat vieläkin Viipurin
esikaupunkialueilla. Keskikaupunki oli edelleen suomalaisten hallussa.

Viipurin itäpuolella käytiin ankaria taisteluja Talin-Portinhoikan-Juustilan alu-
eella. Talin taistelut jatkuivat kiivaina sodan loppuun asti, jolloin äärimmäis-
sen kovilla ollut rintama oli jo repeämäisillään. Armeijakunnan keskellä puo-
lustajat olivat pysyneet asemissaan vain tulvitetun jokiuoman takana. Keh-
nosti koulutettujen täydennysmiesten moraalit joutui liian koville. Oma tuli-
voima puuttui. Erityinen puute oli täälläkin tykistön tukitulesta. *Kustaa Vikiö*
katosi monien täydennysmiehinä tulleiden tavoin heti tultuaan junalla taiste-
lupaikalle.

Vuosalmella neuvostojoukot ryhtyivät hyökkäämään ankarasti 28.2. Tälläkin
suunnalla puna-armeija saattoi jatkaa hyökkäystä aina uusituin voimin. Rau-

han tullessa Vuosalmella suomalaisten asemat olivat kestäättömät. Vuosalmella ja Vuokselassa oli kokonainen "Siikajoen komppania" eli noin 100 miestä JR26:ssa. Myös *Aarno Seppo* taisteli tällä suunnalla tykistön mukana. Vuokselassa katosi partiomatkalla Vuoksen eteläpuolella Pasurissa *Veikko Ahola*. Komppanianpäällikön taistelulähetinä ollut *Hannes Rantakari* kaatui Salmenkaidassa. *Reino Rosi* kaatui Vuokselan taistelun loppuvaiheessa.

Taipaleessa rintama oli sodan lopullakin ennallaan, vaikka puna-armeija koetti kaikin tavoin päästä työntämään suomalaiset edullisesti puolustettavista asemistaan. Tarkoilla tyksitökeskityksillä ja jalkaväen aseilla asemat pidettiin.

Pakkorauha

Rauhan tunnusteluja ja neuvotteluja käytiin koko sodan ajan. Rauhanteon mahdollisuudet kasvoivat huomattavasti vasta, kun Neuvostoliitto suostui neuvotteluihin Suomen hallituksen kanssa eikä enää vaatinut perustamaansa *O.W. Kuusisen* hallitusta neuvottelukomppanikseen. Helmikuussa Neuvostoliiton hyökkäyksen saavuttaessa Kannaksella menestystä, myös vaatimukset jatkuvasti kasvoivat. Rauha solmittiin Moskovassa myöhään illalla 12.3. ja sota päättyi 13.3. klo 11.00. Raskaat talvisodan 105 päivää olivat ohitse.

Rauhanehdot olivat ankaria, vaikka rauha olikin täpärästi pelastanut Suomen tuholta. Hyökkääjän sanelemaksi koetussa pakkorauhassa Suomi menetti Karjalan, Kuolajärven alueet, Suomenlahden saaret ja osia Petsamosta. Lisäksi Hankoniemi oli vuokrattava Neuvostoliiton sotilastukialueeksi 30 vuodeksi.

Suomalaiset joutuivat maksamaan korkeat lunnaat säilytetystä vapaudestaan. Kaatuneina ja kadonneina menetettiin lähes 23 000 sotilasta, siviiliväestöä kuoli yli 1 000 henkeä lähinnä asutuskeskusten pommituksissa. Vaikeat muistot jäi yli 43 000 haavoittuneelle, joista tuhannet vammautuivat pysyvästi. Raskeat olivat menetykset myös hyökkääjän puolella. Neuvostoliittolainen tiedustelu-upseeri *Ismail Akhmedov* kirjoitti kirjassaan Stalinin Gru: "*Sota oli ohi. Saimme tietää vasta myöhemmin, mitä olimme menettäneet. 60 000 kaatunutta, 200 000 haavoittunutta, 10 000 jalkaa, jotka oli jouduttu amputoimaan paleltumien vuoksi, sivistyneen maailman kunnioituksen sen vuoksi, että olimme hyökänneet niin pienen naapurin kimppuun ja selvinneet hyökkäyksestä vielä niin huonosti.*"

Siikajokisista veteraanimatrikkeliin kootuista miehistä talvisotaan osallistui 276 miestä. Kaikki eivät ehtineet kuitenkaan osallistua taisteluihin osan ollessa vasta koulutuskeskuksissa. Osa oli lisäksi sellaisissa tehtävissä, ettei heidän tarvinnut olla etulinjoissa. Talvisodassa kaatui 12 siikajokista. Lisäksi *Ahti Patokoski* kuoli tapaturmaisesti junaonnettomuudessa matkalla rintamalle Oulaisissa.

Lähteet:

- Akhmaov Ismail, Stalinin GRU. Jyväskylä 1988.
- Antila Olavi, Suomi suursodassa. Jyväskylä 1988.
- Antila Olavi, Suomen rintamamiehet 1939-45, 3.D. Pori 1972.
- Dimitrijevi Juri, Luettelo Sandormohissa 1937-38 teloitetuista suomalaisista. Internet 1998.
- Manninen Ohto ja Rzesevski Oleg, Puna-armeija Stalinin tentissä Helsinki 1997.
- Meri Veijo, Suurta olla pieni kansa, itsenäinen Suomi. Keuruu 1996.
- Sotasokeat ry:n julkaisu Muistoja talvisodasta. Kauppa kirjapaino 1983.
- Suomen puolustusvoimat ennen ja nyt. Helsinki 1982.
- Talvisodan historia 1-4. Porvoo 1978-81.
- Valitut Palat, Suomalainen korpisoturi. Italia 1994.
- Valitut Palat, Tunteen sota. Porto, Portugali 1991.
- Vilmusenaho Risto, Siikajokilaakson historia II. Oulu 1984.

VÄLIRAUHAN AIKAA

Suomi oli juuri ja juuri välttynyt tuholta ja säilytti itsenäisyytensä. Kansalaisten elämä turvattiin jäljelle jääneellä alueella. Maan sotilaallinen asema heikkeni kuitenkin tuntuvasti, koska Kaakkois-Suomen puolustuksellisesti edulliset kapeikot olivat siirtyneet Neuvostoliiton haltuun. Helsinkiin saatiin nyt kohdistettua uhka kahdesta suunnasta Viipurista ja Hangosta, kuten *Stalin* jo huhtikuussa 1940 totesi.

Välirauhan aikana pyrittiin rauhaa takaamaan pitämällä sotatila yllä. Suomen kenttäarmeijan kotiuttamisessa ei kiirehditty. Puolustusvoimien vahvuus oli maaliskuun lopulla 1940 yhteensä 364 500 henkilöä. Se oli kesäkuussa 195 000 ja liikekannallepanon alkaessa kesäkuussa 1941 oli vahvuus hieman yli 97 000 henkilöä. Samalla tehostettiin linnoitustöitä ja lisättiin kenttäarmeijan vahvuutta sekä parannettiin aseistusta.

Myös välirauhan aikana Siikajoella pidettiin erittäin tärkeänä, että varusmiespalvelustaan suorittavia, jo talvisodassa mukana olleita poikia muistettiin. Näinkin tuumattiin: *"Kyllä siellä varmaan on pojilla yksitoikkoista pimeän ja pakkasen kourissa, varsinkin niillä, jotka joutuvat olemaan telttä- ja parakki-majoituksissa rajaseutuvilla. Olisi heille hupaisampi, kun heitä muistaisi muutenkin, kuin lähimmät omaiset."* Sekä: *"Olen täydellisesti samaa mieltä kansanne, että rajojemme vartioita on muistettava ja heidän hyväkseen uhrattavakin."*

Se, että tällainen isänmaassamme, kaikissa asioissa yhteen hiileen puhaltamisen mentaliteetti havaittiin tärkeäksi, loi varmasti lujaa perustaa jaksamiselle tulevaisuudessa vaikeissa koitoksissa

Talvisodan rauhasta huolimatta sota Euroopassa jatkui. Saksa hyökkäsi huhtikuussa v. 1940 Tanskaan ja Norjaan. Tanska antautui lähes taisteluitta ja Norjankin oli laskettava aseensa kesäkuun alussa. Englantilaisten laivasto ei kyennyt norjalaisia auttamaan kunnolla. Tanska ja Norja joutuivat Saksan miehityksen kohteeksi.

Toukokuussa saksalaiset hyökkäsivät Ranskaan Belgian ja Hollannin kautta. Jo kesäkuussa Ranskan puolustus murtui täysin ja se antautui saksalaisille. Maailmansodan alkutapahtumiin nähden Suomen talvisota kesti varsin kauan eikä Neuvostoliitto sittenkään saanut toteutettua lopullista sotilaallista tavoitettaan - Suomen miehittämistä.

Saksa oli mannereuroopan länsiosan valti ja Neuvostoliitto hallitsi suvereenisti itäosia. Seuraavaksi Saksa koetti saada voittoa Englannista aloittamalla ilmasodan. Monikuukautinen ilmasota päättyi kuitenkin saksalaisten tappioon. Vuoden 1941 lopulla saksalaisten oli suurten lentokonetappioidensa vuoksi luovuttava kokonaan englantilaisten lentokenttien ja kaupunkien pommittamisesta.

Sulkupallo

Kullid Siikajoelta Kempeleelle

Hävittäjäkone ampui sen tuleen.

Lauantaina puolenpäivän jälkeen havaittiin Siikajoella mereiltä päin olevan tulossa manteretta kohti hyvää vauhtia sulkupallo, jollaisia jo aikaisemminkin on maahamme ajautunut. Pallo kulki länsituulen painamana kohti kirkonkylää, mutta kääntyikin sitten suunnastaan länteen kulkemaan Lumijoelle päin. Siikajoella eivät pallon vaijerit yletyneet maahan asti, joten mitään vahinkoa vaijerit eivät aiheuttaneet. Pian tämän jälkeen näkyi pallo Lumijoen yläpuolella sen suunnan ollessa miltei suoraan itään ja Lumijokea päin. Matkalla oli palloa yritetty ampua, mutta tuloksetta. Kun pallo ennätti Limingan päälle oli se jälleen laskeutunut alemmaksi ja sen vaijerit laahasivat maata tarttuen välillä kiinni tien varressa oleviin puhelinlantoihin niin lujasti, että pylväitäkin kaatui. Samanlaisia vahinkoa se aiheutti myös radan varrella, josta niinkään linjoja katkesi. Pallon suunta kävi nyt Kempelettä kohti, mutta ennenkuin se ennätti sivuuttaa pitäjän saapui sen kimppuun hävittäjäkone, joka heti ryhtyi tulittamaan sitä konekiväärillä. Maassa saatettiin kohta ensimmäisten laukausten jälkeen havaita tulenliekkien alkavan roihuta pallost. Klo 13 seudussa nähtiin pallon jätteiden lopuksi putoavan alas Tyrnävälle johtavan maantien läheisyydessä noin 4-5 km Kempeleen asemalta. Pallost ei tällöin ollut muuta jäljellä kuin joitakin palavia riekaleita ja vaijerit. Kempeleen kohdalla ei pallon todettu aiheuttaneen enää mitään vahinkoja.

Taistelu Englannista näkyi Siikajoella asti. Lokakuussa 1940 ihmetytti lentokoneita vastaan tarkoitettu suurikokoinen sulkupallo, jota Siikajoen Piriläperällä koetettiin ampuakin. Raahen Seutu 15.10.1940.

Neuvostoliitto painosti yhä pontevammin Baltian maita ja Suomea kesällä 1940. Vaadittiin uusia tukikohtia ja kauttakulkuja. Baltian maissa Stalinin politiikka onnistui. Vain kahdeksan kuukauden kuluttua maiden Neuvostoliiton kanssa solmimasta keskinäisestä avunantosopimuksesta puna-armeija miehitti Viron, Latvian ja Liettuan. Maissa suoritettiin Moskovan vaatimat ja ohjaamat valtanvaihdokset ja maat liitettiin Neuvostoliittoon heinäkuussa 1940. Baltian maiden väestön pakkosiirrot Siperiaan aloitettiin presidenttipareista. Tulevina vuosina "siviiliuhrien" määrä maissa nousi moninkertaiseksi siihen nähden, mitä Suomessa olivat menetykset talvisodassa.

Neuvostoliiton painostus jatkui edelleen myös Suomea kohtaan. Suomen oli myönnyttävä Neuvostoliiton kauttakulkuoikeuteen Hangon vuokra-alueelle. Vielä marraskuussa *Molotov* esitti Berliinissä, että Neuvostoliitto haluaa ratkaista Suomen kysymyksen Baltian maiden esimerkin mukaisesti vedoten sällaiseen etupiirijakoon.

Suomessa oli omia asioita, jotka täytyy saada kuntoon. Karjalaisen siirtoväen sijoittamien vaati järjestelyjä. Siirtoväen pika-asutuslaki tuli voimaan kesällä 1940.

Maaliskuussa 1941 oli linnoitustöissä 35 000 miestä. Koska talvisodassa oli ollut puutetta taisteluvälineistä, tehostettiin omaa tuotantoa ja pyrittiin hankkimaan aseita Saksasta. Aluksi se ei ollut mahdollista, mutta lähentyminen Saksaan toi *Hitleriltä* luvan sotakaluston ostoon. Samassa yhteydessä, kun Neuvostoliitto sai kauttakuluvan Hankoon, saksalaiset saivat kauttakuluvan 19.8.1940 Pohjois-Norjassa olevien joukkojensa huoltoon varten.

Pohjoismaista puolustusliittoa ei saatu aikaan talvisodan jälkeen edes vapaan Ruotsin kanssa syksyllä 1940. Suomalaisilla tuli yhä enemmän yhteistyötä saksalaisten kanssa. Hitler alkoi muutenkin muuttaa politiikkaansa idässä. Pidentyvään sotaan Hitler tarvitsi runsaasti raaka-aineita, joita hän uskoi saavansa idästä, Neuvostoliitosta.

Keväällä 1941 saksalaiset joutuivat auttamaan italialaisia Kreikan ja Kreetan valtaamisessa. *Mussolin* ei ollut saanut joukkoineen tällä suunnalla juuri voittoja. Vasta Kreikan valtaamisen jälkeen Hitler oli valmis kääntämään sotajoukkonsa itään Neuvostoliittoa vastaan.

Kauppaneuvottelujen yhteydessä suomalaisille vihjattiin Saksan mahdollisesta hyökkäyksestä Neuvostoliittoon. Barbarossa-suunnitelman Hitler allekir-

joitti joulukuussa 1940. Sen yleispiirteet tulivat suomalaisten tietoon sotilasneuvotteluiden kautta. Saksan ja Neuvostoliiton välirikosta keskusteltiin laajemmin piireissä maaliskuun 1941 aikoihin. Silloin tuli esille Karjalan takaisinsaaminen. Tällöin suomalaisten täytyisi olla mukana Neuvostoliittoon suunnautuvassa hyökkäyksessä. Saksalaiset aloittivat 22.6.1941 laajan hyökkäyksen Neuvostoliittoon. Hitlerin sodan aloituspäiväkäskeyssä oli maininta suomalaisten taistelemisesta saksalaisten rinnalla. Suomen hallitus julisti maan pysyvän puolueettomana. Kesäkuun 25. päivänä melkein 500 neuvostokonetta hyökkäsi Suomen lentokentille ja muihin siviilikohteisiin. Pääministeri saattoi vain todeta Suomen olevan sodassa. Suomessa puhuttiin puolustussodasta ja korostettiin, että Suomi käy erillissotaa irrallaan Saksan päämääristä.

Stalin totesi puna-armeijan talvisotaa koskeneessa loppupuheenvuorossaan huhtikuussa 1940: "*Suomalaiset ovat hyökkääjinä yhtä huonoja kuin tinasotilasarmeija. Suomalaiset on koulutettu vain passiiviseen puolustamiseen. Heille on ominaista syvä oma alueensa loukkaamattomuuden usko. Suomen armeija on heikko, vakavasti otettavaa tykistöä ei ole eikä ilmavoimia ollenkaan. Suomen armeija ei pysty laajoihin hyökkäyksiin, sitä ei voi pitää edes oikeana armeijana.*" Vuoden 1941 heinäkuun alussa nämä passiiviset puolustajat lähtivät sitten hyökkäyksellä hakemaan takaisin Talvisodassa menettämiään alueita.

Lähteet:

Antila Olavi, Suomi suursodassa. Jyväskylä 1988.

Antila Olavi, Suomen rintamamiehet 1939-45, 3.D. Pori 1972.

Manninen Ohto ja Rzesevski Oleg, Puna-armeija Stalinin tentissä. Helsinki 1997.

Meri Veijo, Suurta olla pieni kansa, itsenäinen Suomi. Keuruu 1996.

Talvisodan historia 1-4. Porvoo 1978-81.

JATKOSOTA

Suomen mahdollisuudet jäädä sodan ulkopuolelle kesäkuussa 1941 olivat pienet. Kieltäytyminen yhteistyöstä Saksan kanssa olisi jättänyt Suomen Neuvostoliiton vaikutuspiiriin. Suomi ei kuitenkaan halunnut osallistua saksalaisten suunnittelemaan sotaan Neuvostoliittoa vastaan ellei itse joutuisi hyökkäyksen kohteeksi.

Sodan varalta mobilisoitiin suojajoukot 10.6. ja joukot Pohjois-Suomessa 15.6. Yleinen liikekannallepano julistettiin 17.6. kutsumalla kaikki reserviläiset taas ylimääräisiin kertausharjoituksiin. Rajan tuntumassa olevaa siviiliväestöä evakuoitiin vasta 20.6.lähtien. Sotaa pidettiin tässä vaiheessa jo todennäköisenä. Siikajoen pojista ensimmäinen menetettiin jo ennen sotaa, kun 11.6. *Aarno Pietola* menehtyi lento-onnettomuudessa matalalentoharjoituksissa Porin lähellä.

Saksan sotavoimat aloittivat 22.6.1941 hyökkäyksen Neuvostoliittoon. Suomi pidättyi hyökkäämästä mukana. Venäläiset suorittivat 25.6. laajan pommituksen melkein 500 lentokoneella Suomen lentokentille ja kaupunkeihin Etelä-Suomessa. Lentokoneita tuhoutui kentille 41. Seuraavana päivänä hallitus antoi tiedonannon, että maa oli jälleen sodassa. Korostettiin, että Suomi käy erillissotaa irrallaan Saksan päämääristä. Ylipäällikkö *Mannerheimin* vaatimuksesta rajaa ei saanut ylittää ennekuin 28.6. keskiyöllä.

Suomi hyökkää

Neuvostoliiton lentohyökkäys jäi kesäkuun lopussa irralliseksi toimeksi, mairintamalla ei tapahtunut odotettua hyökkäystä. Suomen armeija siirtyi hyökkäykseen vallatakseen takaisin Moskovan rauhassa menetetyt alueet ja vanhan rajan takana sijaitsevat venäläisten hyökkäystukikohdat. Armeijan valmistaminen puolustuksesta hyökkäykseen kesti kolme viikkoa. Sotavoimien vahvuudeksi oli saatu 16 divisioonaa eli yksi kutakin sotilasläänä kohti. Koska Saksa oli aloittanut hyökkäyksen Neuvostoliittoon aiemmin, oli Suomen rajavyöhykkeellä vastassa "vain" 13 divisioonaa marsalkka *Voroshilovin* komentamana. Hyökkäys alkoi kesä-heinäkuun vaihteessa pohjoisella rintamalla ja 10.7. Karjalan armeijan iskulla Laatokan Karjalaan.

Suomen sotatoimet jakaantuivat kolmeen erilliseen vaiheeseen: 1) Laatokan Karjalan valtaamiseen, 2) Karjalan kannaksen takaisinvaltauksen ja 3) etenemiseen Itä-Karjalaan.

Suomalaisen hyökkäyksen Neuvostoliittoon v. 1941. Kuvassa esitetystä poiketen päävastuun myös pohjoisempana Uhtuan ja Kiestingin suunnalla kantoivat suomalaiset. Kartta kirjasta *Suomi suursodassa, 1988*.

Karjalan armeijan hyökkäyksen eteneminen oli ripeintä eversti *Laguksen* Os.L:illä, joka oli 5.D:stä ja 1.JPr:stä muodostettu sotatoimiyhtymä. Aluksi venäläiset tekivät Jänisjärven pohjoispuolella sitkeää vastarintaa ja raivokkaita vastahyökkäyksiä Laajan ja Prolavaaran jyrkkärinteisillä vaaroilla. Täällä kaatui 15.7. *Rauni Jokela*. Vasta, kun VI AK saavutti läpimurron pohjoisempana, neuvostojoukot aloittivat nopean perääntymisen. Tolvajärven ja Loimolan kautta saavuttiin Laatokan rannalle viikon kuluttua hyökkäyksen aloittamisesta. Yhdessä 1.D:n kanssa hyökkäystä jatkettiin vanhan rajan ohi Tuulokseen asti ja pohjoisempana Vieljärven alueelle. Pohjois-Karjalan taisteluissa kaatui *Uno Huhtala* Leppäsyryssä 8.8.

Seuraavaksi vallattiin Laatokan koillispuoleinen Sortavalan alue, jossa venäläisten 163.D suoritti 29.7. voimakkaan vastahyökkäyksen. Elokuun puoliväliin mennessä venäläiset saatiin työnnettyä Sortavalan edustan niemiin, joista joukot onnistuivat pääosin poistumaan proomuilla Laatokalle. Raskas kalusto jäi suomalaisille.

Tilanteen selvittyä Laatokan pohjoispuolella suomalaiset aloittivat Karjalan kannaksen valtauksen hyökkäämällä ensin Vuoksen pohjoispuolisilla alueilla. Vuoksen-Suvannon linja oli saavutettu kolme viikkoa kestäneiden sotatoimien jälkeen.

Vuoksen ylitys ja hyökkäys lounaaseen Viipuria puolustavien venäläisten seustaan oli täydessä vauhdissa. Venäläiset tekivät ankaran vastahyökkäyksen 24.-25.8. Kämärän alueella Viipurin ohi idästä hyökkäävän 12.D:n kylkeen. Samalla 8.D ylitti Viipurinlahden lännestä. Venäläisten pitäessä tiukasti kiinni Viipurin alueesta neuvostojoukot, 43., 115. ja 123.D, jäivät saarroksiin. Hyökkäyspihtien sulkemiseen ei ollut kuitenkaan tarpeeksi voimia, jolloin kaksi divisioonaa pääsi raskaita tappioita kärsineenä pakenemaan. 43.D jäi satimeen, tuhoutui ja antautui. Viipuri vallattiin 29.8., joka lievitti tuntuvasti Talvisodan rauhan tuomaa tuskaa.

Vanha raja saavutettiin Kannaksella syyskuun alussa ja ylipäällikkö pysäytti hyökkäyksen 9.9. linjalle Rajajoki - Lempaalanjärvi - Toppari. Sotilaallisesti Leningradin puolustus olisi voitu ehkä myös murtaa. Puna-armeija oli uupunut ja saksalaisilta olisi saatu tässä tilanteessa järeätä tykistöä ja syöksypommittajia. Mannerheim ei langennut saksalaisten esittämään kiusaukseen, vaikka venäläisten aloittama talvisota olisi tuntunut antaneen tähän oikeutuksen. Mannerheim piti Leningradin operaatiota Suomen etujen vastaisena.

Suomalaiset hyökkäsivät Karjalan pohjoispuolella samojen teiden suunnissa, missä puna-armeijakin oli hyökännyt talvisodassa. 14.D hyökkäsi Lieksan ja Kuhmon suunnista Rukajärvelle 3.7-15.9. Omeliassa suomalaiset motittivat ja löivät venäläisten puolustavan divisioonan pääosat metsäpalojen aiheuttaman savun seassa. Hyökkäys pysäytettiin Ontajoelle ylipäällikön käskystä.

Suomussalmen ja Kuusamon suunnista III AK hyökkäsi 3.D:lla tavoitteina Uhtua ja Kiestinki. Tällä suunnalla oli myös SissiP 3, jossa oli jatkosodan aikana eniten siikajokisia, lähes 150 miestä. Uhtualta tuli vielä edetä Vienan Kemiin ja Kiestingistä Louheen. Korpi- ja suomaastossa venäläiset taistelivat sitkeästi Vuonnisenjoen ja Pistojoen asemissa. Joutuipa SissiP 3 saarroksiinkin Korpijärven itäpuolella. Apuun tullessa JR11:ssa taistellut *Jouko Lahtimaa* kaatui. Viikkoa myöhemmin kaatui *Eino Kurikka* läheisellä Tetrivaaralla ja elokuun alussa vielä *Toivo Lunki* ja *Martti Haikara* Kis-kisjärvellä sekä *Jussi Haikara* Pistojoella. Haikara haudattiin Pistojoen kenttähautausmaahan. *Väinö Lassila* haavoittui niin pahoin, että kuoli haavoihinsa sotasairaalassa Pietarsaareissa 5.8. Venäläiset vetäytyivät Eldankajärven-Kis-kisjärven tasalle 6.8. Tämän jälkeen Uhtuan suunnalla tilanne alkoi jähmettyä asemasodaksi. *Ahti Pietola* kaatui 31.12.1941 Jyvälahdella asemassa, jotka oli saavutettu jo heinä-elokuun vaihteessa. Uhtua jäi valtaamatta.

III AK:n vastualueella Kiestingin suunta näytti Uhtuaa lupaavammalta, jolloin hyökkäystä jatkettiin tähän suuntaan. Ryhmä J mursi Sohjanan vahvan puolustusaseman 31.7, jonka edustalle oli tultu jo 11.7. Kiestinki vallattiin 8.8. Valtauksessa kaatui *Väinö Kiviniitty*. Tämän jälkeen kovimmat taistelut käytiin Kiestingin radan varressa. Taisteluihin osallistuivat JR53, joka joutui saarroksiinkin ja Uhtuan suunnasta siirretty SissiP 3. Siikajokisten asemat olivat ns. Veturipurolla. Taisteluissa oli mukana myös saksalainen SS.D Nord.

Sohjanankoski, jonka luona suomalaiset mursivat venäläisten vahvan puolustusaseman 31.7.1941. Kuva Raija Nikkilä

Epäselvissä rintamatilanteissa ja kovissa taisteluissa kärsittiin suuria miestappioita. Pahin oli tilanne lähes kuukauden motissa olleella JR53:lla, jossa oli mukana siikajokisista ainakin *Kalle Leinonen* ja *Jaakko Länkinen*. Veturipurolla ja radan varrella kaatuivat SissiP 3:sta *Vilho Lahdenperä*, *Ville Paakkari* ja *Lauri Turpeenoja* ja 11.TykK:sta *Heikki Kleemola*. Heistä Kleemola haudattiin kenttähautausmaahan. SissiP 3:ssa taistellut *Yrjö Tiikkala* haavoittui 24.8. ja kuoli haavoihinsa Kurkijärven sotilassairaalassa 30.8. Syyskuussa Kiestingin suunnalla taistellut *Hannes Karppinen* sairastui niin vaikeasti, että kuoli tammikuussa 1942 Lahden sotasairaalassa.

Tuhottu venäläinen panssarivaunu Kiestingin suunnalla. Oik. Osmo Karppinen ja vas. Paavo Kaijankoski. Kuva Olavi Rehula.

Syyskuussa Div.J joukkojen oli vetäydyttävä Kapustnajajoen linjalta Kangasvaaran - Lohilahden linjalle. Marraskuussa taisteltiin uudelleen kiivaasti, kun suomalaiset ja saksalaiset ensin hyökkäsivät Louhen radan pohjoispuolella saarrostaen venäläisiä useaan mottiin. Saksalaisten ja suomalaisten sotilassoittojen välit kiristyivät, kun tältä rintamasuunnalta tuli aina vain suuria miestappioita. Marraskuun lopulla venäläiset onnistuivat oikaisemaan rintamaa pohjoiselta osaltaan takaisin pääasemaan. Marraskuun taisteluissa kaatui *Matti Nikola* Kiestingin radan suunnalla. *Kaarlo Pyhäluoto* kaatui Kangasvaaralla joulukuussa ja aivan vuoden lopulla *Vilho Rosi* meni heiniä ladosta ottaessaan heiniin piilotettuun miinaan haavoittuen kuolettavasti. Kiestingin suunnan tappiot olivat raskaat, yli 1000 kaatunutta. Venäläisten tappiot olivat noin 3500 kaatunutta. Suomalaisten ja saksalaisten tavoitteena ollut Louhen valtaaminen oli jäänyt haaveeksi.

Sallan suunnassa saksalaiset kantoivat pääosan rintamavastuusta jo hyökkäyksen aikana. Suomalaisten 6.D:llä oli kuitenkin ratkaiseva merkitys puna-

armeijan vetäytymiseen uhatessaan katkaista etelästä käsin perääntymistien. Täällä saksalaiset joukot, 169.D ja SS.D Nord näkivät kuinka suomalaisen sodankäyntitavat poikkesivat saksalaisista. Erityisesti saksalaisten maaston hyväksikäyttö oli heikolla tasolla, miestappioita tuli paljon. 6D:ssä taistellut *Eero Loppi* kaatui 12.8. Kuolajärvellä.

Saksalaiset koettivat oman päämajansa ohjeiden mukaisesti hyökätä 2.Vuor.D:n ja 3.Vuor.D:n voimin Petsamosta Muurmanskiin. Siten olisi voitu estää Englantilaisten Neuvostoliittoon toimittama apu. Hyökkäys pysähtyi karussa maastossa puolustajan ankaraan tulitukseen Litsajoelle 1.7. Suomalaisten Osasto Pennasen oli määrä edetä Luttojoen suunnassa, mutta hyökkäys pysähtyi Hulkan maastoon venäläisten vastarinnan sitkistyessä. Myöskään venäläisten mereltä huoltamaa Kalastajasaarentoa saksalaiset eivät onnistuneet valtaamaan.

Rajajoosepin Pennasen porukka Luttojoen taistelupaikalla 24.10.1942, jossa kaatui 82 saksalaista yhteen kasaan. Tauno Tervakangas 2. vas. Kuva Tuula Kellola.

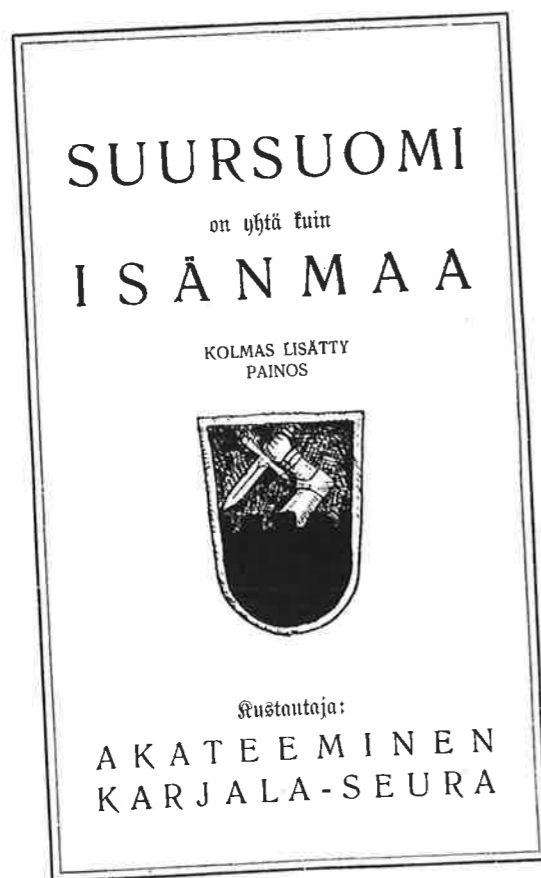
Vuoden 1941 lopulla vallattiin vielä Aunuksen alueet ja Petroskoi 1.10. Petroskoin valtaus aiheutti myös suomalaisille suuret tappiot. Etelässä hyökkäys pysäytettiin Syvärin linjalle. Petroskoin valtauksen jälkeen hyökättiin pohjoiseen ja vallattiin Karhumäki 5.12. ja seuraavana päivänä vielä Poventsa.

Suomen onnistui verrattain lyhyessä ajassa valloittaa takaisin menetetyt alueet ja siirtää puolustuslinjat kauas Karjalan kannakselle ja Syvärille. Kaikkia tavoitteita ei kuitenkaan saavutettu. Koska moottoroituja joukkoja ei juuri ollut, koko hyökkäys suoritettiin pääosin jalan. Hyvin johdettujen omien sotaliikkeiden ohella menestykseen vaikutti puna-armeijan puolustuksen heikkous. Venäläiset olivat joutuneet siirtämään pääosan joukoista ja kalustostaan

Saksan vastaiselle rintamalle. Voimasuhteet olivat jonkin verran suomalais-
ten eduksi.

Asemasota v. 1942-44

Saavutettuaan puolustuksellisesti edulliset kannaslinjat Suomen sotavoimat
pysähtyivät. Sodan alkumenestys oli vaikuttanut voimakkaasti suomalaisiin.
Moskovan rauhassa kärsitty vääryys oli pyyhitty pois. Eräissä piireissä puh-
kesi varsinainen Suur-Suomi innostus, joka tosin oli jo tuttu itsenäisyyden
jälkeiseltä ajalta. Jotkut vaativat Itä-Karjalan ja jopa Kuolan niemimaan liittä-
mistä Suomeen. Suomen poliittinen ja sotilaallinen johto pitäytyi päämääräs-
sä saada takaisin Moskovan rauhassa menetetyt alueet.

*Akateemisen Karjala-
Seuran lehtisen kansilehti heimosotaretkien
jälkeiseltä ajalta vuo-
delta 1923. Jatko-
sodan hyökkäyksen
edetessä jotkut innos-
tuivat Suur-Suomesta
uudelleen.*

Jäätiin varsin passiivisena odottamaan, mitä tuleman piti. Myös Neuvostoliit-
to oli selvillä Suomen kannasta, sillä mm. Leningradin turvana oli vain rau-
hanaikainen miehitys. Maarintamalla vallitsi tyypillinen asemasotatilanne pai-

kallisine kahakoineen, häirintäammuntoineen ja varustelutöineen. Myös me-
ririntamalla oli rauhallista, sillä miinakentät sulkiivat neuvostolaivaston Suo-
menlahden pohjukkaan.

Venäläiset olivat luopuneet Hangosta joulukuun alussa 1941 huollon käydes-
sä yhä vaikeammaksi. Evakuointivaiheessa tykistö ja miinoitukset aiheuttivat
lähtijöille tappioita. Suursaari saatiin miehitettyä niinkään joulukuussa 1941
venäläisten vetäytyttyä. Tammikuussa venäläiset valtasivat saaren uudelleen,
jonka jälkeen kenraalimajuri *Pajarin* komentama Osasto P valtasi saaren 27.-
28.3.1942. Valtauksessa oli mukana siikajokisista ainakin *Eino Impola*.

Asemasotavaiheessa kovia taisteluja käytiin Maaselän kannaksella 1.1.-
12.2.1942. Mm. Krivin loholla käytiin ankaria torjuntataisteluja. Syvärillä
venäläiset hyökkäsivät huhtikuussa 1942. Tällöin *Antti Rönn* kaatui Bulaje-
vassa ja *Veikko Holappa* menehtyi saamiinsa vammoihin sotasairaalassa. Ko-
vimmat taistelut käytiin 24.4.-23.5.1942 Kiestingissä, jossa venäläiset pyrki-
vät valtaamaan Kiestingin kaupungin. Vihollisen hyökkäysvoiman ehdyttyä
suomalaiset ja saksalaisten SS.D Nord hyökkäsivät ja saavuttivat ankarien tais-
telujen jälkeen alkuperäisen pääpuolustuslinjansa. Näissä taisteluissa oli mu-
kana SissiP 3, josta kaatuivat *Antti Korvela* ja *Aarne Tiitto*.

Ajoittain asemasota oli hyvinkin hiljaista ja toisinaan taas häirittiin puolin ja
toisin yllättävillä tykistö- ja karanaattitulituksilla. Häirittiin vastustajan varus-
telutöitä ja liikennettä. Tarkka-ampujat kyttäsivät varomattomia ja partioret-
kiä tehtiin puolin ja toisin. Etulinjojen takana olivat korsut sotamiesten elä-
män keskipisteinä. Taisteluhaudoissa tähytäjät ja vartiomiehet tarkkailivat

etumaastoa. Syrjäisillä seuduilla pidettiin vain
kenttävartioita. Sohjanan kenttävartiiossa kaatui
4.11.1942 *Lauri Nikola*. Vuonna 1943 asema-
sotavaiheessa kaatuivat *Uuno Hannila* Vienan
kanavalla, *Tauno Pekuri* Ontajoella Rukajärven
suunnalla ja Uhtuan suunnalla *Aaro Haho*, *Heik-
ki Seppälä* ja *Pentti Nikola*.

*Tällä paikalla Uhtuan länsipuolella kaatui juok-
suhautaan Heikki Seppälä 25.3.1943. Kuva
Rauha Valtokari.*

Asemasotavaiheessa osa rintamista hoidettiin pelkillä kenttävartioilla. Kuittijärven kenttävartiopaikka, vasenta reunaa vartioivat venäläiset, oikeaa suomalaiset. Kuva Kaarina Vikiö.

Ahti Maunula katosi Seesjärven pohjoispuolen maastossa 30.1.1944 joutuen vangituksi. Hän haavoittui taistelussa ennen vangiksi joutumistaan. Vangittujen kohtalot olivat sodassa kovimpia. Maunula kotiutettiin vasta aselevon oltua jo voimassa yli 3 kuukautta 14.12.1944.

Kuukausia kestänyt oleskelu etulinjassa turrutti miehiä. Turtumusta pyrittiin katkaisemaan vaihdoilla, mutta osa miehistä joutui olemaan samoissa asemissa koko asemasotavaiheen. Vaihtelua tuotiin myös etulinjaan ulotetuilla viihdytyskiertueilla. Urheilu, juhlat ja illanvietot toivat eloa arjen harmauteen.

Siikajokinen kersantti Kalle Törmälä voitti v. 1942 koko maan käsittäneen puhdetyökilpailun juurityökokonaisuudella, johon kuului tarjotin, kupit, lautaset, pullavati, sokerikko ja kermakko. Törmälän suvussa oli sukupolvien kokemus juurikorien valmistuksesta. Työt ovat nykyään sotamuseossa. Kuva Siikajoki-Seura.

Miesten sotataitojen koulutusta laiminlyötiin asemasotavaiheessa. Erityisen huono tilanne oli vanhemmista reserviläisistä koostuneissa rykmenteissä. Koulutuksen ohella valistustoimintakin oli lamassa. Kurin suhteen oli ajoittain suuria ongelmia. Nuorten aliupseerien johtamistaidot eivät saaneet vanhoja sotajermuja enää innostumaan. Vihdoin vanhempia ikäluokkia kotiutettiin vuoden 1942 alussa. Kotiutettuja oli kaikkiaan noin 180.000 miestä, pääosa ennen vuotta 1912 syntyneitä. Palvelukseen jäi vielä noin 450.000 miestä. Jo heinäkuussa osan piti palata takaisin palvelukseen. Kotiutusten yhteydessä muutettiin myös rintamajoukkojen ryhmityksiä.

Upseerienkin moraalit aleni. Juopottelua esiintyi ja naisten esiintyminen esikunnissa herätti rivimiehissä kateutta. Muutenkin etulinjan asemien ja takamaaston korsujen väliset erot kasvoivat. Rintamakarkuruuttakin esiintyi, oli pa muutama siikajokinenkin omin lupineen lomalla tai jäi ajoissa palaamatta lomaltaan.

Vasta Saksan kärsittyä talvella 1943 yhä raskaampia tappioita alettiin Suomessa tajuta, että neuvostojoukkojen hyökkäyksen varalta piti ryhtyä rakentamaan linnoitettuja puolustusasemia. Ensiksi linnoitettiin Syvärin ja Maaselän kannakset. Seuraavaksi lähempänä Suomea olevat Laatokan Karjalan takamaastot. Karjalan kannaksen linnoitustyöt aloitettiin vasta helmikuussa 1944. Kesäkuussa Neuvostoliiton suurhyökkäyksen alkaessa Kannaksen lähinnä rintamaa sijainneen VT-linjan linnoitustyöt olivat vielä pahasti kesken. Taaemalla varsinaisella pääpuolustusasemalla eli VKT-linjalla ei kesäkuussa linnoitustöitä oltu vielä edes aloitettu! Puhdetoita tehtiin ajan tappamiseksi, vaikka joukoilla olisi ollut tärkeämpääkin tekemistä.

Teräsmyrsky Kannaksella

Puna-armeijan suurhyökkäys mursi vihdoon Leningradin saartorenkkaan 14.2. ja saksalaiset vetäytyivät Narvajoen taakse. Suomen ja Neuvostoliiton rauhaneuvottelujen kariuduttua 22.4. Neuvostoliitto päätti sotilaallisin keinoin pakottaa Suomen rauhaan.

Neuvostojoukot olivat nyt aivan eri joukkoja kuin talvisodassa ja jatkosodan alussa kohdatut. Mekanisointi oli syrjäyttänyt ihmismassat. Tykistön massakeskityksillä tuettiin panssarivoimin tehtyjä läpimurtoja ja maataistelukoneita käytettiin joustavasti läpimurtokohteissa. Venäläiset sanoivat jo talvisodan tykistökeskityksiään kuvaavasti tykistömöyhennyksiksi.

Suomalaiset eivät olleet varautuneet hyökkäykseen riittävästi, vaikka merkit hyökkäyksestä olivat nähtävissä jo kevästä alkaen. Kannaksen puolustuksessa oli toukokuun lopulla vain 75.000 miestä. Talvisodan loppuvaiheessa suomalaisia oli Kannaksella 150.000 ja venäläisiä peräti 600.000 miestä. Suomalaiset eivät uskoneet hyökkäyksen alkavan ennen heinäkuuta. Miehiä oli kevätyöломilla kesäkuun puoliväliin saakka.

Liittoutuneiden Normandian maihinnousu 6.6.1944 lisäsi venäläisten hyökkäyksen riskiä Suomeen. Lännessä Neuvostoliiton toivottiin tehostavan hyökkäyksiä Saksaa vastaan, jotta joukkojen siirrot länteen eivät olisi mahdollista. Ehkäpä Stalinilla olikin jo toiveena saada saksalaiset siirtämään joukkojaan pois oman hyökkäyksen tieltä. Nyt oli aika laittaa kaikki voimat Suomea vastaan, kaikki muut operaatiot keskeytettiin pariaksi viikoksi.

Neuvostoliitto aloitti hyökkäyksen ennennäkemättömällä tykistötulella ja satojen koneiden lentopommituksilla. Rumputuli murskasi esteet, räjäytti miinakentät ja luhisti korsut ja taisteluhaudat. Venäläistä tykistöä oli keskimäärin 10 putkea jokaista 100 metriä kohden, joka oli 20-kertainen suomalaisen tykistöön verrattuna. Painopistesuunnassa Valkeasaaren-Vaskisavotan lohkolla tykkejä oli 400 kilometriä kohden, kaksinkertainen määrä, millä oli luhistettu Stalingradissa saksalaisten puolustus.

Panssarivoimat olivat tykistökeskityksen jälkeen pääosassa venäläisten hyökkäyksessä Kannaksella kesällä 1944. Josef Stalin-vaunu Summan suunnalla VT-linjan murruttua. SA-kuva Suomen rintamamiehet 1939-45.

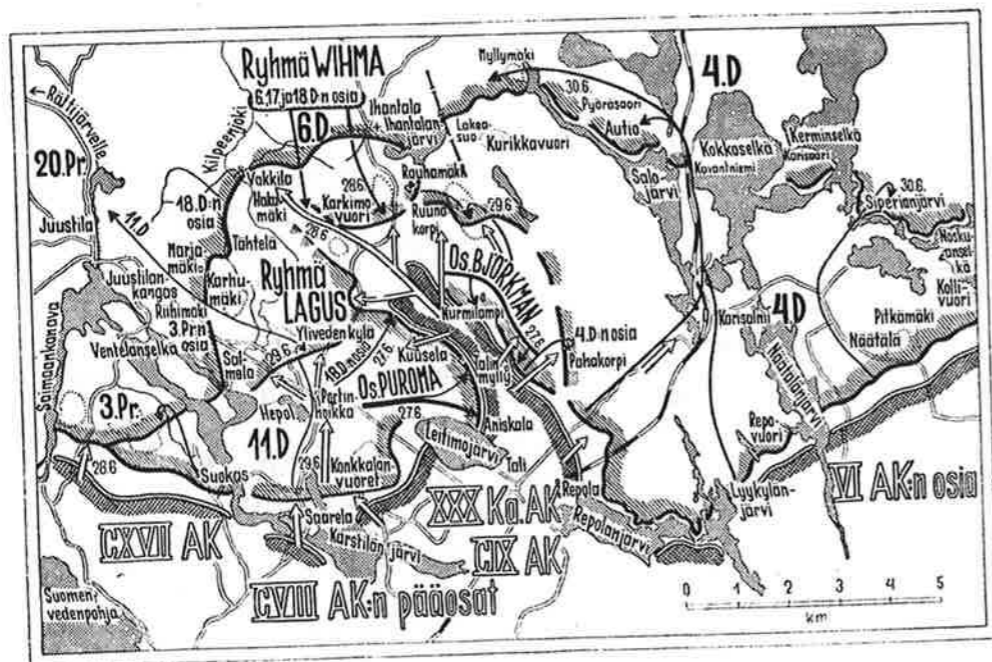
Jo ensimmäisenä hyökkäyspäivänä vihollisen jalkaväki alkoi tunnustella panssarivaunujen tukemana puolustusta. Vain Valkeasaarella 1/JR1:n lohkolla puolustus murtui. Toista hyökkäyspäivää Mannerheim kuvasi myöhemmin Suomen sotahistorian mustaksi päiväksi. Tykistön teräsmyrsky ulottui nyt parin peninkulman matkalle 10.D:n ja 2.D:n alueille. Venäläinen XXX Kaartin Armeijakunta mursi kolmen divisioonan voimin JR1:n puolustuksen. Puolustajien moraalit luhistui, valtaosa juoksi tiehensä henkensä kaupalla. Tykkejä ei ehditty vetää mukaan, 68 tykkiä menetettiin. Neuvostojoukot onnistuivat saamaan laajan sisäänmurron. Kannaksen läntisimpänä ollut 10.D oli lyöty. Panssarintorjunta-aseet puuttuivat täysin, reservejä ei ollut ja puolustukselta puuttui syvyys. Tappion todellisena syynä oli neuvostojoukkojen musertava ylivoima. *Timo Anttila* kaatui Kivennavalla venäläisten hyökkäyksen alettua 11.6.

Seuraavina päivinä käytiin viivytystaistelua perääntyen VT-asemaan. JPr yritti vastahyökkäystäkin, mutta se tyrehtyi kaartindivisioonien tuleen. VT-asemassa suomalaisten ryhmitys oli Vammelsuusta Suomenlahden rannalta RvPr, 3.D ja 2.D. Reservinä oli edellisessä asemassa lujille joutunut 10.D. Neuvostojoukot aloittivat hyökkäyksen VT-asemaa vastaan Suomenlahden rannikolta Kuuterselkään. RvPr onnistui torjumaan hyökkäyksen rannikolla samoin 3.D Sahakylässä. Kuuterselässä tapahtui selvä läpimurto. Tykistö oli murskannut valtaosan puolustajien konetuliaseista ja pesäkkeistä. Vihollisella oli tarkat painetut kartat VT-linjasta! Läpimurtokohdasta neuvostojoukot jatkoivat länteen RvPr:n selustaan, jonka oli siirryttävä Vammeljokilinjalte. JPr:n vastahyökkäys menestyi vain aluksi ja pahoja miehistötappioita kärsittyään sen oli irtauduttava taistelusta. Siiranmäki pidettiin kolmen neuvostodivisioonan kovasta painostuksesta huolimatta. Suuria miehistötappioita tuli täälläkin osoittaen, ettei VT-asema kelvannut pitkäaikaiseen puolustukseen keskitetysti hyökkäävää vihollista vastaan. Siiranmäellä kaatui ja katosi 15.6. *Viljo Pentikäinen* ja Mesterjärvellä kaatui ja taistelukentälle jäi *Lauri Sallinen*.

Peräytyminen nopeutui, erityisesti Kannaksen läntisin siipi oli vaarassa luhistua. Vereksset neuvostojoukot etenivät nopeasti rautatien suunnassa. Ajoittain puolustuksen perääntyminen oli sekasortoista. Viipuri menetettiin jatkuvasti päälle käyvälle viholliselle samalla, kun suomalaiset vasta asettuivat puolustukseen VKT-linjalte. Kymmenen päivää kestänyt Kannaksen halkijuoksu päättyi. Perääntymisnopeus oli ollut suuri. Kannaksella oli aivan liian vähän suomalaisia joukkoja. Panssarintorjunta-aseet puuttuivat.

VKT-linjan puolustuksen alkuvaihe oli kriittinen, joukot eivät olleet saaneet levätä päiväkausiiin. Neuvostoliito vaihtoi aina uusia joukkoja eteen. Neuvostojoukot yrittivät ylittää vesistölinjan Viipurista länteen, mutta RvPr ja 10.D onnistuivat pysäyttämään hyökkäyksen. Hyökkäyksen painopiste suunnattiin nyt Talin alueelle, jossa maasto tarjosi mahdollisuuden käyttää panssarivaunumassoja. Talin-Ihantalan suurtaistelu alkoi 25.6.

Neuvostoliiton viideksi divisioonaksi vahvistettu XXX AK hyökkäsi panssarivoimoinen Leitimojärven molemmiin puolin saatuaan läpimurron 18.D:n puolustusasemiin. Panssarivoimin tuettu hyökkäys sai aikaan syvään kiilan, jota suomalaiset alkoivat kuroa saarroksiin. Lännestä hyökkäsi osasto *Puroma* ja idästä Osasto *Björkman*. Hyökkäyskiilan kärkeä taittamaan Vakkilaan saapui Itä-Karjalasta kenraalimajuri *E. Vihman* komentama 6.D.

Talin-Ihantalan suurtaistelun loppuvaihe 27.-30.6.1944. Piirros kirjasta Suomen sota 1941-45, 1948.

Talinmyllyn luona venäläiset onnistuivat laajentamaan hyökkäyskiilan kaulaa. Saarrettava oli osoittautunut liian suureksi palaksi niellä. Suomalaiset alkoivat olla vaarassa itse joutua saarroksiin. Raskaita tappioita tuli. Hyökkäyskiilan edessä olleen 6.D:n menetykset olivat suurimmat. Myös kenraalimajuri *Vihma* ja hänen esikuntapäällikkönsä kaatuivat. Siikajokisista kaatuivat Kanaksella 20.7. *Reino Kerttula*, 27.6. *Pauli Pirilä* sekä 30.6. *Yrjö Lunki*. *Sulo Klemetti* haavoittui Portinhoikassa 27.6. ja kuoli marraskuussa haavoihinsa.

30.6. päätettiin vetäytyä ja oikaista rintamalinjaa puolustuksen helpottamiseksi. Vetäytyminen suoritettiin kiivaassa tulituksessa. Vähitellen uudet asemat lujittuivat, eteen saatiin miinakenttä, taisteluhautaverkosto laajeni ja korusuja rakennettiin. Kaaren muotoinen puolustusketju mahdollisti nyt kunnollisen jopa satojen tykkien tuli-iskujen suuntaamisen vihollisen niskaan. Venäläisten tappiot alkoivat nyt lisääntyä. Rintama jäykistyi Ihantalan Pyöräkan-kaalle ja pysyi siinä sodan loppuun asti.

Talin-Ihantalan torjuntataistelujen onnistumiseen vaikuttivat uusien joukkojen lisäksi vahventunut tykistö, suomalaiset ja saksalaiset ilmavoimat sekä uudet panssaritorjunnan lähiaseet panssarinyrkit ja panssarikauhut. Alueella tuhottiin satoja panssarivaunuja. Heinäkuussa neuvostojoukkoja alettiin jo vähentää. Saksan rintama vaati venäläisten päähuomion.

Panssarinyrkit (kuvasa) ja panssarikauhut tulivat viime hetkellä Suomen jalkaväen tueksi uudistuneita panssarivaunuja vastaan. SA-kuva kirjasta Suomi Suursodassa, 1988.

Ihantalan hyökkäyksen pysähtyessä venäläiset yrittivät vielä voimakkein hyökkäyksin edetä Viipurin saaristossa ja Vuosalmella. Saaristossa puolusti RvPr, mantereelle ei neuvostojoukkojen onnistunut päästä voimakkaasta laivaston tuesta huolimatta.

Vuosalmella käytiin Kannaksen viimeiset suuret taistelut 4.-16.7. Neuvostojoukot puristivat ensin suomalaisten asemat Vuosalmen länsireunalta. Heinajoella kaatui *Yrjö Putaansuu* 6.7. Venäläiset syöksivät pari kilometriä leveällä rintamalla Vuoksen yli moottorivenein ja lautoin. Vihollinen onnistui laajentamaan ylimenoa seuraavina päivinä sillanpääasemaansa, mutta asema pysyi rajattuna sille alueelle, jossa panssarivaunut pystyivät liikkumaan. Vuosalmella suurimman vastuun kantoi 2.D.

Syväriältä takaisin kotiin

Venäläisten suurhyökkäys Kannaksella pakotti vähentämään joukkoja Aunuksen suunnalta. Maaselästä lähti 6.D ja Syväriältä 11.D. Vetäytyminen aloitettiin 18.6. ja Neuvostojoukot hyökkäsivät Syvärin yli 21.6. painopisteen ollessa Lotinanpellon - Aunuksen suunnassa. *Martti Länkinen* kaatui Syväriältä lähdeittäessä 25.6. ajaessaan omien joukkojen miinoittamalle sillalle ja jäi kaatuneena kentälle. Vajaassa viikossa neuvostojoukot olivat jo vallanneet puolet Aunuksesta takaisin. Vaivalla rakennettu PSS-puolustuslinja menetettiin yhdessä päivässä, kun venäläinen laivasto teki maihinnousun Tuulosjoen ja Vitteen välillä. Lisäksi 15 Pr:n puolustus murtui Pisissä. Hyökkääjän ylivoima oli kolminkertainen ja sen tukena oli voimakas tykistö ja ilmavoimat. Takimmaiselle U-linjalle joukot vetäytyivät 10.7., josta käytiin useita kiivaita taisteluja. Uuksussa 9.7. haavoittunut *Osmo Karppinen* kuoli haavoihinsa kenttä-sairaalassa 11.7. Heinäkuun puolivälissä saavutettiin Nietjärvellä Ihantalan ja Vuosalmen taistelujen rinnalle nostettava torjuntavoitto. Tämän jälkeen myös Laatokan Karjalan neuvostojoukkoja ryhdyttiin kuljettamaan Saksan rintamalle. Alkoi asemasotavaihe.

Petroskoin eli Äänislinnan suunnasta vetäydyttiin ensin Säämäjärvi - Sotjärvi linjalle. Seuraavaksi oli vetäydyttävä Suojärvelle ja edelleen Loimolan-Tolvajärven tasalle, jossa sitten rintama kesti sodan loppuun asti. Pohjoisempana Maaselän kannakselta vetäytyminen tapahtui ensin Poventsasta Karhumäen tasalle, jossa vuosia kestäneet linnoitustyöt jouduttiin jättämään parin päivän taistelun jälkeen. Vetäytymistä jatkettiin Porajärvelle. Saarrostusuhan vuoksi peräännyttiin edelleen Megrijärven maastoon. Heinäkuun lopussa pääpuolustusasemaksi määrättiin Möhkö.

Viimeinen neuvostoliittolaisten kanssa käyty suurtaistelu syntyi Ilomantsissa, jossa kaksi divisioonaa ja kolme merijalkaväkiprikaatia hyökkäsivät edelleen. Ylipäällikkö määräsi neuvostojoukot lyötäväksi ennenkuin ne saavuttaisivat toisensa. Rohkealla kaksipuoleisella saarrostuksella aikaansaatiin viimeiset motit, joista vahvempi vihollinen kuitenkin pääsi pääosin murtautumaan ulos. Venäläisten kaatuneita oli yli 3000 miestä ja raskasta kalustoa saatiin runsaasti. *Paavo Alkula* kaatui Ilomantsin taisteluissa. *Antti Pirilä* meni aselevon jälkeen Olkkosenvaarassa miinaan 13.9.1944.

Pohjoisempana Rukajärven suunnalla 14.D säilytti asemansa sodan loppuun asti. Vain pohjoista siipeä oli vedetty hieman taaksepäin.

Aselepo

Suomen rauhantunnustelut hermostuttivat Hitleriä keväällä 1944. Saksa lopetti ase- ja viljantoimitukset. Suurhyökkäyksen alettua saarrosta luovuttiin ja Suomeen kiidätettiin panssarirykkeitä ja -kauhuja. Lisäksi ilmavoimien avuksi tuli 70 konetta käsittävä taisteluosasto *Kuhlmeys*.

Talin taistelujen riehussa kuumimmillaan *Ryti* ja *Mannerheim* päättivät ensin vakiinnuttaa tilanteen rintamalla Saksan aseavun turvin. Ryti osoitti henkilökohtaisen kirjeen, jolla hän vakuutti Saksan ulkoministeri *von Ribbentropille*, että Suomi ei hae aselepoa ja rauhaa Neuvostoliiton kanssa. 1.8. Ryti erosi ja 4.8. eduskunta valitsi hänen tilalleen Mannerheimin. Rydin teko oli kansalaisurotyö, jolla hän mahdollisti ensin aseavun ratkaisutaisteluihin ja sitten rauhanteon erottuaan.

Tukholman kautta saatiin neuvottelukosketus elokuun viimeisinä päivinä ja aselepo alkoi 4.9. Neuvostojoukot lopettivat taistelut kuitenkin vasta 5.9. Rauhanehtojen mukaisesti saksalaisille annettiin kehoitus poistua Suomen alueelta kahdessa viikossa. Etelä-Suomesta saksalaiset lähtivät rauhanomaisesti kehoituksen mukaisesti. Suursaaren saksalaiset yrittivät vielä vallata epäonnistuen ja Lapissa puhkesivat kuukausia kestäneet veriset taistelut. Väli-rahankirjan hallitus allekirjoitti 19.9. Venäläiset vaativat tapansa mukaan nopeata ratkaisua rauhasta, vaatimukset olivat jo kevään tunnusteluissa esitetyt: vuoden 1940 rajat. Lisäksi tuli luovuttaa Petsamo ja vuokrata Hangon sijaan 50 vuodeksi Porkkalan alue läheltä Helsinkiä. Sotakorvaus "alennettiin" 600:sta 300 milj. dollariin. Sopimuksen teon jälkeen vastapuoli halusi käyttää laskennassa korkeaa vuoden 1938 dollarin kurssia ja niin maksettava sotakorvaus olikin sopimuksentekohetkellä 589 milj. dollaria!

Viipuri menetettiin jälleen Neuvostoliitolle. Talvisodassa taistelut päättyivät kaupungin esikaupunkialueille, jatkosodassa venäläiset valtasivat kaupungin Kannaksen läpimurron yhteydessä ennekuin suomalaiset ehtivät järjestäytyä puolustukseen VKT-linjalle. Kuva Martti Sallinen.

Suomen oli lakkautettava kaikki "hitleriläismieliset" järjestöt. Aselevon tultua neuvostojoukot suorittivat vielä parin viikon ajan partiotoimintaa Suomen alueelle. Rauhan tehneen Suomen asemaa pyrittiin horjuttamaan. Myös siviiliväestöön kohdistettiin väkivallantekoja, mikä oli omiaan lisäämään epäluuloja tulevasta. Siemenet tulevalle asekkennälle kylvettiin heti aselevon tultua.

Jatkosodan hinta oli kova. 59.000 kaatunutta ja lähes 160.000 haavoittunutta. Hyökkäysvaiheessa v. 1941 kaatui yli 26.000 sotilasta ja kesän 1944 vetäytymistäistelussa lähes 20.000 sotilasta. Asemasotavaiheessa v. 1942-44 kaatui noin 12.600 sotilasta. Vastaavasti tässä matrikelissa mainituista siikajokisista kaatui hyökkäysvaiheessa 20 miestä, asemasodassa 10 miestä ja vetäytymisvaiheessa 12 miestä. Siikajokisittain pahimmat paikat olivat Kiestinki, Uhtua ja vetäytymisvaiheessa Karjalan kannas, jonne valtaosa siikajokisista oli siirretty torjumaan venäläisten suurhyökkäystä.

Sota tuntui myös sotatoimialueiden ulkopuolella. Vaikka työikäinen väestö oli suurelta osin rintamalla ja muissa sodan vaatimissa tehtävissä, tuli muun väestön pitää yllä kaikki maan elintärkeät toiminnot. Myös kotirintaman kestäkyky oli lujilla, työtä riitti eikä tekijöitä ollut. Pommitukset siviilikohteisiin ja rintamalla tapahtuneet omaisten menetykset kaatuneina ja haavoittuneina koskettivat lähes jokaista kotia. Rajaseuduilla olivat lisäksi ongelmana venäläisten partisaanien iskut suojattomiin siviilikyliin. Pohjois-Suomessa partisaanit hyökkäsivät kaikkiin rajapitäjiin ja iskuissa kuoli tai katosi ainakin 150 siviiliä. Tätä Suomeen kohdistettua partisaanitoimintaa ylistettiin Neuvostoliitossa sodan jälkeen vuosikymmeniä "taitaviksi ja kylmäpäisiksi malliesimerkeiksi tärkeiden sotilaskohteiden tuhoamisessa vihollisen selustassa". Vasta viime vuosina on uskallettu aloittaa keskustelut jopa vauvaikäisiin kohdistetuista partisaanisurmista julmina murhina, jotka eivät vanhene koskaan. Sodan aikana rajakylissä tilanne muistutti kaukaista 1700-luvun alun ison vihan aikaa, jolloin samanlaisen julman kohtelun uhreiksi siviilit joutuivat Siikajokilaaksossakin.

Lähteet

- Akateeminen Karjala-Seura, Suursuomi on yhtä kuin isänmaa. Helsinki 1923.
- Akhmaov Ismail, Stalinin GRU. Jyväskylä 1988.
- Antila Olavi, Suomi suursodassa. Jyväskylä 1988.
- Antila Olavi, Suomen rintamamiehet 1939-45, 3.D. Pori 1972.
- Jatkosodan historia 1 - 6. Porvoo 1988 - 1994.
- Karhunen Veikko, Vienan Sissit, Sissipataljoona jatkosodassa 1941 - 1943. Porvoo 1976.
- Karhunen Veikko, Syväriltä U-asemaan, 15. Prikaatin I Pataljoonan Aunuksen ja Laatokan-Karjalan taisteluissa 1943-1944. Juva 1982.
- Kuussaari Eero ja Niitemaa Vilho, Suomen sota vv. 1941-1945. Helsinki 1948.
- Manninen Ohto ja Rzesevski Oleg, Puna-armeija Stalinin tentissä. Helsinki 1997.
- Meri Veijo, Suurta olla pieni kansa, itsenäinen Suomi. Keuruu 1996.
- Suomen puolustusvoimat ennen ja nyt. Helsinki 1982.
- Talvisodan historia 1-4. Porvoo 1978-81.
- Valitut palat, Suomalainen korpisoturi. Italia 1994.
- Valitut Palat, Tuntematon sota. Porto, Portugali 1991.
- Vilmusenaho Risto, Siikajokilaakson historia II. Oulu 1984.

SISSIPATALJOONA 3 JATKOSODASSA

Vuoden 1941 kesäkuun aikana III Armeijakuntaan kuuluvien Pohjois-Pohjanmaan ja Perä-Pohjolan sotilasläänien liikekannallepanossa perustettiin joukkoihin kuuluvat reserviläiset kutsuttiin ylimääräisiin kertausharjoituksiin ylipäällikkö Mannerheimin määräyksestä 15.6.1941. Toiminta alkoi käskykorttien jaolla, sekä moottoriajoneuvojen, hevosten ja ajoneuvojen hankinnalla puolustusvoimien tarpeisiin. Siikajoen miehet kokoontuivat talvisotaan lähdön tavoin Siikajoen nuorisoseuran talolle.

SissP 3:n perustamispaikka oli Limingan kansakoulu. Kesäkuun 15. ja 16. päivinä saapuivat reserviläiset ja perustettiin yksiköt, joihin henkilöstöt koottiin pääasiassa kunnittain. Esikuntakomppanian miehet tulivat Limingasta, 1. sissikomppanian Lumijoelta, 2. sissikomppanian puoliksi Revonlahdelta ja Tyrnävältä, 3. sissikomppanian Tyrnävältä, konekiväärikomppanian Limingasta ja kranaatinheitinjoukkueen Siikajoelta. Sissierikoiskoulutusta ei reserviläisillä ollut, mutta he olivat tottuneet liikkumaan metsissä ja pelloilla erilaisissa sääolosuhteissa. Sissipataljoona 3:n komentajaksi tuli majuri *L. Könönen*. Esikuntaan määrättiin mm. siikajokinen luutnantti *Matti Riala* ja kranaatinheitinjoukkueen johtajaksi raahelainen vänrikki *Heikki Tokola*. Pataljoonan määrävahvuus oli 1022 miestä. Aseistuksena oli kiväärejä 643, pistooleja 113, konepistooleja 215, pikakiväärejä 48, tarkkuuskiväärejä 51, konekiväärejä 12, pst-kiväärejä 4, kranaatinheittimiä 3 ja keveitä krh-heittimiä 3. Kuljetus- ja liikkumisvälineinä oli 99 hevosta, 73 polkupyörää ja 92 suksiparia.

Yleinen liikekannallepano julistettiin 17.6.1941 kutsumalla kaikki reserviläiset ylimääräisiin kertausharjoituksiin. Joukoille annettiin tiedotus 22.6. sodan syttymisestä Saksan ja Neuvostoliiton välillä. Limingasta marssittiin 35 km Oulun halki Korvenkylän suoran alkuun ja leiriydyttiin teltoihin. 25.6. siirryttiin junakuljetuksena Hyrynsalmelle. Sieltä siirryttiin Suomussalmelle, josta edelleen Kokkojärvelle. Siellä Sissip 3 vietti leirillä koulutuksessa 4.-8.7. Talvisodan Raatteen tien taistelupaikat olivat lähellä. Kokkojärveltä siirryttiin marssien kurjia tiepahasia Vuokkiniemen kautta Ponkalahteen, jonne saavuttiin 13.7.

Sissip 3 siirtyi 16.7. Ylä-Kuittijärven yli ja osallistui taisteluihin. Sissip 3 hyökkäsi pohjoiseen Pistojoen itäpuolelta tavoitteenaan Korpijärvi. 22.7. jäi Sissip 3 saarroksiin vihollisen voimakkaassa eri suunnilta tulevissa hyökkäyksissä. ”Kahden kuusen” kukkulan taistelut olivat monivaiheiset.

3.AK:n sotilaat lähtöateriaalla Suomussalmella matkalla jatkosotaan kesä-heinäkuun taitteessa 1941. Valok. Yrjö Jäykkä, kuva Hilja Kastemaa.

3.AK:n hyökkäys alkaa, ensimmäinen tankki vyöryy rajan yli Raatteessa 1.7.1941. Valok. Yrjö Jäykkä, kuva Hilja Kastemaa.

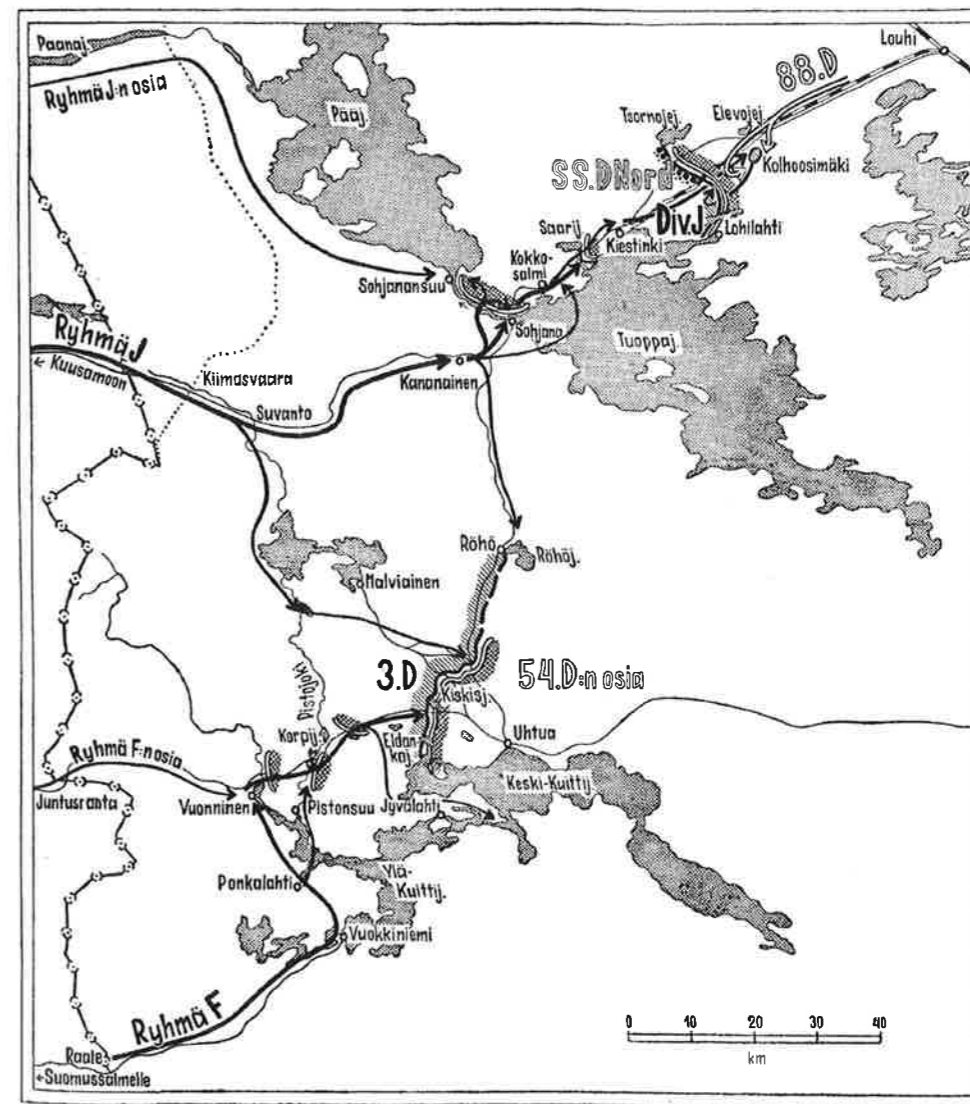
Vanha raja ylitetään. Oik. SissiP 3:n kranaatinheitinjoukkueen johtaja vänrikki Tokola Raahesta. Kuva Aura Rantala.

Tunnelma oli tyynessä kesäsäässä metsäpalojen savun, taistelun äänten ja materiaalin vuoksi aavemainen, kummitusmetsän taistelut jäivät mieliin. Savun johdosta vihollisen saattoi nähdä vasta muutaman kymmenen metrin päästä. Ryhmä F:n johtaja eversti *Fagnäs* lähetti apua, joka raivasi ja tiedusteli vihollisen tuliasemia. Myöhemmin Korpijärven taisteluissa SissiP 3 auttoi suomalaisia joutumasta mottiin. Korpijärven taisteluissa oli paljon metsäpaloja, joiden sammutukseen myös sissit joutuivat osallistumaan.

Käytyjen kiivaiden taistelujen jälkeen 27.7. oli pataljoona jälleen koossa. Silloin saatiin pitkästä ajasta keittoruokaa ja voitiin puhdistautua. Vielä samana päivänä tuli kuitenkin käsky lähteä Pinkojoelle, jolloin taistellen mentiin Eldankajärven kautta Uhtuan suuntaan. Rintamalinja muotoutui ja jäi sodan loppuun saakka Kis-kisjärven - Röhönjärven tasalle. SissiP 3:n taistelu Uhtuan suunnalla loppuivat 15.8. ja pataljoona kuljetettiin Juntusrannan ja Kuusamon kautta autoilla Kiestinkiin, johon saavuttiin 18. ja 19.8. välisenä yönä.

Kiestingin suunnalla everstiluutnantti *Turtolan* johtama Ryhmä J oli monivaiheisten taistelujen jälkeen saavuttanut Kiestingin kaupungin, jonka venäläiset olivat vetäytyessään pääosin polttaneet. Hyökkäystä oli jatkettu edelleen Lou-

hen rautatien suuntaan Kapustajoen tasalle 28 km. SissiP 3 sai käskyn marssia Kiestinki - Louhi-rautatietä pitkin 18 km:n päässä olevaan maastoon. Pataljoona pysähtyi Veturipuron itäpuolisen maastoon. Radalla oli kaksi saksalaisten syöksypommittajien ampumaa veturia kumollaan, joiden ohi kiertäen rata oli rakennettu uudelleen. Puro sai nimensä kyseisistä vetureista.

III AK:n hyökkäykset Uhtuan ja Kiestingin suunnalla v. 1941. Kartta kirjasta Kuussaari ja Niitemaa: Suomen Sota vv. 1941-45.

Pistojoen silta lähellä taistelumaastoa, johon suomalaisten hyökkäys juuttui. Kuva Hilja Kastemaa.

SissiP 3 siirry Uhtualta Juntusrannan ja Kuusamon kautta Kiestinkiin, johon saavuttiin 19.8. välisenä yönä. Kuva Erkki Penttilä.

Piirroksessa esitettyjen saksalaisten Stuka-syöksypommittajien tuhoama junan veturi, joka antoi ohi virranneelle purolle nimen Veturipuro. Rata rakennettiin raskaan romun sivu kiertäen. Veturipuron luona SissiP 3 kävi kovia taisteluja elokuusta 1941 lähtien. Kuva kirjasta Olavi Antila Suomi suurso-dassa, 1988.

Pataljoonalla oli hyökkäystehtävä, mutta se joutui heti puolustuskannalle, kun vihollinen hyökkäsi vahvoin joukoin yllättäen SissiP 3:n leiriä vastaan. Luutnantti *M. Rialan* johtama 3. SissiK sai tehtäväkseen lyödä vastahyökkäyksellä radan pohjoispuolelle tunkeutuneen vihollisen. Se tapahtui hyvällä menestyksellä. SissiP 3:n sissikomppaniat löivät suuria tappioita kärsineen vihollisen pois radalta etelään. Kranaatinheitinjoukkue vänrikki *Heikki Tokolan* johdolla sai osumia konekivääreihin, pikakivääripesäkkeisiin ja moniin vihollisrykelmiin. Vihollisen tappiot olivat huomattavat ja suomalaiset saivat sotasaaliina tarpeellista kalustoa.

Seuraavana päivänä vihollinen pääsi jo radan varteen, mutta sissikomppaniat 2. ja 3. löivät vihollisen ja rata aukeni uudelleen. Yöllä 22.8. sissipataljoona sai kovan herätyksen tykkien tulen ja konekivääri-iskun muodossa. Sinä päi-

vänä kranaatinheitinellä oli kiire. Silloin ammuttiin paljon yli tuhat kranaattia. Radalla ollut vihollistukikohta puhdistettiin. Elokuun 23. päivänä oli tilanne vielä SissiP 3:n kohdalla epäselvä. Radan pohjoispuolelle asetettiin vahva varmistus. SissiP 3 sai puhdistaa vihollisista radan eteläpuolen osan. Vihollinen jäi radalle mottiin, jota 24.8. ahdisteltiin useasta suunnasta. Motitusta jatkettiin hyökkäyksin 25.8. ja 26.8. Voimakkaan vastatulen vuoksi todettiin etteivät voimat riitä rautatiemotin tuhoamiseen. Siirryttiin hyökkäyksestä puolustukseen Veturipurolle. Kenttälinoittautuminen käynnistyi ryhmä Könösen kaistalla.

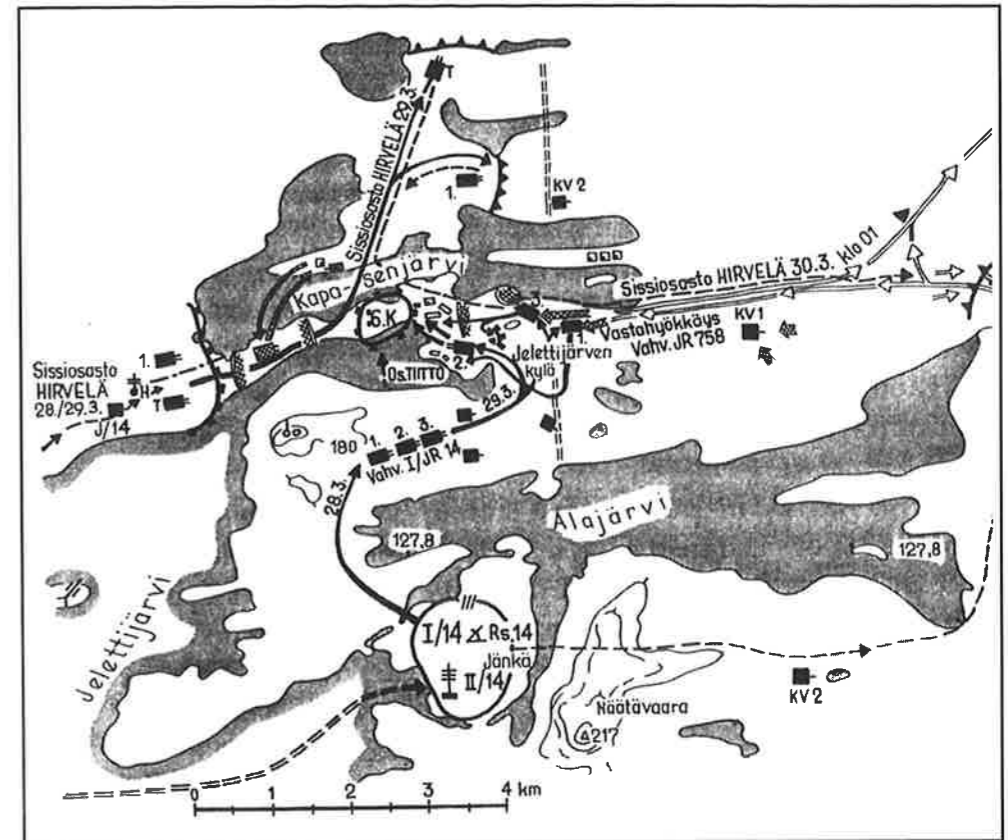
Elokuun lopussa ja syyskuun alussa SissiP 3 valmisteli pääasiassa puolustusasemia, mutta joutui hyökkäyksen kohteeksi, kun vihollinen pääsi etujoukkojen läpi.

L. Könönen sai 17.9. ylennyksen everstiluutnantiksi ja seuraavana päivänä hän haavoittui asemassaan omasta miinasta. Pataljoonan komentajaksi määrättiin kapteeni V. Karhunen, mutta tässä tehtävässä hän ehti olla vain vähän aikaa. Komentajaksi 17.10.1941 määrättiin jääkärimajuri H. Jussila. Osa SissiP 3:n joukoista osallistui Pääjärven taisteluun 14.-25.10.1941 tarkoituksena tuhota partisaanitoiminta, joka oli saanut yhä enemmän voimaa. Miikkulaisen partisaanitukikohta saatiin vallattua. Niskan kylästä käytiin taisteluja. 4.11. todettiin vihollisen syyttäneen Niskan, Kuntijärven ja Soukelon kylät tuleen ja irtautuneen koko Pääjärven kaistalla. SissiP 3 hyökkäsi divisioonaa J:lle alistettuna 1.11.1941 Kiestingistä Louhen järven suuntaan. Hyökkäyksessä kaatui komentaja H. Jussila 7.11. Uudeksi komentajaksi tuli majuri R. Reunanen. 8.11. oli raskas taistelupäivä, sillä pataljoona menetti 21 miestä ja yli 40 haavoittui.

SissiP 3 kuului alunperin ns. armeijakuntajoukkoihin, joilla tarkoitetaan pääasiallisesti erikoisjoukkoja. Sissipataljoonien periaatteellinen käyttö oli yhtyminen kaistojen ja niiden lähitiedustelujen ulompana tapahtuvaan taistelutiedustelu- ja hävitystoimintaan. Välirauhan aikana ei kuitenkaan oltu kunnollista sissikoulutusta ehditty järjestää.

Pataljoona irrotettiin Kangasvaarasta armeijakunnan reserviksi 20.11. alkaen sivustavarmistukseen. Tämä oli pataljoonalle suuri muutos, sillä toiminta-alue laajeni kilometristä kymmeneen, toiminta-aika tunneista päiviksi ja vuorokausiksi. Jokaiselle tuli enemmän henkilökohtaista vastuuta. Sissit tulivat toiminoissaan sisseiksi. SissiP 3 ryhmitettiin varmistusryhmyykseen Jelettijärven kaistalle. Huolto- ja henkilökuljetukset tapahtuivat Ahvenlahdesta Kiestinkiin

ja päinvastoin. Linnoittumistöitä ja teitä tehtiin. 23.1.1942 ajoi Jelettijärven kylään ensimmäinen auto. Kaukopartiomatkoja myös tehtiin. Lisäksi oli erilaisia kahakoita, joissa vihollispartioita tuhottiin. Uutena oli sotakoirien käyttö, jonka avulla voitiin havaita vihollispartion läheisyys. SS-Div. Nordin puolustuksessa olevien joukkojen upseereita vieraili tutustumassa talviseen toimintaan.

Kartta joukkojen ryhmyksestä Jelettijärven taistelussa 27.-30.3.1941. Kirjasta Karhunen Veikko: Vienan Sissit, 1976.

Everstiluutnantti E. Arto tuli pataljoonan komentajaksi 6.1.1942 R. Reunasen siirtyessä JR 53:een. Tammikuussa saatiin 150 miehen täydennys, jolloin voitiin vapauttaa 1897-1904 syntyneitä reserviläisiä. Heitä oli 85 miestä. Vihollinen oli miinoittanut eri kohteita. Siikajokinen Ville Rosi, ollessaan heinäajossa laukaisi heinäladossa olleen miinan ja haavoittui kuolettavasti.

SissiP 3:n suojaamana III Armeijakunnan pohjoisryhmä oli kaivautunut asemiin sydäntalveksi. Kiestingin - Louhen rautatien suunnalla olivat puolustus-

SissiP 3 miehiä Kiestinki-Louhen radan varrella syksyllä 1941. Vas. S. Nikkilä. Kuva S. Nikkilä.

Kevyt kranaatinheitin ampuu Louhen suuntaan v. 1942. Kuva Matti Kuorilehto.

SissiP 3:n miehiä. Keskellä kenraali Hjalmar Siilasvuo. Kuva Aura Rantala.

Miehet juhannusta valvomassa Nuurusella v. 1942. Kuva Ida Toppila.

Joulun vietossa "siellä jossakin". Kuva Heikki Turpeenoja.

SissiP 3:n tukikohta His-sula. Oikealla vieraita Siikajoelta vas. Heikki Ojala, Pekka Riala ja Aarne Majava. Takana kesk. Unto Murto. Kuva Olavi Rehula.

asemat Kiestingistä itään ja niistä olivat 50 km Muurmannin radalla olevalle Louhen asemalle, josta lähti pistorata Kiestinkiin. Armeijakunnan komentaja kenraalimajuri *Siilasvuo* oli päättänyt, että 18 km Louhen asemalta oleva rautatiesilta tuhotaan. Tehtävä annettiin SissiP 3:lle. Jelettijärven kylästä sillalle oli matkaa 60 km. SissiP 3:sta valittiin yhteensä 150 sissitaitoista miestä. Majuri *V. Karhunen* AKE:sta määrättiin sissiosaston johtajaksi. Retki 15.-18.2.1942 onnistui hyvin, sillä siltä saatiin tuhottua ja rautatieyhteys katkesi. Toiminta tuli yllätyksenä viholliselle.

Vasta kuuden viikon kuluttua vihollinen hyökkäsi Jelettijärvelle lähes rykmentin voimin. Sillä yritettiin pohjustaa kevään suurhyökkäystä. SissiP 3:n retkellä lienee myös ollut syytä hyökkäykseen. Retken jälkeen määrättiin SissiP 3 ottamaan Pääjärven kaistan vastuu. Kaistan leveys oli noin 50 km, joten sissikomppaniat hajaryhmittivät ja toimivat itsenäisesti. Toista tehtävää varten - tukea Jelettijärven kaistan vastuulleen saanutta II/JR 14:aa hyökkäyksen sattuessa - perustettiin iskuosasto. Sitä tarvittiin kun vihollinen aloitti 24.4.1942 suurhyökkäyksen. Sitä ennen oli partiointia ja kahakointia vihollisen kanssa Jelettijärven taistelu käytiin 27.3.-30.3.1942, jossa vihollinen yritti saada Jelettijärven kylän haltuunsa, mutta ei onnistunut. SissiP 3:n apua tarvittiin tässä hyökkäyksessä.

Sissiosastot vuorottelivat Lakijärveltä toimimista toukokuun -42 aikana. Jälleen vaihtui komentaja. 26.6. komentajaksi tuli everstiluutnantti *E. Ahonen*.

Varsinainen taistelutoiminta oli keväällä -42 vähäistä. Tukikohtiin valmistettiin puolustusasemia ja harjoitettiin tiedustelutoimintaa. Tällöin toimittiin XVIII Vuor.AK:n alaisina ja tehtiin Muurmannin radan miinoitusretki. Vihollinen teki Niskan tukikohtaan 10.9. yllättävän partisaanihyökkäyksen. Neuvostossit joutuivat vetäytymään. Tämä hyökkäys valpasti ymmärtämään, että vihollinen oli lähellä vaikka ei näkyvissä.

Kesän -42 aikana oli myös vapaa-aikatoimintaa, joista mainittakoon urheilu, puhdetyöt ja kuorolaulu. Siikajokiset menestyivät näissä kisoissa hyvin. *Kalle Törmälä* voitti v. 1942 valtakunnallisen puhdetyökilpailun juurikoritoillään ja siikajokiset voittivat SissiP 3:n köydenvetokilpailun joukkueella *Arvo Vikiö*, *Arvo Ketelimäki*, *Kalle Keränen*, *Heikki Turpeenoja* ja *Iikka Keränen*.

Partisaanit tappoivat vuosina 1942 -43 siviilejä ja ottivat vankeja. Marraskuun -42 lopulla ryhmitettiin talven varalta. Kärsittiin miespulaa, mikä vaikeutti kenttäpartiointia. Laajempia taisteluita ei ollut. Saksalaisten kanssa yhteistoi-

minta ei onnistunut parhaalla mahdollisella tavalla. Yksi syy oli kielivaikeudet. Siikajokisista saivat II lk:n rautaristin luutnantit *Riala* ja *Koivikko* sekä *Lauri Kanninen*.

Nimi uusiksi ja Äänislinnaan

Pääjärven kaista luovutettiin 26.3.1943 saksalaisille ja SissiP 3 siirrettiin Kuumamon ja Hyrynsalmen kautta Kajaanin ympäristöön, jossa oltiin lähes kaksi kuukautta. SissiP 3:n nimi vaihtui 3.6.1943 I pataljoonaksi 15. Prikaatissa.

Vienan Karjalassa 1941 - 1943 SissiP 3:n tappiot olivat:

kaatuneita	136
haavoittuneita	456

Suojeluskuntapiireittäin SissiP 3:een kuului: Raahe 522, Oulu 39, Varsinais-Suomi 14, Saimaa 13, Seinäjoki 11, Turun pohj. 10 ja muista piireistä 1 - 9 miestä.

SissiP 3:n lakkauttaminen herätti monenlaisia tunteita. Saavutettujen tulosten vähätteleminenä sitä myös pidettiin. Ymmärrettiin kuitenkin siirron välttämättömyys, sillä saksalaiset olivat kärsineet suuret tappiot ja arvioitiin, ettei Saksa voita sotaa ja että Karjalan tai Aunuksen kannaksella tarvittiin neuvostojoukkoja vastaan keskittämistä.

Kenttäarmeijan jalkaväen uudestaan järjestelyjen yhteydessä oli 24.5.1943 ryhdytty perustamaan uutta prikaatia, 15. Prikaatia. Ylipäällikkö käski prikaatin ryhmitettäväksi hänen reservikseen siten, että I/15.Pr sijoitetaan Äänislinnaan. I/15.Prikaatin perustamisvaihe tapahtui Kajaanisissa 15.4.-13.6.1943.

Pataljoonan komentajaksi tuli evl *I. Ahonen*. SissiP 3:n upseereista jatkoivat mm. ltn. *V. Koivikko* 3. Komppania ja *H. Tokola* krhj., sekä lumijokinen vänr. *V. Männikkö* ja tyrnäväläinen kapteeni *J. Matinoli*. Äänislinnaan lähdettiin 13.6.1943 kahdella junalla Kajaanin asemalta. Petroskoi eli Äänislinna on perustettu samana vuonna kuin Pietari eli v. 1703.

Prikaati oli saapunut Äänislinnaan 15.6. I/15. Prikaati oli heinäkuun Äänisjärven rannalla Derevjannojen leirillä kenttälinoitustöissä. Paikkakunta kuului Pisi - Saarimäki - Sammatus - Mäkriänjärvi -linjaan eli PSSM-linjaan sen itäisenä päätepisteenä. Elokuun puolessavälissä -43 kävi Äänislinnassa linnoitustöissä mm. *H. Tokola* koulutuskeskuksessa. Kranaatinheitinjoukkueeseen

tuli vänr. *F. Saastamoinen*. Äänislinnassa oli urheilutoimintaa ja kulttuuriesi-tyksiä.

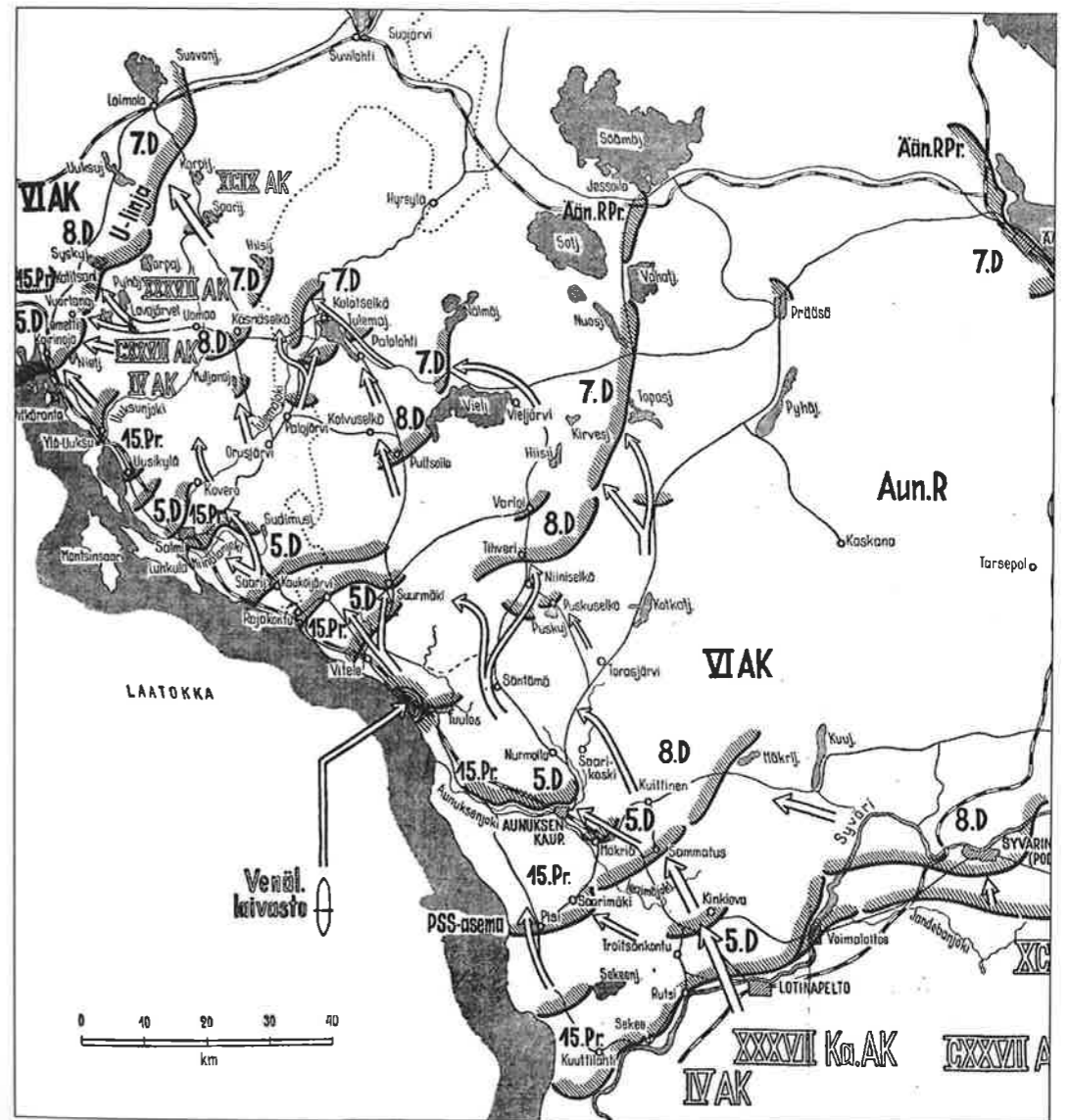

Yleiskuva Äänislinnan kaupungista v. 1942. Kuva Aarno Huhtala.

I/15 Pr. siirtyi 6. - 8.10. junakuljetuksella Mäkriän asemalle. Sieltä marssittiin Kuuttilahden alueelle. Ryhmityttiin siten, että 2. Komppania meni etulinjaan Syvärin rantaan ja 1. ja 2. Komppania jäivät reserviksi Kuuttilahden ja Laatokan välimaastoon.

Pataljoonan komentajaksi evl. *Ahosen* jälkeen tuli 8.11. majuri *E.A. Väinänen*, mutta hän ehti olla komentajana vain 11.12. asti, jolloin paikalle tuli evl. *I.E. Rytönen*. Konekiväärikomppanian päällikkö kapteeni *J. Matinelli* sai siirron muualle.

Asemasodassa oli tykistön käyttöä ja tehtiin vanginsieppausyrityksiä puolin ja toisin. Kesällä 1944 tapahtui muutoksia. Prikaati siirtyi ensin Pisiin, Pisi - Saarimäki - Sammatus eli PSS-linjalle varustelutöihin, mutta sai määräyksen 21.6. marssia Pisistä Mäkriän kautta Lamperoon ja Enimäjärven maastoon.

Laatokan Karjala, jossa 15.Pr taisteli 6.10.1943 - 4.9.1944. Karttaan on merkitty suomalaisten joukkojen puolustuslohkot ja venäläisten hyökkäyssuunnat ja eteneminen kesällä 1944. Kartta kirjasta Kuussaari ja Niitemaa: Suomen sota 1948.

Pataljoona alistettiin samalla JR 4:lle, jonka komentajana oli eversti *S. Simelius*. Asemasodan aikana 12.10.1943 - 20.6.1944 kaatui kaksi upseeria ja 15

miestä ja haavoittui yksi upseeri, 7 aliupseeria ja 18 miestä. Mutta paljon pahempaa oli tuleva. Neuvostoliittolainen 7. armeija ylitti Syvärin 21.6.1944. Tykistön käyttö ja lentopommitukset auttoivat uivin panssarivaunuin, syök-syvenein, ponttoonein, lautoin ja venein tehtyä ylitystä. Suomalaisten oli pakko vetäytyä. 15. Prikaatin joukoissa oli osaksi pakokauhun tuntua.

I/15.Pr oli siirtynyt 21. ja 22.6. välisenä yönä Sammatukseen. Vihollinen tuhlitti juhannusaattona 23.6. lentäen kylää, joka paloi maan tasalle. Vihollinen aloitti panssarivaunuin hyökkäyksen 24.6. aamulla. Useita panssarivaunuja saatiin tuhottua. Taistelussa kaatui komentaja, majuri *E. Leppäkoski*, jonka seuraajaksi tuli 2. komppanian päällikkö kapteeni *E. Kujari*. Seuraavan päivän aamulla saatiin käsky vetäytyä. Marsittiin Nurmoilaan ja edelleen Sääntämään johtavaa tietä. Sarmatus jäi viholliselta periaatteessa valtaamatta motettiin joutumisen uhatessa. 26.6. aloitettiin marssi kohti Vitelettä, jolloin ohitettiin Tuuloksen maihinnousukohta. Maihinnousu oli tapahtunut 26.6. illan ja yön kuluessa. Aamulla ryhmitettiin joen länsirannalle puolustusasemiin.

VI Armeijakunnan komentaja kenraalimajuri *A.L. Blick* oli antanut henkilökohtaisen käskyn pataljoonankomentaja *E. Kujari*lle järjestää pataljoonansa puolustukseen Viteleen länsirannan maastoon Laatokan rannasta lähtien. Tästä seurasi pataljoonan taistelut Viteleenjoella, Kaukojärvellä ja Varpaselässä 27.6. - 3.7.1944. Voimakkain tykistökeskityksin, rakettiasein valmisteltu joen ylitys onnistui viholliselta. Viivytystaisteluiden jälkeen pataljoona sai käskyn illalla 29.6. vetäytyä Kaukojärven suuntaan. Vihollinen saatiin Kaukojärven kohdalle pysäytettyä. Komentaja *Kujari* haavoittui 1.7. ja komentajaksi tuli 1. Komppanian päällikkö kapteeni *E. Kaskinen*. Pataljoona siirtyi Murtojärven maastoon. Joukkojen ryhmittyessä 2.7. puolustusasemiin Miinalanjoen maastoon oli suunnistusvaikeuksia. Vihollinen hyökkäsi yllättäen 1. Komppanian kimppuun ja myös pataljoonan komentopaikalle. Kapteeni *E. Kaskinen* jäi haavoittuneena vangiksi. 1.-3.7. pataljoonan komentajana toimi kapteeni *A. Maattola*, jonka jälkeen komentajaksi tuli majuri *J. Hakanen*.

Taistelu ylivoimaa vastaan oli sekä fyysisesti että psyykkisesti raskasta. Perusvire pysyi kuitenkin hyvänä. Esimerkkinä siitä oli I/15. Prikaatin sinnikäs puolustus Sammatuksessa ja Viteleenjoella, kuten *E. Kujari* on kirjoittanut.

Vihollinen yritti Tulemajoella voimakkaasti asemien murtamista. Se ei ollut edennyt suunnitelmien mukaan, sillä suurhyökkäyksen alkamisesta oli kulu-

nut 14 vuorokautta ja se oli edennyt 120 km kaikin puolin mahtavaa ylivoimaa käyttäen.

5. Divisioona oli 7.7. ryhmitettyneenä Uuksujen puolustukseen. Se sai tehtäväksi siirtyä U-asemaan. 15. Prikaati sai viivyttää vihollista sille alistettujen joukkojen kanssa laajalla kaistalla. Viivytystehtävän päätyttyä oli tarkoitus koota 15. Prikaati VI Armeijakunnan reserviksi. Prikaatin miehitys Kelioja - Nietjärvi viivytysasemaan oli seuraava: Laatokan ja Salmin maantien välissä II/15.Pr., tien suunnassa ja siitä koilliseen I/15.Pr., seuraavana IV/15.Pr. ja III/15.Pr. Torppusuon ja Teirisuon suunnalla.

Vihollinen hyökkäsi aamulla 10.7. ensin III pataljoonan kaistalla ja iltapäivällä Salmin maantien suunnassa I pataljoonan kaistalla. Hyökkäykset torjuttiin, mutta I pataljoona menetti komentajansa, sillä majuri *J. Hakanen* kaatui. Illalla 10.7. 15. Prikaatit siirtyivät U-aseman selustaan ja rintamavastuu siirtyi 5. Divisioonalle. 15. Prikaati muodosti armeijakunnan reservin ja se hajasijoitettiin, mm. I/15.Pr. Konnunkylään. Tehtävänä oli kenttävarustustöiden lisäksi valmistautua vastaiskuhin vihollisen U-asemaan saamien aukkojen paikkaamiseksi. I/15.Pr:n komentajaksi tuli ratsumestari *T. Eskola*. 12.-13.7. pataljoona oli käynyt valtaamassa viholliselta Katitsalammen eteläpuolella olevan kukkulamaaston ja palasi takaisin reservipaikkaansa Konnunkylään.

U-asemaksi sanottiin Laatokan ja Loimolan välistä n. 60 kilometrin pituista puolustusasemaa. Se kulki Pitkärannan luoteispuolta Komaan ja Ruokojärven kautta Loimolaan. Monin paikoin varustelutyöt olivat kesken ja osin suunniteluvaiheessa. Vihollinen oli murtautunut suomalaisten aseisiin Nietjärven länsi- ja lounaispuolella. 14.7. I/15.Pr. sai vastahyökkäystehtävän. Asemat vallattiin takaisin. Niihin tuli uusi miehitys ja pataljoona siirtyi reserviksi. Lepo jäi lyhyeksi, sillä vihollinen oli pysäytetty, mutta sen valtaamia alueita Nietjärven kylän kohdalla ei oltu saatu takaisin. I/15.Pr. sai käskyn tehdä vastahyökkäys. Pataljoonan komentaja *Eskola* on kertonut Nietjärven taistelusta, että hän saatuaan eräältä upseerilta suullisen käskyn "Nietjärvi vallattava" ymmärsi, että edessä oli pataljoonan oma sota. Muista omista joukoista ei ollut tietoa ja vielä vähemmän vihollisesta. Suomalaisten aikaisemmin rakentamat asemat olivat ylärintemaastossa, jossa oli nousua 30 metriä noin 400 metrin matkalla. Tykistöä ei ollut käytettävissä. Komppaniajohtajien kanssa käydyn neuvottelun jälkeen päädyttiin siihen, että rintamahyökkäyksellä ei kannata hyökätä aseisiin, sillä se merkitsi satojen miesten kaatumista. *T. Es-*

kola kertoo tehneensä tarkkaa tähytystä tunteja ja huomanneensa vihollisen hallussa olevassa taisteluhaudassa lyhyen miehittämättömän pätkän. Jos siihen kohtaan voi ryömiä, on mahdollista vallata vihollisen valloittamat asemat.

Divisioonan esikunta oli löytynyt, johon oli välitetty pyyntö saada paljon käsikranaatteja. Niitä tuli autokuormittain. T. Eskola hyppäsi jääkärijoukkueen johtajan ja lähetin kanssa taisteluhautaan. Merkin saatuaan muut tulivat perässä. Seurasi sitkeä taistelu, joka kesti taukoamatta seitsemän tuntia. Väsyneenä ja nälissään pieni joukko tuhosi kokonaisen rykmentin ja kaksi isoa hyökkäysvaunua.

I/15.Pr. alistettiin 8. Divisioonalle ja uusi sijoituspaikka oli Loimolan alue. Rintamavastuu Korvenkaistalla alkoi 23.7. Seuraavana päivänä vihollinen hyökkäsi komppanian vahvuusena, jonka takana oli vahvistamassa samansuuruinen osasto. Hyökkäys torjuttiin.

Tässä asematavaiheessa oli erilaisia tapahtumia. Elokuun -44 aikana vihollinen hyökkäsi useita kertoja. Partiointia ja vanginsiappausrityksiä oli molemmin puolin.

3.9.1944 tuli käsky VI Armeijakunnasta, että 8.D vapauttaa I/15.Prikaatin Korvenlohkolta 4.9. klo 05.00 mennessä. Seurasi tiedotus: Vihollisuudet lopetetaan klo 07.00. Joukot jäävät nykyisiin asemiin ja käsketyt vaihdot suoritetaan. I/15.Prikaati luovutti klo 05.45 Er.P 18:n miehistön kanssa.

Pohjois-Suomessa

I/15.Pr. marssi noin 20 km:n matkan Leppäsyvän asemalle. Sieltä siirtyminen Oulun kautta Liminkaan tapahtui junakuljetuksin. Viimeisin erä saapui Liminkaan 7.9.klo 12.00. Saatiin selville, että koko 15. Prikaati oli keskitetty Oulun eteläpuoliselle alueelle.

Saksalaisille oli annettu poistumisen määräaika 15.9. Toiminnan alkamisen merkki saatiin 15.9., jolloin prikaatin esikunnasta saatiin hälytys ja marssivalmiuskäsky. Näin ollen ei miesten toive kotiinpääsystä toteutunut vaikka oltiin hyvin lähellä kotipaikkoja. Pataljoonan vastualueelle Oulujärveltä Laitasaaren lossipaikalle Oulujoen eteläpuolelle se ryhmittyi 16.9. Saksalaiset uhkasivat räjäyttää Vaalan sillan 17.9., mutta pataljoonan komentaja sai sen koko-

naan haltuunsa neuvokkaalla toiminnallaan ja päämajasta saadun luvan mukaan myös pitää se. Yleisradiossa tiedotettiin 19.9. klo 19.00 välirauhan solmimisesta Neuvostoliiton kanssa. Ylipäällikkö antoi kenraaliluutnantti *Hj. Siilasvuolle* käskyn 24.9. III AK:n tehtäväksi Pohjois-Suomessa olevien saksalaisten joukkojen internoimisen.

I/15.Pr omalla osuudella eteni Maksiniemeen saksalaisten räjäyttäessä siltoja vetäytymisvaiheessaan. Tornion taisteluiden käynnistyttyä III AK:n komentaja antoi 3.10. vahv. 15.Prikaatille käskyn edetä Kemiin ja estää siltojen räjäyttäminen siellä. I/15.Pr. oli mukana valtaamassa Kemiä, mutta Kemijoen sillan räjäyttämistä 8.10. ei voitu estää. Rautatietä ja lentokenttää saksalaiset räjäyttivät voimakkailla aikasytyttimillä varustetuilla pommeilla. I/15.Prikaati jatkoi etenemistä Rovaniemen suuntaan aluksi etuosastona. Pataljoona eteni Kemijoen itäpuolta kohti Rovaniemeä. Saksalaiset miinoittivat tehokkaasti, mutta eivät polttaneet asuttuja taloja vetäytyessään Kemijoen itäpuolella. Sen sijaan muutoin saksalaiset hävittivät Lapin laajalti. Pataljoona tuli Kemijoen länsipuolelle Koivussa, jossa maantie tulee yli Kemijoen ja josta edettiin Rovaniemelle Er.P5:n komentajalle alistettuna. Paluumarssille Liminkaan päästiin 2.11.1944 Rovaniemeltä ja Limingassa oltiin 12.11.1944. Sunnuntaina 14.11. oli yhteinen jumalanpalvelus ja miehet kotiutettiin 15.-20.11. maan eri sotilaspiireihin.

Lähteet:

- Antila Olavi, Suomen rintamamiehet 1939-45, 3.D. Pori 1972.
- Hyvönen Osmo, Kiestingin motti, sota Vienan Karjalassa kesällä 1941. Jyväskylä 1986.
- Karhunen Veikko, Vienan Sissit, Sissipataljoona jatkosodassa 1941 - 1943. Porvoo 1976.
- Karhunen Veikko, Syväriltä U-asemaan, 15. Prikaatin I Pataljoonan Aunuksen ja Laatokan-Karjalan taisteluissa 1943-1944. Juva 1982.
- Kuussaari Eero ja Niitemaa Vilho, Suomen sota vv. 1941-1945. Helsinki 1948.

KRONIKKA SissiP 3:sta ja I/15 Pr:stä 15.6.1941 - 18.11.1944, runoillut luutnantti Antti Pohjola 18.11.-44

1.

Kerran keskellä keseä
juhannuksen alla juuri
läksi joukko lännempätä,
Limingasta liikkeelle
takki harmaa hartioilla
sotakirves kainalossa
taistelujen taipaleelle
viikoksi vihanpitoon.

Vieri viikot, kuut katosi,
vaihtui ajat allakassa.
Yhä vielä viipyi joukko,
tappeluissa taivaltele
äijin aikoja asusti.
Viikon viipyi vienan maassa
asui toisen Aunuksessa
kolmannen kotiperillä.

Konsa korpia kolusi,
suuntaurat suunnitteli.
Konsa taistelun tapasi
ehätti edelle muita.
Mentiin poikki Ponkalahden
uhattiin jo Uhtuata,
joku kertoi jo Kemistä
Sorokasta suunnitteli.
(tuli Kemi tuonnempana)

2.

Siirretinpä sinnemmäksi
vasten merta valkeata
Louhen suunnalle lopulta
tuonne tuimille tulille
kolkommille korpimaille.
Tungettiin jo tuonnemmaksiksi
Zibringalle siirrettihin.
Tuttu on kaira Kankahaisen,
kintupolku Kiestingistä.

Onpa oltu, onpa menty
Kuusamosta on kulettu
Kajaanissa katsastettu,
Äänislinnassa lisätty,
sysätty Syvärin maille

Kuuttilahteen kuljetettu.

Siellä joukko jollotteli
aivan korsuja asusti,
valvoskeli vartiossa
partiossa painiskeli

3.

Tuli tuisku tuimemmaksi
kolkommaksi kohtalomme.

Taipui joukko taaemmaksi,
tullessa tulisen paikan,
alla vyöryn armottoman.
Silloin Sammatus savusi,
kävi tuiske Tuuloksessa,
pahoin putket paukutteli,
ujelteli urkupyssyt
Viteleessä vimmatusti.

Jopa piti Pitkäranta,
vastaiskut vaikuttivat.

Koetiinpa tuokin kolhu,
saatiin vielä sattumalta
Käydä tiellä tietömällä,
alppikengän astumalla.
Kehattiin Kemissä käyä,
Rovaniemellä ravata,
saatella on saksalaista.

4.

Nytpä ero jo tulevi,
lähtöpäivä päälle saapi
kunkin mennä kulmallensa
rauhantöillensä ruveta.

Mutta muistot on mukana.

Eikä ilmoisna ikänä
nouse päivä nostamatta
muistoja sotasuvilta
vainon talvien takoa
koetuista kohtaloista,
aseveljistä alati.

LAPIN SOTA

Niin kävi, että liittoutuneiden suurvaltojen taholta vaadittiin rauhanneuvotteluiden aloittaminen. Ehtona oli, että ”*Suomen täytyy julkisessa selityksessä tiedottaa, että suhteet Saksaan katkaistaan ja että Saksaa pyydetään poistamaan joukkonsa Suomen valtion alueelta kahden viikon kuluessa. Samoin kuin myös se, että jollei näin ole tapahtunut syyskuun 15. päivään mennessä, joukot riisutaan aseista ja luovutetaan.*”

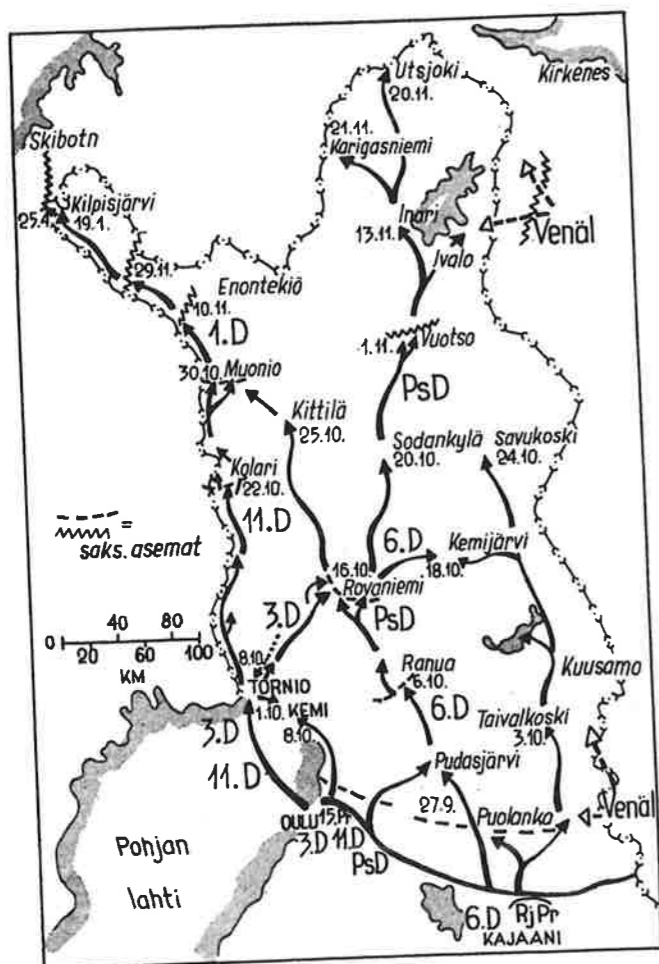
Suomi oli tehnyt erillisrauhan ja vastasi sen seurauksista lopulta poistamalla maasta lähes neljännesmiljoonaa saksalaista sotilasta. Neuvostoliitto oli uhannut miehittää Suomen, jos niin ei käy. Vihollisuuksia ei olisi haluttu, sillä Suomi ei ollut valmis nopeasti uuteen sotaan. Käytännössä saksalaisille annettu kahden viikon vetäytymisaika ei olisi riittänyt eikä saksalaisilla näyttänyt tähän olevan halujakaan. Lapissa oleva kenraalievosti *Lothar Rendulicin* kommentaama 20. Vuor. Armeija oli hyvin koulutettu ja varustettu.

Oulu saatiin pelastettua neuvottelujen kautta. Saksalaiset vetäytyivät Oulusta 15.9. ja 15. Prikaati eteni Kiiminkijoelle saavuttaen 25.9. saavuttaen jokisuun ja kaksi päivää myöhemmin Kiimingin kirkonkylän. Saksalaiset saatiin lähemmään joen pohjoispuolelta ja suomalaiset olivat nopeasti Yli-Iin kirkonkylässä. Oulun läänissä saksalaiset oli saatu linjan Oulu-Hyrynsalmi-linjan pohjoispuolelle. Neuvostojoukkoja tuli syvälle Suomen alueelle Suomussalmella ja Kuusamossa.

Saksalaisten hävittämisvimma Lapissa on aiheuttanut oikeutetusti paljon ihmetystä. Aluksi saksalaiset pyrkivät maltilliseen hävittämiseen, mutta tuhoamisvimma kiihtyi. 9.10.1944 suomalaiset saivat kirjelmän, jonka mukaan Rovaniemellä poltettaisiin kaikki valtion omistamat rakennukset vastalauseena ”Suomen armeijan alhaisesta ja kunniattomasta” käyttäytymisestä. Lopullinen hävityskäskeä on päivätty 13. lokakuuta.

Suomalaisten onnistui tehdä 1.10.1944 maihinnousu Torniossa saksalaisten selustaan. Hyvin, salassa valmistetun hyökkäyksen suunnittelija oli kenraali *Hjalmar Siilasvuo*, joka oli ottanut rintamavastuun 27.9. Torniossa käytiin Kemin ohella Lapin sodan kovimmat taistelut lokakuun alussa. Näissä taisteluissa kaatuivat Kemissä *Eero Sallinen* 6.10. ja Torniossa *Erkki Rantakari* 7.10. ja *Eino Sallinen* 8.10. Kemin-Tornion taistelujen yhteydessä saksalaiset saivat suomalaisia vangiksi. Vangit pantiin matkaan ryysyläisinä

kylmää kärsien vankkureita vetämään. Heidän joukossaan oli siikajokinen Väinö Lassuri, joka vankiryhmän keskinäisen sopimuksen hoiti keittiömestarin tehtäviä. Johannes Palokangas haavoittui 9.10.1944 Saukkojärvellä ja joutui siinä tilanteessa saksalaisten vangiksi. Hänet oli viety Norjan kautta Saksaan. Hänet julistettiin kadonneeksi ja siunattiin sankarihautaan 26.11.1944. Kuitenkin hän palasi vankeudesta Hangon vastaanottoleirille 24.8.1945. Lassuri pääsi palaamaan Suomeen vasta 11.10.1945.

Suomalaiset saavuttivat Rovaniemen 16.10.1944, jolloin paljastui siellä tehty täydellinen tuho. Suomalaiset eivät päässeet kaupunkiin ennenkuin koko kaupunki oli sytytetty palamaan tai räjäytetty. Sen jälkeen saksalaiset poistuivat Suomesta Kilpisjärven ja Karigasniemen kautta miinoittaen ja hävittäen mennessään kaiken mahdollisen.

Rovaniemen kauppala 1920-luvulla. Vanhalle Lapin markkinapaikalle syntynyt Rovaniemi oli Suomen pikkukaupunkien tavoin valtaosin rakennettu puutaloista, jotka olivat tulelle arkoja. Lapin sodassa saksalaiset tuhosivat polttamalla ja räjäyttämällä järjestelmällisesti valtaosan kaikista rakennuksista. Rovaniemellä säästyivät vain muutamat rakennukset tuholta. Kuva Rauni Launonen.

Ryhmä Pajari hyökkäsi Rovaniemeltä Kittilän suuntaan. Kittilään päästiin 25.10. Kenraalimajuri Pajari kutsuttiin valvontakomission määräyksestä päämajaan ja pidätettiin venäläisten vaatimuksesta välirauhansopimuksen sotarikosartikklaan vedoten. Eversti Kuistio tuli hänen tilalleen komentajaksi. Torniossa etenevä divisioona valtasi 13.10 Ylitornion ja 23.10 Kolarin. Suomalaiset miehittivät Muonion 30.10. Saksalaiset saattoivat käyttää yhtä tietä Muoniosta Kilpisjärvelle.

Venäläisten valtasivat välirauhansopimuksen mukaisesti heille luovutettavan Petsamon 15.10. Saksalaisilla oli Suomesta hallussaan enää Inarin, Utsjoen ja Enontekiön kunnat 5.12.1944 mennessä suomalaisten täytyi vähentää sotaväkeään armeijan vuoden 1938 vahvuuteen, joka hidasti hyökkäyksen etenemistä. Sodanaikaiset joukot tuli hajottaa. Nuorista asevelvollisista perustettiin 1.11. kaksi voimaryhmää. Kenraalimajuri Laguksen ryhmä oli koottu jääkäripataljoonista ja se jatkoi etenemistä Ivaloon. Eversti Puroman johtama ryhmä jatkoi hyökkäystä Kilpisjärven suuntaan. Kilpisjärvellä käytiin taistelua 19.1.1945. Ne jatkuivat aina huhtikuulle 1945 asti.

Loppujen lopuksi kenraaliluutnantti *Hjalmar Siilasvuo* saattoi vasta 28.4.1945 lähettää seuraavansisältöisen sähkeen: ”*Ilmoitan täyttäneeni Ylipäälliköltä syyskuussa 1944 saamani tehtävän. 27.4. klo 13.30 mennessä saksalaiset sotavoi- mat on karkotettu Pohjois-Suomesta.*”

Saksalaisten kimppuun oli ollut käytävä niin kauan kuin ne pureutuivat Suomen maaperään. Lapin sodassa puolustettiin näkyvästi valittua uutta linjaa. Sotaan väsyneinä suomalaiset saattoivat nostaa Suomen lipun liehumaan Norjan rajalla.

Suomalaiset olivat menestyneet hyvin puutteellisesta varustuksesta huolimatta. Lapin tuhotut liikenneyhteydet olivat syysateiden, kelirikon ja ankaran talven lisäksi vaikeuttamassa lukumäärältään ja tulivoimaltaan ylivoimaisten saksalaisjoukkojen poisajamista Suomesta.

Lapin sotaan osallistuneista suomalaisista noin 1000 kaatui suurimpien menestysten tapahtuessa Kemin ja Tornion valtauksen yhteydessä. Myös saksalaisten miinat aiheuttivat paljon kaatumisia ja haavoittumisia hyökkäyksen edessä. Tulevina vuosina miinat koituivat vielä lukuisten siviilien kohtaloksi.

Lapin sodan aikana ja sen jälkeen jatkui myös merialueiden raivaus miinoista. Vasta tulevina kesinä päästiin tähän työhön kunnolla käsiksi, monet merivoimissa palvelleet varusmiehet joutuivat raivaustöihin. Siikajokisista ainakin *Eero Meriläinen* ja *Esko Räinen* olivat näissä tehtävissä. Miinojen purkamisessa oli sotaan verrattavia vaaratekijöitä.

Lähteet:

- Antila Olavi, Suomi suursodassa. Jyväskylä 1988.
- Antila Olavi, Suomen rintamamiehet 1939-45, 3.D. Pori 1972.
- Halsti Wolf H, Lapin sodassa. Keuruu 1980.
- Jatkosodan historia 1 - 6. Porvoo 1988 - 1994.
- Kuussaari Eero ja Niitemaa Vilho, Suomen sota vv. 1941-1945. Helsinki 1948.
- Nevakivi, Jukka, 40 vuotta Lapin sodasta. Oulu 1984.
- Pohjan poika. Tornion maihinousun 50-vuotistapahtumien erikoisnumero 2/94. Oulu 1994.

SANKARIVAINAJAN TIE

Sodat vuosina 1939-45 vaativat raskaan uhrin. Talvisodassa kaatui noin 21.400, jatkosodassa 59.000 ja Lapin sodassa noin 1000 suomalaista. Kentälle jäi haudattuina tai kadonneina noin 4.100 miestä.

Heti talvisodan alkupäivinä päätettiin, että sodassa kaatuneet siirretään kotiseurakuntien sankarihautoihin. Suomi oli ainoa maa, jossa maailmansodan aikana näin tehtiin. Aluksi hautaukset suunniteltiin tehtäväksi lähimmän seurakunnan hautausmaalle, mutta erityisesti Pohjanmaalla vainajat haluttiin lähettää kotiseudulleen. Sama käytäntö oli ollut valkoisten puolella jo vapausodan aikana.

Kaatuneiden huoltoa johti kenttäpiispa, jolla oli käytössään oma toimisto. Vuodesta 1942 alkaen sen nimi oli kirkollisasiain toimisto. Taisteluissa kaatuneet tuotiin aluksi kaatuneiden kokoamispaikkaan kantaen, tai useimmiten hevoskyydillä. Normaalisti lääkintähenkilöstö kokosi kaatuneet tarkastaen heidät samalla.

Kokoamispaikoilta kaatuneet kuljetettiin kaatuneiden evakuointikeskuksiin (KEK). Näitä oli kaikkiaan toistakymmentä. KEK:issa vainajat pestiin, laitettiin arkkuihin ja lähetettiin yleensä kotipaikan suojeluskuntapiirin kautta kotiseurakuntaan. Suojeluskunnan pastori teki virallisen ilmoituksen omaisille. Myös joukko-osaston komentaja ja sotilaspastori pyrkivät kirjoittamaan omat surunvalittelukirjeensä. Toisinaan tieto tuli kirkkoherranvirastoon, jolloin kirkkoherra, tai hänen valitsemansa henkilö kävi viemässä surusanoman omaisille.

Kaatuminen tuli aina varmistaa, mutta joskus tässä oli vaikeuksia. Kaatuneiden huollon vaikeutena oli, että vainajaa ei aina pystytty varmuudella tunnistamaan. Tuntolevy tai tuntokortti eivät olleet tallessa. Usein tuttujakaan ei ollut tunnistamassa.

Kaatuneiden kokoamispaikalta vainajat kuljetettiin ampumatarvikeajoneuvoilla ”paluukuormana”. Haavoittuneita ja kaatuneita pyrittiin kuljettamaan eri kuljetuksin, tai ainakin eri vaunuissa.

Kaatuneiden evakuointikeskuksissa vainajat laitettiin arkkuihin. Talvella ruumiit piti ensin sulattaa. Jos vainaja oli pahoin silpoutunut, arkun kanteen kirjoitettiin teksti: ”*Ei saa avata*”. Kesäaikoina ja pitkien kuljetusmatkojen vuoksi

sankarivainajia haudattiin myös kenttähaudausmaihin, josta vainajat pyrittiin syksyn tullen siirtämään kotiseuduilleen. Viime vuosina on Kiestingin suunnalta jälleen alettu tuoda sankarivainajien jäämistöjä kotiseurakuntien mul-
tiin.

Kentällä lotat joutuivat koville. Kaatuneen henkilökohtainen omaisuus lähetettiin huolellisesti pakattuna omaisille. Jos oli vainajien käsittely talvella hankalaa, kesäisin kuumimpaan aikaan se oli lähes sietämätöntä. Jonkun oli tämäkin työ tehtävä. Evakuoitokeskuksissa työ oli henkisesti erittäin raskasta.

Myöskään sotapapin osa ei ollut helppo. Kuolema oli hänelle tuttu läpi sodan. Papin piti pitää kirjaa kaatuneista ja usein oli selvitettävä myös varsinainen kaatumistapahtuma. Tarvittaessa kenttäpapin tuli suorittaa hautaus kenttähaudausmaahan. Vaikeinta oli kirjoittaa kirje vainajien omaisille. Myös *Mannerheim* lähetti jokaiselle kaatuneen lähiomaiselle osanottokirjeen. Joukko-osastoista pyrittiin jokaiseen kirjeeseen laittamaan jotakin henkilökohtaista. ”Monistamista” vältettiin, vaikka kaatuneita tuli paljon.

Velvollisuutenani on ilmoittaa, että
Vaino Johannes Rantakari +
7.3.40.
on kaatunut taistelussa Isänmaan vapauden ja kait-
sen puolesta, mikä meille on pyhää ja kallista. + Valitan
syvästi suruani, mutta lohduttakoon Teitä tietoisuus,
että olette saaneet antaa Suomelle kalleimman uhrin. +
Vahvistakoon Teitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala.
Mannerheim

Mannerheimin surunvalittelukirje Hannes Rantakarin omaisille Rantakarin kaaduttua Salmenkaidassa Kannaksella 7.3.1940. Ylipäällikkö lähetti jokaisen sodassa kaatuneen omaisille vastaavan kirjeen, yhteensä lähes 85.000 kpl.

Kersantti Leo Raution pitkä, viimeinen matka Talvisodan Pitkärannan kunnian kentiltä on päättymässä Siikajoen kirkkomaalle. Saattamassa ovat surevat omaiset ja tuttavat. Kuva Aili ja Aino Rautio.

Sankarivainajien kotiseurakuntaan saapumiseen sisältyi aina vahvoja tunnelatauksia. Lähiomaisen kuolema herätti erityisesti sodan aikana usein voimakkaita reaktioita: suuttumusta, syyllisyyttä, masennusta, hätää ja levottomuutta. Tunteet saattoivat jatkua vuosia, eivätkä aina edes lähimpien lohdutukset auttaneet. Isänmaan puolesta tapahtunut uhraus koettiin menetyksenä, josta saattoi päästä yli vain toteamalla, ”aika parantaa haavat” tai ”elämän on jatkuttava”. Aika ja työnteko olivatkin omaisten ja ystävien ohella parhaat lääkkeet surun hetkillä.

Erilaiset järjestöt pyrkivät tukemaan taloudellisissa vaikeuksissa olevia sotaleskiä. Avustustyötä tekevien järjestöjen keskuselimeksi perustettiin sotai-
kana Suomen Huolto. Sotaorvoille pyrittiin hankkimaan sotakummi Ruotsista tai kauempaakin. Sotaorpoja lähetettiin sotalapsina myös Ruotsiin, kaikkiaan lähes 70.000.

SIIKAJOEN SANKARIVAINAJAT

VAPAUSSOTA

Kurola, Juho s. 3.4.-93	28.3.1918	Tampere
Haikara, Heikki s. 10.2.-97	6.4.1918	Mäntyharju
Perälä, Yrjö s. 31.12.1898	20.4.1918	Pullilan rint.
Puhakka, Samuli s. 21.12.-96	20.4.1918	Toijala-Iittala

TALVISOTA

Impola, Jalmari s. 30.12.-10	22.12.1939	Savukoski, Rovaniemi ss.
Mämmi, Tauno s.16.9.-14	7.1.1940	Raate, Hyrynsalmi ss.
Ervasti, Niilo s. 20.10.-12	29.1.1940	Kuhmo
Rautio, Leo s. 31.10.-19	30.1.1940	Pitkäranta
Hirvaskari, Jarl s. 18.1.-15	20.2.1940	Kuhmo
Ahola, Veikko s. 16.4.-15	20.2.1940	Noisniemi, katosi
Impola, Janne s. 8.7.-03	29.2.1940	Uuras, katosi
Rautio, Jaakko s. 22.6.-98	1.3.1940	Kuhmo
Rantakari, Hannes s. 7.9.-09	7.3.1940	Salmenkaita, Vuosalmi
Patokoski, Niilo s. 6.2.-13	8.3.1940	Kuhmo
Patokoski, Ahti s. 24.5.-18	10.3.1940	Oulainen junaonn.
Vikiö, Kustaa s. 9.2.-96	10.3.1940	Viiipurin lähistö, katosi
Rosi, Reino s. 8.9.-13	11.3.1940	Vuoksela

JATKOSOTA

Jokela, Rauni s. 17.7.-20	15.7.1941	Ivanlahti, Prolavaara
Lahtimaa, Jouko s. 2.5.-18	22.7.1941	Korpijärvi
Kurikka, Eino s. 2.3.-16	29.7.1941	Uhtua, Tetrivaara
Haikara, Martti s. 24.5.-05	4.7.1941	Kis-kisjärvi
Lunki, Toivo s. 1.5.-10	2.8.1941	Kis-kisjärvi
Haikara, Jussi s. 24.5.-03	4.8.1941	Pistojoki
Lassila, Väinö s. 25.5.-02	5.8.1941	Uhtua, sotasair.
Kiviniitty, Väinö s. 11.1.-21	8.8.1941	Kokkosalmi-Kiest.
Huhtala, Uno s. 2.4.-20	8.8.1941	Leppäsyvä
Loppi, Eero s. 29.9.-18	12.8.1941	Kuolajärvi
Kleemola, Heikki s. 30.6.-16	20.8.1941	Kiestinki
Lahdenperä, Vilho s. 9.8.-04	24.8.1941	Kiestinki, Veturipuro
Paakkari, Vilhelmi s. 19.11.-11	24.8.1941	Kiestinki ks.
Turpeenoja, Lauri s. 25.9.-15	25.8.1941	Kiestinki ks.
Tiikkala, Yrjö s. 14.12.-01	30.8.1941	Kiestinki, Kurkijärvi ss.
Nikola, Matti s. 26.1.-06	11.11.1941	Kiestinki rata
Pyhälä, Kaarlo s. 30.1.-21	20.12.1941	Kangasvaara
Rosi, Vilho s. 27.5.-07	30.12.1941	KS Kiestinki
Pietola, Ahti s. 28.1.-19	31.12.1941	Jyvälahti

Karppinen, Hannes s. 18.6.-05	10.1.1942	sotasair. Lahti
Holappa, Veikko s. 4.9.-20	9.4.1942	Syväri, sotasair.
Rönn, Antti s. 30.11.-20	23.4.1942	Bulajeva, Syväri
Tiitto, Arne s. 19.2.-18	25.4.1942	Louhen suunta
Korvela, Antti s. 23.4.-09	27.4.1942	Kiestinki
Nikola, Lauri s. 7.5.-11	4.11.1942	Sohjanan kenttävartio
Seppälä, Heikki s. 23.1.-22	25.3.1943	Uhtua
Nikola, Pentti s. 14.8.-22	31.3.1943	Uhtuan länsip.
Haho, Aaro s. 9.2.-20	30.5.1943	Uhtua
Pekuri, Tauno s. 30.11.-19	26.6.1943	Ondajoki
Hannila, Uno s. 24.9.-23	12.11.1943	Vienan kanava
Anttila, Timo s. 5.7.-22	11.6.1944	Kivennapa, Kannas
Sallinen, Lauri s. 26.5.-19	15.6.1944	Mesterjärvi, Kannas
Pentikäinen, Viljo s. 27.3.-23	15.6.1944	Siiranmäki, katosi
Länkinen, Martti s. 19.1.-18	25.6.1944	Syväri, jäi kentälle
Pirilä, Pauli s. 11.4.-22	27.6.1944	Kannas, jäi kentälle
Lunki, Yrjö s. 21.9.-20	30.6.1944	Ihantala, Kannas
Puttaansuu, Yrjö s. 30.10.-12	6.7.1944	Heinjoki
Karppinen, Osmo s. 18.6.-15	11.7.1944	Uuksu, kenttäasair.
Kerttula, Reino s. 27.3.-17	20.7.1944	Kannas, sotasair.
Alkula, Paavo s. 15.12.-23	1.8.1944	Ilomantsi
Pirilä, Antti s. 6.8.-23	13.9.1944	Olkkosenvaara
Klemetti, Sulo s. 25.8.-20	2.11.1944	Portinhoikka, sotasair.

LAPIN SOTA

Sallinen, Eero s. 7.10.-22	6.10.1944	Kemi
Rantakari, Erkki s. 11.1.-21	7.10.1944	Tornio
Sallinen, Eino s. 16.7.-21	8.10.1944	Tornio

Lähteet:

Jatkosodan historia 6. Porvoo 1994.
 Kansanaho Erkki, Papit sodassa. Juva 1991.
 Raitis Riitta ja Haavio-Mannila Elina, Naisten aseet, suomalaisena naisena talvi- ja jatkosodassa. Jyväskylä 1993.
 Siikajoen seurakunnan arkisto.

SIIKAJOEN VETARAANIMATRIKKELI

MATRIKKELIOSA

Siikajoen veteraanimatrikkelin matrikkeliosassa on esitelty vapaus-, Talvi-, jatko- ja Lapin sotaan osallistuneet siikajokiset. Mukaan on pyritty ottamaan kaikki, jotka olivat sotien aikana siikajokisia. Lisäksi on otettu myös muualta sotien jälkeen Siikajoelle tulleita.

Matrikkeliosa jakaantuu hieman eri tavalla kuin yleensä sotien veteraaneista tehdyssä matrikkeleissa. Jakoja eri ryhmiin on vähennetty, jotta henkilöiden haku on helpompaa. Matrikkelin veteraanit on jaettu viiteen osaan:

1. Vapaussodan jääkärit
2. Vapaussodassa kaatuneet
3. Vapaussodan veteraanit
4. Talvi- ja jatkosodassa kaatuneet
5. Talvi- ja jatkosodan veteraanit

Talvi- ja jatkosodan veteraanien osassa on aakkosissa omissa kohdissaan mainittu myös kaatuneet ja vapaussodan veteraanit niissä tapauksissa, jolloin he osallistuvat myös näihin sotiin. Heidän matrikkelitiedot ovat kaatuneiden ja vapaussoturien kohdalla. Tällä tavalla matrikkelin talvi- ja jatkosodankin osa on saatu mahdollisimman täydelliseksi.

Omana matrikkelina on esitetty **siikajokiset lotat ja sotatoimialueilla toimineet naiset**. Siikajoella sota-aikana olleiden naisten ohella mukana on paljon lottatoiminnassa ennen sotia mukana olleita ja paikkakunnalta pois muuttaneita.

Veteraanimatrikkelin tiedot on saatu ja kerätty suoraan matrikkeliin tulevilta henkilöiltä tai heidän omaisiltaan, kirkkoherranvirastoista, vanhoista henkilöistä, kantakorteista, sotilaspasseista, henkilöhaastatteluista ja painetuista lähteistä. Tiedoissa on käytetty miesten joukko-osastojen kohdalla runsaasti lyhenteitä, joiden hakemisto on kirjan lopussa. Vapaussotaan osallistuneiden taistelijoiden ammateiksi on merkitty pääosin senaikaiset ammatit. Samoin myöhempien sotien veteraanien ammateista on osalla asevelvollisuusaikainen kantakortista saatu ammatti.

JÄÄKÄRIT

KESKITALO, Henry Nikolai

poliisikonstaapeli

s. 14.9.1896 Lumijoki k. 2.12.1949 Siikajoki

pso v.-23 *Anna Eliina o.s. Lukkarila*

s. 16.5.1897 Siikajoki k. 15.6.1990 Siikajoki

Lapset: *Aaro Alvari -25, Jalo Olavi -27*

Sotilasarvo: Kersantti -19. Saksan jääkäri. Osallistui Misse-joen, Riianlahden ja Schmardenin taisteluihin. Siirrettiin Altonan työosastoon ja myöhemmin siviilityöhön. Palasi Suomeen 1.8.1918. Palvelikoulutusaliupseerina Pion.Koul. P:ssa ja erosi vakinaisesta palveluksesta 1919. Toimi nuorempana poliisikonstaapelina Oulussa, Viipurissa ja Kemissä 1919-26, sekä vanhempana poliisikonstaapelina Kemissä ja Siikajoella 1926-39. Sotien aikana toimi samassa tehtävässä. Kunniamerkit: Jm, Saksan Mskr. Sotien jälkeen toimi vanhempana poliisikonstaapelina Saloisten nimismiespiirissä.

KLEMETTI, Juuso Kabriel

mäkitupalainen, työmies

s. 1.12.1889 Siikajoki k. 16.7.1962 Siikajoki

pso v.-19 *Rosa Matilda o.s. Lassila*

s. 1.4.1896 Siikajoki k. 25.4.1925 Siikajoki

Lapset: *Sulo Jooseppi -20, Aura Lea Sofia -21, Lauri Abram -23*

Sotilasarvo: Jääkäriväpeli -18. Joukko-osastot:

Liittyi jääkäripataljoona 27:ään 26.2.1916. Tehtävät: Joukkuealiupseerina 3. jääkäriyrykmentin V pataljoonan 2. komppaniassa. Osanotto taisteluihin: Koulutusvaiheessa Missejoen asemataistelussa ja Riianlahden rannikkoaseman taistelussa. Vapaussodassa otti osaa mm. Tampereen saartoon ja Viipurin valloitukseen. Siirrettiin 17.12.1916 täydennysjoukkoon ja komennettiin Berliiniin lähetettäväksi erikoistehtäviin Suomeen. Palasi takaisin 4. komppaniaan 23.5.1917. Astui 11.2.1918 Suomen armeijan palvelukseen aliupseerina ja saapui 25.2.1918 jääkärien pääjoukon mukana Vaasaan. Kunniamerkit: Vs mm ja kunniakirja Unkarin kuninkaalta, Saksan Mskr, Vm 2. Sodan jälkeen Klemetti palveli armeijassa 2. komppanian koulutusaliupseerina 3. jääkäriyrykmentissä, jolla myöhemmin oli nimenä Savon Jääkäriyrykmentti n:o 3. Erosi palveluksesta v. 1919.

VAPAUSSODASSA KAATUNEET

HAIKARA, Matti Heikki

seminaarilainen

s. 10.2.1897 Siikajoki k. 6.4.1918 Mäntyharju

Sotilasarvo: Luutnantti. Liittyi syksyllä 1917 Kajaanin suojeluskuntaan. Osallistui vapaussotaan Kajaanin sissirykmentin mukana. Otti osaa Kuopion, Mäntyharjun, Varkauden, Mouhun ja Värälänniemen taisteluihin. Korotettiin ryhmän- ja myöhemmin joukkuepäälliköksi. Kaatui 6.4.1918 Värälänniemen taistelussa noustuaan ketjun edessä olevalle kalliolle tähyttämään. Siinä tilanteessa hän sai otsaansa surmanluodin. Haikara on haudattu

Siikajoen sankarihautaan. Hänen nimensä on myös Limingan kansanopiston ja Kajaanin seminaarin muistotauluissa. Haikara oli Kajaanin seminaarin II lk:n oppilas ja harjoitti loma-aikoinaan maanviljelystä isänsä tilalla, sekä Pohjanlahdesta kalastusta ja hylkeenpyyntiä.

KUROLA, Johan Aleksander (Janne)

torpparin poika

s. 3.4.1893 Siikajoki k. 28.3.1918 Kalevankangas

Sotilasarvo: Kuudennen jääkärirykmentin kolmannen komppanian ryhmäpäällikkö. Osallistui vapaussotaan II jääkärirykmentin II pataljoonan III komppanian mukana. Kaatui Tampereen valloituksessa Kalevankankaalla 28.3.1918. Kurola on haudattu Siikajoen sankarihautaan. Kunniamerkit: Vapaudenristi IV. Ennen vapaussotaa hän kävi Oulun kotiteollisuusyhdistyksen veistokoulun. Myöhemmin hänen ammattinsa oli maanviljelijä. Kurolan harrastuksia olivat kalastus, käsityöt sekä nuorisoseuratoiminta.

PERÄLÄ, Yrjö Heikki Johannes

ylioppilas

s. 31.12.1898 Ylihärmä k. 20.4.1918 Pullilassa

Osallistui vapaussotaan. Punaiset vangitsivat Perälän Viipurissa 9.4.1918 ja kuljettivat hänet Kavantsaareen pakkotyöhön. Perälä vietiin rintamalle, mutta kun hän ei halunnut ampua valkoisia, punaiset ampuivat hänet kuularuiskulla Pullilassa 20.4. Ei ole saatu selville, minne hänen ruumiinsa katosi. Siunattu kadonneena Ylihärmän sukuhautaan. Perälän nimi on muistolaatassa Lapuan yhteiskoulussa ja Ostrobotnialla Helsingissä. Vapauden risti ja Vapaussodan muistomitali.

PUHAKKA, Frans Samuli

Mustialan maamiesopiston oppilas

s. 21.12.1896 Siikajoki k. 20.4.1918 Toijalan ja Iittalan asemien välillä

Osallistui vapaussotaan. Punakaartilaiset vangitsivat ja ampuivat hänet avoimeen ratavaunuun Toijalan ja Iittalan asemien välillä. Ennen vapaussotaa hän otti innokkaasti osaa nuorisoseura- ja raittiustyöhön. Hän kirjoittautui oppilaaksi Mustialan maamiesopistoon 1.11.1916 ja oli kuollessaan toisella vuosikurssilla. Hänet on haudattu Tammelan sankarihautaan, jonne pystytetyssä patsaassa on hänen nimensä. Hänen nimensä on myöskin Siikajoen sankaripatsaassa.

*"Siis te lapset ja vanhukset,
ja te äidit ja morsiamet:
niin kauan teillä on suojattu lies,
kun on pystyssä yksikin mies."*

F.E. Sillanpää: Marssilaulu

VAPAUSSOTURIT

ALAKOPSA, Jaakko Edvard

kirvesmies
s. 29.7.1897 Siikajoki k. 4.10.1982 Oulu
pso v.-27 *Olga Elviira o.s. Klaar*
s. 9.7.1907 Paavola k. 1990 Oulu
Lapset: *Esko Henrik -27, Alpo Juhani -31, Anne Riitta -36, Ilkka Jaakko -40, Tuomo Tapani -43*
kuollut -63, *Hannu Pekka -45*. Sotilasarvo: Alikersantti. Osallistui vapaussotaan. Oli mm. Petsamon retkellä v. 1920. Tehtävät talvi- ja jatkosodissa: Tykinjohtaja. Osanotto taisteluihin: Ts: Hämeenlinna tja. Js: Kumsjärvi, Savukoski, Petroskoi, Karhumäki, Juustjärvi. Perhe muutti Petsamoon 17.5.1932, Raaheen 24.10.1934 ja edelleen Ouluun.

ANNUNEN, Juho Herman (Janne)

talonpoika
s. 17.1.1895 Hailuoto k. 21.6.1973 Raahe
I pso v.-22 *Emma Sofia o.s. Ranta*
s. 17.10.1897 Paavola k. 9.7.1929 Siikajoki
Lapset: *Maria Elisabet -23, Väinö -25*
II pso v.-31 *Hilda Aliina e. Kiviniitty o.s. Launonen*
s. 30.5.1901 Siikajoki k. 14.2.1957 Siikajoki
III pso v.-60 *Saimi Esteri e. Reinilä o.s. Itäpalo*
s. 31.12.1908 Saloinen k. 26.2.1991 Raahe. Sotilasarvo: Jääkäri. Osallistui vapaussotaan 15.2.1918 alkaen. Tuli Oulusta Siikajoelle 10.9.1928 ja muutti Raaheen 11.12.1958.

ANTTILA, Erkki

työmies
s. 3.1.1890 Kärsämäki k. 21.8.1945 Siikajoki
pso v.-20 *Johanna o.s. Rätty*
s. 4.4.1886 Pyhäjärvi Ol. k. 14.10.1939 Siikajoki
Lapset: *Toini Josefiina -20, Terttu Helena -22, Timo Matias -22, kaatui -44, Erkki Olavi -25*

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Vapaussodassa Raahen vapaaehtoisessa komppaniassa. Osanotto taisteluihin: Tampereen valloitus, Kyröskoski, Karkku.

BROKKOLA eli PROKKO, Kaarlo Esaias

torppari, s. 4.7.1899 Lumijoki, k. 21.10.1922 Siikajoki
pso v.-19 *Anna Sofia o.s. Hahtola*, s. 17.8.1896 Siikajoki. Lapset: *Valte Kaarlo Erik -19*, k. -24 ja *Väinö Kustaa Olavi -23*, k. -24.
Osallistui vapaussotaan. Riisui Siikajoella venäläisiä aseista.

DAAVITTILA, Eino

varastonhoitaja, s. 25.3.1901 k. 16.9.1932.
Sotilasarvo: Alikersantti -21. Osallistui vapaussotaan Raahen vapaaehtoisen komppanian mukana. Osanotto taisteluihin: Kyröskoski, Tampere, Karkku.

EERIKKILÄ, Iisakki Jaakko

meijerin koneenkäyttävä
s. 31.12.1887 Siikajoki k. 13.5.1960 Siikajoki
pso v.-09 *Iida Loviisa o.s. Moisio*
s. 3.1.1887 Alavus k. 3.7.1958 Siikajoki
Lapset: *Saimi Elisabet -09* kuoli -20, *Helli Siviä -11, Uuno Eerikki -14* kuoli -14, *Helmi Ireene -15, Vieno Annikki -18, Toini Maria -21, Hilja Martta -23, Toivo Erkki -26, Iida Eila Esteri -29*
Suoritti vapaussodassa vartiopalvelusta Raahessa.

ESKOLA, Johannes

maanviljelijä
s. 7.11.1897 Siikajoki k. 2.1.1990 Siikajoki
pso v.-23 *Ellen Pauliina o.s. Kulmala*
s. 12.4.1898 Ikaalinen k. 10.11.1959 Siikajoki
Lapset: *Helvi -28, Rauha -32, Maija-Liisa -34, Juhani -36*
Osallistui vapaussotaan. Sotilasarvo: Sotamies, tykkimies. Joukko-osastot: Ts: JR 26. Js: 1/Kev.Os. 5. Tehtävät: Tykkimies, kiväärinmies, puuseppä. Osanotto taisteluihin: Vuoksela, Uhtuan suunta, Latvajärvi, Pistojoeki. Kotiutettiin 22.3.1942.

FINNI, Juho Jaakko

torppari
s. 25.1.1896 Revonlahti k. 30.1.1949 Oulu, pso v.-28 *Tyyni Elisabet o.s. Nevala* s. 21.3.1899 Siikajoki k. 6.2.1990 Siikajoki. Lapset: *Anna Liisa -29*
Osallistui vapaussodan vartiopalveluun. Sotilasarvo: Korpraali -41. Joukko-osastot: Oulun komennuskomppania, Oulun AV 9. Tehtävät: Teollisuuden palveluksessa Toppila Oy:llä. Vapautettiin 27.4.1942. Muutti Ouluun 1.5.1941.

HAIKARA, Kustaa Henrik

s. 24.7.1901 Siikajoki k. 27.9.1931 Kanada
pso v.-27 *Maria o.s. Kamula*
s. 7.11.1901 Lumijoki
Lapset: *Kauko Henrikki -27*

Sotilasarvo: Ylimatruusi. Vapaussodassa riisumassa venäläisiä aseista Siikajoella.

HANNILA, Antti

maanviljelijä
s. 17.6.1883 Siikajoki k. 17.3.1966 Oulu
pso *Maria Josefiina o.s. Ylinen*
s. 1.12.1895 Kauhava k. 20.8.1969 Oulu
Lapset: *Uno Matti -23 kaatui -43, Lea Matilda -27, Aila Katariina -29*

Osallistui vapaussotaan.

HEINULA, Jaakko

maanviljelijä
s. 6.2.1896 Lumijoki k. 14.5.1966 Siikajoki
pso v.-19 *Hilja Maria o.s. Peltonen*
s. 13.1.1896 Multia k. 29.10.1975 Siikajoki
Lapset: *Inkeri Irene -20, Viljo Antti -21, Maria Elisabet -23, Eino Jaakko -25, Milda Hilja Eliina -33*

Osallistui vapaussotaan XII suojeluskuntakomppanian mukana. Ollut Tammisaaressa vartiopalveluksessa vapaussodan jälkeen.

HEINULA, Pekka Kustaa

maanviljelijä
s. 8.12.1891 Lumijoki k. 8.6.1983 Siikajoki
pso v.-13 *Elisabet o.s. Perkiönaho*
s. 17.5.1888 Alavus k. 24.12.1968 Siikajoki
Lapset: *Antti Wilho -13, Pekka Kustaa -15, Aaprami Aleksi -15, Sylvi Maria -19, Elma Elisabet -22, Aino Sofia -25, Erkki Henrikki -28, Esko Nikolai -31 kuoli -32*
Suoritti vartiopalvelusta Raahessa.

HENTILÄ, Eino Johannes

rakennustyömies
s. 14.10.1896 Siikajoki k. 28.9.1949 Lumijoki
I pso v.-28 *Fanni Maria o.s. Ollakka*
s. 21.5.1908 Lumijoki k. 5.10.1935 Lumijoki
Lapset: *Olavi Eino -28 kuoli -46, Eila Maria -29, Anja Inkeri -32, Kalervo Johannes -33*
II pso v.-38 *Alma o.s. Mustamäki*
s. 29.8.1913 Juupajoki k. 16.12.1987 Lumijoki
Lapset: *Rauno Johannes -37, Veikko Mikael -39, Seija Liisa -41, Pentti Ensio -42, Matti Juhani -44, Raili Tuulikki -46, Heikki Pekka -48, Terttu Orvokki -49.*

Sotilasarvo: Jääkäri. Osallistui vapaussotaan. Lähti Seinäjoelta rintamalle XI suojeluskuntakomppanian mukana. Muutti Lumijoenle 3.3.1903.

HENTILÄ, Kalle Aukusti

työmies
s. 17.11.1895 Siikajoki k.19.1.1920 Siikajoki

Osallistui vapaussotaan Lapin jääkärikomppanian mukana Petsamon suunnalla.

HIETANIITTY, Kaarlo Johannes

työmies
s. 25.6.1894 Siikajoki k. 24.6.1935 Siikajoki
Sotilasarvo: Jääkäri. Osallistui vapaussotaan. Meni rintamalle Seinäjoelta.

HIIRONEN, Antti

talokas

s. 12.9.1880 Siikajoki
pso v.-03 *Maria Sofia o.s. Vikiö*
s. 28.11.1884

Lapset: *Iida Katri -04, Aino Lilja -10, Reino Antti -14, Laila Sofia -16, Kusti Einari -19, Heino Anselmi -21*

Osallistui vapaussotaan riisumalla venäläisiä aseista. Perhe muutti Ouluun 1.7.1922.

HIRVASKARI, Aukusti

talonpoika

s. 7.3.1888 Siikajoki k. 14.6.1950 Siikajoki
pso v.-44 *Kerttu Dagmar o.s. Kiviniitty*
s. 30.4.1915 Siikajoki

Lapset: *Reijo Aukusti -44, Aili Marjatta -46, Paavo Juhani -48*

Osallistui vapaussotaan XII suojeluskuntakomppanian mukana täydennyspataljoonassa.

HOLAPPA, Kaarlo Jaakko

maanviljelijä

s. 4.4.1898 Siikajoki k. 11.5.1971 Siikajoki
pso v.-22 *Anna Elisabet o.s. Kipinä*
s. 6.6.1900 Lumijoki k. 29.4.1974 Siikajoki

Lapset: *Valtteri Kaarlo Johannes -24, Teuvo Evert -28*

Sotilasarvo: Korpraali -41. Osallistui vapaussotaan. Joukko-osastot: Ts: 3KKK/III/JR 25. Js: B/12.KS:n, Div. J:n rautatieosasto. Tehtävät: Ajomies, puuseppä. Osanotto taisteluihin: Ts: Kuhmon rintamalla, Löytövaaran puolus-tustaistelut. Js: Kiestingin suunta. Kotiutettiin 12.5.1942.

HOLAPPA, Matti Jaakko

torpanpoika

s. 29.7.1893 Siikajoki k. 28.2.1946 Siikajoki
pso v.-27 *Saimi Maria Seliina o.s Heikkilä*
s. 17.11.1900 Siikajoki k. 6.11.1940 Siikajoki

Lapset: *Matti Olavi -19, k. -46*

Osallistui vapaussotaan Raahen vapaaehtoisen komppanian mukana. Osanotto taisteluihin: Kyröskoski, Siuro, Nokia, Tampere, Karkku.

HUHTALA, Juho Aappo

s.16.8.1890 Siikajoki k. 29.7.1974 Siikajoki

pso v.-25 *Ilmi Amanda o.s. Kankkula*

s. 19.10.1888 Multia k. 23.11.1978 Siikajoki

Lapset: *Matti -25 kuoli -26, Aino -27, Antti -28, Aune -31*

Sotilasarvo: Sotamies. Osallistui vapaussotaan Raahen vapaaehtoisen komppanian mukana. Osanotto taisteluihin: Kyröskoski, Tampere, Karkku.

HUHTALA, Matti Väinö

maanviljelijä

s. 25.2.1899 Siikajoki k. 29.7.1970 Siikajoki

pso v.-26 *Maria Amalia o.s. Rahkola*

s. 3.8.1901 Alavus k. 10.4.1971 Siikajoki

Lapset: *Väinö Johannes -27, Vieno Kaarina -29 kuollut -66, Terttu Marjatta -32, Raili Elisa -36, Paavo Matias -40 kuollut -89*

Sotilasarvo: Alikersantti. Osallistui vapaussotaan Raahen vapaaehtoisen komppanian mukana taistellen Kyröskoskella, Tampereella ja Karkussa missä haavoittui. Palveli mm. Lapin Rajavartiostossa vuosina 1923 - 1924. Talvisodan joukko-osostot: IVAK/84.Kun.K. määrätty Os. Palmqvist. Tehtävät: Kengitys au. Kotiutettu 25.4.1940.

HUMMASTENNIEMI, Fredrik Kustaa
 s. 30.6.1890 Siikajoki k. 1.6.1956 Siikajoki
 pso v.-14 *Fanni Katariina o.s. Lepistö*
 s. 11.5.1895 Siikajoki k. 22.10.1977 Siikajoki
 Lapset: *Tyyne Katariina -14, Vieno Elisabet -17, Helmi Maria -21, Jaakko Henriikki -23, Mirjami Fanni Annikki -28, Rauha Anita Kaarina -31, Jorma Antero -33, Ritva Kyllikki Irmeli -36 kuoli -36, Ritva Anneli -39.*
 Oli mukana vapaussodassa.

HUMMASTENNIEMI, Kustaa Fredrik

torppari
 s. 27.2.1887 Siikajoki k. 30.11.1963 Vihanti
 pso v.-22 *Anna Tiina o.s. Maijala*, s. 22.9.1893 Vihanti k. 5.9.1978 Vihanti
 Osallistui vapaussotaan XII suojeluskuntakomppanian mukana V täydennyspataljoonassa. Muuttivat Vihantiin 17.8.1937.

IMPOLA, Aleks
 s. 21.2.1871 Siikajoki k. 3.8.1945 Siikajoki
 pso v.-98 *Maria Liisa o.s. Huhtala*
 s. 25.5.1871 Siikajoki k. 25.4.1955 Siikajoki
 Lapset: *Heikki -99, Hilma -01, Maria Aleksandra -03, Hilja Sofia -05, Hilda Margareetta -08, Aleks Jalmari -10, Helmi Elisabet -13*
 Vapaussodan aseistariisuja.

IMPOLA (ÖYSTILÄ), Johan

mv.
 s. 24.7.1880 Kuusamo k. 20.12.1964 Siikajoki
 pso v.-09 *Hilja Maria o.s. Anttila*
 s. 5.6.1882 Temmes k. 28.7.1959 Siikajoki
 Lapset: *Aune Elina -11, Toivo Johannes -13, Aino Helena -13 kuoli -14, Hilja Katariina -18 kuoli -20, Anna Elisabet -20, Tauno Paavali -25*
 Osallistui vapaussotaan mm. riisumalla venäläisiä aseista Siikajoella.

IMPOLA, Kalle Henrik

ratsukonstaapeli
 s. 13.6.1901 Siikajoki k. 1.11.1969 Oulu
 pso v.-28 *Siine Familia o.s. Kähtävä*
 s. 13.6.1907 Alavieska k. 4.2.1992 Oulu
 Lapset: *Arvo Johannes Henriikki -28, Kerttu Kyllikki -29, Anna- Liisa -36, Pentti Matti -41*

Vapaaehtoinen asevelvollisuus v. 1918. Osallistui vapaussotaan Raahan vapaaehtoisen komppanian mukana Satakunnan ja Hämeen rintamalla ottaen osaa Kyröskosken, Tampereen ja Karkun valloituksiin. Kunniamerkit: Suomen vapaussodan muistomitali ja Tampereen valtauksen muistomitali. Vuosina 1929 - 1942 ollut Oulun poliisilaitoksen vanhempana poliisikonstaapelina ja rikospoliisina.

JUNNILA, Frans Johannes (Janne)

työmiies
 s. 20.2.1899 Siikajoki k. 15.3.1969 Siikajoki
 pso v.-26 *Edith Kustaava o.s. Marjomaa*
 s. 14.2.1898 Piippola k. 3.8.1973 Saloinen
 Lapset: *Toini Margareeta -25, Anna Sofia -27, Eero Johannes -30, Paavo Olavi -33, Pentti Antero -36*

Sotilasarvo: Jääkäri. Mukana vapaussodassa. Osanotto taisteluihin: Tampereen valtaus, Karkku, Kyröskoski.

JUNTUNEN, Johan Patrik (Jonne)

s. 8.1.1899 Oulujoki, k. 7.1.1957 Saloinen
 pso v.-30 *Siiri Johanna o.s. Hypèn*
 s. 10.7.1905 Leppävirta, k. 15.9.1990 Raaha
 Lapset: *Leena Anneli -33, Eeva Inkeri -35, Liena Riitta Aulikki -41, Jarmo Aunus Juhani -44 ja Marja Liisa Annikki -44 k. -44*

Sotilasarvo: Kersantti. Osallistui vapaussotaan I vapaaehtoisessa rintamakomennuskunnassa, joka lähti Oulusta 23.2.1918. Otti osaa Karkun kirkonkylän valtaukseseen. Joukko-osastot jatkosodassa: 4/ JR 35, JR 60, Jv. Koul.K 19. Osanotto taisteluihin: Js: Vuonninen, Pistojoeki, Karhumäki, Kontiovaara. Tuli Siikajoelle 7.12.1915 Oulujoelta, muutti 16.3.1931 Pyhäjärvelle Ol ja edelleen Saloisiin 15.1.1940.

KAIJANKOSKI, Aappo

s. 17.10.1889 Siikajoki k. 5.8.1949 Siikajoki
pso v. 24 *Iida Maria e. Impola-Sulasalmi o.s. Heiskanen*

s. 20.9.1883 Keitele k. 5.2.1971 Siikajoki
Oli mukana vapaussodassa venäläisten aseistariisujana.

KAIJANKOSKI, Kalle Heikki

talokas

s. 15.3.1893 Siikajoki k. 16.3.1962 Siikajoki
I pso v.-25 *Ruusa Aliina e. Mertala o.s. Myllyoja*
s. 7.4.1905 Pudasjärvi k. 5.7.1936 Siikajoki
Lapset: *Helmi Katariina -26, Elli Inkeri -27, Väinö Johannes -29, Eeva Margareeta -32, Olavi Antero -33, Pauli Henrikki -34, Antti Matias -36*

II pso v.-38 *Helli Elisabeth o.s. Madetoja*
s. 15.6.1910 Pyhäjärvi Ol. k. 28.9.1985 Siikajoki
Lapset: *Anna-Liisa Marjatta -38, Leena Marketta -49*

Osallistui vapaussotaan Raahen vapaaehtoisessa komppaniassa. Oli mukana Tampereen, Kyröskosken ja Karkun taisteluissa.

KAIJANKOSKI, Matti

torppari

s. 5.6.1882 Siikajoki

Osallistui vapaussotaan riisumalla venäläisiä aseista.

KAIJANKOSKI, Väinö Jaakko

s. 17.2. 1886 Siikajoki k. 30.8.1922 Siikajoki
Osallistui vapaussotaan. Lähti Seinäjoelta rintamalle XI suojeluskuntakomppanian mukana.

KARINKANTA, Antti Asteri

s. 11.4.1897 Siikajoki k. 5.2.1921 Siikajoki

Osallistui vapaussotaan I rintamakomennuskunnassa, joka lähti Oulusta 23.2.1918. Osallistui Ahlaisen, Suodenniemen, Lammelan ja Lavian taisteluihin.

KASTEMAA ent. KASTELL, Johan Abrami (Janne)

kirjakauppias, toimitusjohtaja

s. 8.1.1884 Siikajoki k. 18.12.1969 Oulu

pso v.-09 *Anna Akseliina o.s. Väänänen*

s. 7.11.1891 Oulun msrk k. 24.10.1951 Oulu

Lapset: *Hanna Sylvia -11, Esko Johannes -18, kasvattilapsi Aili Hilda Orvokki -24, ottolapsi Raimo -40 kuoli -56*

Otti osaa vapaussotaan pohjoisten joukkojen mukana Satakunnan rintamalla. Siuron valtauksen jälkeen määrättiin hoitamaan rintamajoukkojen saniteetti-varastoa. Talvi- ja jatkosodissa väestönsuojelutehtävissä Oulussa. Kunniamerkit: Tampereen valt. mit. Kuului suojeluskuntajärjestöön sen lakkauttamiseen saakka. Muutti Liminkaan 1918 ja sieltä Ouluun 1920-luvun alussa.

KASTEMAA (KASTELL, PATOKOSKI) Matti

johtaja
s. 6.3.1888 Siikajoki k. 9.12.1979 Helsinki
pso v.-17 *Aliina Maria o.s. Koskinen*
s. 8.10.1880 Laitila k. 9.2.1966 Turku
Lapset: *Matti Johannes -24*

Oli vapaussodan aikana Siikajoen elintarvikelautakunnan sihteeri. Kuului mm. Siikajoen suojeluskuntaan. Oli järjestämässä vapaussodassa muonitusta Siikajoella. Toimi talvi- ja jatkosodassa Hämeenlinnassa kotijoukkojen IS-miehenä. Kunniamerkit:

Vapaussodan mm. Muutti 23.12.1919 Naantalin maaseurakuntaan.

KEKKONEN, Martti Aapram

työmies
s. 19.3.1894 Siikajoki k. 12.11.1931 Hamina
pso v.-21 *Elsa Katharina e. Söderlund o.s. Jäntti*
s. 17.10.1891 Karstula

Sotilasarvo: Korpraali.
Osallistui vapaussotaan toisen rykmentin, kuudennen pataljoonan, kolmannessa komppaniassa Karjalan rintamalla. Muutti Oulujoelle 16.1.1919, Vaasan ja Helsingin kautta Haminaan 24.8.1927.

KERTTULA, Antti Emil

talollinen
s. 17.4.1890 Siikajoki k. 1.4.1960 Oulu
I pso v.-17 *Jenny Katariina o.s. Millala*
s. 25.1.1894 Siikajoki k. 1.8.1945 Siikajoki
Lapset: *Reino Veikko Ensio -17 kaatui -44, Salme Maria -19, Kalle Antti Kalervo -23 kuoli -23, Aino Sisko Eliina -24, Anni Inkeri -26*
II pso v.-54 *Martta Johanna o.s. Tomperi*
Osallistui vapaussotaan riisumalla venäläisiä aseista.
Muuttivat Ouluun 25.2.1956.

KERTTULA, Arvi Matti

talollinen
s. 12.9.1895 Siikajoki k. 18.1.1985 Raahen
pso v.-26 *Hilja Sofia o.s. Hiironen*
s. 9.8.1885 Siikajoki k. 24.2.1968 Raahen

Osallistui vapaussotaan XII Suojeluskuntakomppanian mukana. Muuttivat Raahen 12.7.1951.

KERTTULA, Matti

pientilallinen
s. 23.3.1898 Siikajoki k. 10.5.1967 Siikajoki
pso v.-25 *Olga Katariina o.s. Kanninen*
s. 17.1.1902 Oulu k. 3.2.1961 Siikajoki
Lapset: *Aino Sofia -28*

Sotilasarvo: Sotamies. Osallistui vapaussotaan Raahen vapaaehtoisen komppanian mukana. Osanotto taisteluihin: Tampere, Kyröskoski, Karkku. Haa-voittui Tampereella. Kunniamerkit: Vapaussodan mm, Tampereen valloituksen mm.

KIRRILÄ (JÄRVIÖ), Väinö Viktor

kirvesmies
s. 6.9.1893 Multia k. 10.3.1945 Rovaniemi
Asevelvollisuus suoritettu vapaaehtoisena v. 1918. Osallistui vapaussotaan Raahen vapaaehtoisessa komppaniassa. Otti osaa Tampereen, Kyröskosken ja Karkun taisteluihin. Tuli Multialta 10.2.1913 ja lähti Rovaniemelle 25.8.1924.

KIVINIITTY, Kaarlo Albert

s. 2.3.1900 Siikajoki k. 13.6.1924 Rovaniemi
pso v.-21 *Hilda Aliina o.s. Launonen*
s. 30.5.1901 Siikajoki k. 14.2.1957 Siikajoki
Lapset: *Kirsti Kaarina -23*
Asevelvollisuus suoritettu vapaaehtoisena v. 1918.
Osallistui vapaussotaan riisumalla venäläisiä aseista.

KIVINIITTY, Kustaa

s. 13.3.1881 Siikajoki k. 18.12.1942 Siikajoki
 pso v.-01 *Anna Sofia o.s. Anttila*
 s. 15.6.1877 Siikajoki k. 10.6.1936 Siikajoki
 Lapset: *Matti Johannes* -02 kuoli -21, *Aarne Kustaa* -03, *Tyyni Sofia* -05, *Aino Anna* -07, *Helmi Elina* -09 kuoli -19, *Toivo Aaprami* -11, *Tauno Antti* -13, *Arvo Väinö* -16, *Vieno Sylvi* -17, *Veikko Johannes* -21
 Osallistui vapaussotaan riisumalla venäläisiä aseista.

KLEMETTI, Juuso Kabriel

kts. Jääkärit

KOISTINEN, Eino Matti

torpparin poika
 s. 21.9.1892 Siikajoki k. 15.1.1955 Oulu
 pso v.-25 *Iida Eriika o.s. Vesa*
 s. 10.9.1900 Hailuoto k. 1.1.1944 Oulu
 Lapset: *Olavi Matias* -31 kuoli -34, *Eila Marjatta* -32, *Reino Aukusti* -35
 Osallistui vapaussotaan XII suojeluskuntakomppanian mukana. Muutti 13.10.1925 Ouluun.

KOISTINEN, Jooseppi Aukusti

työmies s. 16.12.1889 Siikajoki k. 19.9.1938 Siikajoki

Vapaussodan alkaessa liittyi Raahen II:een vapaaehtoiseen komppaniaan, jonka mukana osallistui Kyröskosken, Siuron, Nokian, Villilän, Tampereen, Karkun ja Mouhijärven taisteluihin. Kunniamerkit: Vapaussodan ja Tampereen muistomitalit. Vapaussodan päätyttyä hän palasi kotiseudulleen hankkien toimeentulonsa työmiehenä satama- ja maataloustöissä.

KOSKI, Martti Edvard Petter

maanviljelijä
 s. 18.6.1897 Muurla k. 31.8.1974 Temmes
 pso v.-26 *Anna Kustaava o.s. Littow*
 s. 9.10.1898 Oulu k. 6.11.1983 Temmes
 Lapset: *Helvi Annikki* -27, *Else Maija* -31, *Martti Henrikki* -34, *Lauri Oskari* -44
 Sotilasarvo: Korpraali. Osallistui vapaussotaan var-tiotehtävissä Pönttövuoren tunnelissa. Joukko-osastot: E/SissiP 3. Tehtävät: Talvisodassa käsityövers-taan päällikkönä Suomussalmella. Jatkosodassa lää-kintä-ajoneuvon ajaja, ajomies. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan ja Kiestingin suunnat. Kotiutettiin 2.2.1942. Muutti Temmekselle 17.10.1950.

KOVALAINEN, Johan Ilmari, Janne

postinkantaja, suutari, palokorpraali
 s. 25.6.1901 Siikajoki k. 14.5.1965 Oulu
 pso v.-24 *Hilda Mariaana o.s. Hagberg*
 s. 25.10.1903 Siikajoki k. 15.11.1987 Oulu
 Lapset: *Aune Hilja Kaarina* -25, *Erkki Ilmari* -26, *Kirsti Mirjami* -27, *Paavo Johannes* -31, *Matti Iisakki* -36

Vapaaehtoinen asevelvollisuus 1918. Oli mukana vapaussodassa Raahen vapaaehtoisessa komppaniassa. Otti osaa Tampereen, Kyröskosken ja Karkun taisteluihin. Sai vapautusmääräyksen rintamapalveluksesta talvisodan aikana, sekä määräyksen Oulun vakinaiseen palokuntaan palosotilaaksi. Muutti Lumijoelle 2.6.1924 ja edelleen Ouluun 23.9.1929.

KUIVALA, Akseli Heikki

moottorimekaanikko, pientilallinen
 s. 5.7.1901 Siikajoki k. 3.5.1967 Siikajoki
 pso v.-20 *Anni Maria o.s. Rantala*
 s. 18.4.1900 Siikajoki k. 12.7.1974 Siikajoki
 Lapset: *Pauli Heikki* -21, *Urho Andreas* -26
 Sotilasarvo: Kaartilainen. Osallistui vapaussotaan I rintamakomennuskunnan mukana, joka lähti Oulusta 23.2.1918. Otti osaa Pirttijärven, Ahlaisen, Heinijärven, Mouhijärven, Suodenniemen ja Karkun taisteluihin. Osallistui talvisotaan. Js:n joukko-osastot: I/SissiP 3. Tehtävät: Kp-mies, korjausmies. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan suunta, Kiestinki-Louhi suunta. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 4.11.1941.

KUIVALA, Leo Samuli

talollinen, asemamiesten esimies
s. 25.6.1893 Siikajoki
pso v.-17 *Hilda Katariina o.s. Hiironen*
s. 30.12.1887 Siikajoki
Lapset: *Onni Edvin Samuli* -20 k. -46
Osallistui vapaussotaan riisumalla venäläisiä aseis-
ta. Muuttivat Raaheen 23.6.1922.

KUIVALA, Wäinö Heikki

talokas
s. 15.9.1884 Siikajoki k. 3.1.1962 Helsinki
pso v.-12 *Gertrud Amalia o.s. Lummeranta*
s. 3.4.1884 Hämeenlinna k. 9.7.1961 Helsinki
Lapset: *Kauko Heikki* -13 kuoli -14, *Unto Evald*
-14, *Erkki Edvard* -16, *Lahja Maria Amalia* -18,
Väinö Veikko -21, *Kerttu Kaarina* -24
Osallistui vapaussotaan riisumalla venäläisiä aseis-
ta. Muuttivat Halikkoon 22.5.1925, Turkuun
31.3.1926 ja edelleen Helsinkiin 17.5.1930.

KUKKONEN eli SUUTARI, Sakarias Iisakki

talokas
s. 18.4.1884 Siikajoki k. 10.1.1960 Revonlahti
pso v.-21 *Maria e. Vaskuri o.s. Rantala*
s. 14.12.1873 Revonlahti k. 30.10.1946 Revonlah-
ti
Osallistui vapaussotaan. Lähti Seinäjoelta rintamal-
le III suojeluskuntakomppanian mukana.

KULMALA ent. KUULA, Eino Mikael

pientilallinen
s. 29.9.1895 Siikajoki k. 23.5.1941 Siikajoki
pso v.-21 *Maria Sofia o.s. Hannila*
s. 16.6.1900 Siikajoki k. 16.5.1992 Siikajoki
Lapset: *Erkki Mikael* -21, *Aarne Kalevi* -41

Sotilasarvo: Jääkäri. Osallistui vapaussotaan. Lähti
Seinäjoelta rintamalle XI suojeluskuntakomppani-
an mukana. Joukko-osastot: Ts: Jv.Koul.K 5, Er.P
36. Kotiutettiin 6.4.1940.

KURIKKA, Abram Aleksanteri

torppari, kalastaja
s. 11.3.1896 Siikajoki k. 12.5.1981 Raahe
I pso v.-20 *Liisa o.s. Pietilä*
s. 1.5.1901 Revonlahti k. 10.3.1968 Hailuoto
Lapset: *Einar Aleksanteri* -20, *Helga Marjatta* -22,
Erkki Ilmari -24, *Arvi Akseli* -26, *Bertta Annikki* -
31, *Salli Esteri* -37, *Liisa Anneli* -39, *Ritva Kyllikki*
-44

II pso *Hilja Seliina o.s. Peltomaa*
s. 8.10.1899 k. 31.1.1990 Raahe
Osallistui vapaussotaan Oulun XI suojeluskunta-
komppanian täydennyspataljoonan mukana. Lähti
Seinäjoelle 27.4.1918. Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: 3/Er.P 36.
Tehtävät: Hevosmies. Kotiutettiin 6.4.1940. Muutti Hailuotoon 31.3.1923.

KURIKKA, Antti Leonard

torpparin poika
s. 16.12.1893 Siikajoki k. 22.7.1979 Hyvinkää
pso v.-21 *Lempi Katariina o.s. Räinen*
s. 8.7.1901 Siikajoki k. 6.2.1993 Hyvinkää
Lapset: *Veikko Antti Johannes* -22 kuoli -23, *Laila*
Mirjami -24, *Työne Raakel* -25, *Aili Inkeri* -27,
Taimi Sofia -28, *Rauha Elviira* -32, *Anja Helka*
Marjatta -39 kuoli -45

Osallistui vapaussotaan XII suojeluskuntakomp-
panian mukana. Muuttivat Oulunsaloon 31.3.1923,
tulivat takaisin Siikajoelle 16.2.1931 ja lähtivät
edelleen Tyrnävälle 26.6.1939.

LAHDENPERÄ, Johan Abraham

talonpoika

s. 26.6.1894 Siikajoki k. 14.3.1963 Pello

pso v.-15 *Selma Saarlotta o.s. Harjuhahto*

s. 12.5.1897 Siikajoki k. 10.4.1934 Siikajoki

Lapset: *Aaro Johannes* -16 k. -17, *Laina Tyynne Elina* -18, *Mirja Taimi Orvokki* -22, *Kaino Pauli Johannes* -24, *Eeva Eine Sanelma* -26

Sotilasarvo: Sotamies. Osallistui vapaussotaan XIII suojeluskuntakomppanian mukana. Muuttivat Ouluun 23.8.1920 ja viimeksi Johan Lahdenperä muutti Ylitorniolta Pelloon 20.11.1962.

LASSILA, Yrjö Eemil

s. 2.2.1899 Siikajoki k. 17.5.1933 Siikajoki

Suoritti asevelvollisuuden vapaaehtoisena v.1918.

Osallistui vapaussotaan Raahen vapaaehtoisen komppanian mukana. Otti osaa Vilppulan, Metsäkylän ja Tampereen taisteluihin.

LAURILA, Antti Akseli

maanviljelijä

s. 17.12.1899 Siikajoki k. 16.2.1973 Siikajoki

pso v.-24 *Helmi Katri o.s. Kiviniitty*

s. 28.11.1898 Siikajoki k. 3.11.1978 Siikajoki

Lapset: *Aino Matilda* -24, *Aila Maria* -26, *Aarno Johannes* -29, *Anni Sofia* -31. Osallistui vapaussotaan Raahen vapaaehtoisen komppanian mukana. Osanotto taisteluihin: Kyröskoski, Tampere, Karkku.

LEHMUSTIE ent. LINDQVIST, Kalle

torpanpoika

s. 19.10.1895 Siikajoki k. 22.11.1942 Siikajoki

pso v.-23 *Jenni Loviisa o.s. Holappa*

s. 22.8.1894 Siikajoki k.17.8.1970 Siikajoki

Lapset: *Veikko Johannes* -20, *Kaarlo Ilmari* -23, *Eeva Iida Sofia* -26 k. -27, *Aune Kaarina* -31, *Rauha Marjatta* -33

Sotilasarvo: Jääkäri. Osallistui vapaussotaan IX suojeluskuntakomppanian mukana, sekä Lapin jääkäreiden mukana Petsamon retkelle. Osanotto taisteluihin: Petsamon satama ja Boris Gleb.

LEPISTÖ, Kustaa Henrik

työmies

s. 22.5.1889 Siikajoki k. 30.11.1962 Liminka

pso v.-20 *Aliina o.s. Kälkäjä*

s. 13.4.1897 Pudasjärvi k. 4.6.1978 Liminka

Lapset: *Toivo Henrik* -21, *Kerttu Elina* -22, *Pauli Olavi* -24 k. -24, *Aino Annikki* -25, *Hilkka Lyylikki* -27, *Aatos Antero* -29, *Pauli Olavi* -31, *Sirkka Liisa* -33, *Matti Juhani* -39, *Veikko Johannes* -41

Osallistui vapaussotaan XI suojeluskuntakomppaniassa. Oli myöskin Petsamon retkellä Lapin jääkäreiden mukana. Muutti Liminkaan 25.11.1920.

MARTIKKALA, Ville Leonard

maanviljelijä

s. 10.7.1889 Siikajoki k. 18.2.1958 Nastola

I pso *Suoma o.s. Järvi* vihitty Amerikassa

II pso v.-25 *Jenny Maria o.s. Friman*

s. 3.5.1895 Karstula k. 5.10.1957 Lahti

Osallistui vapaussotaan II suojeluskuntakomppanian mukana täydennyspataljoonassa. Muutti Ouluun 22.6.1919.

MATINLAURI, Frans Julius Rafael

poliisikonstaapeli

s. 31.12.1891 Liminka k. 26.7.1949 Liminka

pso v.-20 *Iida Loviisa o.s. Rehula*

s. 9.8.1890 Siikajoki k. 12.4.1969 Kotka

Lapset: pso:n I avioliitosta *Aino Sofia Fransintytär Ahonen* -12, yhteinen lapsi *Irja Annikki* -17

Osallistui vapaussotaan riisumalla venäläisiä aseista. Tuli Siikajoelle Paavolasta 19.5.1918 ja muutti edelleen Kotkaan 29.11.1921.

MERILÄINEN, Reeti Eevert
autonkuljettaja

s. 27.6.1885 Pulkkila k. 8.6.1943 Siikajoki
pso v.-18 *Aino Maria o.s. Niemelä*
s. 23.5.1890 Haapasaari k. 9.8.1970 Raahen
Lapset: *Mauno Antero -19, Risto Kustaa -21, Eero -26*

Vapaussodassa Tornion rajavartiopataljoonassa
24.3.1918 alkaen.
Tulivat Rantsilasta 2.4.1925.

MYLLYOJA, Johan Artturi

s. 19.12.1896 Siikajoki
pso v.-23 *Hilja Katariina o.s. Kurola*
s. 28.12.1906 Siikajoki
Lapset: *Lahja Annikki -23, Pentti Johannes -26*
Osallistui venäläisten aseistariisuntaan paikkakunnalla. Muutti Kemiin 1928.

MÄMMI, Juho Eino

kirvesmies
s. 24.7.1895 Siikajoki k. 9.2.1949 Raahen
pso v.-23 *Hilja Maria o.s. Lind*
s. 6.2.1901 Paavola k. 29.6.1948 Raahen
Lapset: *Tauno Toivo Olavi -23 k. -30, Eino -33 k. -33*
Osallistui vapaussotaan XIII suojeluskuntakomppanian täydennyspataljoonassa. Muutti 29.5.1924 Raahen.

NIEMI, Jussi

maanviljelijä
s. 20.2.1901 Siikajoki k. 22.5.1973 Raahen
pso v.-22 *Lempi Sofia o.s. Malmi*
s. 25.1.1898 Tampere k. 14.11.1973 Raahen
Lapset: *Timo -22, Eero -23, Sirkka-Liisa -29*

Sotilasarvo: Korpraali -42. Joukko-osastot: KeskusK/ViestiP 9, SissiP 3. Tehtävät: Krh-puhelinmies, viestimies, lähetti. Osanotto taisteluihin: Vapaussota: Raahen valtaus, vahtipalvelua. Ts: Suomussalmen ja Kuhmon taistelut. Js: Uhtuan ja Kiescingin radan suunnat. Kunniamerkit: Vm 2. Vapautettiin palveluksesta 2.2.1942. Muuttivat Raahen 18.2.1973.

NIEMI, Matti

maanviljelijä
s. 15.2.1898 Siikajoki k. 31.12.1957 Siikajoki
pso. v.-25 *Saimi Maria o.s. Törmälä*
s. 24.1.1905 Siikajoki k. 24.5.1984 Siikajoki
Lapset: *Sylvi Maria -27, Pentti Matias -32, Paavo Johannes -36*

Sotilasarvo: Sotamies. Osallistui vapaussotaan I vapaaehtoisen rintamakomennuskunnan mukana, joka lähti Oulusta 23.2.1918. Osanotto taisteluihin vapaussodassa: Oulu, Suodenniemi, Ahlainen. Joukko-osastot: Ts: AutoV 6 Hyrynsalmi. Js: JR 11, AutoK 24. Tehtävät: Autotarkastaja. Osanotto taisteluihin: Hyrynsalmi Js: Uhtua. Kotiutettiin 16.3.1942.

NIKOLA, Heikki

talollinen
s. 24.1.1875 Siikajoki k. 22.2.1944 Siikajoki
pso v.-17 *Lydia Sofia o.s. Ollakka*
s. 13.4.1892 Lumijoki k.12.2.1960 Siikajoki
Lapset: *Lea Tellervo -19*

Osallistui vapaussotaan suorittamalla venäläisten aseistariisuntaa paikkakunnalla.

NIKOLA, Juho Heikki

maanviljelijä
s. 18.3.1901 Monession USA k. 21.1.1961 Paavola
pso v.-55 *Fanny Katariina o.s. Teräs*
s. 28.3.1915 Siikajoki k. 4.3.1995 Siikajoki
Osallistui vapaussodan taisteluihin. Sotilasarvo:
Tykkimies. Joukko-osastot: T.K.K.1.Os.Pori,
Krh.J/SissiP 3. Tehtävät: Tykkimies, heitinmies,
krh-ajomies. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan suun-
ta, Kiestinkiradan suunta. Vapautettiin 2.2.1942.

NIKOLA, Yrjö Arvid

talokkaanpoika
s. 27.11.1891 Siikajoki k. 3.12.1971 Siikajoki
pso v.-21 *Maria o.s. Erkkilä*
s. 10.6.1899 Alavus k. 26.11.1974 Siikajoki
Lapset: *Pentti Kalervo -22* kaatui -43, *Salme Eila*
Kaarina -24, Juho Heikki -27, Tuomo Matti -34

Osallistui vapaussotaan Raahen vapaaehtoisen
komppanian mukana Satakunnan rintamalla. Osan-
otto taisteluihin: Kyröskoski, Tampere.

NORDLUND eli NUORTIMO, Viktor

nimismies
s. 14.7.1873 Nivala k. 29.8.1941 Oulu
pso v.-08 *Amanda Sofia o.s. Heikkinen*
s. 18.12.1886 Hailuoto k. 4.10.1977 Oulu
Lapset: *Aino Inkeri -09* k. -26, *Olavi Ensio -11, Eila*
Ulla Gustaava -24, Eljas Vihtori -28
Oli vapaussodan aikana vallesmannina Siikajoella.
Siikajoen työväen punakaarti eli järjestyskaarti rii-
sui vallesmanni Nordlundin ja poliisikonstaapeli J.J.
Nikkilän aseista marraskuussa 1917. Aseet palau-
tettiin tilanteen rauhoituttua.

OJALA, Antti August

työmies

s. 13.10.1895 Siikajoki k. 2.11.1956 Siikajoki
pso v.-27 *Anna Lyyli o.s. Luhtasalo*
s. 18.6.1905 Alavus
Lapset: *Elli Sofia -28, Eero Antti -33, Eino Henrik-*
ki -35

Osallistui vapaussotaan XII suojeluskuntakomp-
panian mukana.

OJALA, Antti Iisakki

mylläri

s. 30.12.1898 Siikajoki k.1.11.1968 Rantsila
pso v.-26 *Hilma Sofia o.s. Laitinen*
s. 1.7.1900 Tyrnävä k. 30.9.1966 Rantsila

Otti osaa vapaussotaan Raahen I:n vapaaehtoisen
komennuskunnan mukana osallistuen taisteluihin
Vilppulassa, Suluslahdella, Kangasalalla, Messu-
kylässä ja Kalevankankaalla. Haavoittui 28.3.1918
Messukylässä Kalevankankaalla. Suoritti varus-
miespalveluksen vapaussodan jälkeen Vaasan kaar-
tin jääkäripataljoonassa. Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 1/JR 16,
8.SPol.K. Tehtävät: Kiväärinmies, sotapoliisi. Talvisodan taistelut: Sortavala.

OJALA, Isak

talokas

s. 4.7.1869 Siikajoki k. 1.10.1937 Siikajoki.
Vapaussodassa huolehti muonituksesta.

OJALA, Johan Wilhelm (Ville)

talokkaanpoika, kirvesmies
 s. 3.9.1896 Siikajoki k. 9.8.1977 Oulu
 pso v.-22 *Eliina Sofia o.s. Kekäläinen*
 s. 13.4.1895 Joroinen k. 21.5.1961 Oulu
 Lapset: *Martta Sofia -23, Maria Elina -25, Pauli Henrik -27, Aino Elisabet -29, Anna-Liisa -31, Katri Hellevi -33, Tyyne Mirjami -36, Ritva Hellevi -43*
 Sotilasarvo: Alikersantti. Vapaussoturi. Lähti helmikuussa 1918 vapaaehtoisena "lentävään armeijaan". Koulutuksen jälkeen "sanitäärinä". Seinäjoki, Kauhajoki, Ikaalinen, missä vahtipalvelua. Taistelupaikat: Kyröskoski, Hämeenkyrö, Tampere,

Karkku. Talvi- ja jatkosodan aikana hän oli kotirintamalla vartiointitehtävissä.

PAAKKARI, Viljam Aleksander

maanviljelijä, suutari
 s. 2.10.1896 USA k. 17.3.1984 Siikajoki
 pso v.-21 *Anna Sofia o.s. Toppila*
 s. 9.10.1899 Siikajoki k. 13.3.1968 Siikajoki
 Lapset: *Helvi Laura Sofia -21, Teuvo Arvid Kalevi -24, Pentti Viljami -28, Eero Johannes -30*
 Sotilasarvo: Jääkäri. Osallistui vapaussotaan. Lähti rintamalle Seinäjoelta XI suojeluskuntakomppanian mukana. Joukko-osastot Ts: 1/Jv.Koul.K 5, 1/Er.P 36. Tehtävät: Keittiöajon ajaja. Vapautettu 6.4.1940.

PENTIKÄINEN, Mikko

maanviljelijä
 s. 29.9.1895 Kärämäki k. 19.12.1980 Raahen
 pso v.-23 *Hilda Eliisabet o.s. Viik*
 s. 14.9.1901 Siikajoki k. 17.1.1943 Siikajoki
 Lapset: *Viljo Veikko Mikael -23 kaatui 15.6.1944, Pauli Onni Anselmi -28, Salli Rauha Kyllikki -29, Terttu Taimi Tellervo -32 kuoli -42, Elli Mirja Marjatta -36, Aarno Arvo Antero -40 kuoli -42, Irja Sisko Sanelma -41*
 Sotilasarvo: Sotamies. Oli mukana vapaussodassa mm. Tampereen valtauksessa. Talvisodassa 2K/Jv.Koul.K 5. Tehtävät: Ajomies. Kotiutettiin 13.4.1940.

PENTTILÄ, Heikki Matias

maanviljelijä
 s. 10.2.1898 Siikajoki k.13.7.1977 Siikajoki
 pso v.-26 *Tyyne Susanna o.s. Hämäläinen*
 s. 8.2.1907 Siikajoki k. 19.8.1993 Siikajoki
 Lapset: *Pentti -27, Paavo -28, Sinikka -32, Kalervo -34, Matti -43, Martti -45, Erkki -49*

Sotilasarvo: Ylikersantti. Osallistui vapaussotaan riisumalla venäläisiä aseista. Oli mukana Vienan retkellä vuonna 1920. Siikajoen iv-päällikkö 6.10.1939-18.4.1940. Varastojoukkueen johtajana Hyrynsalmella 16.6.1941-12.5.1942. Kotiutettiin 12.5.1942.

PENTTILÄ ent. HUUMONEN, Kalle Johannes

s. 1.12.1895 Siikajoki k. 13.2.1979 Siikajoki
 pso v.-26 *Maria Johanna o.s. Heinula*
 s. 13.3.1901 Siikajoki k. 19.5.1978 Siikajoki
 Lapset: *Onni Kaarlo -27, Salme Maria -28, Ossi Kalervo -31, Salli Mirjami -34, Kirsti Johanna -35, Olavi Heikki -37, Oiva Eljas -38, Osmo Taisto -40, Taina Hellevi -42, Tuovi Sinikka -42, Leena Tuulikki -44*

Osallistui vapaussotaan Raahen ensimmäisen vapaaehtoisen komennuskunnan mukana. Osallistui venäläisten aseistariisuntaan ja taisteluihin Tampereella, Kyröskoskella ja Karkussa. Kunniamerkit: Vapaussodan muistomitali.

PERNU, Kustaa

s. 22.3.1878 Lumijoki k. 5.3.1941 Oulu
 I pso v.-01 *Anna Sofia o.s. Perälä*
 s. 16.1.1879 Lumijoki k. 16.5.1937 Oulu
 Lapset: *Yrjö -02, Briitta Sofia -04, Väinö Eerik -10 kuoli -24, Anna Elma -12, Martta Johanna -15, Saimi Eliina -18, Aino Maria -22*
 II pso v.-38 *Jenny Maria o.s. Laiho*
 s. 15.5.1887 Haapavesi
 Osallistui vapaussotaan riisumalla venäläisiä aseista.

PERNU, Yrjö

autonkuljettaja s. 1.4.1902 Lumijoki k. 13.6.1960 Siikajoki

I pso v.-26 *Asta Eliisa o.s. Nahkala*

s. 2.11.1900 Siikajoki k. 18.5.1952 Siikajoki

Lapset: *Väinö Yrjö Ernesti -27, Anna-Liisa -30, Maija- Leena -35*

II pso v.-56 *Helmi Elisabet o.s. Impola*

s.16.2.1913 Siikajoki k. 18.10.1976 Siikajoki

Lapset: *Eeva Marketta -57*

Osallistui vapaussotaan. Sotilasarvo: Korpraali.

Osallistui talvisotaan. Palveli ajalla 15.6.-9.7.1941

5232:ssa autonkuljettajana. Vuosiksi 1941-1942

hänet määrättiin siviilitehtäviin tie- ja vesirakennushallitukselle.

PERÄLÄ, Kaarlo Ilmari

metsänhoidon ylioppilas, metsäneuvos

s. 24.7.1892 Ylihärmä

pso v. -22 *Linda Eufrosyne o.s. Nopola*

s. 3.9.1894 Vampula

Lapset: *Eero -23, Jaakko -26.*

Perälä toimi Ähtärin suojeluskunnan valistusohjajana v. 1924-27 ja esikunnan jäsenenä v. 1928.

Osallistui vapaussotaan Mikkelin pataljoonan mukana. Osanotto taisteluihin: Mäntyharju, Kouvola,

Heinola. Jatkosodan aikana v. 1941-42 Perälä oli

Tampereen kaupungin polttoainepäällikkö.

PIETILÄ, Matti

työmies

s. 31.12.1890 Siikajoki k. 10.6.1943 Siikajoki

Osallistui vapaussotaan aivan sodan loppuvaiheessa. Lähti rintamalle Seinäjoelta XI suojeluskuntakomppanian mukana.

PIETOLA, Matti Albert

pankinjohtaja, talousneuvos

s. 6.8.1891 Siikajoki k. 8.5.1986 Siikajoki

pso v.-14 *Anna Susanna o.s. Virtalehto*

s. 7.7.1891 Raahe k. 7.7.1975 Siikajoki

Lapset: *Aarno Albert -15 k. -19, Aura Annikki -16, Ahti*

Aimo -19 kaatui -41, Aatto Aarno Albert -20 k. -41,

Aune Aila Orvokki -21, Arvo Olavi -23, Aini Eila Kyl-

likki -26, Alpo Antti Johannes -27, Alli Kaarina -31 k.

-53

Oli perustamassa Siikajoen suojeluskuntaa lokakuu-

sa 1917. Toimi vuoden 1918 paikkakunnan suojelus-

kunnan komendanttina.

PIRILÄ, Johan Henrik (Hannes)

s. 16.10.1894 Siikajoki k. 20.1.1976 Siikajoki

pso v.-24 *Ellen Edit o.s. Vesa*

s. 7.10.1893 Oulujoki k. 4.2.1946 Siikajoki

Lapset: *Lauri Heikki -24, Aino Esteri -26, Anna Liisa*

-28, Eino Kalevi -30, Kerttu Marjatta -31, Veikko Erkki

-34, Kirsti Kaarina -39

Toimi vapaussodan aikana ratsupoliisina Oulussa. Oli

kaivamassa lähes kaikki talvisodassa ja jatkosodassa

kaatuneiden haudat Siikajoella.

PIRILÄ, Martti Kustaa

talokkaan poika, myymälänhoitaja

s. 11.11.1899 Siikajoki

Vapaussodassa osallistunut venäläisten aseistariisun-

taan paikkakunnalla. Muutti Pyhännälle 27.12.1924.

PIRILÄ, Väinö Heikki

maanviljelijä

s. 25.1.1897 USA k. 22.7.1969 Siikajoki

pso v.-33 *Alli o.s. Loppi*

s. 18.11.1911 Jaakkima

Lapset: *Mauri Antti Tapio -34, Matti Tapani -37, Maire*

Eeva Inkeri -41, Pirjo-Liisa Irmeli -47.

Sotilasarvo: Väpeli. Osallistui vapaussodassa Raahen

valtaukseseen. Jatkosodan aikana Suojeluskunnan pai-

kallis- ja väestösuojelun päällikkö Siikajoella

15.6.1941-6.11.1944. Kotiuttamistoimiston päällikkö

7.11.1944-30.11.1944.

PIRILÄ, Yrjö Aleksi

s. 15.1.1897 Siikajoki k. 18.11.1983 Oulujoki
I pso v.-22 *Hilma Loviisa o.s. Holappa*
s. 22.4.1901 Siikajoki k. 21.3.1935 Siikajoki
Lapset: *Pauli Aleksanteri* -22 kaatui -44, *Antti Aaron* -23 kaatui -44, *Elli Signe Annikki* -26, *Hilkka Siiri Loviisa* -29, *Pentti Olavi* -30
II pso v.-50 *Hilma e. Väisänen o.s. Ahola*
s. 22.4.1900 Nilsinä k. 21.12.1982 Oulujoki

Osallistui vapaussodan aikana venäläisen sotaväen aseriisuntaan Siikajoella. Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: HKK, 3/JR 65. Otti osaa sota-toimiin ja rajanvartiointiin Kuhmossa 17.2.-11.4.1940. Kotiutettu 11.4.1940.

PUDAS, Heikki

kapteeni
s. 2.5.1898 Siikajoki k. 6.6.1971 Revonlahti
pso v.-32 *Kaarina Cecilia o.s. Kallio*
s. 22.11.1907 Vilppula k. 13.1.1972 Revonlahti
Lapset: *Marja-Leena* -34, *Jorma Juhani* -35

Sotilasarvo: Kapteeni -40. Osallistui vapaussotaan I vapaaehtoisen rintamakomennuskunnan mukana, joka lähti Oulusta 23.2.1918. Taisteli Pohjanmaan vapautustaisteluissa, Satakunnassa ja Tampereella. Vapaussodan jälkeen v. 1920 hänet nimitettiin Siikajoen suojeluskunnan paikallispäälliköksi. V. 1928 hänet määrättiin vt:nä hoitamaan III alueen alue-

päällikön virkaa. Joukko-osastot talvisodassa: 7/JR 25, 2/KKK/JR 31 ja jatko-sodassa: 3/KKKJR 53, II/JR 52, 3KKK/JR 10, HTK 9. Tehtävät: Komppanian päällikkö, au-kurssin johtaja, koulutusupseeri, T-osaston päällikkö. Osanotto taisteluihin: Ts: Kuhmon, Rastin, Klemetin ja Löytövaaran taistelut. Js: Kolvasjärvi, Virrat, Omelia, Ontrosenvaara, Pismajoki, Rukajärvi, Ondajoki, Ondajärvi. Haavoittui 24.12.1939 Kuhmossa jalkaan. Kunniamerkit: Tampereen valtauksen mitali, VR 4, VR 3, sk-ansioristi. Myönnetty ero omasta pyynnöstään puolustuslaitoksen kapteenin virasta 2.5.1948.

PUHAKKA, Heikki

itsellinen
s. 27.12.1890 Siikajoki, k. 27.5.1929 Siikajoki
pso v.-19 *Hilda Eveliina o.s. Alkula*
s. 10.9.1892 Multia k. 28.1.1976 Siikajoki
Osallistui vapaussotaan Raahen vapaaehtoisen komppanian mukana. Osanotto taisteluihin: Kyröskoski, Tampere, Karkku.

PUOLAKKA, Yrjö Iisakki

autonkuljettaja
s. 22.12.1900 Ii k. 25.5.1961 Riihimäki
pso v.-23 *Fanni Katariina o.s. Kakko*
s. 18.6.1900 Ii k. 17.9.1970 Riihimäki
Lapset: *Pentti Iisakki* -24, *Aarne Artturi* -25, *Bertta Edit* -28, *Heino Helmeri* -30

Sotilasarvo: Kersantti: V. 1918 vapaussodassa Oulun valtauksessa mukana ja myöhemmin sotapoliisina. Osallistui heimosotiin: Viron ja Latvian vapaussodassa 1919, Pohjan Prikaatin rykmentin mukana rintamasotilaana Itä-Karjalan vapaussodassa 1921-1922. Isontalon pataljoonassa joukkueen johtajana. Kunniamerkit: Vapaussodan muistomitali, Viron III lk:n VR, Viron ja Latvian vapaussotien muistomitalit, Karjalan mm. v. 1921-1922. Osallistui talvisotaan. Joukko-osastot: Toim.K/Huoltokoul.K. Tehtävät: Ilmantorjuntapäivystäjä. Vapautettiin 6.5.1940.

PUTAANSUU, Juho Heikki

työmies
s. 18.11.1897 Siikajoki k. 4.12.1956 Siikajoki
pso v.-19 *Hilda Maria o.s. Hietaniitty*
s. 15.12.1897 Siikajoki k. 4.10.1979 Siikajoki
Lapset: *Vieno* -19, *Reino* -20, *Annikki* -22, *Olavi* -24, *Arvo* -25, *Toivo* -27, *Veikko* -30, *Vieno Mirja* -33, *Väinö* -36, *Lauri* -38

Sotilasarvo: Alikersantti. Joukko-osastot: Vapaussodassa: Suomen Valkoisen Kaartin Vöyrin Pataljoonan 4. komppania. Ts: JR 65. Osanotto taisteluihin: Satakunta, Tampere, Kotka. Haavoittui maaliskuussa 1918 Tampereen valloituksessa niskaan. Ts: Sotatoimet ja harjoitukset Kuhmossa. Kunniamerkit: Vapaussodan muistomitali II lk merkki, Tampereen valtauksen muistomitali. Kotiutettiin 5.4.1940.

PYLKÄS, Yrjö Johannes

telakkatyömies

s. 24.9.1896 Tyrnävä k. 26.5.1967 Raahe

pso v.-32 *Hanna Lyydia o.s. Brusi*

s. 4.11.1898 Salon emäsrk k. 13.3.1969 Raahe

Osallistui vapaussotaan. Osanotto taisteluihin: Tampere, Kuokkala, Kivennapa.

RANTALA, Antti

maanviljelijä

s. 17.11.1894 Siikajoki k. 23.1.1954 Siikajoki

pso. v.-20 *Hilda Maria o.s. Mastola*

s. 25.10.1900 Oulu k. 30.5.1978 Siikajoki

Lapset: *Olavi Aarne Andreas* -21 kuoli -81, *Jaakko Vilhelmi* -24, *Aune Marjatta* -27, *Alli Maria* -30, *Erkki Kalervo* -32, *Aino Kaarina* -36, *Kalevi Juhani* -40, *Antero* -44

Sotilasarvo: Pioneeri. Osallistui vapaussotaan. Lähti rintamalle Seinäjoelta XI suojeluskuntakomppanian mukana. Joukko-osasto talvisodassa: 2./Pion.P 8. Kotiutettiin 6.4.1940.

RAUTIO, Jaakko Johannes

maanviljelijä

s. 22. 6.1898 Lumijoki k. 1.3.1940 Kuhmo

pso v.-20 *Aino Hedvig o.s. Lankisenoja*

s. 2.11.1898 Lumijoki k. 23.1.1989 Siikajoki

Lapset: *Siiri Maria Annikki* -20, *Sylvi Kerttu Tuulikki* -24, *Jorma Jaakko Henrikki* -26, *Saara Margareetta* -28, *Aarne Jalmari* -30, *Martti Eino Johannes* -33, *Sirkka Liisa Anneli* -36, *Mauno Eljas* -38

Sotilasarvo: Korppraali. Osallistui vapaussotaan. Joukko-osastot: Ts: P.J.P. Kaatui 1.3.1940 Kuhmossa. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

RIALA, Juho Pekka

talokas, maanviljelijä

s. 14.2.1885 Siikajoki k. 26.2.1961 Siikajoki

pso v.-10 *Maria o.s. Knuutila*

s. 17.11.1881 Lumijoki k. 5.1.1966 Siikajoki

Lapset: *Pauli Matias* -11 kuoli -18, *Juho Pekka* -13 kuoli -14, *Anna Maria* -15, *Matti Johannes* -18

Vapaussodan aikana toiminut kapinan ehkäisemiseksi.

RÄINÄ, Niilo Antero (Antti)

maanviljelijä, autonkuljettaja

s. 2.5.1902 Siikajoki k. 7.12.1980 Oulu

pso v. -25 *Anna Aina Maria o.s. Koivula*

s. 4.12.1905 Saloinen

Lapset: *Esko Samuli* -26, *Eino Antero* -30

Osallistui vapaussotaan. Sotilasarvo: Matruusi. Joukko-osastot: 17.Tal.K, Var.K, E.V.8, 6.Teur.J. Tehtävät: Autonkuljettaja, puuseppä. Häneltä murskaantui talvisodan alkaessa oikea jalkaterä. Hänet kotiutettiin 28.6.1944.

RÄISÄNEN, Kalle Heikki

s. 19.11.1887 Kuusamo k. 28.12.1964 Kemi

pso v.-25 *Hanna Maria o.s. Salonen*

s. 4.8.1899 Längelmäki k. 26.11.1963 Kemi

Lapset: *Toivo Kaarlo* -28

Osallistui vapaussotaan. Lähti rintamalle Seinäjoelta XI suojeluskuntakomppanian mukana. Oli vapaussodan aikana Siikajoella työmiehenä.

SAUKKONEN, Väinö Johannes (Jonne)
kalastaja

s. 30.3.1888 Siikajoki k. 11.11.1929 Kanada
pso v.-14 *Kaisa Sofia o.s. Haikara*
s. 30.12.1885 Siikajoki, k. 28.1.1982 Siikajoki

Osallistui vapaussotaan XII ja XIII suojeluskunta-
komppanioiden mukana VS täydennyspataljoonas-
sa.

SIMI, Johan Arvid

työmies
s. 31.8.1891 Siikajoki k. 20.12.1958 Siikajoki

Osallistui vapaussotaan aivan sodan loppuvaihees-
sa. Lähti rintamalle Seinäjoelta XI suojeluskunta-
komppanian mukana.

SIRNIÖ, Oskari
talonpoika

s. 4.3.1888 Lumijoki k. 15.7.1976 Siikajoki
pso v.-20 *Eriika Eliisabet o.s. Kurola*
s. 18.12.1890 Siikajoki k. 5.3.1965 Siikajoki
Lapset: *Pauli Johannes -23, Martti Oskari -21*
k. -29, *Väinö Henrik -25* k. -28

Osallistui vapaussotaan XII suojeluskuntakomp-
panian täydennyspataljoonassa.

**SULASALMI ent. IMPOLA, Veli
Jalmari**

levyseppä
s. 25.10.1896 Siikajoki k. 30.10.1966 Raahe
pso v.-23 *Martta Sofia o.s. Alakaainen*
s. 2.11.1901 Lumijoki k. 2.4.1978 Raahe
Lapset: *Ossi Ensio -21* k. -48, *Vilho Olavi -23,*
Martta Anneli -26

Sotilasarvo: Jääkäri. Osallistui vapaussotaan Vir-
tain eli Hällströmin pataljoonassa. Vuosina 1941 -
1942 määrätty Ruona Oy:lle ja myöhemmin Yhty-
neet Paperitehtaat Oy:lle Valkeakoskelle.

SUOMELA, Lauri Ensio Rurik

kanttori-urkuri
s. 27.12.1902 Viitasaari k. 20.3.1973 Pattijoki
pso v.-31 *Anna Liisa o.s. Marjomaa*
s. 24. 4.1906 Paavola k. 2.6.1954 Siikajoki
Lapset: *Laura Saara Anneli -32, Mirja-Maija Jo-*
hanna -34, Sakari Johannes -37

Osallistui vapaussotaan viitasaarelaisten mukana.
Sotilasarvo: Sk-alikersantti. Joukko-osastot: Os.
Perksalo, Jv.Koul.K 5. Tehtävät: Komppanian kir-
juri. Talvisodan jälkeen määrätty siviilitehtäviin.
Toimi Siikajoen kunnan kansanhuollon johtajana
1.4.1941-21.7.1946.

TERVAKANGAS, Jaakko

s. 28.2.1886 Siikajoki k. 14.2.1957 Siikajoki
pso v.-21 *Hilma Karoliina o.s. Korhonen*
s. 11.11.1890 Kajaani k. 20.10.1946 Siikajoki
Lapset: *Pauli Aarne Henrikki -24, Helvi Orvokki*
-30 k. -30, *Rauha Sofia -33*

Osallistui vapaussotaan XII ja XIII suojeluskunta-
komppanioiden täydennyspataljoonissa.

TIITTO, Jaakko

lautamies

s. 14.11.1889 Siikajoki k. 29.9.1951 Siikajoki
pso v.-14 *Anna Kristiina o.s. Ukura*
s. 29.4.1889 Siikajoki k. 21.4.1966 Siikajoki
Lapset: *Toivo Tauno* -15, *Aarne Armas* -18 kaatui
-42, *Hilkka Meeri Mirjami* -21, *Helmi Eila Annikki*
-24

Mukana vapaussodassa.

TORVINEN, Antti Robert

aluepäällikkö

s. 17.9.1901 Pattijoki k. 1.6.1966 Hämeenlinna
pso v -28 *Lyyli Matilda o.s. Liimatainen*
s. 1.9.1903 Jyväskylä
Lapset: *Marjatta* -29, *Seppo Ilmari* -31.

Oli mukana vapaussodassa Pohjanmaan valloituksessa.

Sotilasarvo: Kapteeni -40. Joukko-osastot: Ts: I/JR 26. Js: I/JR 6, III/JR 6, JR 6, 12/JR 6, E/JR 45, Lin.SE K-D, IV/AKE K-D. Tehtävät: Komppanian päällikkö, Erill.Os komentaja, korsu-upseeri, suunnittelu-upseeri. Osanotto taisteluihin: Ts: Muo-

laa-Vuoksela. Js: Vuoksenniska - Miettälä 15.6. - 30.7.-41, Matikanlahti, Haakenala, Tietävälä, Lietlahti, Meitjärvi, Pytäsjärvi, Jääski, Enso, Kyyrölä, Muo-
laa, Uupuneenkangas, Kivennepä, Jäppilä, Polviselkä, Jotselkä, Valkeasaaren
lohkon puolustustaistelut 1941 alkaen 12.4.1944 saakka, asemasota Jandeba
17.5. - 20.6.-44, viivytystaistelut Vieljärvi - Käsnäselkä 21.6. - 4.7.-44, Sys-
kyjärvi 17.7. - 19.9.-44. Kunniamerkit: VR 4, VR 3tlk, Rautaristi II. Kotiutet-
tiin 4.12.1944. Tuli Siikajoelle 11.9.1923, muutti Merijärvelle 13.1.1930, Eu-
raan 22.9.1941 ja Hämeenlinnaan 22.9.1941.

TUOMIKOSKI, Heikki Vilhelm

poliisi

s. 18.1.1904 Ylivieska k. 17.9.1978 Siikajoki
pso v.-26 *Martta Johanna o.s. Juola*
s. 8.2.1902 Ylivieska k. 15.12.1975 Siikajoki
Lapset: *Pentti Vilhelmi* -28, *Eila Annikki* -31, *Hilka Maria* -46

Sotilasarvo: Alikersantti -42. Osallistui vapaussotaan Vilppulan, Tampereen ja Viipurin taisteluissa 1918, Viron vapaussotaan 1919, sekä Aunuksen heimosotaretkeen 1919 -1920. Talvisodan aikana komennettu Pyhäjoelle poliisiksi, kuten myös jatkosodan aikana.

Kunniamerkit: Vapaussodan muistomitali, Viron Vs muistomitali, Aunuksen risti, Vm 2. Oli Kemissä poliisina minkä jälkeen tuli Pyhäjoen poliisiksi vuonna 1933. Sotien jälkeen tuli poliisiksi Siikajoelle.

TUOVILA, Sihveri Herman

s. 17.1.1891 Kuusamo k. 15.10.1964 Siikajoki
pso v.-17 *Johanna Matilda o.s. Tahkola*
s. 18.8.1898 Kuusamo k. 12.10.1976 Forssa
Lapset: *Helmi Aune* -17, *Aili Katariina* -20, *Aino Johanna* -21, *Martta Maria* -23, *Jenni Sofia* -25, *Anna Matilda* -28, *Eero Aukusti* -30, *Jussi Edvard* -34, *Elli Marjatta* -39

Sotilasarvo: Sotamies. Osallistui vapaussotaan. Tehtävät: Soukelon rintamalla lääkintämiehenä.

TÖYRÄ, Eino Sigfrid

kauppias

s. 15.8.1897 Hailuoto k. 23.9.1969 Oulu
pso v.-29 *Tyyne Maria o.s. Sipilä*
s. 16.10.1897 Hailuoto k. 29.1.1980 Oulu
Lapset: *Olli Eino* -30, *Ulla-Maija* -32

Sotilasarvo: Alikersantti. Osallistui vapaussotaan Oulun II Vapaaehtoisen Rintamakomennuskunnan mukana. Osanotto taisteluihin: Alhainen 11.-14.3, Kyröskoski 16.-24.3, Siuro 27.3, Tampere 27.3.-6.4, Karkun kk. 17.-18.4. Joukko-osastot: Js: 17. TalousK. Tehtävät: Talouskomppanian kirjuri. Vapautettiin 2.5.1942. Muutti Ouluun 30.12.1957.

UKURA, Aukusti

maanvilj.
s. 11.9.1880 Siikajoki, k. 6.2.1941 Siikajoki
pso v.-20 *Aino Maria* os. *Rautiala*
s. 3.3.1901 Pyhäjärvi Ol. k. 12.4.1979 Pori
Lapset: *Aino Martta* -20, *Antti Ilmari* -23, *Anna Liisa* -26, *Aili Eliina* -27 ja *Anja Orvokki* -41
Toimi vapaussodan aikana kotirintamalla. Oli suojeluskunnan esikunnassa v. 1919-35.

VIIK, Matti

työmies
s. 26.2.1891 Hankasalmi k. 7.11.1956 Lumijoki
pso v.-19 *Tyyne Maria Esteri o.s. Kivimäki*
s. 10.2.1899 Lumijoki k. 21.6.1992 Oulu
Lapset: *Elvi Maria* -20, *Elsa Eliina* -21, *Erkki Johannes* -30

Osallistui vapaussotaan. Lähti rintamalle Seinäjoelta XI suojeluskuntakomppanian mukana. Muutti Lumijoelle 7.11.1922.

VUOTI Antti

suutari
s. 2.3.1896 Siikajoki k. 24.2.1968 Lumijoki
pso v.-35 *Elviira Kreetta o.s. Rautio*
s. 7.3.1905 Lumijoki k. 29.10.1989 Lumijoki
Lapset: *Raita Kyllikki* -30 kuoli -48, *Pirkko Tuulikki* -40

Sotilasarvo: Sotamies. Otti osaa vapaussotaan XIII suojeluskuntakomppanian täydennyspataljoonan mukana. Talvisodan aikana vartiotehtävissä ja suutarintehtävissä armeijan kenkien korjaajana Oulussa. Palveli ajan 22.2.- 8.4.1940 Åström Oy:llä suutarina. Muutti Lumijoelle 13.4.1921.

VUOTI, Heikki

talonpoika
s. 10.8.1893 Lumijoki k. 9.7.1966 Oulu
pso v.-21 *Fanni Elisabet o.s. Haapala*
s. 26.4.1895 Lumijoki k. 15.12.1966 Oulu
Lapset: *Urho Henrikki* -22, *Eeva Sofia* -23, *Ahti Johannes* -27, *Eila Kaarina* -29, *Ida Eliina* -29, *Elsa Elisabet* -35

Otti osaa vapaussotaan XII suojeluskuntakomppanian täydennyspataljoonassa. Muutti Lumijoelle 21.3.1920 ja Ouluun 14.9.1959.

VUOTI, Martti, suutari

s. 19.4.1891 Lumijoki k. 3.4.1954 Oulu
pso v.-21 *Kaisa Sofia o.s. Alardt.* s. 31.1.1897 Lumijoki k. 30.10.1974 Oulu
Lapset: *Elli Sofia* -21, *Eeva Liisa* -23, *Saimi Heleena* -25, *Hilja Maria* -26, *Alli Johanna* -27, *Kirsti Kaarina* -29, *Timo Pekka* -31 kuoli -46, *Siiri Katariina* -32, *Risto Martti* -33 kuoli -51, *Lauri Johannes* -34, *Tyyne Annikki* -36 kuoli -38, *Terttu Annikki* -39

Otti osaa vapaussotaan XIII suojeluskuntakomppanian täydennyspataljoonassa. Muutti Lumijoelle 21.3.1920 ja Ouluun 9.7.1951.

Jaakko Alakopsa joutui Petsamon sotaretkellä norjalaisten vangiksi v. 1920 ja lähetti sieltä sukulaisille terveisiä Kirkenesistä postikortilla 14.5.1920. Kuva Veijo Lahdenperä.

SANKARIVAINAJAT / TALVISOTA JA JATKOSOTA

AHOLA, Veikko Henrik

maanviljelijä, kalastaja
s. 16.4.1915 Siikajoki **katosi 20.2.1940 Noisniemi-Vuoksela**

pso v.-39 *Sylvi Elisabet o.s. Rehula* s. 22.1.1914 Siikajoki, lapsi *Juhani* -39
Sotilasarvo: Matruusi. Joukko-osastot: Rykmentin jääkärijoukkue, KrhK/JR 26. Tehtävät: Kansimatuusi, Krh-mies, taistelulähettiläs. Palveli mm. MI Louhella sodan aikana. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuoksela-Noisniemi, Karjalan kannas.
Katosi partiomatkalla 20.2.1940 Pasurissa, todennäköisesti kaatui rintamalinjojen takana ja jäi vihollisen puolelle. Julistettu kuolleeksi 14.9.1940. Siunattu Siikajoen sankarihautaan.

ALKULA, Paavo Edvin

maatyömies

s. 15.12.1923 Siikajoki **k. 1.8.1944 Ilomantsi**

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 25.9.1942 alkaen 4.Krh.J/12.Pr, myöhemmin 11.2.1943 Krh.J/I/JR 5 Krh.J/I/21.Pr. Tehtävät: Krh-mies. Osanotto taisteluihin: Vienan kanava, Krivin taistelut, Kalliojärven, Kumsan, Korkeavaaran, Liusvaaran ja Leppävaaran viivytystaistelut. Kaatui kranaatinheitin ammuksesta 1.8.1944 Ilomantsin Leppävaarassa. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

ANTTILA, Timo Matias

työmies

s. 5.7.1922 Siikajoki **k. 11.6.1944 Kivennapa**

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Krh.J/I/JR 11. Tehtävät: Ammusmies, apusuuntaaja. Osanotto taisteluihin: Uhtuan länsipuoli, Kivennapa. Kaatui Kannaksen Kivennavalla 11.6.1944. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

ERVASTI, Niilo Herman

s. 20.10.1912 Kuusamo **k. 29.1.1940 Kuhmo**

pso v.-33 *Elsa Maria o.s. Soininen*

s. 9.6.1912 Leppävirta k. 27.3.1996 Kemi

Sotilasarvo: Alikersantti. Joukko-osastot: Krh.K/JR 27. Kaatui 29.1.1940 Kuhmon Lehtovaarassa. Tuli vanhempiensa mukana Siikajoelle Kuusamosta 22.2.1924. Oli Karinkannan koulun oppilas. Muutti 21.11.1933 Kemiin. Siunattu Oulun sankarihautaan.

HAHO, Aaro Arvi Johannes

maanviljelijän poika

s. 9.2.1920 Siikajoki **k. 30.5.1943 Uhtua**

Sotilasarvo: Korpraali. Joukko-osastot: Krh.K/I/JR 53. Tehtävät: Krh-mies. Osanotto taisteluihin: Sohjanan suunnan rajataistelut 1.7.-12.7.1941, Kiestingin valtaustaistelut 31.7.-8.8.1941, Pinkosalmen taistelut 9.8.-30.10.1941, Lohivaaran taistelut 30.10.-30.11.1941, Jelettijärven taistelut 25.4.-25.5.1942 ja Kangasvaaran puolustustaistelut 1.12.1941-27.6.1942. Kunniamerkit: Vm 2. Kaatui 30.5.1943 Uhtuan Hevosenkengässä. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

HAIKARA, Johan Abram

sekatyömies, pientilallinen
s. 24.5.1903 Siikajoki k. **1.8.1941 Pistojo**
pso v.-33 *Hilda Aleksandra o.s. Rautio*
s. 29.4.1899 Siikajoki k. 26.2.1989 Raahe
Lapset: *Raimo Olavi* -33

Sotilasarvo: Kaartilainen. Joukko-osastot: 1/JR 32.
Tehtävät: Kiväärimies, hevosenhoitaja. Osanotot
taisteluihin: Vuoninen, Pistojo, Kis-kisjärvi.
Kaatui 4.8.1941 Pistojoen itärannalla Kis-kisjärvel-
lä. Haudattu Pistojoen kenttähautausmaahan ja siu-
nattu Siikajoen sankarihautaan.

HAIKARA, Martti Vilho

autoilija
s. 24.5.1905 Siikajoki k. **4.8.1941 Kis-kisjärvi**
pso v.-32 *Hilja Sofia o.s. Pelkonen*
s. 3.12.1905 Siikajoki k. 8.9.1990 Espoo

Sotilasarvo: Korpraali. Joukko-osastot: Ts: T.J.S/
Ko.H.K, SK.järjestys- rannikkovartiosto-osasto,
TJSK. Tehtävät: Ammusmies, autonkuljettaja. Au-
rasi Raatteen tietä talvisodan aikana. Kaatui
4.7.1941 saatuaan osuman kranaatinsirpaleesta Kis-
kisjärvellä. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

HANNILA, Uuno Matti

maanviljelijä
s. 24.9.1923 Siikajoki k. **12.11.1943 Vienan ka-
navan taistelu**

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Js: os.5393,
JR12. Tehtävät: Kiväärimies, tarkka-ampuja. Osan-
otto taisteluihin: Js: Pirunsaari, Äänisniemi, Vie-
nankanava. Kaatui 12.11.1943 Vienankanavan tais-
telussa, Poventsassa. Haudattu Siikajoen sankari-
hautaan.

HIRVASKARI, Jarl Alfred

maanviljelijä
s. 18.1.1915 Siikajoki k. **20.2.1940 Kuhmo**

Sotilasarvo: Matruusi, alikersantti. Joukko-osastot:
Ts: Sot.Pol.Os./9.DE. Osanotto taisteluihin: Silmä-
järven partiokahakka. Kaatui 20.2.1940 Kuhmos-
sa Koivulan torpan luona. Haudattu Siikajoen san-
karihautaan.

HOLAPPA Veikko Johannes

työmies
s. 4.9.1920 Siikajoki k. **9.4.1942 sotasairaala**

Sotilasarvo: Jääkäri. Joukko-osastot: 3K/JP 4. Osan-
otto taisteluihin: Kukkari, Vilokki, Muuranto, Koi-
rinoja, Pitkäranta, Salmi, Vitele. Kunniamerkit: Vm
2. Kaatui 9.4.1942. Haudattu Siikajoen sankarihou-
taan.

HUHTALA, Uuno Henrikki

betonityöntekijä
s. 2.4.1920 Siikajoki k. **8.8.1941 Leppäsyryssä**

Sotilasarvo: Alikersantti. Joukko-osastot: 6/JR 9.
Kaatui 8.8.1941 Pohjois-Karjalan lohkolla Leppä-
syryssä. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

IMPOLA, Aleks Jalmari
sekatyömies, suutari
s. 30.12.1910 Siikajoki k. 22.12.1939 Savukoski

Sotilasarvo: Kaartilainen. Joukko-osastot: I.KKK/I/JR 40. Tehtävät: Kk-ampuja. Osanotto taisteluihin: Ts: Pelkosenniemi, Savukoski. Haavoittui 21.12.1939 Savukoskella ja kuoli haavoihinsa 22.12.1939 Rovaniemen sotasairaala 34:ssä. Oli ensimmäinen siikajokinen kaatunut. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

IMPOLA, Matti Johannes (Janne)
s. 8.7.1903 Siikajoki katosi 29.2.1940 Uuraassa

Sotilasarvo: Alikersantti -24. Haavoittui vaikeasti ja katosi perääntymisvaiheen aikana 29.2.1940 Viipurinlahdella, Uuraassa. Siunattu kadonneena Siikajoen sankarihautaan.

JOKELA, Rauni Lennart
kalastaja
s.17.7.1920 Siikajoki k. 15.7.1941 Ivanlahti, Prolavaara

Sotilasarvo: Alikersantti. Joukko-osastot 4/II/JR 8. Tehtävät: Ryhmänjohtaja. Osanotto taisteluihin: Js: Korpiselän Niinivaara, Petäjävaara, Havuvaara, Koirivaara, Ivanlahden Prolavaara. Kaatui 15.7.1941 Ivanlahden Prolavaarassa. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

KARPPINEN, Kaarlo Johannes

kalastaja
s. 18.6.1905 Siikajoki k. 10.1.1942 Lahden sotasairaalassa

pso v.-29 Aili Ingeborg o.s. Rautio
s. 29.4.1912 Paavola

Lapset: Rauno -29, Rauha -30, Eino -32, Elina -34
Sotilasarvo: Kersantti. Joukko-osastot: III/22.K.S, 5256, E/SissiP 3. Tehtävät: Hyrynsalmen kenttä-sairaalan lääk.au:na. Erikoiskoulutus: Lääkintäsotilas. Osanotto taisteluihin: Ts: Suomussalmi, Raate. Js: Uhtuan suunta Kiestingin suunta. Sairastui 29.9.1941 Kiestingissä ja kuoli 10.1.1942 Lahden sotasairaalassa. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

KARPPINEN, Osmo Simeon

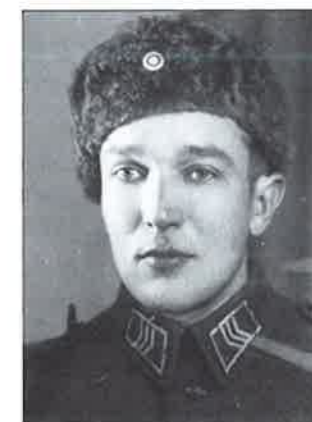
pienviljelijä
s. 18.6.1915 Oulu k. 11.7.1944 kenttä-sairaala

Sotilasarvo: Kersantti. Joukko-osastot: Ts: KrhK/JR 26. Js: Krh.J/SissiP 3. Tehtävät: Krh-korkeus-suuntaaja. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuoksela. Js: Tetrivaara, Korpijärvi, Pistojoen, Kis-kisjärvi, Kapustajoki, Kangasvaaran ja rautatien puolustustaistelut, Kiestingin maantien 23km:n läpimurtotaistelut 1.11.-30.11.1941, Länsi-Syväri - Kalatsi, Sammatus, Vitele, Kaukojärvi, Salmi, Uukso. Kunniamerkit: Vm 2. Haavoittui 23.8.1941 Kiestingin-Louhen välillä oikeaan jalkaan sirpaleesta ja 9.7.1944 Uuksussa. Menehtyi vammoihinsa 11.7.1944 kenttä-sairaalassa. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

KERTTULA, Reino Veikko Ensio

maanviljelijä
s. 27.3.1917 Siikajoki k. 20.7.1944 sotasairaala 35
Sotilasarvo: Kersantti -42. Joukko-osastot: Ts: Tyk.K/Pohj.R. Js: 1/SissiP 3, HTK/IIIAK Tehtävät: Panssaritorjuntaryhmänjohtaja, joukkueen varajohtaja. Osanotto taisteluihin: Ts: Valkjärvi, Vuoksela, Js: Uhtuan-Kiestingin suunnat, Louhi. Haavoittui 29.7.1941 Tetrivaaran maastossa ja uudestaan 20.7.1944 kun räjähtävä luoti osui leukaan. Hän kuoli samana päivänä haavoihinsa 35.sotasairaalassa. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

KIVINIITTY, Väinö Henrik

maatyömies

s. 11.1.1921 Siikajoki k. **8.8.1941 Kokkosalmen-Kiestingin välimaasto**

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: I/JR 53. Kaatui 8.8.1941 Kokkosalmen-Kiestingin välimaastossa. Mahdollisesti kaatui jo 7.8.1941. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

KLEEMOLA, Heikki Valtteri

maanviljelijä

s. 30.6.1916 Siikajoki k. **20.8.1941 Kiestinki**

pso v.-37 *Hulda Helena o.s. Junnila*

s. 15.2.1910 Ylikiiminki k. 18.5.1994 Kempele

Lapset: *Helmi Heleena* -41

Sotilasarvo: Korpraali. Joukko-osastot: Ts: 9./III/3.Pr. Js: 11/Tyk.K. Tehtävät: Pk-mies. Osanotto taisteluihin: Ts: Nurmijärvi, Muolaa, Munasuo, Kämmärä, Karisalmi. Js: Kiestinki. Kaatui 20.8.1941 ja haudattiin kenttähautausmaahan Kiestingin itäpuolelle. Siirrettiin syksyllä 1997 Kempeleen sankarihautaan, missä oli hautapaikka ja laatta valmiina. Kunniamerkit Vm 2.

KLEMETTI, Sulo Jooseppi

maatyömies

s. 25.8.1920 Siikajoki k. **2.11.1944 sotasairaala 1**

Sotilasarvo: Korpraali.-40. Joukko-osastot: Esik.K./JP 4, Os.F/Järj.Kesk., 8107, 9231. Tehtävät: Taistelulähettiläs aj. 18.6.1941-27.6.1944 ollen mm. Laguksen lähettiläs. Osanotto taisteluihin: Js: Tuulos, Aunus, Syväri, Petroskoi, Karhumäki, Bulajeva, Kuutilahti. Haavoittui 27.6.1944 Portinhoikassa kiväärin luodista vasempaan keuhkoon. Kuoli haavoihinsa 2.11.1944. Kunniamerkit: Vm 2. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

KORVELA, Antti Asteri

maanviljelijä

s. 23.4.1909 Siikajoki k. **27.4.1942 Kiestinki**

pso v.-36 *Irja Irene o.s. Ukura*

s. 24.5.1914 Siikajoki

Lapset: *Kirsti* -37, *Aarno* -38, *Heikki* -41

Sotilasarvo: Korpraali -41. Joukko-osastot: 1/JR 26, 1/SissiP 3. Tehtävät: Vararyhmänjohtaja, kompanianpäällikön taistelulähettiläs. Osanotto taisteluihin: Ts: Muolaa, Vuoksela. Js: Uhtuan-Kiestingin suunnat, Kapustajoen taistelu 19.8.-3.9.1941, Kiestinki-Louhen taistelu 11.11.-30.11.1941. Haavoittui 6.11.1941 ja 26.4.1942 vaikeasti Kiestingissä, Louhen suunnassa Ylä-Mustajärvellä menehtyen sotasairaalassa haavoihinsa 27.4.1942. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

KURIKKA, Eino Aleksanteri

kalastaja

s. 2.3.1916 Siikajoki k. **29.7.1941 Uhtuan Tetri-**

vaara

Sotilasarvo: Korpraali -39. Joukko-osastot Ts: Os.Kev.Kol/JR 26. Js: SissiP 3. Tehtävät: Kiväärimies, pst- mies. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuokselan ja Vuosalmen taistelut. Js: Raatevaara, Vuokkiniemi, Vuonninen, Tetrivaara. Kaatui 29.7.1941 saatuaan osuman kranaatin sirpaleesta Uhtuan Tetrivaaran maastossa. Haudattu Pistojoen kenttämaahan ja siirretty Siikajoen sankarihautaan 16.11.1941.

LAHDENPERÄ, Vilho Heikki

maanviljelijä, suutari

s. 9.8.1904 Siikajoki k. **24.8.1941 Kiestinki Veturipuro**

pso v.-27 *Anna Elisabet o.s. Paakkari*

s. 2.9.1908 Siikajoki

Sotilasarvo: Jääkäri. Joukko-osastot: Ts: Pion.P/IV AK, 10.Tienkorj.K. Js: 1/SissiP 3. Tehtävät: Pk-mies. Osanotto taisteluihin: Js: Korpivaara, Tetrivaara, Kis-kisjärvi, Kangasvaara. Kaatui 24.8.1941 Kiestinki-Louhi radan suunnassa konekiväärin suihkusta ja jäi kentälle. Siunattu Siikajoen sankarihautaan 24.6.1945.

LAHTIMAA ent. GREUS, Jouko Einari
muurari
s. 2.5.1918 Siikajoki k. **22.7.1941 Korpijärvi**

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: I/P:n Esik.K. Js: Krh.K/JR 11. Tehtävät: Krh-mies. Osanotto taisteluihin: Vuonninen. Kaatui 22.7.1941 Korpijärvellä Vuonnisen taistelussa. Haudattu Hevoslammin sotilashautausmaahan ja siunattu Siikajoen sankarihautaan.

LASSILA, Väinö Vihtori
maanviljelijä
s. 25.5.1902 Siikajoki k. **5.8.1941 Sotasairaala 26 Pietarsaari**

pso v.-25 *Ida Maria o.s. Sallinen*
s. 7.5.1900 USA
Lapset: *Lauri Kalervo -25, Kaino Heleena -26, Sylvi Annikki -28, Eliisa Hely Marketta -32*

Sotilasarvo: Alikersantti. Joukko-osastot: Ts: JR 40. Tehtävät: Ryhmänjohtaja. Osanotto taisteluihin: Ts: Vilajoki, Uhtua. Haavoittui Uhtualla ja kuoli 5.8.1941 Pietarsaarella sotasairaalassa. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

LOPPI, Eero Tapio
maanviljelijä
s. 29.9.1918 Jaakkima k. **12.8.1941 Kuolajärvi Lehtipilkkavaara**

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 1./Lt.P.16. Kaatui 12.8.1941 Kuolajärven Lehtipilkkavaarassa partiokahakassa konepistoolisuihkusta. Haudattu Tynrävän sankarihautaan.

LUNKI, Toivo Johannes, sekatyömies
s. 1.5.1910 Siikajoki k. **2.8.1941 Kis-kisjärvi**
pso v.-41 *Annikki e. Seppälä o.s. Turpeinen*,
s. 26.4.1912 Salon esrk. Lapset: *Sirkka Liisa -40, Kerttu Elisabet -41*

Sotilasarvo: Rakuuna. Joukko-osastot: Ts: 6/II/JR 40. Js: 1/SissiP 3. Tehtävät: Kiväärinmies. Osanotto taisteluihin: Ts: Pelkosenniemi, Joutsjärvi, Märkäjärvi, Vilajoki. Js: Raatevaara, Vuokkiniemi, Vuonninen, Tetrivaara, Kis-kisjärvi. Kaatui 2.8.1941 Kis-kisjärven maastossa. Haudattu Pattijoen sankarihautaan.

LUNKI, Yrjö Olavi, työmies
s. 21.9.1920 Siikajoki k. **30.6.1944 Ihantala Karjalan kannas**

Sotilasarvo: Kersantti -42. Joukko-osastot: I/JR 10, Os.Y/Järj.K 2, Henk.TK 2, III/JR 12, E/Er.P 16/6. Tehtävät: Viesti-au, kivääriryhmänjohtaja. Osanotto taisteluihin: Js: Rukajärvi 19.3.-17.5.1942, Maaselän suunta 18.5.-25.8.1942, Perälähti 26.8.-25.9.1942, Krivi 26.9.1942-12.1.1943, Perälähti 13.-26.1.1943, Äänisenniemi 27.1.-16.6.1943, Hiisjärvi 17.6.1943-24.1.1944, Poventsa 25.1.1944-.
Kunniamerkit: Vm 2. Paleltui 20.1.1942 Muurmannilla. Kaatui 30.6.1944 Karjalan kannaksella Ihantalassa, ja jäi kentälle. Siunattu Siikajoen sankarihautaan.

LÄNKINEN, Martti Verner, maanviljelijä
s. 19.1.1918 Siikajoki k. **25.6.1944 Syväri**
pso v.-41 *Hilja Loviisa o.s. Paasimaa*
s. 30.10.1920 Muhos k. 13.6.1994 Siikajoki
Lapset: *Pertti Martti Juhani -41, Elias Verner*
Kalevi -44

Sotilasarvo: Korpraali -40. Joukko-osastot: Ts: 1.KKK/STJR, JR 64. Js: SissiP 3, Krh.J/II/15.Pr. Tehtävät: Kk-mies, krh-viestimies, krh-ajomies. Osanotto taisteluihin: Ts: Suomussalmi, Raate, Pitkäranta. Js: Uhtuan suunta, Kiestinkiradan suunta, Kiestingin pohjoispuolen puolustustaistelut, Länsi-Syvärin lohko, Gorga. Kunniamerkit: Vm 2. Haavoittui 10.3.1940 Pitkärannassa pommisirpaleista vasempaan kylkeen ja oikeaan käteen. Kaatui 25.6.1944 Syvärillä ajaessaan hevosemiehenä omien joukkojen miinoittamalle sillalle. Siunattu kentälle jääneenä Siikajoen sankarihautaan.

MÄMMI, Tauno Kalle

työmies
s. 16.9.1914 Siikajoki k. **7.1.1940 Hyrynsalmen sotasairaala**

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 3.KKK/JR 65. Haavoittui 6.1.1940 ja kuoli haavoihinsa 7.1.1940 sotasairaalassa. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

NIKOLA, Lauri Olavi

maanviljelijä
s. 7.5.1911 Salon emäsrk k. **4.11.1942 Sohjanan kenttävartiossa**

Sotilasarvo: Alikersantti. Joukko-osastot: Ts: Os.P, 5256. Js: Krh.J/SissiP 3. Tehtävät: Viesti-au. Osanotto taisteluihin: Ts: Petsamon suunta. Js: Kiestinkiradan suunta, Kiestinki-Louhen maantie 23 km läpimurtotaistelut 1.11.-30.11.1941, Kiestingin pohjoispuolen puolustustaistelut. Kunniamerkit: Vm 2. Kaatui 4.11.1942 Sohjanan kenttävartiossa mennessään vihollisen miinaan. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

NIKOLA, Matti

maanviljelijä
s. 26.1.1906 Monession USA k. **11.11.1941 Kiestingin radan suunta**

pso v.-38 *Martta Katariina o.s. Ojala*
s. 13.10.1905 Siikajoki k. 26.8.1989 Siikajoki
Lapset: *Matti Iisakki -41*

Sotilasarvo: Korp-raali -40. Joukko-osastot: Ts: Krh.K/JR 26. Js: 3/Krh.K/SissiP. Tehtävät: Krh-ajomies, krh-ammusmies. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuoksela, Vuosalmi. Js: Uhtuan suunta, Kiestingin radan suunta. Haavoittui 20.8.1941 Kiestingin radan suunnassa vasempaan ohimoon. Kaatui

11.11.1941 Kiestingin radan suunnassa. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

NIKOLA, Pentti Kullervo

maanviljelijä
s. 14.8.1922 Siikajoki k. **31.3.1943 Uhtuan länsipuoli**

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 3.D, JR 11. Tehtävät: Ammusmies, patruunankantaja, tarkka-ampuja. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan länsipuoli. Kunniamerkit: Vm 2. Haavoittui puolustussodassa talvella 1942. Kaatui 31.3.1943 Uhtuan rintamalla. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

PAAKKARI, Erkki Antreas

maanviljelijä
s. 27.8.1923 Siikajoki k. **6.3.1942 Jv.Koul.K 1:n sairastupa Tornio**

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Jv.Koul.K 16 Torniossa. Sairastui varusmiespalveluksen aikana kuolettavasti.

PAAKKARI, Vilhelm Iisakki

sekatyömies
s. 19.11.1911 Siikajoki k. **24.8.1941 Kiestinki kenttäsairaala**

Sotilasarvo: Jääkäri. Joukko-osastot: Ts: Krh.K/JR 26. Js: SissiP 3. Tehtävät: Krh-mies. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuoksela-Noisniemi. Js: Uhtuan suunta, Tetrivaara, Korpjärvi, Pistojoen, Kis-kisjärvi, Kangasvaara. Haavoittui 23.8.1941 Kiestingissä ja kuoli haavoihinsa kenttäsairaalassa 24.8.1941. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

PATOKOSKI, Ahti Olavi
 maanviljelijä
 s. 24.5.1918 Siikajoki k. 10.3.1940 Oulainen

Sotilasarvo: Korp-raali. Joukko-osastot: Jv. Koul.K 5. Kuoli 10.3.1940 Oulaisissa tapaturmaisesti jäätyään junan alle. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

PATOKOSKI, Niilo Samuli
 maanviljelijä
 s. 6.2.1913 Siikajoki k. 8.3.1940 Kuhmo
 pso v.-38 Anna Maria o.s. Riala
 s. 4.8.1915 Siikajoki k. 22.8.1948 Siikajoki
 Lapset: Niilo Juhani -38 kuoli -38

Sotilasarvo: Kersantti. Joukko-osastot: O.S.Kompp., 9.D. Kaatui Kuhmon Silmälammilla 8.3.1940. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

PEKURI, Tauno Antti Johannes
 maatyömies
 s. 30.11.1919 Siikajoki k. 26.6.1943 Ondajoki

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 1/JR 31, 4/JR 10, 1/JR 52, 2/HTK 14.D. Tehtävät: Kiväärimies. Osanotto taisteluihin: Js: Kuolajärvi, Repola, Omelia, Ontrosenvaara, Rukajärvi, Ondajoki. Haavoittui 4.9.1941 Rukajärvellä ja 22.7.1942 Ondajoella kranaatin sirpaleesta vasempaan käteen. Kunniamerkit: Vm 2, Vm 1. Kaatui 26.6.1943 Ondajoella. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

PENTIKÄINEN, Viljo Veikko Mikael
 sekatyömies
 s. 27.3.1923 Siikajoki k. 15.6.1944 Siiranmäki

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 2K/Jv.Koul.K 15, os.8388. Tehtävät: Kiväärimies. Kaatui 15.6.1944 saatuaan osuman kranaatinsirpaleesta Siiranmäessä lähellä Kivennapaa. Jäi kadoksiin. Siunattu Siikajoen sankarihautaan.

PIETOLA, Aatto Aarno Albert
 ylioppilas
 s. 24.12.1920 Siikajoki k. 11.6.1941 lento-onnettomuudessa

Sotilasarvo: Lentovänrikki Utin lennosto. Joukko-osastot: 8/JR 40. Tehtävät: Taistelulähetti. Osanotto taisteluihin: Ts: Pelkosenniemi, Joutsijärvi, Märkäjärvi, Vilajoki. Siirrettiin ilmasotakouluun 29.4.1940. Kuoli 11.6.1941 lento-onnettomuudessa Porin lähellä matalalento-harjoitusten aika. Haudattu sukhautaan.

PIETOLA, Ahti Aimo
 maanviljelijä
 s. 28.1.1919 Saloinen k. 31.12.1941 Jyväskylä

Sotilasarvo: Kersantti. Joukko-osastot: Ts: 9.S.Pol.K. Js: 3.D. Tehtävät: Sotapoliisi. Osanotto taisteluihin: Ts: Suomussalmen Salmijärvi ja Aittojärvi. Js: Latvajärvi, Oinasniemi, Vuonninen, Korpjärvi. Haavoittui 5.2.1940 Suomussalmella ja 3.8.1941 Jyvälahdessa. Kaatui 31.12.1941 Jyvälahdessa. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

PIRILÄ, Antti Aaron

maatyö mies

s. 6.8.1923 Siikajoki k. 13.9.1944 Olkkosenvaara

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Jv.Koul.K 25, yks. 3584, 15./21.Pr. Tehtävät: Kiväärin mies. Osanotto taisteluihin: Kuutamolahti, Hingervaara, Korkeavaara, Liusvaara, Lehmivaara, Miikkulanvaara, Luovejoki, Lutikkavaara, Ilomantsin suunnan mottitaistelut. Kaatui 13.9.1944 Olkkosenvaara- rassa astuttuaan miinaan. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

PIRILÄ, Pauli Alekski

maatyö mies

s. 11.4.1922 Siikajoki k. 27.6.1944 Kannas

Sotilasarvo: Korpraali. Joukko-osastot: Jv.Koul.K 15, HTK, 5039. Tehtävät: Krh-mies. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan suunta, puolustustaistelut Uhtuan länsipuolella. Kaatui 27.6.1944 Kannaksella. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

PUTAANSUU, Yrjö Edvard

työ mies

s. 31.10.1912 Siikajoki k. 6.7.1944 Heinjoki

pso v.- 41 *Helmi Maria o.s. Hummastenniemi*

s. 13.1.1921 Siikajoki

Lapset: *Aarno Yrjö Aukusti -42, Hilikka Tuula Marjatta -45*

Sotilasarvo: Korpraali -43. Joukko-osastot: JR 26, 3/JR 11, 3.D. Tehtävät: Kiväärin mies. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan länsipuoli, Kiestinki, Ahvenlahti, Kannas. Kunniamerkit: Vm 2. Kaatui 6.7.1944 Kannaksella. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

PYHÄLUOTO, Kaarlo Kustaa

s. 30.1.1921 Pattijoki k. 20.12.1941 Kangasvaara

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: II/11.Pr, I/ JR 53. Kaatui 20.12.1941 Kangasvaarassa. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

RANTAKARI, Erkki Ilmari

maanviljelijä

s. 11.1.1921 Siikajoki k. 7.10.1944 Tornio

Sotilasarvo: Kersantti -44. Joukko-osastot: Js: Krh.K/JR 11. Tehtävät: Tj-aliupseeri. Osanotto taisteluihin: Js: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkinie mi, Ponkalahti, Pistojoeki, Korpivaara, Uhtua, Noskua, Vuoksi, Vuosalmi, Ihantala, Jyvälahti, 3.D:n torjuntataistelut ajalla 9.6.-18.6.1944 VT-linjalla, Kemi, Tornio. Kunniamerkit: Vm 2, Vm 1. Kaatui 7.10.1944 Tornion valtauksessa. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

RANTAKARI, Väinö Johannes (Hannes)

maanviljelijä
s. 7.9.1909 Siikajoki k. 7.3.1940 Salmenkaita
Vuosalmi

pso v.-35 *Helmi Katariina o.s. Törmälä*
s. 27.8.1915 Siikajoki k. 2.3.1998 Siikajoki
Lapset: *Auli Maria Inkeri -35, Aarno Johannes -39*
Sotilasarvo: Korpuraali. Joukko-osastot: Ts: Krh.K/
JR 26. Tehtävät: Komppanianpäällikön taistelulä-
hetti. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuosalmi. Kaatui
7.3.1940 Salmenkaidassa Vuosalmella. Haudattu
Siikajoen sankarihautaan.

RAUTIO, Jaakko Johannes

maanviljelijä
s. 22. 6.1898 Lumijoki k. 1.3.1940 Kuhmo

pso v.-20 *Aino Hedvig o.s. Lankisenoja*
s. 2.11.1898 Lumijoki k. 23.1.1989 Siikajoki
Lapset: *Siiri Maria Annikki -20, Sylvi Kerttu Tuu-
likki -24, Jorma Jaakko Henrikki -26, Saara Mar-
gareetta -28, Arne Jalmari -30, Martti Eino Jo-
hannes -33, Sirkka Liisa Anneli -36, Mauno Eljas -
38*

Sotilasarvo: Korpuraali. Osallistui vapaussotaan.
Joukko-osastot: Ts: P.J.P. Kaatui 1.3.1940 Kuh-
mossa. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

RAUTIO, Leo Pietari

maanviljelijän poika
s. 31.10.1919 Siikajoki k. 30.1.1940 Pitkäranta

Sotilasarvo: Kersantti. Joukko-osastot: Ts: T.K/JP
4. Osanotto taisteluihin: Ts: Pitkäranta, Laatokan
koillispuoli. Kaatui Pitkärannassa 30.1.1940. Hau-
dattu Siikajoen sankarihautaan.

ROSI, Johannes Viljami

sekatyömies
s. 27.5.1907 Siikajoki k. 30.12.1941 Kiestinki
kenttäsairaala

pso v.-36 *Iida Sofia o.s. Pekuri*
s. 14.12.1900 Siikajoki k. 23.8.1971 Oulu
Lapset: *Tauno Henrikki -36, Toini Marjatta -38,
Tuomo Eljas -40*

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: 8/III/JR
26, 8/JR 26. Js: SissiP 3. Tehtävät: Ammusajoneu-
von ajaja, kiväärimies. Osanotto taisteluihin: Ts:
Vuoksela, Vuosalmi. Js: Uhtuan suunta, Kiestin-
gin radan suunta. Haavoittui vasempaan käteen,
vasempaan jalkaan, niskaan ja päähän mentyään miinaan 27.12.1941 Tiiks-
järvellä. Kuoli haavoihinsa 30.12.1941 Kiestingissä kenttäsairaalassa. Hau-
dattu Siikajoen sankarihautaan.

ROSI, Reino Henrik

sekatyömies
s. 8.9.1913 Siikajoki k. 11.3.1940 Vuoksela

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: Krh.K/
JR 26. Tehtävät: Krh-ammusmies. Osanotto tais-
teluihin: Vuoksela, Vuosalmi. Kaatui 11.3.1940
Vuokselaissa. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

RÖNN, Antti Olavi

maanviljelijä
s. 30.11.1920 Siikajoki k. 23.4.1942 Bulajeva

Sotilasarvo: Alikersantti. Joukko-osastot: 2.K/JP 4.
Tehtävät: Kivääriryhmän johtaja. Osanotto taiste-
luihin: 2.K/JP 4:n mukana hyökkäysvaiheen aika-
na. Korpiselkä, Loimola, Koirinoja, Salmi, Tuu-
los, Aunus, Kumsjärvi, Syvärin asema, Karhumä-
ki, Veljärvi. Kunniamerkit Vm 2, Vm 1. Kaatui
23.4.1942 Bulajevassa, Shemenski-Syvärillä. Hau-
dattu Siikajoen sankarihautaan.

SALLINEN, Eero Päiviö
opiskelija
s. 7.10.1922 Siikajoki k. **6.10.1944 Kemi**

Sotilasarvo: Vänrikki -43. Joukko-osastot: 11/Jv.Koul.K 15, 1/JR 11, UK, 1/I/11.Pr. Tehtävät: Kiväärinmies, kp-mies, kiväärijoukkueen johtaja. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan länsipuoli, Kiestinki-Ahvenlahti suunta. Kunniamerkit: Vm 2. Kaatui 6.10.1944 Kemissä. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

SALLINEN, Eino Olavi
liikeapulainen
s. 16.7.1921 Siikajoki k. **8.10.1944 Tornio**

Sotilasarvo: Korpraali. Joukko-osastot: HTK/III AK, Esik.K/I/JR 11, HTK/III AK. Tehtävät: Taistelulähetti: Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan länsipuoli, 3.D:n torjuntataistelut ajalla 9.6.-17.6.1944, 3.D:n viivytystaistelut Länsi-Kannaksella, Kivennapa-Muolaa-Heinjoki suunnassa ajalla 13.6.-10.7.1944, 3D:n torjuntataistelut Noskuan-Vuoksen loholla ajalla 11.07.-16.07.1944, Vuosalmen puolustustaistelut 17.7.-29.7.1944, Tornion valtaus. Kaatui 8.10.1944 Torniossa. Haudattu Oulun sankarihautaan.

SALLINEN, Lauri Edvin
viilaaja
s. 26.5.1919 Siikajoki k. **15.6.1944 Kannas, Mesterjärvi**

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: I/JR 12, Esik./I/JR 12, HTK/III AK. Tehtävät: Puhelinmies. Osanotto taisteluihin: Js: Kivakkalampi, Polkuvaara, Kelsinkäinen, Nenäpalo, Uulantaivaara, Alakurtti, Voittojoki, Ala-Vihmajoki, Louhen maantie 23 km läpimurtotaistelut, Lakijärven suunnan puolustusvaihe, Kiestinki - Ahvenlahden taistelut. Haavoittui Jelettijärvellä 18.5.1942. Kaatui 15.6.1944 Kannaksen Mesterjärvellä ja jäi kentälle. Siunattu Oulun sankarihautaan 30.7.1944.

SEPPÄLÄ, Juho Heikki
maatyömies
s. 23.1.1922 Siikajoki k. **25.3.1943 Uhtua**

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 11/Jv.Koul.K 15, 3/I/JR 11. Tehtävät: Pk-ampuja. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan länsipuoli, Kiestinki, Ahvenlahti. Kaatui 25.3.1943 Uhtuan länsipuolella. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

TIKKALA, Yrjö
maanviljelijä
s. 14.12.1901 Revonlahti k. **30.8.1941 Kurkijärven sotasairaala**
pso v.-23 *Signe Elisa o.s. Kuotesaho*
s. 1.7.1900 Alavus k. 5.9.1978 Siikajoki
Lapset: *Lilja Maria Margareetta -23, Sulo Armas -25, Eeva Eliisa -27, Veikko Matias -29, Nelly Rauha -32, Sauli Yrjö -35, Eino Elmeri -38 kuoli -39, Eero Martti Elmeri -40*

Sotilasarvo: Matruusi, korpraali. Joukko-osastot: 5 K/Täyd.P, 1.K/Er.P 17, 1/SissiP 3. Tehtävät: Patruunankantaja, kiväärinmies. Osanotto taisteluihin: Sotkan taistelu, 02.07.-01.08.1941 Uhtuan suunnalla, 19.8.-24.8.1941 Kiestinki-Louhi suunnassa. Haavoittui 24.8.1941 Kiestinki-Louhen suunnassa ja kuoli haavoihinsa 30.8.1941. Kunniamerkit: Vm 2. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

TIITTO, Aarne Armas
maanviljelijä
s. 19.2.1918 Siikajoki k. **25.4.1942 Louhen suunta**

Sotilasarvo: Kersantti -42. Joukko-osastot: Ts: Tyk.K/Pohj.R., 1.KKK/JR 64, Esik.K/JR 64. Js: SissiP 3. Osanotto taisteluihin: Ts: Suomussalmi, Raate, Pitkäranta. Js: Uhtuan-Kiestingin suunta. Haavoittui 22.7.1941 Uhtuan suunnalla lievästi ja kaatui 25.4.1942 Niesjärven maastossa Louhen suunnalla. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

TURPEENOJA, Lauri Johannes

kalastaja, maanviljelijä
s. 25.9.1915 Siikajoki k. 25.8.1941 Kiestinki kent-
täsairaala

pso v.-38 *Milka Annikki o.s. Haapaniemi*
s. 11. 4.1914 Siikajoki

Lapset: *Matti Johannes -39*

Sotilasarvo: Alikersantti. Joukko-osastot: Ts:
KrhK/JR26. Js: 1/SissiP 3. Tehtävät: Krh-mies, kss-
mies, ryhmänjohtaja. Osanotto taisteluihin: Ts:
Muolaa, Vuoksela. Js: Uhtua, Kiestinki, Korpivaara,
Tetrivaara, Kis-kisjärven ja Kangasvaaran maastot.
Haavoittui 24.8.1941 Kiestinki-Louhi radan
suunnassa Veturipurolla ja kuoli 25.8.1941 haavoit-

hinsa kenttäsairaalassa. Haudattu Siikajoen sankarihautaan.

VIKIÖ, Kustaa

talollinen
s. 9.2.1896 Siikajoki katosi 10.3.1940 Viipurin
lähellä

pso v.-22 *Hilma o.s. Impola*
s.14.2.1901 Siikajoki k. 3.11.1991 Oulu
Lapset: *Einari Kustaa -22, Lauri Kalevi -25, Salli
Maria -29, Pauli Olavi -31*

Sotilasarvo: Korpraali. Joukko-osastot: P.J.P, JR 40.
Katosi 10.3.1940 Viipurin lähellä Kannaksella. Ju-
listettiin kuolleeksi 14.9.1940. Siunattu Siikajoen
sankarihautaan.

**VETERAANIT
TALVISOTA, JATKOSOTA, LAPIN SOTA**

**AHERTO ent. MAKAROFF, Vasili
(Vilho), maanviljelijä**

s. 13.7.1911 Salmi k. 25.4.1990 Pattijoki
pso v.-35 *Veera o.s. Pelkonen*
s. 9.6. 1914 Salmi k. 23.2.1995 Pattijoki
Lapset: *Raisa -36, Lauri -41, Kauko -50*

Sotilasarvo: Alikersantti -68. Joukko-osastot: 2/Er.P
8, 9/KTR 2. Osanotto taisteluihin: Ts: Koirinoja-
Lavajärvi. Js: Pälkjärvi, Jänisjärvi, Hämekoski,
Harlu, Rytky, Sortavala, Koskoma, Tarzepam, Var-
nisenoja-Särkijärvi, Juksava, Bavam, Gora, Ostian
suunta, Loimola. Kunniamerkit Vm 2. Kotiutettiin 15.11.1944.

AHO, Mauno Olavi

maanviljelijä, kalastaja

s. 1.9.1923 Oulujoki k. 27.12.1976 Siikajoki
pso v.-46 *Toini Saima Margareta o.s. Heikkilä*
s. 31.7.1920 Siikajoki
Lapset: *Aimo -47, Anneli -49, Paula -55*

Sotilasarvo: Alikersantti -68. Joukko-osastot: E/
HTK 11, 5593, Krh.J/III/JR 11. Tehtävät: Tj-au.
Osanotto taisteluihin: Js: Asemasota Uhtuan länsi-
puolella, 3.D:n torjuntataistelut (Kivennapa), 3.D:n
viivytystaistelut Länsi-kannaksella, Kivennapa-
Heinjoki-Noskua-Vuoksen lohkolla, Vuosalmen
puolustustaistelut, Ihantala, Tornio. Haavoittui
6.10.1944 Torniossa.

AHOLA, Arvi Antero

maanviljelijä
s. 12.10.1908 Siikajoki

Sotilasarvo: Korpraali. Joukko-osastot: Krh.K/JR 26, SissiP 3 / Krh.J, 1/JR 25. Tehtävät: Viestimies. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuoksela-Noisniemi, Karjalan kannas. Js: Uhtua-Kiestinki, Kapustajoki. Ahola toimi Suomen nuorimman everstin Lauri Könösen kirjurina vuoteen 1944. Karjalan kannaksen lopputaistelut, jolloin Ahola oli kirjurina kapteeni Kalle Tahkon pataljoonassa. Karisalmi-Ihantala. Haavoittui Ihantalassa 3.7.1944 toisen siikajokisen Matti Rantakaran kanssa samasta kranaatista. Kun-

niamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 15.11.1944. Sotien jälkeen viljeli Aholan tilaa Pirilänperällä. Oli mukana useissa kunnan ja eri yhdistysten luottamustehtävissä 40-luvulta aina 80-luvulle saakka mm. kunnanvaltuutettuna ja kunnanhallituksen puheenjohtajana.

AHOLA, Veikko Henrik, s. 16.4.1915, kts. sankarivainajat

ALAKANGAS, Väinö Johannes

työmies
s. 1.2.1900 Lumijoki k. 6.1.1980 Siikajoki
pso v.-49 Anna Maria o.s. Impola
s. 9.5.1907 Siikajoki k. 25.11.1989 Siikajoki

Sotilasarvo: Jääkäri. Joukko-osastot: 1KKK/I JR 40, 1/SissiP 3. Tehtävät: Hevosmies komppanian kuormaston mukana. Osanotto taisteluihin: Ts: Pelkosenniemi, Savukoski, Salla, Saija, Säkkijärvi. Js: Uhtuan ja Kiestingin suunnat. Kotiutettiin 2.2.1942. Muutti Lumijoelta Siikajoelle 24.6.1966.

ALAKOPSA, Antti Arvid, mv.

s. 23.6.1899 Siikajoki k. 21.2.1985 Raahe
pso v.-31 Fanni Maria o.s. Paavola
s. 1.3.1895 Lumijoki k. 13.1.1981 Siikajoki
Lapset: *Martta Maria* -31, *Saara Sofia* -33, *Arvi Jalmari* -35, *Antti Paavali* -36.

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: Os.P, 84.Kom.K, Js: SissiP 3, JR 29. Osanotto taisteluihin: Raatevaara, Vuokkiniemi, Vuonnoninen, Tetri-vaara, Homorovits. Kotiutettiin 15.2.1942.

ALAKOPSA, Jaakko Edvard, s.29.7.1897, kts. vapausoturit

ALAKOPSA, Samuli (Samppa), mv.

s. 7.3.1907 Siikajoki k. 5.9.1980 Siikajoki
pso v.-28 Lyyli Matilda o.s. Rautiola
s. 20.9.1907 Haapavesi k. 16.10.1985 Siikajoki
Lapset: *Aino Maria* -29, *Juho Heikki* -33, *Aimo Aaro* -34, *Artturi* -36, *Eila Anneli* -40, *Tauno Kalervo* -44, *Uno Antero* -45

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Js: SissiP 3, 151.Kev.It.Ptri. Tehtävät: Kiväärinmies, keittiömies ja puh. mies. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtua, Kiestinki, Lohilahti, Pistojoeki, Matkaselkä it., Jänisjärvi, Mikkelin it. Haavoittui Pistojoella oikeaan jalkaan 18.11.1941. Kotiutettiin 18.11.1944.

ALAKOPSA, Yrjö Ilmari, mv.

s. 22.7.1913 Siikajoki k. 25.1.1991 Siikajoki
pso v.-47 Elvi Magdaleena o.s. Jussila
s. 5.9.1915 Haukipudas k. 18.1.1996 Siikajoki
Lapset: *Marja-Leena* -48, *Aila Annikki* -49, *Armi Sisko* -52, *Markku Ilmari* -55, *Eeva-Liisa* -57
Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: Ts: Krh.K/JR 26. Js: SissiP 3, 15.Pr. Tehtävät: Krh-ammusmies, Krh. tj.tähystäjä. Osanotto taisteluihin: Uhtuan ja Kiestinkiradan suunnat, Kiestinki-Louhen maantie, Kiestingin pohjoispuolen taistelut ja Kemin valtaus. Haavoittui oikeaan poskeen 11.11.1941. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 16.11.1944.

ALASUVANTO, Uno Johannes

autoilija

s. 10.7.1912 Kalajoki 26.1.1960 Siikajoki

pso v.-46 *Elli Bertta o.s. Ahti*

s. 1.2.1914 Pälkäne

Lapset: *Marja Liisa -45, Heikki Juhani -47, Juha Tapani -55*

Sotilasarvo: Alikersantti -35. Joukko-osastot: 3/Os.P Liinahamari. Tehtävät: Esik. autonkuljettaja. Osanotto taisteluihin: Ts: Kornettioja. Js: Lutto. 10.9.1941 Ly-määräys Petsamon Nikkeli Oy:lle. Kotiutettiin 4.10.1944. Tuli perheineen Siikajoelle Oulujoelta 17.1.1948.

ALASUVANTO, Vilho Leander, aut.

s. 9.9.1904 Kalajoki k. 18.6.1975 Pattijoki

pso v.-28 *Elli Maria o.s. Halunen*

s. 7.8.1906 Jersey City USA k. 11.3.1982 Pattijoki

Lapset: *Seija Helena -39*

Sotilasarvo: Korpraali. Joukko-osastot: II/JR 43, E/Kev.Os. 5. Tehtävät: Esikunnan autonkuljettaja. Osanotto taisteluihin: Js: Vasovaara-Latvajärvi-Vuokkiniemi- Ponkalahti-Korpivaara-Tetrivaara, Uhtuan länsipuolen taistelut. Hänellä oli oma auto rintamalla mukana. Vapautettiin iän perusteella 9.2.1942. Tuli Siikajoelle Kalajoelta v.1931 ja muutti edelleen Pattijoelle v.1947.

ALKULA, Edvin

työmies, maanviljelijä

s. 20.9.1898 Multia k. 24.6.1980 Siikajoki

pso v.-22 *Aili Impi o.s. Kurikka*

s. 23.10.1900 Paavola k. 14.11.1963 Siikajoki

Lapset: *Enni -22, Paavo -23 kaatui -44, Toini -25, Aila -30, Elli -32, Aimo -35.*

Sotilasarvo: Jääkäri, korpraali -41. Joukko-osastot: Js: SissiP 3. Tehtävät: Kiväärimies, hevoseismies. Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Uhtua-Kiestinki, Kapustajoen taistelut, Kangasvaaran ja rautatien puolustustaistelut. Kiestingin ja Louhen maantie 23 km läpimurtotaistelut. Oli pitkään mukana useissa kunnan luottamustehtävissä mm. kunnanvaltuuston ja

kunnanhallituksen jäsenenä sekä asutuslautakunnassa.

ALKULA, Paavo Edvin, s. 15.12.1923, kts. sankarivinaajat

ANNUNEN, Väinö Veli Johannes

autoilija

s. 27.4.1925 Oulu

pso v. -49 *Anna Liisa o.s. Pernu*

s. 9.2.1930 Oulu

Lapset: *Pentti Johannes -50, Jukka Antero -52, Veli Matti -57, Pekka Sakari -70, Ulla Riitta -73.*

Sotilasarvo: Korpraali -44, alikersantti -60. Joukko-osastot: Js: Krh.K/JR 1. Tehtävät: Suorittanut sodanaikaista nostomiespalvelua krh.puh.miehenä. Osanotto taisteluihin: Viivytystaistelu Lintula-Kivennapa- Muolaa-Heinjoki suunnassa. Torjuntataistelut Noskuan-Vuoksen lohkolla. Kuolismaan ja Ihantalan suunta. Tornio-Rovaniemi-Kittilä, Palojoensuu, Lätäseno ja Kilpisjärvi. Tuli Oulusta Siikajoelle 10.9.1928 ja muutti takaisin Ouluun 24.5.1960.

ANTTILA, Erkki Olavi

sotilasmestari evp.

s. 8.7.1925 Siikajoki k. 27.7.1992 Oulu

pso v. -48 *Kirsti Mirjami o.s. Kovalainen*

s. 6.3.1927 Lumijoki

Lapset: *Erkki Juhani -51*

Sotilasarvo: Korpraali -44, sotilasmestari -66. Joukko-osastot: 6/Täyd.P 13, 2/JR 1. Tehtävät: Suorittanut sodanaikaista nostomiespalvelua kiväärimiehenä ja ryhmänjohtajana. Osanotto taisteluihin: Puumala, Vitikkala, Jukkola, Seivästö, Viipurin kivisilta, Viipurinlahti. Kotiutettiin 16.12.1945. Muutti Siikajoelta Ouluun 30.2.1948. Elämäntyönsä hän suoritti puolustuslaitoksen palveluksessa.

ANTTILA, Johannes

torpparin poika, seppä
s. 27.3.1898 Liminka k. 19.3.1989 Oulu
pso v.-36 *Laila Kristiina o.s. Millala*
s. 15.1.1901 Siikajoki k. 1.7.1986 Oulu
Lapsi: *Terttu Tuulikki -47*
Sotilasarvo: Korpraali. Joukko-osastot: Kev.it.tykistö. Tehtävät: Lataaja ja suuntaaja ajalla 17.6.1941-25.2.1942. Osanotto taisteluihin: Salmijärven ja Kolosjoen it. Vapautettu 25.2.1942. Muutti Petsamoon 23.12.1938, takaisin Siikajoelle 22.2.1943 ja edelleen Ouluun 11.3.1951.

ANTTILA, Timo Matias, s. 5.7.1922, kts. sankarivainajat

EERIKKILÄ, Arvo Aimo

maatyömies
s. 3.7.1915 Siikajoki
pso v.-44 *Eeva Maria o.s. Paakkari*
s. 27.10.1923 Siikajoki k. 1.10.1989 Mäntsälä
Lapset: *Rauno Johannes -45, Risto Aimo Antero -53, Ritva Liisa -55, Taisto Ensio -56, Tuula Orvokki -58, Paula Maria -60*
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Esik.K/Viennan HSP, 7/JR 11, III/JR 53. Tehtävät: Ajomies, kiväärimies. Osanotto taisteluihin: Js: Kuutamolahdi, Jyväskylä, Uhtuan länsipuoli. 3.D:n torjuntataistelut 9.6.-15.6.1944 VT-linjalla, 3.D:n viivytystaistelut Länsi-Kannaksella, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, 3.D:n torjuntataistelut Noskuan suunnalla, Vuosalmen puolustustaistelut. Kotiutettiin 27.11.1944. Muutti 12.9.1951 Renkoon ja viimeksi 3.12.1993 Nuijamaalle.

EERIKKILÄ, Toivo Erkki

s. 22.11.1926 Siikajoki
pso v.-55 *Saima Orvokki o.s. Lassila*
s. 7.12.1928 Siikajoki.
Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: 303.It.Ptri. Sodan loppuvaiheessa Kannaksen sota- toimialueella. Muutti Haukiputaalle 10.9.1955.

ERVASTI, Niilo Herman, s. 20.10.1912, kts. sankarivainajat

ESKOLA, Antti Henrik

maanviljelijä, kalastaja
s. 7.8.1909 Siikajoki k. 27.8.1988 Siikajoki
pso v. -29 *Lempi Maria o.s. Ervasti*
s. 4.1.1911 Kuusamo k. 3.4.1995 Siikajoki
Lapset: *Aaro Antero -30, Eeva Marjatta -32, Elsi Annikki -35, Anja Kaarina -38.*

Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: Ts: I/JR 26 Js: SissiP 3, Krh.J/TP 4, Krh.J/11/JR 44. Tehtävät: Patruunankantajana ja kiväärimiehenä. Osanotto taisteluihin: Kyyrölä, Muolaanjärvi, Oinola, Vuoksela, Uhtua, Kiestinki, Syväri, Pitkäranta, Louhi, Nietjärvi. Haavoittui 20.8.1941 Kiestingissä. Kunniamerkit: Vm 2 kaksi kertaa. Kotiutettiin 14.11.1944.

ESKOLA, Johannes, 7.11.1897, kts. vapaussoturit

ESKOLA, Tauno Viljami

maanviljelijä
s. 13.8.1916 Siikajoki k. 20.4.1998 Siikajoki
pso v.-42 *Toini Tyyne o.s. Pelkonen*
s. 3.7.1918 Ii
Lapset: *Aarne -43, Ritva -45, Antti -48, Asko -50, Alpo -50, Aulis -51, Aimo -53, Raili -58.*
Sotilasarvo: Kersantti -41, ylikersantti -68. Joukko-osastot: Ts: Tyk.K/Poh.R, III/3.Pr. Js: SissiP 3. Tehtävät: Krh. ryhmänjohtaja, heittimenjohtaja. Osanotto taisteluihin: Ts: Nurmijärvi, Kattilaoja, Munasuo, Kiltee, Kämärä, Karisalmi. Js: Uhtuan suunta, Kiestingin radan suunta, Kapustajoen taistelu, Kangasvaaran ja rautatien puolustustaistelut, Kiestingin-Louhen maantiet, Länsi-Syvärin lohko, Kalatsi, Sammatus, Vitele, Kauhajärvi, Salmi, Uukusu, Pitkäranta, Kemi. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 16.11.1944.

FINNI, Juho Jaakko, s. 25.1.1896, kts. vapaussoturit

GREUS, myöh. VESATIE, Sulo Eino Henrikki

s. 9.6.1917 Siikajoki
pso v.-40 *Hilja Marjatta o.s. Yli*
s. 8.10.1919 Oulu
Lapset: *Taisto Eino Ilmari* -45 kuoli -46, *Eino Olavi* -49, *Leena Kaarina* -55, *Eila Marita* -57
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 9/III/3.Pr, Esik.K/III AKE, 4/JR 11. Tehtävät: Pk.mies, kiväärimies. Taisteli Ts: Nurmijärvi, Munasuo, Muolaa, Js: Raate, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Korpijoki, Kis-kislinja v. 1941. Haavoittui 9.12.1941 Uhtuan suunnalla vasempaan jalkaan.

Kotiutettiin 6.11.1944. Muutti Ouluun 2.11.1940, takaisin Siikajoelle 14.8.1956 ja edelleen Ouluun 15.2.1959.

HAAPANIEMI, Antti Robert

kauppias
s. 7.1.1923 Siikajoki k. 18.7.1971 Siikajoki
pso v.-46 *Taimi Elviira o.s. Lehisto*
s. 11.6.1926 Lumijoki
Lapset: *Raija Tuulikki* -47, *Ritva Kyllikki* -49, *Reijo Antero* -49, *Risto Juhani* -56
Sotilasarvo: Korpraali -44, alikersantti -68. Joukko-osastot: Js: 7/JR 11. Tehtävät: Kiväärimies. Osanotto taisteluihin: Uhtuan länsipuolen taistelut, Jyväskylä, Hirvelä, Metsäkylä. 3.D:n torjuntataistelut Vs.-linjalla, 3.D:n viivytystaistelut Länsi-Kannaksella, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Nostua.

Vuoksen lohko, Vuosalmen puolustustaistelut, Tornio-Rovaniemi. Kotiutettiin 18.11.1944. Kunniamerkit: Vm 2.

HAAPANIEMI, Eino Henrik

s. 7.10.1907 Siikajoki
pso v.-30 *Iida Katariina o.s. Holappa*
s. 17.6.1911 Siikajoki k. 20.4.1988 Oulu
Lapset: *Viljo Eino* -30, *Valto Kalervo* -34, *Kirsti Anneli* -36, *Veikko Johannes* -38 *Lea Margit* -53
Joukko-osastot: 2KKK/JR 40, E/SissiP 3, 17.KEK.
Tehtävät: Ajomies, puhelinmies, apumies. Taisteli Ts: Pelkosenniemi, Savukoski, Joutsjärvi, Märkäjärvi, Vilajoki. Js: Uhtuan ja Kiestingin suunta. Haavoittui päähän ja menetti kuulonsa. Kunniamerkit Vm 2. Kotiutettiin 28.11.1944. Muutti Lumijolle 22.10.1940.

HAAPANIEMI, Erkki Johannes

rakennustyömiehes
s. 30.6.1926 Siikajoki

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Jv.Koul.K 25, Jv.Koul.K 1. Tehtävät: Suoritti sodanaikaista nostomiespalvelua ajan 23.2. - 10.10.1944 krh-miehenä ja puhelinmiehenä. Kotiutettiin 13.10.1946.

HAAPANIEMI, Kauko Aarne Jafet

autoilija
s. 9.7.1919 Siikajoki
pso v.-49 *Aira Orvokki o.s. Kupiainen*
s. 29.12.1929 Sortavala k. 16.2.1989 Oulu
Lapset: *Ritva Liisa Maria* -50, *Aira Birgit* -51, *Aarne Kalevi* -56, *Pauli Antero* -57

Sotilasarvo: Alikersantti -44, kersantti -68. Joukko-osastot: Js: KrhK/JR11, KrhK/P.J.P, 13/JR11. Tehtävät: Krh. mies, heittimen johtaja. Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Nurminen, Pistojoensuu, Korpiinen, Uhtuan suunta, Kivijärvi, Tolvajärvi, Parhalahti, Vuonniemi, Korpivaara, Tetrivaara, Kotajärven taistelut, Ristijärvi, Kemijärvi. Kotiutettiin 27.11.1944. Muutti Ouluun 16.8.1950.

HAAPANIEMI, Kustaa Robert, mv.

s. 6.6.1921 Siikajoki
pso v.-46 *Toini Elviira o.s. Lehisto*
s. 11.6.1926 Lumijoki
Lapset: *Kalervo Teemu Robert* -47, *Paula Tellervo* -48

Sotilasarvo: Korpraali. Joukko-osastot: 6/JR45. Tehtävät: Viestimies. Osanotto taisteluihin: Js: Maaselkä 21.1.-12.3.1942, Laatokan Syväri 9.6.1942-6.6.1943, Jandebe 17.5.-18.6.1944, Syvärin sillanpää, Uuksujoki, Pitkäranta. Haavoittui 15.7.1944 Pitkärannassa. Kotiutettiin 30.11.1944. Muutti 1.11.1961 Ouluun.

HAAPANIEMI, Lauri Pekka

suutari, maanviljelijä
s. 25.8.1909 Siikajoki k. 27.4.1992 Siikajoki
pso v.-35 *Hilda Sofia o.s. Ahola*
s. 23.10.1906 Siikajoki

Lapset: *Eeva Kaarina -41, Tapio Pekka -46*
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: KrhK/
JR26, Js: 17 Tal.K, 12 Vaat.K. Tehtävät: Krh.-am-
musmies, suutari. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuosalmi, Vuoksela. Kotiutettiin 28.11.1944.

HAAPANIEMI, Matti Ilmari

s. 17.11.1915 Siikajoki k. 28.11.1974 Siikajoki
pso v.-45 *Aino Annikki o.s. Kari*
s. 12.8.1922 Siikajoki

Lapset: *Markku Antero -47, Raili Marjatta -49, Maila Anneli -52, Vuokko Helena -61*
Sotilasarvo: Korpraali -44, alikersantti -68. Joukko-osastot: Ts: Krh.K/JR 26, Js: Krh.K/SissiP 3, Er.P 5. Tehtävät: Krh- puh.mies, krh-viestimies. Osanotto taisteluihin: Vuoksela, Uhtuan suunta, Kapustajoen taistelut, Kangasvaaran ja rautatien puolustustaistelu, Kiestingin pohjoispuolen taistelut, Pohjois-Suomen vapauttamistaistelut: Kemi,

Tervola, Koivu. Haavoittui 8.10.1941 Kiestingin radan suunnalla. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 25.11.1944.

HAAPANIEMI, Taito Raafael

työmies
s. 5.5.1919 Siikajoki
pso v.- 44 *Saimi o.s. Heikkinen*
s. 18.12.1918 Juuka

Lapset: *Juhani Rafael -44, Raimo Antero -47, Seija Eliina -49*
Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: 144 It.kkJ, 266 It kk, 60 Kev It Ptr, Sv leiri 9. Tehtävät: It-kk-mies, vartiomies. Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Helsingin ilmantorjunta. Jatkosodan loppuvaiheessa Helsingin pommituksessa haavoittui saatuaan pomminsirpaleen reiteensä. Sai ensiavun Erot-tajan pommisuojaossa. Kotiutettiin 19.11.1944.

HAAPANIEMI, Väinö Henrik

maanviljelijä, kalastaja
s. 25.9.1911 Siikajoki k. 8.2.1965 Siikajoki
pso v.-38 *Bertta Sofia o.s. Valtokari*
s. 7.2.1913 Siikajoki

Lapset: *Aino Elsa Sofia -38, Aila Sisko -40, Alli Sylvi Maria -41, Aira Tuulikki -48, Heikki Antero -53*
kuoli -58

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: I/JR 26. Js: SissiP 3, 1/11.Pr, HTK 3. Tehtävät: Vararyh-mänjohtaja, komppanianpäällikön taistelulähetti. Taistelut: Kyyrölä, Vuoksela, Vuosalmi, Uhtua, Kiestinki, Pistojoeki, Muolaanjärvi, Louhen suunta, Pohjois-Suomi. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 16.11.1944.

HAARALA, Ransa Johannes, suutari

s. 27.10.1900 Salon emäsrk k. 25.7.1968 Siikajoki
pso v.-38 *Hilda Sofia o.s. Junnila*
s. 30.3.1914 Siikajoki k. 5.2.1967 Siikajoki

Lapset: *Maija Eliina -39, Anna-Liisa -42, k. -42, Matti Johannes -44, Kaisu Heleena -47, Elli Marjatta -51*
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Js: JR 32. Tehtävät: Ajomies, muonittaja. Osanotto taisteluihin: Js: Vuoninen, Pistojoeki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolen taistelut. Kotiutettiin 10.2.1942. Muutti Siikajoelle Pattijoelta 22.10.1940.

HAHO, Aaro Arvi Johannes, s. 9.2.1920, kts. sankarivainajat

HAIKARA, Johan Abram, s. 24.5.1903 kts. sankarivainajat

HAIKARA, Kustaa Henrik, s. 24.7.1901 kts. vapausseurit

HAIKARA, Martti Vilho, s. 24.5.1905, kts. sankarivainajat

HAIKARA, Niilo Albert, kalastaja

s. 6.12.1901 Siikajoki k. 19.8.1978 Siikajoki
pso v.-64 *Bertta Pauliina e. Koski o.s. Mäntykangas*
s. 17.3.1910 Haapavesi k. 29.9.1986 Siikajoki

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Jv.Koul.-K.15, JR 53. Tehtävät: Kiväärinmies. Osanotto taisteluihin: Js: Kiestinki- Louhi, Kapustajoen taistelu, Kangasvaaran ja rautatien puolustustaistelu, Kiestinki-Louhen maantien km 23 läpimurtotaistelu, Korpilohko. Oli palkattuna linnoitustöissä 19.11.1943-2.10.1944.

HAIKARA, Reino Jaakko

kalastaja
s. 24.10.1909 Siikajoki k. 14.6.1957 Siikajoki
pso v.-42 *Rauha Maria o.s. Pelkonen*
s. 27.10.1910 Raahe k. 26.4.1985 Raahe
Lapset: *Raili Marja -47*

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 1/JR 26, SissiP 3, 3.D. Esik.K, 3/JR 53. Tehtävät: Patruunan kantaja, kiväärimies. Osanotto taisteluihin: Uhtuan suunta, Karjalan kannas, Tornion-Rovaniem-Kittilän taistelut. Kotiutettiin 21.11.1944.

HAIKARA, Tauno Olavi

kalastaja, käyttömies
s. 15.4.1923 Siikajoki

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Js: III/JR 36. Tehtävät: Apusuuntaaja. Osanotto taisteluihin: Js: Seesjärvi, Paatene, Syväri sillanpää as., Jandeba-Kuidunlohko, Novaja, Kiviniemen sillanpää as. Äyräpää sillanpää as., Vuosalmi. Kotiutettiin 9.11.1944.

HANNILA, Erkki Johannes

kalastaja, maanviljelijä
s. 25.1.1923 Siikajoki
I pso v.-49 *Katri Kyllikki o.s. Saarnio*
s. 1.2.1926 Rantsila
Lapset: *Anni Marketta -50*
II pso v.-77 *Leila Sinikka e. Venäläinen o.s. Airas*
s. 10.6.1939 Mikkeli
Lapset: *Markus Erkki Juhani -78*

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Js: 9/Täyd.P 11, 2/Täyd.P 4, 17.D, 8/JR 13, JR 45. Tehtävät: Pk-ampuja, konepistoolimies. Osanotto taisteluihin: Seesjärven rannikko, Syvärin sillanpään torjuntataistelut, Jandeba, torjuntataistelut Aunus, Vitele, Varloi, Vieljärvi. Haavoittui 1.7.1944 Vieljärven maastossa Palolahdessa. Kotiutettiin 30.11.1944. Muutti Ouluun 28.9.1949.

HANNILA, Lauri Andreas

maanviljelijä
s. 9.3.1911 Siikajoki k. 21.2.1981 Siikajoki
pso v.-43 *Martta o.s. Puoskari*
s. 7.12.1917 Revonlahti

Lapset: *Marjatta -46, Elsi -48, Irene -52, Matti -56*
Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: Ts: Esik.K/JR 40, Js: SissiP 3. Tehtävät: Upseerilähetti, taistelulähetti, kiväärimies. Osanotto taisteluihin: Ts: Pelkosenniemi, Savukoski, Joutsijärvi, Märkäjärvi, Vilajoki. Js: Uhtuan-Kiestingin suunta, Länsi-Syvärin asemasota, Laatokan koillispuolen taistelut, Kemi, Lautiosaari. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 16.11.1944.

HANNILA, Toivo Heikki Johannes

s. 1.9.1923 Siikajoki
pso v.-68 *Aino Vilhelmiina o.s. Keskustalo*
s. 6.10.1925 Saarijärvi k. 6.5.1977 Jyväskylä
Lapset: *Tuula Maria -70*

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Js: Krh.J/III/JR 36. Tehtävät: Krh-miehenä. Taistelut: Seesjärvi, Paatene, Syvärin sillanpää as. torjuntataistelut, Jandeba, Kuidun lohko, Novaja, Kiviniemen sillanpää as. torjuntataistelut. Äyräpään sillanpää as., Vuosalmen taistelut. Haavoittui 30.7.1944 Vuosalmella. Kotiutettiin 30.11.1944. Muutti Jyväskylään 18.10.1968.

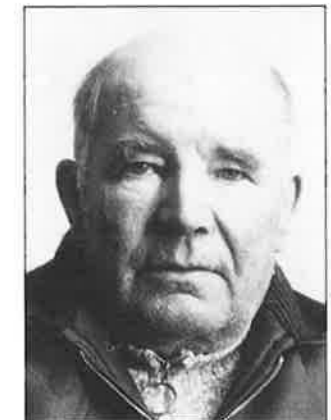

HANNILA, Uno Matti, s. 24.9.1923, kts. sankarivainajat

HARJU, Juho Ilmari

maanviljelijä
s. 4.4.1904 Taivalkoski k. 16.11.1985 Siikajoki
pso v.-31 *Anna Kustaava o.s. Eskola*
s. 13.7.1911 Siikajoki k. 22.4.1987 Paavola
Lapset: *Helga -31, Pauli -33, Erkki -34, Esko -36, Seppo -38, Väinö -40, Veikko -41, Eeva -43, Antti -45*

Sotilasarvo: Alikersantti -25. Joukko-osastot: Ts: JR 40. Js: SissiP 3, HTK. Tehtävät: Taistelulähetti. Osanotto taisteluihin: Ts: Pelkosenniemi, Savukoski, Salla, Saija, Säkkijärvi. Js: Uhtua, Kiestinki. Kotiutettiin lokakuussa 1944.

HARJUHAHTO, Eino Johannes

maanviljelijä
s. 26.6.1902 Siikajoki k. 27.9.1979 Raahe
pso v.-29 *Jenny Margareta o.s. Haikara*
s. 3.3.1902 Siikajoki k. 5.2.1964 Siikajoki
Lapset: *Kauko Matti* -32, *Meeri Marketta* -36, *Risto Olavi* -41
Sotilasarvo: Sotamies. Osallistui talvisotaan. Joukko-osastot: Js: 3/Krh.J/SissiP 3. Tehtävät: Ajomies. Osanotto taisteluihin: Js: Tetrivaara, Korpivaara, Pistojoen, Kis-kisjärvi, Kiestingin maasto, Vuosalmen puolustustaistelut. Kotiutettiin 2.2.1942

HARJUHAHTO ent. HAIKARA, Feeti Henrik (Heikki), työmies

s. 6.3.1911 Siikajoki k. 14.9.1973 Oulu
pso v.-46 *Anna-Liisa o.s. Pirilä*
s. 7.8.1928 Oulujoki
Lapset: *Terttu Liisa* -47, *Tuula Marjatta* -49, *Teuvo Juhani* -52, *Timo Antero* -59 kuoli -59
Sotilasarvo: Tykkimatuusi, korpraali -68. Joukko-osastot: Ts: Krh.K/JR 26, Js: SissiP 3 Krh.K, 1/15.Pr. Tehtävät: Krh-ammusmies, ajomies. Taistelut: Ts: Vuoksela, Js: Uhtuan suunta, Kiestinkirandan suunta, Kapustajoen taistelut 9.8. - 3.9.1941, Louhi, Länsi-Syvärin asemasota, Sattamus, Vitele, Rajahauta, Salmi, Pitkäranta, Uuksujärvi, Kangasvaara - Louhen maantie 3.9. - 31.10.1941, Louhen maantien 23 km läpimurtotaistelut 1.11. - 30.11.1941, Kemi, Lautiosaari. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 16.11.1944. Muuttivat Ouluun 26.1.1965.

HAURU, Leo Kaarlo

työmies, tiehöylän kuljettaja
s. 20.11.1926 Siikajoki
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Jv.Koul.K. 15, Jv.Koul.K. 2. Palkattuna työvelvollisena linnoitustöissä 3.11.1942 alkaen 8.Er.Lin. Rak.K:ssa, josta siirretty 15.12.1942 Aunuksen rak.piirin Alavoisten sahalle ja edelleen 15.2.1943 Os. Turuseen ja 16.2.1943 LinRakP SAK 5:een. Siirretty 7.5.1943 alaikäisyyden perusteella Siikajoen tvltk:n käyttöön. Suoritti sodanaikaista nostomiespalvelua ajalla 21.4.-4.10.1944 pk-ampujana. Kotiutettiin 4.10.1944. Muutti Pattijoelle 16.1.1951.

HAUTAMÄKI, Lauri Jaakko

maanviljelijä
s. 25.7.1900 Virrat k. 10.10.1971 Pattijoki
pso v.-24 *Lyydi Maria o.s. Peltoniemi*
s. 23.10.1904 Alavus k. 4.8.1982 Pattijoki
Lapset: *Klaara Lyydia* -27, *Sauli Johannes* -30, *Martti Kalervo* -35, *Lauri Matti* -36, *Sisko Marjatta* -39, *Jalo Mikael* -41, *Aarne Einari* -43, *Pentti Vihtori* -45, *Esko Henrikki* -46
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 8/JR 65, 5/JR 58, 4/JR 58, 4/JR 16. Tehtävät: Kiväärinmies, konepistoolimies. Osanotto taisteluihin: Ts: Suomussalmi, Kuhmo. Js: Kannaksen asemasota, Niinisyrjä, Kangaskylä, Vannismäki, Uumuri, Latvasyrjä, Kirkkoniemi, Saanijoki, Otsaistenkylä, Valkeasaari, Karjalan kannas. Haavoittui 27.9.1941 Valkeasaarissa. Tulivat Alavudelta 6.4.1945 ja muuttivat Pattijoelle 22.8.1962.

HEIKKILÄ, Arvo Olavi

autoilija
s. 10.1.1925 Siikajoki
pso v.-50 *Aili Kerttu o.s. Jääskelä*
s. 30.5.1923 Siikajoki
Lapset: *Kaisa* -52, *Liisa* -59
Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: Js: 8/JR 6, HTK 1, 4.Täyd.P. Tehtävät: Suorittanut sodanaikaista nostomiespalvelua kp-miehenä, pst-miehenä, keittiömiehenä, kk-ajomiehenä. Osanotto taisteluihin: Js: Kannaksen taistelut. Kotiutettiin 27.8.1945.

HEIKKILÄ, Eero Aappo

maanviljelijä
s. 5.7.1899 Oulu k. 20.4.1952 Siikajoki
pso v.-27 *Ida Maria o.s. Haikara*
s. 22.12.1905 Haapavesi k. 9.3.1989 Siikajoki
Lapset: *Aappo Antero* -29
Sotilasarvo: Jääkäri. Sotilaskoulutus: Lentäjä. KJP.KKK ilmansuojelupataljoonassa syöksyjoukkuekurssi v.-20. Joukko-osastot: Js: Krh.J/SissiP 3, 4610/1, JR 29. Tehtävät: Kiväärinmies. Osanotto taisteluihin: Js: Korpivaara, Homorovitsi. Kotiutettiin 15.2.1942.

HEIKKILÄ, Heikki Johannes (Hannes)

kalastaja

s. 12.1.1916 Siikajoki k. 18.5.1991 Lappeenranta
pso v.-38 *Anna Maria o.s. Tenhunen*

s. 10.1.1907 Ruovesi k. 16.5.1979 Lappeenranta
Lapset: *Eero Olavi Johannes -40, Seija Airi Marjatta -44, Sirkka Kaarina -46*

Sotilasarvo: Matruusi. Erikoiskoulutus keittäjämatruusi. Joukko-osastot: Syv.Lin.Psto 1, E/I/KTR 3, III/JR 2. Tehtävät: Puhelinmies. Osanotto taisteluihin: Nuijamaa, Syvärin torjuntataistelut, Sarmatus, Suurmäki, Syskyjärvi, Lemetti, Pitkäranta. Kotiutettiin 20.11.1944. Muutti Lappeenrantaan.

HEIKKILÄ, Jaakko Samuli

maanviljelijä

s. 19.1.1918 Siikajoki k. 25.5.1986 Siikajoki
pso v.-39 *Elli Sofia o.s. Paakkari*

s. 23.5.1921 Siikajoki
Lapset: *Eila -41, Marjatta -43, Erkki -45, Maire -47, Juhani -49, Tuomo -54, Markku -56, Martti -56, kuollut -57, Einari -58, Aino -59, Arto -61, Ilkka -63*

Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: Ts: Krh.os./III/3.Pr. Js: SissiP 3, 1/15.Pr. Tehtävät: Krh-viestimies, kiväärimies. Osanotto taisteluihin: Ts: Nurmijärvi, Kattilaoja, Munasuo, Kiltee, Kämärä, Karisalmi. Js: Uhtuan suunta, Kiestinkiradan suunta,

Länsi-Syväri, Rajakontu, Salmi, Sarmatus, Vitele, Pitkäranta, Uuksujärvi, Kemi, Lautiosaari. Haavoittui 24.8.1941 Kiestingissä sirpaleista selkään. Kunniamerkit: Summan mr, Vm 2. Kotiutettiin 16.11.1944.

HEIKKILÄ, Matti Olavi

s. 8.12.1919 Raahen k. 22.7.1946 Siikajoki

Joukko-osastot: 8/Jv.Koul.K. 16, Jv.Koul.K. 19, Sv-leiri 6. Tehtävät: Ajomies, vartija.

HEINULA, Antti Vilho

työmies

s. 2.6.1913 Siikajoki k. 15.12.1986 Siikajoki

pso v.-36 *Elmi Margareeta o.s. Tuohimaa*

s. 23.6.1915 Paavola k. 28.9.1980 Siikajoki

Lapset: *Aino Marjatta -36, Esko Johannes -39*

Sotilasarvo: Kersantti -42, ylikersantti -68. Joukko-osastot: Ts: Krh.K/JR 26. Js: SissiP 3, 1/I/15.Pr.

Tehtävät: Kss-mies, ryhmänjohtaja, joukkueen varajohtaja. Osanotto taisteluihin: Vuoksi, Uhtuan suunta, Kiestingin suunta, Syväri, Sarmatus, Vitele, Rajakontu, Salmi, Pitkäranta, Uuku, Uuksujärvi, Nietjärvi, Ruhtinaanmaa, Kemi, Lautiosaari. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 16.11.1944.

HEINULA, Eino Jaakko

autoilija

s. 3.8.1925 Siikajoki k. 18.4.1986 Siikajoki

Sotilasarvo: Korpraali -67. Joukko-osastot: Jv.Koul.K. 3, 1/HRR. Suorittanut sodanaikaista nostomiespalvelua ajan 13.10.1943 - 31.12.1944 kiväärimiehenä. Oli pohjoisella rintamalla loppusodan aikana.

HEINULA, Pekka Kustaa

autokoulun opettaja

s. 29.11.1915 Siikajoki

pso v.-45 *Toini Tellervo o.s. Ikonen*

s. 21.5.1917 Virtasalmi

Lapset: *Auli Helena -48, Pekka Juhani -49*

Sotilasarvo: Väepeli -42, sotilasmestari -54. Joukko-osastot: Ts: A.D/2H.K, 38.Autok., Js: 38. Autok., 67. Autok. Tehtävät: Joukkueenjohtaja, teknisen ryhmän johtaja. Osanotto taisteluihin: Ts: Suomussalmi, Salla, Säkkijärvi. Js: Sallan suunta, Äänisen alue, Poentsan lohko, Uusikirkko-Kämärä, Pohjois-Suomen sotatoimet. Kunniamerkit: Vm 2, Vm 1. Sotien jälkeen puolustusvoimien palveluksessa väepelinä ja sotilasmestarina vuoteen 1964 saakka. Muuttivat Ouluun 23.12.1946.

HEINULA, Viljo Antti

maanviljelijä, autoilija
s. 4.6.1921 Siikajoki k. 1.1.1961 Siikajoki

Sotilasarvo: Sotamies, rakuuna. Joukko-osastot: Js: Krh./URR, Esik./URR. Tehtävät: Krh-ammusmies, lääkintämies, keittäjä. Osanotto taisteluihin: Js: Itäkarjalan taistelut, Ilomantsi. Haavoittui 28.10.1941 Summajoella. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 18.11.1944.

HILDEN, Sulo Eemeli

portinvartija, konepajan työmies
s. 20.6.1921 Kuusamo k. 17.7.1991 Pattijoki
pso v. -46 *Aili Annikki o.s. Putaansuu*
s. 17.7.1922 Siikajoki

Sotilasarvo: Korpraali -41, alikersantti -68. Joukko-osastot: Js: 3/I/JR 53. Tehtävät: Ryhmänjohtaja, kp-mies. Osanotto taisteluihin: Js: Kiestinki-Uhtua-Kannas. Haavoittui vuonna 1941 ja 28.6.1944 Kannaksella. Kunniamerkit: Vm 2, Vm 1. Kotiutettiin 22.11.1944. Tuli Siikajoelle 1946 ja uudelleen 1953 ja muutti Pattijoelle 1969.

HIRVASKARI, Jarl Alfred, s. 18.1.1915, kts. sankarivainajat.

HIRVASKARI, Kaarlo Heikki

maanviljelijä
s. 8.5.1925 Siikajoki k. 1.1.1993 Raahe
pso v. -47 *Sylvi Elsa Eliina o.s. Törmälä*
s. 17.11.1922 Siikajoki k. 5.2.1988 Siikajoki
Lapset: *Jorma -47, Esko -49, Heikki -50.*

Sotilasarvo: Korpraali -43, alikersantti -68. Joukko-osastot: Js: Krh.K/4/TäydP 1, E/P/Yk, I/JR 7, E/R 3. Tehtävät: Krh-mies, krh-ryhmänjohtaja, Mikkeli pääesikunnan lähetti, kiv.ryhmänjohtaja. Osanotto taisteluihin: Js: Karjalan kannas. Kotiutettiin: 1.8.1945.

HIRVASKARI, Teuvo Olavi

kloorimies Oulu Oy
s. 28.2.1924 Revonlahti k. 26.9.1971 Oulu
pso v. -54 *Aune Sofia o.s. Hirvonen*
s. 20.3.1926 Oulunsalo
Lapset: *Seppo Olavi -55, Jouko Kalevi -56, Arja Helena -58, Mirja Liisa -60*
Sotilasarvo: Sotamies -44, korpraali -68. Joukko-osastot: Js: Täyd./P13, 2/JR 53. Tehtävät: Suorittanut sodanaikaista nostomiespalvelusta kiväärimiehenä. Osanotto taisteluihin: Uhtuan suunta, puolustustaist. 5 linj., 3.D:n viiv. taistelut, Länsi-Kannas, Kivennepa, Muolaa, Heinjoki, 3.D:n torj. taistelut, Noskuan-Vuoksen lohko, Vuosalmen puol. taistelut, Ihantalan puolustustaistelut, Tornion taistelu. Kotiutettiin 26.10.1944. Myöhemmin vuosina 1948 ja 1949 Suomenlahdella raivausosastossa kansimatuusina. Muutti Ouluun 9.1.1952

HOLAPPA, Antti Arvi, suutari

s. 19.6.1906 Siikajoki k. 25.11.1992 Raahe
pso v. -29 *Hanna Elina o.s. Annunen*
s. 24.9.1908 Hailuoto k. 24.7.1979 Raahe
Lapset: *Sirkka Kaarina -30, Vuokko Elina -31, Hilka Linnea -34, Pirkko Liisa -45, Velu Pentti Antero -50*
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: E/KTR 11. Js: 1/SissiP 3. Tehtävät: Ajomies, suutari. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan - Kiestingin suunta. Haavoittui Kiestingissä 24.8.1941 luodista vasempaan jalkaan. Kotiutettiin 4.10.1944. Muutti Raaheen 5.3.1943.

HOLAPPA, Eino Arvid, maanviljelijä

s. 1.6.1915 Siikajoki
pso v. -42 *Siiri Maria Annikki o.s. Rautio*
s. 17.6.1920 Lumijoki
Lapset: *Maija Liisa -41, Paavo -47*
Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: Ts: Krh.K/JR 26. Js: JR 32, Er.P 5. Tehtävät: Krh-mies, krh-suuntaaja. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuoksela, Vuosalmi. Js: Vuonainen, Pistojoensuu, Uhtua, Ahvenlampi, Pohjois-Suomen taistelut. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 25.11.1944.

HOLAPPA, Frans Heikki

autonkuljettaja
s. 24.12.1910 Siikajoki k. 26.3.1981 Raahen
pso v.-40 *Jenni Sylvi o.s. Haikara*
s. 21.6.1910 Siikajoki k. 16.1.1986 Raahen
Lapset: *Reijo Henrikki -42, Kalevi Johannes -47*
Sotilasarvo: Alikersantti -41, kersantti -68. Joukko-osastot: Ts: Krh.K/JR 26. Js: 1/SissiP 3, HTK/Kotij. Tehtävät: Pk-mies, suutari. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuoksela. Js: Uhtuan - Kiestingin suunta. Kunniamerkit: Vm 1. Haavoittui Uhtuan suunnalla 18.7.1941. Kotiutettiin 8.11.1944. Muutti Raahen 5.3.1943

HOLAPPA, Heikki Vilhelm, maanvilj.

s. 25.4.1902 Siikajoki k. 26.6.1960 Siikajoki
pso v.-31 *Alma o.s. Lahdenperä*
s. 1.6.1910 Lumijoki k. 10.4.1989 Siikajoki
Lapset: *Eeva Sofia -31, Martta Mirja -33, Matti Heikki -36, Martti Kalervo -38, Risto Juhani -44, Aarne Einari -49, Reijo Antero -51*
Joukko-osastot: E/JR 40, Os.Raive, IIIAK:n Tienrak.P, 8.TienHK, 1/Pion.P 34, 24.Talk Tehtävät: Ajomies, tienrakentaja, pioneeri, kalastaja. Osanotto taisteluihin: Ts: Pelkosenniemi, Savukoski, Joutsijärvi, Märkäjärvi, Säkkijärvi. Js: Kiestingin ja Uhtuan suunnat, Sohjanan ylitys 1.8.1941. Vapautettiin 30.9.1942.

HOLAPPA, Juho Emil (Hannes)

autonkuljettaja
s. 21.9.1908 Siikajoki k. 12.1.1990 Oulu
pso v.-29 *Saara Maria o.s. Lahdenperä*
s. 22.2.1909 Siikajoki k. 19.2.1979 Siikajoki
Lapset: *Heino Johannes -29, Eero -31, Nelli -33, Kaarina -36, Aaro -41, Raimo -44, Urpo -48*
Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: Js: KKK/7, Kev.Os. 5. Tehtävät: Autonkuljettaja. Osanotto taisteluihin: Js: Raate, Ponkalahti, Pisto-joki, Uhtuan länsipuoli, Kiestinki. Loukkaantui Karjalan kannaksella 13.7.1944. Kotiutettiin 14.11.1944. Muutti Siikajoelta Ouluun 14.4.1982.

HOLAPPA, Kaarlo Jaakko, s. 4.4.1898, kts. vapaussoturit

HOLAPPA, Lauri Aadolf

suutari, levyseppä
s. 14.3.1908 Siikajoki k. 4.2.1977 Raahen
pso v.-34 *Bertta Sofia o.s. Haikara*
s. 1.2.1908 Siikajoki k. 10.10.1990 Raahen
Lapset: *Kaarlo Valdemar -34, Raili Inkeri -36, Esko Antero -39, Terttu Kaarina -42, Ritva Tuulikki -44, Tuula Irmeli -47*

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 1/JR 26, Krh.K/JR 32. Tehtävät: Patruunankantaja, krh-ammusmies. Sotien aikana myös Ruona Oy:n tehtävissä Raahessa. Osanotto taisteluihin: Js: Vuonninen, Pisto-joki, Uhtuan ympäristö. Kotiutettiin: 20.11.1944. Sotien jälkeen Holappa on ollut suutarina, laivanlastaajana, levyseppänä, Vantti Oy:n ja Raahen Levy- ja Hitsaus Oy:n yhtenä perustajajäsenenä. Muuttivat Raahen 24.11.1934.

HOLAPPA, Martti Abraham

maatyömies
s. 17.11.1904 Siikajoki k. 22.10.1957 Siikajoki
pso v.-31 *Alli Elisabet o.s. Niskala*
s. 11.12.1910 Pyhäjärvi Ol. k. 22.7.1982 Siikajoki
Lapset: *Annikki -31, Mauno -34, Matti -36, Aarno -38, Veikko -40, Aarne -43, Kaarina -45, Lauri -47, Anneli -49, Pekka -51*

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 11/JR 56. Osanotto taisteluihin: Js: Kirvesjärvi 16.-28.8.1941, Nuosjärvi 4.-8.9.1941, Koskesjärvi 9.-10.9.1941. Haavoittunut selkään ja keuhkoon 21.11.1941 Karhumäen suunnalla.

HOLAPPA, Matti Eino, työmies
s. 2.3.1898 Siikajoki k. 19.11.1957 Raahe
pso v.-31 *Tyyne Maria o.s. Hannila*
s. 11.11.1908 Siikajoki k. 21.10.1985 Raahe
Lapset: *Eino* -36 kuoli -36
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: III KKK/JR
25, 5393 (Os.Raive), IIIAK:n Tien.rak..P, 1/Pion.P
34. Tehtävät: Ajomies, aseellinen tienrakennusmies,
pioneeri. Osanotto taisteluihin: Ts: Kuhmo, Löytö-
vaaran puolustustaistelut. Js: Kiestingin-Uhtuan
suunnat. Vapautettiin 12.5.1942. Muuttivat Raaheen
6.7.1955.

HOLAPPA, Matti Ilmari, työmies
s. 5.9.1917 Siikajoki k. 6.3.1986 Kajaani
pso v.-44 *Rauha Johanna e. Siponen o.s. Löfbacka*
s. 17.8.1920 Kajaani mlk. k. 30.6.1977 Kajaani
Lapset: *Kari Matti Kullervo* -47, *Hannu Antero*
-51, *Helena Tuulikki* -55 kuoli -55
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: Pohj.R,
2K/Er.P 17, 1KKK/S.T.J.R. Js: 2/SissiP 3, Krh.J/I/
15.Pr. Tehtävät: Kiväärinmies, tj-mies, krh-mies.
Osanotto taisteluihin: Ts: Sotka, Onkamo. Js: Uh-
tuan-Kiestingin suunta, Kiestingin pohjoispuolen
puolustustaistelut, Länsi-Syväri, Sammatus, Vite-
le, Kauhajärvi, Uuksu, Pitkäranta, Uuksujärven

maasto, Kemi. Kotiutettiin 6.11.1944. Muutti Siikajoelta 28.3.1944 Kajaaniin.

HOLAPPA Veikko Johannes, s. 4.9.1920, kts. sankarivainajat

HOLAPPA, Väinö Albert
sekatyömies
s. 16.11.1901 Siikajoki k. 25.08.1977 Siikajoki
pso v.-41 *Vieno Annikki o.s. Elsilä*
s. 6.3.1917 Merijärvi
Lapset: *Liisa* -41, *Maija* -43, *Kaisu* -44, *Markku*
-45, *Risto* -46, *Pekka* -48, *Kerttu* -50, *Pentti* -51,
Erkki -53, *Jukka* -57
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: KKK/Kev.
Os.3. Tehtävät: Patruunankantaja, ajomies. Taiste-
lut 1941: Nenäpalo 6.8.-17.8. Isoselänlaki 19.8.-
22.8. Tuorevaara 28.8., Nuottavaara 29.8.-31.8.,
Voittojoki 6.9.-16.9., ja Ala-Vihmajoki 17.9.1941-
15.4.1942. Kotiutettu 17.4.1942.

HUHTAHAARA, Lauri Adrian
työmies
s. 20.06.1913 Siikajoki k.15.3.1960 Siikajoki

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: Krh.K/
JR 26. Js: 3/15/SissiP 3, 3/15.Pr, 3/I/15.Pr. Tehtä-
vät: Krh-ammusmies, kiväärinmies. Osanotto tais-
teluihin: Ts: Vuoksela-Noisniemi. Js: Uhtuan suun-
ta, Kiestingin -Louhen maantie, Kiestingin pohjois-
puolen taistelut, Länsi-Syväri, Sammatus, Vitele,
Kaukojärvi, Uuksu, Pitkäranta, Uuksujärvi, Kemi.
Kotiutettiin 16.11.1944.

HUHTAHAARA, Niilo Iisakki
s. 1.8.1915 Siikajoki k. 19.10.1984 Siikajoki

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Jv.KoulK23,
Esik.P/Y.E. Tehtävät: Kenttäpiispa Björklundin lä-
hettinä Mikkelissä. Kotiutettiin: 26.11.1944.

HUHTALA, Aarne Johannes
s. 10.2.1907 Revonlahti k. 25.2.1957 Tampere
pso v.-39 *Johanna Margareeta Hanna o.s. Kukko-*
nen
s. 20.12.1906 Siikajoki k. 7.9.1969 Tampere
Lapset: *Seija Sinikka* -42, *Jouko Heimo Johannes*
-44, *Selja Elisabet* -49

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: 1/VPY.
Tehtävät: Ajomies. Oli linnoitustöissä vuosina 1941
- 1943. Osanotto taisteluihin: Länsi-Kannas, Vii-
purinlahden rannikko. Kotiutettiin 7.10.1944.

HUHTALA, Andreas Rikhard, Riku
maanviljelijä
s. 9.12.1908 Revonlahti k. 21.5.1977 Siikajoki

Sotilasarvo: Korp-raali -68. Joukko-osastot: 2/JR 26, 1/SissiP 3, 9/JR 48, 26/Tyk.K. Tehtävät: Sairaankantaja, kiväärimies, apupalvelumies. Osanotto taisteluihin: Kyyrölä, Muolaanjärvi, Vuoksela, Noskua, Uhtuan - Kiestingin suunta. Kotiutettiin 14.11.1944.

HUHTALA, Arvi Henrik
liikemies
s. 30.12.1915 Revonlahti k. 4.2.1996 Oulu
I pso v.- 37 *Tyyne Eveliina Eliisabet o.s. Toppila*
s. 21.9.1911 Siikajoki k. 2.12.1939 Siikajoki
II pso v.-40 *Sylvi Esteri o.s. Wiik*
s. 3.6.1913 Siikajoki k. 1.8.1991 Oulu
Lapset: *Pentti Arvi* -41, *Kari Juhani* -53
Sotilasarvo: Korp-raali -42. Joukko-osastot: Kol/JR 11, 6/JR 45. Tehtävät: Ajomies, kirvesmies. Osanotto taisteluihin: Ts: Hatjalahti, Uuraan saaristo, Tervajoki, Viipuri - Koivisto, Korpiselkä. Js: Aunus - Karhumäki. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 30.11.1944. Muutti Helsinkiin 2.7.1940.

HUHTALA, Johannes Verneri
puuseppä
s. 20.3.1918 Siikajoki k. 5.10.1970 Siikajoki
pso v.-48 *Sirkka Marjatta o.s. Koistinen*
s. 22.12.1925 Siikajoki k. 7.3.1981 Siikajoki
Lapset: *Kaisu Leena Marjatta* -48, *Eeva-Liisa* -49, *Sisko Anneli* -51, *Meeri Mirjami* -53, *Paula Kyllikki* -55, *Markku Johannes* -59
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 3 KKK/JR 26, 5/III/11.Pr., 10/Jv.Koul.K.Raa., HTK.T., 2 VK/Div.J., VP.13, E/II/15.Pr, HTK 3. Tehtävät: Keittiömies, taistelulähetä, kirjuri. Osanotto taisteluihin: Ts: Suomussalmi, Raate, Pitkäranta. Js: Kies-

tinki, Ahvenlahti, asemasota Syvärillä, Uuksujärven maasto, Kemi. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 19.11.1944.

HUHTALA, Matti Väinö, s. 25.2.1899, kts. vapaussoturit

HUHTALA, Reino (Augusti) Johannes
s. 26.8.1911 Revonlahti k. 14.9.1947 Paavola
pso v.-40 *Tyyne Saara Annikki o.s. Hentilä*
s. 9.2.1910 Paavola k. 26.6.1993 Paavola
Lapset: *Esko Antero* -41, *Rauno Johannes* -44
Sotilasarvo: Korp-raali -39. Joukko-osastot: 5/JR 25, Raa.Skp. E, 3/Jv.Koul.K. 15, Sv.-Leiri 20. Tehtävät: Pk-ampuja, vartiomies. Osanotto taisteluihin: Ts: PrW:n mukana Kuhmossa 4.12.1939 - 13.3.1940. Vapautettiin 4.1.1942.

HUHTALA, Uuno Henrikki, s. 2.4.1920, kts. sankarivainajat

HUHTALA, Veikko Matias
kirvesmies, seppä
s. 5.6.1914 Revonlahti k. 7.11.1985 Lohja
pso v.-48 *Salli Maria o.s. Kaijankoski*
s. 6.3.1922 Siikajoki k. 16.7.1992 Lohja
Lapset: *Toivo Olavi Matias* -42
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 1/SissiP 3. Tehtävät: Kiväärimies, ajomies. Osanotto taisteluihin: Uhtua, Kiestinki, Länsi-Syvärin asemasota, Suomussalmi, Raate, Kuittijärvi, Pistojoen. Kunniamerkit Vm 2. Kotiutettiin 16.11.1944. Muutti Jämsään 23.8.1958

HUMMASTENNIEMI, Jaakko Henrikki

maanviljelijä
s. 13.9.1923 Siikajoki k. 5.1.1974 Siikajoki
pso v.-51 *Rauha Maria Elisabet o.s. Kaijankoski*
s. 14.7.1930 Siikajoki
Lapset: *Arja Eliisa* -53, *Esko Olavi* -54, *Airi Helena* -59, *Eero Henrik* -62
Sotilasarvo: Korp-raali -68. Joukko-osastot: Krh.J/Täyd. P9/HTK 8, 4.Krhj/12.Pr. I Krhj/21Pr. Tehtävät: Krh-mies, viestimies, taistelulähetä. puh.mies. Osanotto taisteluihin: Js: Krivin taistelut, Vienan kanava, Leppäjoen lohko, Kumsa, Porajärvi, Liusvaara, Lutikkavaara. Kotiutettiin 13.11.1944.

HUMMASTENNIEMI eli HAIKARA, Johannes Aukusti (Hannes)

kalastaja
s. 18.7.1905 Siikajoki k. 11.7.1947 Siikajoki
pso v.-30 *Saimi Aleksandra o.s. Wiik*
s. 18.2.1910 Siikajoki k. 15.1.1986 Ruovesi
Lapset: *Aarne Aatos Anselmi -31, Veikko Johannes -37, Kaarina Annikki -42, Paavo Juhani -47*
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: 10.Tienkorj.K, PionP/IV AK. Js: SissiP 3, 9/JR 32, 1/JR 32, 8/JR 57. Tehtävät: Kiväärinmies, kk-mies, ajomies. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan pohjoispuoli, Vuosalmi. Kotiutettiin 5.10.1944.

HUMMASTENNIEMI ent. TOPPILA, Vilho Olavi

sekatyömies
s. 14.5.1919 Siikajoki k. 25.12.1974 Ruotsi
pso v.-51 *Elsa Inkeri o.s. Mukka*
s. 17.11.1930 Tervola
Lapset: *Kari Olavi -55, Juha Antero -59*
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Jv.Koul.K. 6, Ps JP. Tehtävät: Pst-tykkimies. Osanotto taisteluihin: Loimola, Pitkäranta, Salmi, Tuulos, Aunus, Syväri, Petroskoi. Haavoittui 17.7.1941 ja 28.9.1941. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 1.12.1944. Muutti 7.12.1944 Ouluun.

HUUMONEN Aabram Vilhelm (Ville)

maanviljelijä
s. 17.3.1909 Siikajoki k. 18.11.1962 Siikajoki
pso v.-46 *Iida Marjaana o.s. Junnelius*
s. 14.7.1915 Pattijoki
Lapset: *Anna Bella -50, Eeva Inkeri -56*
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Krh.K/JR 26, SissiP 3, E/HTK 11, 11.Tyk.K/III AK, 9.Tyk.K.
Tehtävät: Krh. puhelinmies. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuoksela. Js: Uhtuan suunta, Kiestingin radan suunta, Ihantalan ratkaisutaistelut. Kunniamerkit: Vm 2, Vm 1. Haavoittui 23.8.1941 sirpaleista kasvoihin ja päähän. Kotiutettiin 17.11.1944.

HÄIKIÖ, Väinö Heikki

maanviljelijä
s. 10.10.1903 Lumijoki k. 3.1.1976 Siikajoki
pso v.-33 *Fanni Sofia o.s. Sakko*
s. 16.11.1913 Siikajoki
Lapset: *Aino Annikki -35, Eino Matti -37, Eero Heikki -43*

Sotilasarvo: Kaartilainen. Joukko-osastot: KTP/LR, siirrettiin 22.2.1940 Rovaniemelle. Tehtävät: Kevyt palvelu, työkomennus.

HÄMÄLÄINEN, August

maanvilj.
s. 28.11.1909 Salmi k. 1980 Jyväskylä
pso. v.-30 *Klaudia o.s. Jekkonen* s. 14.10.1907 Salmi k. 4.1.1982 Raahen
Lapset: *Hugo -32, Veijo -34, Sylvi Pirkko -37, Eija -40, Pentti Benjami -41, Maire Marjatta -44, Irma Irmeli -48 ja Ulla Maija -51.*
Sotamies. Osanotto taisteluihin: Ts ja js: 9. TykK/III AK ja 11. TykK/III AK.
Tulivat Siikajoelle Rellettiin v. 1953, josta lähtivät 1960-luvun lopulla Jyväskylään ja rouva palasi leskenä Raahen v. 1980.

IMPOLA, Aleksi Jalmari, s. 30.12.1910 kts. sankarivainajat

IMPOLA, Arvi Henrik

maanviljelijä
s. 1.9.1924 Siikajoki k. 29.4.1986 Suomussalmi
pso. v.-45 *Eevi Bertta o.s. Moilanen*
s. 1.8.1920 Suomussalmi
Lapset: *Mauri Kalervo -46, Heino Kalle -47, Rautno Henrik -48, Sointu Pirkko -52, Leo -58 kuoli -58*
Sotilasarvo: Korpraali -45. Joukko-osastot: HTK11, 3DE, 1/JR11. Tehtävät: Kiväärinmies. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan länsipuoli, Kannas, Kivennapa, Noskua, Muolaa, Heinjoki. Haavoittui 22.6.1944 Heinjoen pohjoispuolella käteen. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 30.11.1944. Muutti Suomussalmelle 28.5.1945 suorittaen elämäntyönsä siellä maanviljelijänä.

IMPOLA, Eino Erkki

asentaja
s. 3.7.1922 Siikajoki
pso v.-43 *Bertta Annikki o.s. Laurila*
s. 9.2.1923 Oulunsalo
Lapset: *Kari Juhani -45, Britta Anneli -47*
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: II/3 Is.Pel.K, vapaaehtoisena. 26/Tyk.K, Esik.K/II/JR 26. Tehtävät: Kiväärimies, pst.tyk.ampuja, kp-mies. Osanotto taisteluihin: Ts. Vuoksela, Valkeasaari. Js: Suursaaren valtaus 28.3.1942, Kaltovesi, Siiranmäki, Lehtokylä, Tali. Kotiutettiin 11.11.1944. Muutti Ouluun 20.1.1941

IMPOLA, Eino Henrik

autoilija, suutari
s. 30.12.1909 Siikajoki
pso v.-42 *Hilda Mari o.s. Ylikulju*
s. 25.5.1919 Oulainen
Lapset: *Osmo Juhani -44, Raija Marjatta -47, Timo Matti Henrik -53*

Sotilasarvo: Alikersantti -39, kersantti -68. Joukko-osastot: 3/JR 26, 34.Pion.Kol. Tehtävät: Pk. patr.kantaja, kivääriryhmänjohtaja, autonkuljettaja. Osanotto taisteluihin: Ts: Muolaa-Vuoksela. Js: Uhtuan suunnan sotatoimet, Karjalan kannas, Muo-

laa, Hirvijoki, Antrea, Ihantala, Tornio, Rovaniemi, Kittilä. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin: 24.11.1944.

IMPOLA, Heikki

s. 24.7.1899 Siikajoki k. 20.4.1974 Siikajoki
pso v.-25 *Ilmi Edith o.s. Suominen*
s. 14.5.1897 Multia k. 6.6.1940 Siikajoki
Lapset: *Helvi Aleksandra -25, Eino Edvin Henricki -28, Rauha Anja Kaarina -31 kuoli -49, Heino Teuvo Alvari -34, Taavi Tauno Nikolai -36, Terttu Enni Esteri -40 kuoli -40*
Sotilasarvo: Jääkäri. Joukko-osastot: P.J.P. Vapautettu kokonaan 29.1.1940.

IMPOLA, Jaakko Eevertti

maanviljelijä
s. 10.7.1917 Siikajoki
pso v.-40 *Elvi Maria Margareta o.s. Räinen*
s. 28.7.1922 Lumijoki
Lapset: *Eeva Marjatta -40, Eero Juhani -45, Jaakko Juhani -43 kuoli -43, Jaakko Matias (Matti) -46, Tuula Marketta -48, Leena Riitta Tellervo -50*
Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: Ts: Pohj.R/JR 64, 5/III/11.Pr, 1KKK/S.T.J.R. Js: Sissi P3/Krh, 3/I/15.Pr, E/HTK.11. Tehtävät: Kk-mies, krh-viestimies. Osanotto taisteluihin: Ts: Suomussalmi, Raate, Pitkäranta. Js: Uhtua, Kiestinki, Pitkäranta, Kemi Rovaniemi. Haavoittui v. 1940 Pitkärannassa käteen. Kotiutettiin 16.11.1944.

IMPOLA, Matti Johannes (Janne), s. 8.7.1903 , kts. sankarivainajat

IMPOLA, Samuli

maanviljelijä
s. 17.4.1913 Siikajoki k. 17.5.1964 Siikajoki
pso v.-36 *Vieno Eliina o.s. Harjuhahto*
s. 13.1.1911 Siikajoki
Lapset: *Kirsti -36, Pauli -39, Sisko -43, Sirkka -43, Lauri -47 kuollut, Aino -48, Ahti -48 kuollut*
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Krh.J/JR 26, SissiP 3, 40.Sv-Leiri. Tehtävät: Puh.mies, sotavankileirin vartiomies Kontiomäessä. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuoksela, Vuosalmi. Js: Uhtuan suunta Pistojoen, Tetrivaara. Kotiutettiin 24.11.1944.

IMPOLA, Samuli, kauppias

s. 25.12.1914 Siikajoki k. 8.9.1978 Liminka
pso v.-41 *Laila Maria o.s. Pietola*
s. 4.12.1919 Siikajoki k. 26.7.1983 Liminka
Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: KV1/Os.P, Krh.K/JR 32, Krh./Er.P 5. Tehtävät: Kiväärimies, viestimies, suuntaaja. Osanotto taisteluihin: Ts: Partiossa KV1:n alueella Petsamossa, Venäjän Talvikylän taistelussa. Js: Pistojoen, Pohjois-Suomen vapautustaistelu. Kemin - Tervolan ja Koivun taistelut. Haavoittui Pistojoella 20.7.1941 jalkaan. Hän oli vuosina 1941 - 1944 Petsamon Nikkelin käytössä. Kotiutettiin 25.11.1944. Muutti Petsamoon 28.6.1944.

IMPOLA, Toivo Johannes, maanviljelijä
s. 6.4.1913 Siikajoki k. 12.6.1987 Siikajoki
I pso v.-38 *Elli Katariina o.s. Pirilä*
s. 21.2.1909 Siikajoki k. 1998 Oulu.
Lapsi: *Ritva*-38. II pso v.-54 *Kerttu Mirjami o.s. Ruotsalainen* s. 28.9.1918 Iisalmi
Sotilasarvo: Ylimatruusi -40. Joukko-osastot: 4.Hev.Sair., Os. Jussila, 6.Hev.Sair., 1/JR 32, 4/JR 11, Kol/JR 11, 8/Järj.K., 5/JR 11, 13/JR 11. Tehtävät: Kk-ampujan apulainen, pst.kiväärimies, ajomies, lähetti, krh-mies. Taistelut: Ts: Uuras - Ravansaari. Js: Uhtuan länsi- ja pohjoispuolen taistelut. Torjuntataistelut 9.-18.6.1944 Kivennavalla,

Viiv.taistelut Länsi-Kannaksella, Kivennapa-Muolaa-Heinjoki-suunta 19.6.-9.7.1944, Noskuan-Vuoksen lohko 10.-16.7.1944, Vuosalmen puolustus 17.-29.7.1944, Ihantalan puolustustaistelu 27.8.-4.9.1944. Maihinnousu Tornioon 1.10.1944. Hyökkäys- ja puolustustaistelu Tornion asemalla, Raumo- ja Kylläjoella. Hyökkäystaistelut Ala-Tornio-Kemi mlk-Rovaniemi. Kunniamerkit: Vm 2, Vm 1. Kotiutettiin 7.11.1944.

IMPOLA, Veli Heikki, kalastaja
s. 3.4.1923 Siikajoki k. 13.9.1984 Siikajoki
Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: Krh.J/12.Pr., I/JR 54, 1.Krh.J/21Pr. Tehtävät: Krh-apusuuntaaja, krh-mies. Osanotto taisteluihin: Js. Krivin taistelut, Vienan kanava, Saravaara, Kumsa, Porajärvi, Liusvaara, Lutikkavaaran ympäristö. Kotiutettiin 13.11.1944.

IMPOLA, Väinö Andreas, maanviljelijä
s. 11.7.1920 Siikajoki
pso v.-46 *Tyynne Eveliina o.s. Pohjola*
s. 6.3.1924 Kuusamo. Lapset: *Ritva* -47, *Raija* -48, *Ulla* -50, *Aila* -51, *Reijo* -53, *Anna-Liisa* -54, *Risto* -56, *Reimo* -59, *Sirkka* -63
Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: Kev.os.9, 2/JR 43, 2/18.Pr., 1/JR 10, HTK 9. Tehtävät: Pk-ampuja. Osanotto taisteluihin: Repola, Rukajärvi, Tuulijärvi, hyökkäystaistelut 1941, puolustustaistelut Punkajärvellä, Muurmannin ja Jäljärven partioretket, Omelian motti. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 11.11.1944.

IMPOLA, Yrjö Heikki, maanviljelijä
s. 17.7.1908 Siikajoki k. 10.11.1998 Siikajoki
pso v.-31 *Saimi Riitta Stiina o.s. Palokangas*
s. 27.10.1911 Siikajoki
Lapset: *Sylvi* -32, *Kyllikki* -33, *Kaarina* -36 kuoli -51, *Martti* -39, *Veikko* -42, *Annikki* -45, *Samuli* -52, *Liisa* -55
Sotilasarvo: Alikersantti -30, kersantti -68. Joukko-osastot: Ts: 2K/ErP/7. Js: 9/JR33, 2/Er.P5. Tehtävät: Pk-ryhmänjohtaja, kiväärimies, Jv-ryhmänjohtaja. Osanotto taisteluihin: Päävaara, Sotka, Onkamo, Aittakunnas, Paanajärvi, Kostovaara, Kaurainen. Pohjois-Suomen vapautustaistelu. Kotiutettiin 25.11.1944.

JOKELA, Rauni Lennart, s.17.7.1920, kts. sankarivainajat

JUNNILA, Juho Aaprami (Hannes)
maanviljelijä

s. 5.5.1913 Siikajoki k. 28.5.1993 Pattijoki
pso v.-32 *Helga Sylvia o.s. Paasimaa*
s. 23.7.1912 Muhos k. 14.6.1984 Pattijoki
Lapset: *Juho Ilmari* -34, *Aarno Kalervo* -44, *Arja-Liisa* -53
Sotilasarvo: Korpraali -44, alikersantti -68. Joukko-osastot: Ts: 1/JR 7. Js: E/HTK 11, 4/Lin.Psto, 1/Rask.Psto 16. Tehtävät: Kiväärimies, apusuuntaaja, tykkimies. Taistelut: Js: Vasovaara, Vuonniinen, Pistojoen, Korpivaara, Uhtuan länsipuoliset ja Jyväskylän taistelut, 3D:n torjuntataistelut. Länsi-Kannaksen vetäytymistäistelut, Viipurin luoteis- ja pohjoispuolen taistelut. Kunniamerkit Vm 2. Kotiutettiin 11.11.1944. Muutti Pattijoelle 10.11.1982.

JUNNILA, Niilo Einari
sekatyömies

s. 10.5.1912 Siikajoki k. 12.2.1988 Raahe
pso v.-42 *Edith Kustaava o.s. Marjomaa*
s. 14.2.1898 Piippola k. 3.8.1973 Saloinen
Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: 3/JR26, SissiP 3, 151.Kev.H.Pat., 152.Kev.H.Pat., 57.Kev.H.Pat. Tehtävät: Patruunan kantaja, tykkimies. Osanotto taisteluihin: Röhöntien ja Päätien, sekä Kiestingin suunnan taistelut. Kiestingin ja Uhtuan suunnan it. taistelut. Oulu it. taistelut. Kotiutettiin 15.11.1944. Muutti Pattijoelle 19.4.1963.

JUNNILA, Vilho Eemeli

maatyömies

s. 29.5.1921 Siikajoki k. 14.4.1979 Raahe
Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: 1/JR 53, 2/JR 53. Tehtävät: Kiväärinmies. Osanotto taisteluihin: Js: Sohjanan suunnan rajataistelut, Sohjana, Kiestinki, Kapustajoki, Lohijärvi, Jelettijärvi, Hevosenkentä, Järvilohko, Uhtuan länsipuoli, VT-linja (Sahakylä), Länsi-Kannas, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Noskua, Vuosalmi, Ihantala. Haavoittui 30.5.1943 Hevosenkengässä. Kunniamerkit Vm 2. Kotiutettiin 24.11.1944. Muutti Raaheen 2.2.1968.

JUNTUNEN, Johan Patrik (Jonne) s. 8.1.1899, kts. vapaussoturit

JÄMSÄ, Kaarlo Eino Henrik

maanviljelijä

s. 14.9.1914 Oulu k. 26.12.1977 Siikajoki
pso v.-38 *Helmi Aune o.s. Tuovila*
s. 26.12.1917 Kuusamo
Lapset: *Heikki Juhani* -39, *Anna-Liisa* -41, *Aino* -44, *Eero Antero* -48 kuoli -48, *Aarne* -54, *Matti* -56 *Anneli* -56, *Airi* -58, *Pentti* -59
Sotilasarvo: Korpraali -40, alikersantti -68. Joukko-osastot: Krh.K/JR 26, Krh.J/SissiP 3, HTK/III-AK, Hev.V5. Tehtävät: Krh-puh.mies. Taistelut: Ts: Vuoksela. Js: Uhtuan suunta, Kiestingin radan suunta. Haavoittui Kiestingissä 23.8.1941 silmään. Kunniamerkit: Vm 1. Kotiutettiin 30.11.1944.

JÄRVELÄ, Yrjö Ilmari

autonkuljettaja

s. 10.6.1914 Kiiminki k. 12.9.1956 Oulu
pso v.-45 *Impi Elisabet e. Pirttimaa o.s. Pehkonen*
s. 8.6.1908 Iisalmi k. 26.9.1952 Oulu
Lapset: *Seija Annikki* -45, *Marja-Liisa* -46

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 42.Auto.K, Er.P 25, Järj.K 1. Tehtävät: Auton apumies, pioneeri. Osanotto taisteluihin: Js: Ihantala. Kotiutettiin 11.11.1944. Muutti Ouluun 27.1.1940.

JÄÄSKELÄ, Yrjö Edvard

työmies

s. 25.9.1914 Raahe k. 6.9.1978 Siikajoki
pso v.-40 *Laura Seliina o.s. Nisula*
s. 12.8.1905 Ylivieska k. 20.12.1995 Siikajoki
Lapset: *Pentti* -32, *Aila* -41, *Eila* -46
Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: Krh.K/JR 26, Krh/Sissi P3, 1/15.Pr., E/HTK5. Tehtävät: Krh-ammusmies, keittäjä. Osanotto taisteluihin: Länsi-Syväri, Sarmatus, Vitele, Rajakontu, Salmi, Uuksujoki, Pitkäranta, Uuksujärvi, Uhtuan suunta, Kiestinkiradan suunta, Kiestinki-Louhen maantie, Kiestingin pohjoispuolen puolustustaistelut, Lapin sota-Kemi, Lautiosaari. Kotiutettiin 16.11.1944.

KAIJANKOSKI, Heikki Olavi

sekatyömies

s. 4.9.1907 Siikajoki k. 10.2.1974 Siikajoki

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 1/SissiP 3, Esik.K/I/JR 32, HTK, 9/JR 48. Tehtävät: Kiväärinmies. Osanotto taisteluihin: Uhtuan - Kiestingin suunta, Alanoskuan puolustustaistelut. Haavoittui 7.8.1944 Alanoskualla. Kotiutettiin 12.11.1944.

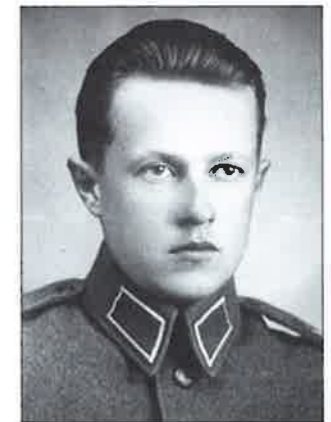

KAIJANKOSKI, Paavo Antti

maanviljelijä, autoilija

s. 5.7.1915 Siikajoki k. 17.11.1969 Siikajoki
pso v.-38 *Sylvi Katariina o.s. Toppila*
s. 27.12.1916 Siikajoki k. 8.12.1976 Siikajoki
Lapset: *Ritva Annikki* -39, *Kalevi Antero* -41, *Lasse Olavi* -46, *Esko Juhani* -53, *Pentti Raimo Paavali* -55

Sotilasarvo: Korpraali -38, alikersantti -68. Joukko-osastot: KrhK/JR26, Sissi P3/Krh. Tehtävät: Joukkueenjohtaja, krhk- taistelulähettiläs. Osanotto taisteluihin: Vuoksela, Vuosalmi, Uhtuan suunta, Kiestinkiradan suunta, Kapustajoen taistelut, Kangasvaara, Kiestinki-Louhen maantie, läpimurtotaistelut Länsi-Syvärin lohkolla, Kalatsi, Pitkäranta, Uuksujärven maasto, Kemi. Haavoittui 15.6.1944 Länsi-Syvärillä kiväärinluodista, mikä meni rintakehästä läpi. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 16.11.1944.

KAMULA, Kaarlo Jaakko

työmies
s. 12.3.1914 Siikajoki k. 8.2.1977 Oulu

Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: Huolto.kk, 8 Tien HK, 45 Tyk.K, 3/I/JR11, 3/11.Pr, I/JR11. Tehtävät: Huoltomies, kiväärimies. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan länsipuoli, Kiestinki-Ahvenlahti. Kotiutettiin 25.11.1944. Muutti Ouluun 12.4.1941.

KANNIAINEN, Lauri Leo

suutari, maanviljelijä
s. 11.1.1917 Revonlahti
pso v.-45 *Helmi Annikki o.s. Lassi*
s. 27.2.1920 Siikajoki
Lapset: *Rauno -47*

Sotilasarvo: Ylikersantti -68. Joukko-osastot: 9./3.Pr., 2/SissiP 3, I/15.Pr. Tehtävät: Kivääriryhmänjohtaja, joukkueen varajohtaja ja johtaja, tal.au. Osanotto taisteluihin: Ts: Nurmijärvi, Muolaa. Js: Uhtuan suunta, Kiestingin suunta, Länsi-Syväri, Kemi. Kunniamerkit: Vm 2, 2lk. Rautaristi. Kanniaiselta kaatui kaksi veljeä, jonka jälkeen hänet siirrettiin 15/Pr:n huoltojoukkoihin. Kotiutettiin 16.11.1944.

KARI, Erkki Olavi

kalastaja
s. 2.2.1925 Siikajoki k. 7.2.1987 Siikajoki

Sotilasarvo: Korpraali -67. Joukko-osastot: 8/Täyd.P 13, I/JP 2. Tehtävät: Suorittanut sodanai-kaista nostomiespalvelua ajan 13.10.1943-31.12.1944 kiväärimiehenä. Osanotto taisteluihin: Js: Vuosalmi, Ylimaa, Vuotso, Laanila, Ivalo, Inari. Kotiutettiin 16.12.1945, jolloin vapautui varusmiespalveluksesta.

KARI, Yrjö Johannes

maanviljelijä
s. 20.5.1915 USA k. 20.9.1977 Siikajoki
pso v.-46 *Helmi Kristiina o.s. Rehula*
s. 13.2.1920 Siikajoki k. 6.10.1978 Siikajoki
Lapset: *Martti Johannes -50, Sisko Annikki -56*
Sotilasarvo: Kersantti -44, ylikersantti -68. Joukko-osastot: Krh.K/JR 26, Krh.J/SissiP 3, 15.Pr. Tehtävät: Heitin au., heittimen johtaja, krh-ryhmänjohtaja. Osanotto taisteluihin: Ts. Vuoksela. Js: Uhtuan suunta, Kiestinginradan suunta, Kapustajoki, Kangasvaara, Kiestinki-Lahden taistelut, Länsi-Syväri, Vitele, Kauhajärvi, Salmi, Uuku, Kemi. Haavoittui päähän sirpaleesta. Kunniamerkit: Vm 2, Vm 1. Kotiutettiin 16.11.1944.

KARINKANTA, Yrjö Matias

maanviljelijä
s. 9.4.1903 Siikajoki k. 4.9.1972 Siikajoki
pso v.-34 *Aino Annikki o.s. Soinila*
s. 14.10.1913 Lumijoki k. 25.2.1973 Raahe
Lapset: *Anna-Liisa -35, Kaarina -36, Matti -38, Marjatta -39, Anneli -41, Pekka -44, Heikki -45, Markku -47, Olavi -49, Raija -55*
Sotilasarvo: Alikersantti -23. Joukko-osastot: Ts: KrhK/JR/26. Js: Sissi P3. Tehtävät: Krh-mies. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuoksela. Js: Uhtuan ja Kiestingin radan suunnat. Kotiutettiin 13.10.1941

KARJALAINEN, Eljas Kustaa

maanviljelijä
s. 27.3.1903 Kuusamo k. 19.12.1979 Raahe
pso v.-36 *Lyydia Maria o.s. Heiskanen*
s. 25.4.1907 Kuusamo k. 15.2.1997 Raahe
Lapset: *Niilo Ensio -37, Leo Aarno -41, Kauko Sulevi -44, Kimmo Eljas -46, Aila Maria Annikki -48, Kullervo -50*
Sotilasarvo: Jääkäri. Joukko-osastot: 2/Os.B.2/KO.HK, Linn.patalj.15/1 kompp. Tehtävät: Kiväärimies, kp-ampuja. Osanotto taisteluihin: Ts: Salla, Päävaara, Joutsijärvi, Märkävaara, Paikanselkä, Ristelinvaara. Js: Kangasvaaran ja rautatien puolustustaistelut, Lohivaaran taistelut. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 31.1.1942. Muuttivat Raaheen 14.9.1971.

KARJALAINEN, Toivo Albin, kalastaja s. 4.3.1909 Paavola k. 29.8.1983 Siikajoki
Sotilasarvo: Korpraali -40, alikersantti -68. Joukko-osastot: Ts: Krh.K/JR 26. Js: Krh.J/SissiP 3, 3/15.Pr, Esik.K/I/15.Pr Tehtävät: Krh-sivusuuntaaja, tj-tähystäjä, taistelulähetä. Taistelut: Ts: Vuoksi, Vuosalmi. Js: Uhtuan suunta, Kiestinkiradan suunta, Kapustajoen taistelut, Kangasvaaran ja rautatien puolustustaistelut, Kiestinki-Louhen maantie, Kiestingin pohjoispuolen puolustustaistelut, asemasota Syvärillä, Sarmatus, Vitele, Kaukojärvi, Salmi, Uuksu, Pitkäranta, Uuksujärven maasto, Kemi. Kotiutettiin 16.11.1944.

KARLSSON myöh. **ERÄMERI, Oskar**, 21.6.1897, kts. vapaussoturit
KARPPINEN, Kaarlo Johannes, s. 18.6.1905, kts. sankarivainajat

KARPPINEN, Onni Topias, amm.k.op. s. 1.11.1919 Rantsila
pso v.-46 *Lahja Annikki o.s. Hanska*
s. 25.3.1922 Johannes
Lapset: *Pekka Olavi -46, Irja Pirjo Annikki -50*
Sotilasarvo: Kersantti -42, ylikersantti -69. Joukko-osastot: Sissi P3/Krh. Tehtävät: Kiväärinmies, tähystäjä, viesti-au. Kunniamerkit: Vm 2, Vm 1. Kotiutettiin 20.11.1944. Muutti Helsinkiin 8.7.1946.

KARPPINEN, Osmo Simeon, s. 18.6.1915, kts. sankarivainajat

KARPPINEN, Paavo Evert, kaivostj. s. 29.10.1910 Oulu k. 28.10.1986 Kuusjärvi
pso v.-46 *Anna e. Raunavaara o.s. Kotasow*
s. 17.7.1917 Impilahti. Lapset: *Paavo Uolevi -48, Terttu Annikki -52, Aino Irja Marjatta -53, Aune Tuulikki -55, Helvi Kaarina -55, Eeva Liisa -59*
Sotilasarvo: Ylikersantti -42. Joukko-osastot: Lap.Rajavar, 1/Sissi P3, Pohj.Skp, E/Er.P5. Tehtävät: Joukkueen johtaja ja varajohtaja, pk-ampuja. Osanotto taisteluihin: Uhtuan-Kiestingin suunnassa, Asemasota Syvärillä, Sarmatus, Vitele, Salmi, Uuksu, Pitkäranta. Sai määräyksen Petsamon Nikkeli Oy:lle ajalle 9.8.1944-31.12.1944. Kunniamerkit: Vm 2, Vm 1. Kotiutettiin 25.11.1944. Muutti 24.4.1946 Kuusjärvelle.

Kotiutettiin 25.11.1944. Muutti 24.4.1946 Kuusjärvelle.

KASTEMAA, Esko Johannes

agronomi, toimitusjohtaja s. 3.10.1918 Liminka k. 28.1.1990 Siikajoki
pso v.-48 *Hilja Saima o.s.Kautiainen* s. 10.7.1911 Helsinki. Lapset: *Pekka Juhani -49, Anna Kaarina -51, Heikki Sakari -53, Marja-Liisa -55*
Sotilasarvo: Luutnantti -43, yliluutnantti -56. Joukko-osastot: Ts: Er.P 36. Js: III AKE, JR 53. Tehtävät: Ryh.j, salakirj.ups. ja kirjaamon pääll., kivJ. johtaja, patalj. adj., jääkJ. joukkueen johtaja, esik. k:n päällikkö. Osanotto taisteluihin: Js: Louhen suunta: Kiestinki-Louhi rautatien puolustustaistelut 3.6.-15.6.1942. Uhtuan suunta: Puolustustaistelut Uhtuan länsipuolella 19.6.1942-19.2.1944. Haavoittui 6.8.1943 Uhtualla selkään. Kunniamerkit: VR 4, VR 4 tlk. Kotiutettiin 30.11.1944. Sodan jälkeen hoiti Kastellin perintötalaa Siikajoella, sekä toimi Kirjapaino Oy Kolmion perustajana, omistajana ja toimitusjohtajana Oulussa.

KASTEMAA, (KASTELL) Matti, s. 6.3.1888, kts. vapaussoturit

KAUPPINEN, Olavi Vilho Johannes

vaatturi, maanviljelijä s. 15.4.1919 Heinävesi k. 21.12.1975 Siikajoki
pso v.-45 *Sylvi Laila Kaarina o.s. Eskola*
s. 19.6.1918 Siikajoki. Lapset: *Leena Marketta -46, Risto Vilho -48, Paavo Olavi -51*
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Js: Rask.K/Täyd.P, JR 2, 3/6.Pr. Tehtävät: Kk-mies, räätäli. Taistelut: Js: Kannaksen suunta, Pohjois-Suomi. Kotiutus sotaväen päätyttyä 20.2.1945.

KELHÄ, Yrjö Abraham, rkm.

s. 11.9.1914 Temmes k. 26.10.1963 Temmes
pso v.-40 *Alli Eliisa o.s. Suvanto* s. 15.12.1919 Temmes. Lapset: *Airi Marjatta -41, Ossi Aabram -44 k. -65, Anneli Eliisa -47, Raija Heleena -49, Eero Osmo Väinämö -51, Riitta Päivi Hannele -63*
Sotilasarvo: Korpraali -41. Joukko-osastot: Kev.K/RS, 2/SissiP 3, 2/15.Pr. Tehtävät: Rehuajoneuvon ajaja, ajomies, kiväärinmies, pk-ampuja, muonittaja, kirjuri. Taistelut: Ts: Suomussalmi, Kiantajärvi, Raate, Kuhmo. Js: Uhtuan suunta, Kiestingin suunta, Länsi-Syväri, Sarmatus, Vitele, Kaukojärvi, Tulemajoki, Salmi, Uuksukylä, Uuksu, Ruhtinaanmäki-Nietjärvi, Uulemajärvi, Kemin valtaus. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 16.11.1944. Muutti Temmekselle 1952.

KERTTULA ent. **HEINULA, Aapram Aleksanteri (Aappo)**
s. 29.11.1915 Siikajoki
pso v.-47 *Anni Inkeri o.s. Kerttula*
s. 26.11.1926 Siikajoki

Sotilasarvo: Alikersantti -38, kersantti -68. Joukko-osastot: 2/JR 26, Er.Sissi P3, HTK, III AK:n Tienrak.P 2, 9.Tien HK. Tehtävät: Pk-ryhmänjohtaja, talous-au, autonkuljettaja. Osanotto taisteluihin: Ts: Muolaa, Vuoksela. Kotiutettiin 29.11.1944. Muuttivat Ouluun 22.12.1949.

KERTTULA, Reino Veikko Ensio, s. 27.3.1917, kts. sankarivainajat

KERÄNEN, Kalle Johannes
suutari
s. 20.3.1911 Siikajoki k.16.11.1996 Ylivieska
I pso v.-37 *Toini Sofia o.s. Meriläinen*
s. 10.2.1914 Oulujoki k. 20.6.1942 Siikajoki
Lapset: *Martti Kalevi -37*
II pso v.-43 *Elli Katariina e. Impola o.s. Pirilä*
s. 21.2.1909 Siikajoki k. 1998 Oulu
III pso v.-50 *Anna Liisa o.s. Ukura*
s. 30.4.1926 Siikajoki

Sotilasarvo: Korpraali -38. Joukko-osastot: KrhK/JR 26, SissiP 3, Krh.J/I/15.Pr., 15.Vaat.K. Tehtävät: Krh-apusuuntaaja, krh-suuntaaja, ammusmies, krh-lataaja, suutari. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuoksela. Js: Uhtuan suunta, Kiestinkiradan suunta, Kapustajoen taistelut, Kangasvaaran ja rautatien puolustustaistelut, Kiestinki-Louhen maantie, Kiestingin pohjoispuolen puolustustaistelut, Länsi-Syvärin lohko, Kuutilahti. Kotiutettiin 30.11.1944. Muuttivat Raaheen 21.10.1950.

KERÄNEN, Väinö Edvard

poliisikonstaapeli
s. 19.12.1922 Siikajoki k. 19.8.1995 Ylivieska
I pso v.-44 *Sirkku Maria o.s. Holttinen*
s. 19.12.1916 Valkjärvi k. 19.10.1997 Ylivieska
Lapset: *Aila Orvokki -48*
II pso v.-66 *Sirkka Sisko o.s. Mäkikangas*
s. 25.1.1937 Haapavesi
Lapset: *Timo Jaakko -66, Tuula Sirpa Sinikka -67*

Sotilasarvo: Kersantti -44, ylikersantti -67. Joukko-osastot: Krh.K/JR 11. Tehtävät: Heittimenjohtaja. Osanotto taisteluihin: Js: 3.D:n viivytystaistelut Länsi-Kannaksella, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Summa ajalla 19.6.-9.7.1944. 3.D:n torjuntataistelut Noskuan-Vuoksen lohkolla ajalla 10.7.-16.7.1944. Vuosalmen puolustustaistelut 17.7.-29.7.1944. Ihantalan puolustustaistelut 27.8.-4.9.1944. Maihinnousu Tornioon 1.10.1944. Hyökkäys- ja puolustustaistelut Tornion asemalla, Raumo- ja Kyläjoella. Hyökkäystaistelut Ala-Tornio-Kemi mlk-Rovaniemi. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 8.11.1944. Muutti Savonlinnaan 3.1.1945

KESKITALO, Aaro Alvar

käyttömies
s. 9.6.1925 Paavola k. 11.12.1976 Siikajoki
pso v.-49 *Laura Elli o.s. Turpeenoja*
s. 9.11.1925 Siikajoki
Lapset: *Eero -50, Heikki -52*

Sotilasarvo: Korpraali -43, alikersantti -68. Joukko-osastot: 3./Täyd.P 13, E/I/3.Pr., 3/JR 2, JP 2. Tehtävät: Suorittanut sodanaikaista nostomiespalvelua ajan 12.4.1943-31.12.1944 kivääriryhmänjohtajana. Osanotto taisteluihin: Js: Kanneljärvi, Peippola, Summa, Tammisuo, Portinhoikka, Ventelä, Viipurinlahti. Kotiutettiin varusmiespalvelun päätyttyä 24.10.1945.

KETELIMÄKI, Arvo Matias

maanviljelijä

s. 13.7.1915 Alavus k. 21.11.1997 Siikajoki

I pso v.-41 *Ida Johanna o.s. Pietilä*

s. 6.6.1918 Haapajärvi k. 21.10.1961 Siikajoki.

Lapset: *Marjatta* -43, *Aarno* -45, *Mirjami* -50, *Marja-Liisa* -54

II pso v.-62 *Katri Amalia o.s. Riekki*

s. 2.3.1926 Kuusamo

Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: Krh.K./JR 26, 3/KrhJ/SissiP 3, HTK 3. Tehtävät: Krh-ammusmies, krh-lataaja. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuoksela. Js: Uhtuan suunta, Kiestinkiradan suun-

ta, Kapustajoen taistelut, Kangasvaara, Kiestinki-Louhen maantie, Länsi-Syväri, Kalatsi, Sammatus, Uuksujärven maasto, Kemi. Haavoittui 25.6.1944 Sammatuksessa vasempaan nilkkaan, sekä vasempaan korvaan. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 16.11.1944.

KIVIMÄKI, Juho Edvard, työmies

s. 22.11.1910 Siikajoki

pso v.-46 *Maija-Liisa o.s. Lamppu*

s. 15.6.1926 Pyhäjärvi Vpl

Lapset: *Erkki* -47, *Reino* -49, *Pirjo* -51, *Eero* -64

Sotilasarvo: Korpraali -44, alikersantti -68. Joukko-osastot: Ts: 10.TieK, 6.Pion.P/IV/AK. Js: Er.SissiP 3, HTK 11, 2/IIIAK.TienR.P, 9.Tien HK, Pion.P 34. Tehtävät: Tienkorjaus K:ssa työmiehenä, aseellinen tienhoitomiehe, pioneeri. Taistelut: Js: Sohjanan ylitys, Uhtuan pohjoispuolen taistelut, Kiestingin torjuntataistelut, 3.D:n torj.taist., Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Noskuan-Vuoksen lohkol-

la, Ihantalan lohkollla, Tornio, Rovaniemi, Kittilä, Muonio. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 23.11.1944.

KIVINIEMI, Juhana Erkki, maanviljelijä

s.17.5.1922 Kuusamo

I pso v.-46 *Salme Adele o.s. Karjula*

s. 1.1.1922 Sievi k. 17.11.1966 Siikajoki

Lapset: *Eila Sinikka* -46, *Sakari Antero* -49, *Paula Eliisa* -54, *Kalevi Juhani* -59

II pso v.-76 *Hilda Johanna e. Backman o.s. Paukeri* s. 17.8.1922 Pudasjärvi

Sotilasarvo: Alikers. -44, kers. -68. Joukko-os: 13./JR 11. Tehtävät: Krh-johtaja. Taistelut: Js: Uhtuan suunnalla, Kannaksella. Kotiutettiin 30.1.1944.

KIVINIEMI, Pauli

autoilija

s. 5.8.1919 Kuusamo

pso v.-45 *Eeva Margareeta o.s. Siipola*

s. 12.7.1914 Haukipudas k. 27.2.1998 Haukipudas

Lapset: *Raija Anneli* -46, *Paavo Eelis* -48, *Pirjo Marketta* -50

Sotilasarvo: Kersantti -44, ylikersantti -68. Joukko-osastot: Krh.K/JR 11, 13/JR 11. Tehtävät: Krh-johtaja, krh-ryhmänjohtaja. Osanotto taisteluihin: Ts: Kuhmo. Js: Vasovaara-Latvajärvi, Vuokkinie-mi-Ponkalahti, Vuoninen-Pistojoeki, Korpivaara-Tetrivaara, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolen taistelut, 3.D:n torjuntataistelut VT-linjalla (Kivennapa), 3.D:n viivytystaistelut Länsi-kannaksella, Kivennapa-Muolaa-Heinjoki suunnassa 19.6. - 9.7.1944, 3.D:n torjuntataistelut Noskuan-Vuoksen lohkollla 10. - 16.7.1944, Vuosalmen puolustus 17.7. - 29.7.1944, Ihantalan puolustustaistelut 27.8. - 4.9.1944, maihinnousu Tornioon, taistelut Tornion asemalla, Raumo- ja Pyhäjoella, hyökkäystaistelut Ala-Tornio-Kemi mlk- Rovaniemi. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 18.11.1944. Muutti Haukiputaalle 31.12.1946.

KIVINIEMI, Vieno Herman

maanviljelijä

s. 14.5.1909 Kuusamo k. 16.5.1989 Raahe

pso v.-37 *Aino Kustaava o.s. Törmänen*

s. 2.1.1916 Pudasjärvi k. 9.5.1986 Siikajoki

Lapset: *Eero Olavi* -45, *Raimo Juhani* -43 k. -65

Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: Esik.K/JR26, 1/Sissi P3, 1/15.Pr, 10/JR45, 29.EVar.K. Tehtävät: P.P-lähetä, taistelulähetä, kiväärimies, ajomies. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuokselan ja Vuosalmen lohkoilla. Js: Uhtuan-Kiestingin suunta, Länsi-Syväri. Haavoittui 6.11. 1941 Kiestingin suunnalla. Kotiutettu 21.11.1944.

KIVINIITTY, Arvo Väinö

maanviljelijä
s. 1.5.1916 Siikajoki k. 8.12.1992 Siikajoki
pso v.-47 *Impi Mirjami e. Rekilä o.s. Rautio*
s. 11.6.1916 Haukipudas k. 22.1.1989 Siikajoki
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: KrhK/JR 26,
SissiP 3, 3/I/15.Pr, Järj.Kesk.2, HTK3, Tyk.K/19.Pr.
Tehtävät: Krh- apusuuntaaja, krh-suuntaaja, kivää-
rimies. Osanotto taisteluihin: Ts: Kyyrölä, Muo-
laa, Vuoksela. Js: Uhtua, Kiestinki, Länsi-Syväri,
Sammatus, Vitele, Rajakontu, Salmi, Uuksukylä,
Pitkäranta. Kotiutettiin 6.11.1944.

KIVINIITTY, Eino Valtteri

maanviljelijä, kunnossapitomies Rautaruukilla
s. 12.9.1925 Siikajoki k. 19.7.1973 Siikajoki
pso v.-54 *Tyyne Sofia e. Rehula o.s. Kiviranta*
s. 14.1.1917 Siikajoki k. 29.5.1985 Siikajoki
Lapset: *Kalevi -56, Osmo -57, Ari -60, Tarmo -62*
Sotilasarvo: Jääkäri. Joukko-osastot: 7/Täyd.P 13,
1/JP 2, Esik.K/JP 2, 2./HRR. Tehtävät: Suorittanut
sodanaikaista nostomiespalvelua ajan 13.10.1943-
31.12.1944 kiväärimiehenä. Osanotto taisteluihin:
Js: Kannas, Pohjois-Suomi. Kotiutettiin varusmies-
palvelun päätyttyä 16.12.1945. Kuoli 19.7.1973 työ-
tapaturmassa Rautaruukilla Raahessa.

KIVINIITTY, Heikki Johannes

sekatyömies, maanviljelijä
s. 18.4.1920 Siikajoki k. 5.11.1996 Siikajoki
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 1/JR 53,
HTK 1. Tehtävät: Sairaankantaja, kiväärimies.
Osanotto taisteluihin: Js: Sohjanan suunnan raja-
taistelut, Kiestingin valtaustaistelut, Kapustajoki,
Kangasvaaran ja rautatien puolustustaistelut, Ah-
venlahden taistelut 4.5.-2.6.1942, Uhtuan länsipuol-
en puolustustaistelut 10.7.1942-3.3.1944, Karjalan
kannas, 3.D:n torjuntataistelut V.T-linjalla, 3.D:n
viivytystaistelut Länsi-Kannaksella, Kivennapa-
Muolaa-Heinjoki suunnassa 15.-21.6. 1944. Torni-

on, Rovaniemen, Kittilän taistelut. Kunniamerkit: Vm 2 kaksi kertaa. Kotiutettiin 20.11.1944.

KIVINIITTY, Heikki Viljami

maatyömies
s. 15.3.1921 Siikajoki k. 10.9.1974 Siikajoki

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Krh.J./JR
53. Tehtävät: Krh-mies, viestimies. Osanotto taisteluihin: Js: Sohjanan suunnan rajataistelut, Sohjanan taistelut, Kiestingin valtaustaistelut, Pinkosalmen taistelut, Kangasvaaran ja rautatien puolustustaistelut, Lohivaaran taistelut, Korpilohkon ja Uhtuan länsipuolen puolustustaistelut, Kannaksen taistelut. Haavoittui marraskuussa 1941 Kiestingissä ja 14.7.1944 Kannaksella. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 29.11.1944.

KIVINIITTY, Veikko Johannes

maanviljelijä
s. 6.10.1921 Siikajoki k. 5.5.1980 Tampere
pso v.-43 *Lyyli Margareta o.s. Hotti*
s. 1.2.1921 Rovaniemi
Lapset: *Lea Anneli -45, Raija Marjatta -47, Aila Kaarina -49, Arja Annikki -51, Irja Inkeri -52, Seija Margareta -53*

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: JR 45, Os.H/
Järj.K 2, HTK 11, Krh.J/SissiP 3. Tehtävät: Krh-
ammusmies. Osanotto taisteluihin: Js: Karhumäen
ja Louhen suunnat. Kotiutettiin 7.1.1943. Muutti
Rovaniemelle 10.9.1949

KIVINIITTY, Väinö Henrik, s. 11.1.1921, kts. sankarivainajat

KIVINIITTY, Väinö Johannes

maatyömies
s. 7.8.1919 Siikajoki k. 10.4.1991 Siikajoki

Sotilasarvo: Korpraali -43, alikersantti -68. Joukko-osastot: 1/JR 10. Tehtävät: Kiväärimies, taistelulähettilä. Osanotto taisteluihin: Js: Repola, Rukajärvi, hyökkäystaistelut Outajärven suunnassa, Rukajärven puolustustaistelut, Jeljärven partioretki. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 11.11.1944.

KIVINIITTY, Yrjö Evert

polttoleikkaaja, autonkuljettaja
s. 24.4.1924 Siikajoki k. 30.10.1976 Revonlahti
I pso v.-45 *Eila Mirjami o.s. Immonen*
s. 21.4.1921 Luumäki
Lapset: *Urho Juhani -45*
II pso v.-55 *Vieno Orvokki o.s. Turusenaho*
s. 7.6.1931 Revonlahti

Lapset: *Riitta Kaarina -51, Ritva Arja -56, Raija Hellevi -59, Raili Orvokki -62, Rauni Anna -65, Raimo Johannes -65*

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: JR 200, EV 3. Tehtävät: Suorittanut sodanaikaista nostomiespalvelua ajalla 27.10.1942-31.12.1943. Varastomies. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan suunta, Kis-kis kukkula, Viipurinlahti, Vuoksi. Kotiutettiin 24.11.1944. Muutti Revonlahdelle 25.8.1955.

KIVINIITTY, Yrjö Olavi

maatyömies
s. 7.11.1922 Siikajoki k. 24.2.1981 Oulu
pso v.-76 *Toini Fanni Katariina e. Inkala o.s. Holappa*
s. 15.12.1921 Oulujoki

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 3.D, 1 KrhK/JR 11. Tehtävät: Ammusmies. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan länsipuoli, Kiestinki, Ahvenlahti. Haavoittui 16.5.1942 Kiestingin Lokalammella jalkaan. Kotiutettiin 31.5.1944. Muuttivat Ouluun 8.9.1978.

KIVIRANTA, Toivo Johannes

maanviljelijä
s. 26.8.1910 Siikajoki k. 22.9.1973 Siikajoki
pso v.-37 *Anna Sofia o.s. Rautio*
s. 1.6.1907 Siikajoki k. 16.8.1993 Siikajoki

Lapset: *Aino Marjatta -38, Aarne Juhani -39, Sirkka Liisa -44, Yrjö Antero -48, Pentti Olavi -52*
Sotilasarvo: Korpraali -39, alikersantti -68. Joukko-osastot: Krh.K/JR 26, 1/SissiP 3, 1/15.Pr. Tehtävät: Komppanian muonittaja, keittäjä. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuoksela. Js: Uhtuan-Kiestingin suunta, asemasota Länsi-Syvärillä, Sammatus, Viitele, Rajakontu, Salmi, Uuksujoki, Pitkäranta, Uuksujärvi, Kemi, Lautiosaari. Kotiutettiin 16.11.1944.

KLEEMOLA, Heikki Valteri, s. 30.6.1916, kts. sankarivainajat

KLEMETTI, Lauri Abram

maanviljelijä
s. 18.12.1923 Siikajoki k. 19.6.1988 Siikajoki
pso v.-47 *Salli Sofia o.s. Haapaniemi*
s. 15.5.1925 Siikajoki
Lapset: *Hellevi Marketta -48, Helmi Anna-Liisa -49, Jukka Lauri -56*

Sotilasarvo: Alikersantti -44, kersantti -68. Joukko-osastot: E/HTK 8, 4Krh.J/12.Pr., Krh.J/I/JR 54, Krh.J/I/21.Pr. Tehtävät: Krh-tj.mies. Osanotto taisteluihin: Js: Krivin taistelut, Vienankanava, Lepäjoki, Laravaara, Kumsa, Porajärvi, Liusvaara. Haavoittui 17.7.1944 Liusvaaran maastossa. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 13.11.1944.

KLEMETTI, Sulo Jooseppi, s. 25.8.1920 kts. sankarivainajat

KOISTINEN, Aaro Olavi Mikael

taksiautoilija
s. 13.5.1920 Siikajoki k. 10.2.1998 Hämeenlinna
I pso v.-44 *Aune Annikki o.s. Kaarna*
s. 21.2.1925 Lappee
Lapset: *Veikko Olavi -45, k. -46, Jouko Olavi -47*
II pso v.-77 *Pirkko Tellervo o.s. Tuominen*
s. 30.3.1937 Hämeenlinna
Lapset: *Eija Annikki -49, Ulla Maarit -58, Pia-Liisa -67, Olli-Pekka -69, Kati Erika -75, Mika Olavi -80, Veli-Matti -85*

Sotilasarvo: Kersantti -43, ylikersantti -51. Joukko-osastot: 3/JR 27, KrhK/JR 11, 13/JR 53, 2/Lin.P 3. Tehtävät: Pk-mies, tulenjohtaja au. Osanotto taisteluihin: Ts: Kuhmo. Js: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Vuonninen, Pistojohti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsi- ja pohjois-puolen taistelut, Ino, Mesterjärvi, Seivästö, Muurila, Kellomäki ja Taipaleenjoki. Haavoittui Makkarakukulalla päähän. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 30.11.1944. Sotien jälkeen toiminut puolustuslaitoksen palveluksessa ylikersantin toimessa 9.10.1963 saakka. Muutti Hämeenlinnaan.

KOIVIKKO, Vilho Sakari (Viljo)

s. 2.11.1916 Vihanti k. 20.12.1995 Rovaniemi
pso v.-42 *Katri Sofia o.s. Bergström*
s. 14.5.1919 Saloinen

Lapset: *Juhani Sakari -42, Helena Kaarina -44*
Sotilasarvo: Luutnantti -42. Joukko-osastot: 9/III/
JR 65, 3./SissiP 3, 3/15.Pr. Tehtävät: Joukkueen
varajohtaja, joukkueenjohtaja, kiväärijoukkueen-
johtaja, lähettiupseeri. Taistelut: Ts: Suomussalmen,
Raateen, Kuhmon ja Löytövaaran taistelut. Js:
Uhtua - Kiestinki, Louhi, Länsi-Syväri, Pitkäranta
- Uuksujärvi, Pohjois-Suomen taistelut. Haavoittui
11.2.1940 Kuhmossa, 3.8.1941 Uhtuan suunnalla

ja 24.9.1941 Kiestingissä Veturipurolla. Kunniamerkit: Vm 2, VR 4, VR 3
tlk, RR 2. Kotiutettiin 30.11.1944.

KOIVISTO, Erkki Einari, kalastaja

s. 6.11.1919 Siikajoki k. 27.5.1995 Pattijoki
pso v.-43 *Irja Johanna o.s. Tiainen*
s. 8.8.1922 Impilahti

Lapset: *Terttu Salli Tellervo -45, Lauri Jaakko Aa-
tos -46, Pirjo Irja Marjatta -55, Pentti Erkki Juha-
ni -55*

Sotilasarvo: Sotamies: Joukko-osastot: 4/VP 5.
Tehtävät: Puhelinmies, puh.asentajan apulainen.
Osanotto taisteluihin: Js: Laatokan Karjala, Aunus.
Kotiutettiin 28.11.1944. Muutti Pattijoelle
11.6.1945.

KOIVISTO, Risto Jaakko Elmeri

maanviljelijä, kalakauppias
s. 28.10.1924 Siikajoki k. 7.10.1994 Haukipudas
I pso v.-56 *Aili Eliina o.s. Karppinen*
s. 1.12.1934 Siikajoki
II pso v.-66 *Hellin Aili Katariina e. Similä o.s. Ala-
kiuttu*

s. 30.12.1924 Haukipudas
Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: E/HTK
11, 3/Täyd.P 3, Rj.P 8. Tehtävät: Suorittanut so-
danaikaista nostomiespalvelua ajan 8.3.1943-
31.12.1943, krh.puhelinmiehenä ja taistelulähetti-
nä. Osanotto taisteluihin: Js: Vuokkiniemen taiste-

lut, Tolvajärven eteläpuolen taistelut. Kotiutettiin 25.11.1944. Muutti Ouluun
24.10.1956.

KOIVULA, Lauri Jaakko, maanviljelijä

s. 1.11.1911 Saloinen k.11.9.1985 Siikajoki
pso v.-41 *Lilja Maria o.s. Kari*
s. 10.2.1912 Sääksmäki k. 9.1.1998 Siikajoki

Lapset: *Eila Marjatta -45, Lasse Oskari -46, Jukka
Leo Ensio -55*

Sotilasarvo: Korpraali -40, alikersantti -68. Jouk-
ko-os: Ts: E.Kol/III/JR 26, KrhK/JR 26. Js: SissiP
3, 15.Pr. Tehtävät: Ajomies, krh-ajomies. Taiste-
lut: Ts: Vuoksela, Vuosalmi, Salmenkaita, Muolaa.
Js: Kiestinki, Länsi-Syväri, Sarmatus, Vitele, Kau-
hajärvi, Salmi, Uuku, Pitkäranta, Uuksujärven
maasto, Kemi. Kotiutettiin 16.11.1944.

KOIVULA, Nikolai, maanviljelijä

s. 19.7.1901 Alavus k. 4.11.1982 Vantaankoski
pso v.-35 *Elsi Maria o.s. Tuohimaa*

s. 20.9.1912 Paavola k. 11.3.1972 Siikajoki
Lapset: *Elvi Annikki -42, Pauli Heikki -44, Pentti
Olavi -47, Seija Elsi Inkeri -50*

Sotilasarvo: Kaartilainen. Joukko-osastot: Ts:
Os.Perksalo.Tup, JR 40. Js: 1/SissiP 3, 24.LK. Teh-
tävät: Kk-mies, hevosmies, sairaankantaja, ajomies.
Osanotto taisteluihin: Ts: Pelkosenniemi, Savukos-
ki, Joutsjärvi, Märkäjärvi. Js: Uhtuan-Kiestingin
suunta, Uhtuan länsipuolen taistelut. Kotiutettu
12.5.1942

KOPPELO, Iivari, työmies

s. 3.5.1915 Ii k. 30.8.1984 Oulu
I pso v.-42 *Helmi Maria e. Haapaniemi o.s. Hum-
mastenniemi*

s. 1.2.1899 Siikajoki k. 15.5.1989 Siikajoki
II pso v.-53 *Helli Elisabet o.s. Kokko*
s. 6.1.1917 Ylikiiminki k. 13.1.1976 Oulu
Lapset: *Eino Antero -53, Ritva Marketta -55, Pek-
ka Juhani -57*

Sotilasarvo: Alikersantti -43, kersantti -68. Jouk-
ko-osastot: III/KTR 12, 9/KTR 12, III/KTR 16.
Tehtävät: Ratsuri, kengitysseppä. Taistelut: Ts:
Kollaanjoki. Js: Raate, Pistojoiki, Kis-Kiskannas,
Kiestinki, Louhi-maant. 23 km läpimurtotaistelut,
Kiestinki-Ahvenlahti, 3Div.torjuntataistelut Noskuan-Vuoksen loholla 19.6.-
26.7.1944, Ihantalan lohkon puolustustaistelut. Kotiutettiin 18.11.1944. Muutti
29.3.1949 Haukiputaalle.

KORPELA, Lauri Jalmari, mv.
s. 20.5.1910 Fitchburg, USA
pso v.-41 *Aura Lea Sofia o.s. Klemetti*
s. 18.12.1921 Siikajoki
Lapset: *Silja Raili Inkeri -41, Simo Lauri -48*
Sotilasarvo: Alikersantti -40, kersantti -68. Joukko-osastot: 2.KKK/JR 40, 9/KTR 14, 6.DE, 1/Kiv.P 21. Tehtävät: Kk-ampuja, El. lääkintä-au. Osanotto taisteluihin: Ts: Polkuvaara, Savukoski, Joutsijärvi, Maajärvi, Vilajoki, Vaittijoki. Js: Keski-Vihmajoki, Äänisniemi, Vansjärvi, Poventsa, Porajärvi, Lutikkavaara. Kotiutettiin 17.11.1944.

KORPELA, Teodor Johannes, mv.
s. 15.4.1914 Siikajoki k. 1.4.1997 Siikajoki
pso v.-47 *Hilma Johanna o.s. Ketelimäki*
s. 27.10.1923 Revonlahti
Lapset: *Airi Mirjami -47, Arja Liisa -50*
Sotilasarvo: Korpuraali -68. Joukko-osastot: Ts: 2/JR 26, Js: 1/SissiP 3, Järj.Kesk.1, 1/15.Pr. Tehtävät: Kiväärimies, ajomies, taistelulähetti. Osanotto taisteluihin: Ts: Muolaa, Vuoksela. Js: Uhtuan suunta, Kiestinki-Louhen maantie, Länsi-Syväri, Sammatus, Vitele, Rajakontu, Salmi, Uuksujoki, Pitkäranta, Uuksujärvi, Kemi, Lautiosaaren valtaus. Haavoittui 24.8.1941 Kiestingissä. Kotiutettiin 16.11.1944.

KORPI, Juho Ilmari, liikemies
s. 7.2.1908 Salon emäsrk. k. 8.12.1974 Raahe
pso v.-34 *Hanna Maria o.s. Tuohinto*
s. 4.9.1911 Salon emäsrk. k. 15.5.1992 Raahe
Lapset: *Aila Annikki -37, Valto Johannes -38, Eero Edvard -39 kuoli -40*
Sotilasarvo: Alikersantti -44, kersantti -68. Joukko-osastot: Krh.K/JR 26, Krh/SissiP 3, HTK 11, Kot.joukk.Esik./EK. Tehtävät: Krh-puhelinmies, krh-mies, varusvarastonhoitajan apulainen. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuoksela, Vuosalmi. Js: Uhtua, Kiestinki. Haavoittui 11.11.1941 Kiestingissä päähän luodista ja käteen sirpaleesta. Kunniamerkit: Vm 1, Vm 2, Vienan mr. Kotiutettiin 29.11.

1944. Ennen sotia Korpi toimi maanviljelijänä Siikajoella ja sotien jälkeen kauppiana Törnävällä, sekä kiinteistönvälittäjänä Raahessa.

KORVELA, Antti Asteri, s. 23.4.1909, kts. sankarivainajat

KORVELA, Väinö Johannes, mv.
s. 23.4.1904 Siikajoki k. 26.4.1976 Siikajoki
pso v.-34 *Hellin Maria (Maija) o.s. Sarkkinen*
s. 1.10.1902 Oulunsalo k. 7.1.1982 Siikajoki
Lapset: *Martti -35, Erkki -39, Lauri -41*

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: JR 40, JR 44. Js: 1/SissiP 3, HTK/III AK. Tehtävät: Kiväärimies. Otti talvisodan aikana osaa ylimääräisiin kertausharjoituksiin 6.12.-39 - 2.5.-40 joukko-osastossa JR 40. Osanotto taisteluihin: Ts: Nietjärvi. Js: Uhtuan ja Kiestingin suunnat. Haavoittui 12.11.1941 Kiestingin suunnalla käteen ja jalkaan. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 5.10.1944.

KOSKI, Martti Edvard Petter, s. 18.6.1897, kts. vapaussoturit

KOSTIAN, Renne Viljami, nimismies
s. 23.8.1909 Iisalmi k. 26.9.1967 Laukaa
pso v.-39 *Suoma Kyllikki o.s. Asikainen*
s. 21.3.1908 Mikkeli
Lapset: *Mikko Kalervo -41, Matti Kalevi -45*
Sotilasarvo: Vänríkki -31, luutnantti -40, yliluutnantti. Joukko-osastot: PM Valv.Os., Rask.Psto 27, HTK 1. Tehtävät: Valvontaupseerina III AK:n alue-toimistossa, psto:n talousupseeri. Kunniamerkit VR 4. Lomautettu 29.7.1943 Oulun Lääninhallituksen palvelukseen nimismieheksi.

KUIVALA, Akseli Heikki, s. 5.7.1901, kts. vapaussoturit

KUIVALA, Matti Johannes, koneenkäytt.
s. 18.2.1905 Siikajoki k. 26.11.1976 Siikajoki
I pso v.-30 *Jenni Maria Sofia o.s. Malmström*
s. 9.11.1902 Lumijoki k. 16.9.1942 Siikajoki
Lapset: *Aino Elisabet* -30
II pso v.-49 *Maria Sofia e. Kulmala o.s. Hannila*
s. 16.6.1900 Siikajoki k. 16.5.1992 Siikajoki
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: Kev.
Kol/JR 26. Js: SissiP 3, 1./JR 32. Tehtävät: Ajo-
mies, krh-ajomies. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuok-
sela, Salmenkaita, Vuosalmi. Js: Uhtuan suunta,
Kapustajoen taistelu, Hangasvaaran ja rautatien
puolustustaistelu, Kiestinki-Louhen maantie 23 km

läpimurtotaistelu. Kotiutettiin 1.4.1942. Oli mukana sodan loppuvaiheessa ke-
vätkesästä syyskuuhun vuonna 1944.

KUIVALA, Pauli Heikki, maanviljelijä
27.2.1921 Siikajoki
pso v.-42 *Eeva Johanna o.s. Jämsä* s. 13.1.1919
Siikajoki. Lapset: *Pentti Kalervo* -43, *Aune Mar-
jatta* -44, *Elina Orvokki* -46, *Taimi Liisa Tellervo* -
47, *Hilkka Anneli* -58, *Helvi Annikki* -58
Sotilasarvo: Korpraali -43, alikersantti -68. Jouk-
ko-os: KrhJ/IIJR 53, HTK/III AK 1. Tehtävät: Krh-
suuntaaja. Taistelut: Karjalan kannas, 3.D:n torjun-
tataistelut VT.linjalla, 3 D:n viivytystaistelut Län-
si-Kannaksella, Muolaan kannas, Kivennapa, Muo-
laa, Heinjoki, Hotakka, 3.D:n torjuntataistelut
Vuoksen-Noskuan lohkolla, Louhen suunta, Kies-
tingin valtaus, Pinkosalmen taistelut, Lohivaaran

taistelut, Uhtuan suunta, puolustustaistelut Uhtuan länsipuoli. Kunniamerkit:
Vm 2 Kotiutus 7.11.1944. Muutti 7.12.1982 Kempeleeseen.

KUIVALA, Urho Andreas, maanviljelijä
s. 26.2.1926 Siikajoki k. 2.6.1987 Oulu
pso v.-53 *Tyyne Matilda o.s. Jääskeläinen*
s. 13.8.1925 Sodankylä. Lapset: *Maire Anneli* -53
Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: Ään.
RPr., 8 Mt.Rask.Ptri RTR, 17.Div., R.It.Psto 7.
Tehtävät: Suorittanut sodanaikaista nostomiespal-
velua ajan 23.2.1944-5.10.1944 lataajana, tykkimie-
henä, korkeussuuntaajana. Taistelut: Js: Juustilan
lohko 27.6.-20.8.1944. Kotiutettiin varusmiespal-
velun päätyttyä 25.5.1946. Muutti Ouluun 7.2.1958.

KUKKONEN, Lauri Heikki, maanviljelijä
s. 9.8.1914 Siikajoki k. 27.6.1968 Revonlahti
pso v.-40 *Ellie o.s. Tiikkala*
s. 13.9.1912 Revonlahti
Lapset: *Jorma Lauri Kalevi* -41, *Juhani Antero* -
45, *Jouko Henrikki* -47, *Jouni Matias* -49, *Pirjo*
Tuula Kyllikki -50, *Jukka Tapio* -54, *Timo Paavali*
-56, *Anitta Elisabet* -61

Sotilasarvo: Alikersantti -42. Joukko-osastot: I/JR
40, E/Sissi P3, E/II/15 Pr. Tehtävät: Taistelulähetä,
pataljoonan postinhoitaja. Osanotto taisteluihin: Ts:
Pelkoseniemi, Savukoski, Salla. Js: Uhtuan-Kies-
tingin suunnat, asemasota Syvärillä Sammatus,
Vitele, Kaukojärvi, Salmi, Uuku, Pitkäranta, Uuksujärven maasto, Kemin
valtaus. Kotiutettiin 16.11.1944. Muutti Revonlahdelle 4.2.1949.

KUKKONEN, Yrjö Abraham

konepajatyömiehenä
s. 16.3.1920 Siikajoki k. 23.4.1946 Raahe
pso v.-45 *Suoma Sofia o.s. Kiviniitty*
s. 8.4.1927 Siikajoki
Lapset: *Anni Orvokki* -46
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 7/JR12.
Tehtävät: Kiväärin miehenä. Osanotto taisteluihin: Js:
Ihantalan suunnan taistelut. Haavoittui 9.7.1944
Ihantalan suunnassa vasempaan kyynärvarteeseen.
Kotiutettiin 30.11.1944. Muutti Raaheen 23.11.
1945.

KULMALA ent. KUULA, Eino Mikael, s.29.9.1895, kts. vapaussoturit

KULMALA, Erkki Mikael

maanviljelijä
s. 5.11.1921 Siikajoki k. 18.10.1981 Siikajoki
pso v.-46 *Laila Katri o.s. Hauru*
s. 5.10.1923 Siikajoki

Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot:
42.Kev.It.Ptri, 105/Eril.ItKKK, Os.7.J Järj.K 2, E/
HTK 4, 7/KTR 2. Tehtävät: It-tykkimies, ammus-
ajomies. Osanotto taisteluihin: Js: Karhumäen
suunta, Ostan suunta, Loimola. Haavoittui
19.3.1942. Kotiutettiin 16.11.1944.

KUOKKANEN, Väinö Valdemar, mv.
s. 3.9.1905 Lumijoki k. 12.10.1987 Ylivieska
I pso v.-29 *Iida Katri o.s. Huuonen*
s. 18.7.1902 Siikajoki k. 21.2.1968 Siikajoki
Lapset: *Valto Anton -30, Eila Kyllikki -42*
II pso *Linda Sofia e. Brax o.s. Hämeenkorpi*
s. 30.3.1911 k. 26.3.1981
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 1/SissiP 3,
I/JR 32/Esik. Tehtävät: Kiväärimies, kp-ampuja.
Taistelut: Js: Uhtuan suunnan taistelut, Kiestinki,
Kangasvaaran ja Rautatien suunta, Kiestinki-Louhi
maantien suunta. Haavoittui 20.8.1941 Kiestingin
suunnalla. Kotiutettiin 1.4.1942. Muutti
8.5.1974 Raaheen.

KURIKKA, Abram Aleksanteri, s. 11.3.1896, kts. vapaussoturit
KURIKKA, Eino Aleksanteri, s. 2.3.1916, kts. sankarivainajat

KURIKKA, Niilo Johannes, mv.
s. 16.6.1912 Siikajoki k. 5.4.1997 Oulu
Sotilasarvo: Korpraali, alikersantti -68. Joukko-
osastot: Ts: Os.Kev.Kol/JR 26, Krh.K/JR 26. Js:
SissiP 3, 1/15.Pr. Tehtävät: Kiväärimies, taistelu-
lähetti, ajomies. Taistelut: Ts: Vuoksela. Js: Uhtu-
an, Kiestingin suunta, Länsi-Syväri, Sammatus,
Vitele, Rajakontu, Salmi, Uuksujoki, Pitkäranta,
Uuksujärvi, Kemi, Lautiosaaren valtaus. Loukkaantui
pudotessaan autonlavalta kuljetuksen aikana.
Kunniamerkit Vm 2. Kotiutettiin 30.11.1944.

KURIKKA, Olavi Henrikki, mv.
s. 25.7.1917 Siikajoki k. 22.10.1982 Pattijoki
pso v.-43 *Aili Maria o.s. Juntunen*
s. 16.10.1919 Ii k. 23.5.1984 Pattijoki
Lapset: *Eino -46, Sirkka -48, Tuula -50, Risto -53,*
Eero -57, Arja -59
Sotilasarvo: Korpraali -42, alikersantti -68. Joukko-
osastot: Ts: 3KKK/JR 64. Js: SissiP 3, Järj.Kesk.
2, HTK/15.Pr. Tehtävät: Kk-mies, pk-ampuja, ki-
väärimies. Osanotto taisteluihin: Ts: Suomussalmi,
Raate, Pitkäranta. Js: Länsi-Syvärin asemasota,
Sammatus, Vitale, Rajakontu, Salmi, Uuksujoki,
Uuksujärvi, Kemi, Lautiosaari. Haavoittui Pitkäranta-

nassa 8.2.1940. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 16.11.1944. Muutti Pattijoelle
13.8.1946.

KURIKKA, Veikko Olavi, autonkulj.
s. 9.6.1922 Siikajoki
pso v.-48 *Martta Linnea o.s. Lohiranta*
s. 3.5.1922 Pyhäjärvi Ol.
Lapset: *Pirjo Sinikka -48, Terttu Marita -49, Maire*
Elina -50, Erkki Kaarlo Olavi -53
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 3.D,
1.Krh.K/I/JR 11. Tehtävät: Ammusmies. Osanotto
taisteluihin: Js: Uhtuan ja Kiestingin suunta, Ah-
venlahti, Karjalan kannaksen valtaus, Tornion val-
taus. Haavoittui 5.10.1944 Torniossa päähän. Ko-
tiutettiin 7.11.1944. Muutti myöhemmin Pyhäjär-
velle.

KURIKKA, Vilho Heimo Alfred
maatyömies
s. 19.8.1925 Siikajoki k. 2.6.1995 Siikajoki
pso v.-48 *Bertta Sofia o.s. Lepistö*
s. 13.7.1915 Lapset: *Anja Maritta -57*

Sotilasarvo: Jääkäri. Joukko-osastot: 17/Täyd.P 13,
KKK/JP 2. Tehtävät: Suoritti sodanaikaista nosto-
miespalvelua ajan 13.10.1943-31.12.1944 kivääri-
miehenä. Osanotto taisteluihin: Js: Ranua, Sodan-
kylä, Kaunispää, Ivalo, Kaamanen. Kotiutettiin va-
rusmiespalvelun päätyttyä 16.12.1945.

KUUSIKUMPU, Lauri Johannes, työm.
s. 3.4.1916 Siikajoki k. 15.4.1978 Siikajoki
pso v.-44 *Inkeri Marjatta o.s. Österberg*
s. 18.5.1920 Teuva
Lapset: *Liisa Marjatta -44, Erkki Lauri Antero -46,*
Leena Marketta -48, Raija Anita -50, Esko Juhani -
58
Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: Pohj.R,
27.LK, 9/III/3.Pr, Lääk.j./12.Pr, 27.Lj, KKK/Er.P
5, KKK/Er.Os.Sau. Tehtävät: Sairaankantaja, Ly-
Nikkeli Oy:n palv., ajomies. Osanotto taisteluihin:
Ts: Nurmijärvi-Karisalmi. Js: Sallan-Kantalahden
suunta 17.-30.10.1941, Louhen suunta 30.10.-
20.12.1941, Seesjärven länsipuolella käydyt partio-
taistelut, Kemi, Tervola, Pohjois-Suomen vapautustaistelut alkaen. 15.9.1944.
Kotiutettiin 25.11.1944. Muutti sodan jälkeen luovutetusta Petsamosta Siika-
joelle.

KUUSIKUMPU, Pauli Nestori

nahkuri, sähköasentaja
s. 9.2.1922 Siikajoki
pso v.-50 *Alma Armiida e. Tuikkala o.s. Tuorila*
s. 5.8.1910 Merijärvi
Lapset: *Paavo Juhani* -51

Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: I/JR 11, Esik.K/JR 11, 2/JR 11, HTK 11. Tehtävät: Krmies, lähetti, kiväärimies. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan länsipuoli. Kotiutettiin 30.11.1944. Muutti Ouluun 10.1.1951.

KYLLI, Johan Väinö

maanviljelijä
s. 7.6.1911 Kuusamo k. 1.8.1988 Oulu
pso v.-40 *Lempi Susanna o.s. Leinonen*
s. 21.4.1917 Kuusamo k. 9.11.1993 Oulu
Lapset: *Anja Kyllikki* -40, *Pentti Johannes* -42, *Viljo Antero* -44, *Ritva Anneli* -48, *Eino Hermann* -50 k. -91, *Alpo Elias* -51, *Sirpa Raakel* -58

Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: 3K/Er.P16, 2./Rajajääkärios. 35, 8/JR 32, 7/JR 1, II/JR 58. Tehtävät: Kiväärimies, kk-patruunankantaja. Osanotto taisteluihin: Ts: Kuusamon partiotaistelut. Js: Röhön suunta, Lohivaara, Lohilahti, Pinko-

salmi, Kangasvaara, Jelettijärvi, Uhtuan pohjoispuoli, Rajajoki, Vammelsuu, Hietala, Viipurinlahti, 31.7.-4.9.-44. Kunniamerkit: Vm 2, Vm 1. Kotiutettiin 20.11.1944. Muuttivat Ouluun 28.2.1967.

KÄHÄRI, Aarne

maanviljelijä
s. 15.10.1923 Rautu

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 3.Jv.Koul.K. 3, Täyd.P 5, 9/JR 2. Tehtävät: Taistelulähetti, kiväärimies. Osanotto taisteluihin: Js: Syvärin voimailaitos. Haavoittui jatkosodassa. Kotiutettiin 30.11.1944. Muutti Raudusta Siikajoelle 14.11.1946.

KÄHÄRI, Matti

maanviljelijä
s. 30.12.1911 Lempäälä k. 7.8.1984 Siikajoki
pso v.-32 *Anna Helena o.s. Mörsky*
s. 5.12.1912 Rautu k. 24.1.1958 Siikajoki
Lapset: *Meeri Kaarina* -33, *Maija Annikki* -37, *Leena Anneli* -47, *Liisa Heleena* -49, *Hannu Juhani* -55

Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: 6.Raja.K, 2/Er.P 24. Tehtävät: KK-mies, kiväärimies. Osanotto taisteluihin: Ts: Rautu, Kiviniemi, Vuosalmi. Kotiutettiin 11.9.1944. Muutti Raudusta Siikajoelle 14.11.1946.

KÄHÄRI, Paavo

s. 11.7.1926 Rautu
pso v.-50 *Alli Kaarina o.s. Pietola*
s. 9.4.1931 Raahe k. 20.4.1953 Siikajoki
Lapset: *Riitta Liisa* -50

Sotilasarvo: Sotamies. Suoritti sodanaikaista nostomiespalvelua ajan 21.4. - 17.10.1944. Joukko-osasto: 5/TRK 3. Muuttivat Mikkelistä Siikajoelle 29.11.1952.

LAHDENPERÄ, Aappo

maanviljelijä
s. 14.11.1903 Siikajoki k. 17.10.1965 Siikajoki
pso v.-47 *Irja Irene e. Korvela o.s. Ukura*
s. 24.5.1914 Siikajoki
Lapset: *Tuula Marketta* -54

Sotilasarvo: Korpraali. Joukko-osastot: B/12 KS, Div. J:n Rautatieosasto, EK/Div.J. Tehtävät: Muonnittaja, asemamies, vartiomies, kirvesmies. Osanotto taisteluihin: Js: Kiestingin suunta. Kunniamerkit Vm 2. Kotiutettiin 1.6.1944.

LAHDENPERÄ, Aaro Akseli

kirvesmies
s. 11.10.1916 Siikajoki k. 9.1.1969 Karkkila
pso v.-37 *Aune Marjatta o.s. Pekuri*
s. 15.8.1917 Paavola
Lapset: *Tenho Aaro Kalervo* -38, *Rauno Uolevi*
-42, *Pekka Antero* -46 k. -48, *Jouko Juhani* -49

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Krh.K/JR 32, Krh.J/SissiP 3, HTK 11. Tehtävät: Ammusmies, autonkuljettaja. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuokselä. Js: Karjalan kannas. Kotiutettiin 23.11.1944. Muutti U.I. Pyhäjärvelle 28.7.1955 ja edelleen Helsinkiin 3.8.1961.

LAHDENPERÄ, Ahti Ilmari

maanviljelijä
s. 24.3.1926 Siikajoki k. 20.7.1990 Oulu
pso v.-59 *Irja Annikki o.s. Pyykkö*
s. 14.7.1940 Liminka
Lapset: *Jarmo Antti* -63

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: E/LeR 5. Tehtävät: Suorittanut sodanaikaista nostomiespalvelua ajan 23.2.-3.10.1944 lähettinä. Kotiutettiin 3.10.1944. Muutti Ouluun 13.11.1961.

LAHDENPERÄ, Esko Ensio

elementtikokooja, kirvesmies
s. 6.10.1923 Siikajoki
pso v.-52 *Suoma Kyllikki o.s. Pajula*
s. 8.4.1925 Forssa
Lapset: *Mauri Ilmari* -53

Sotilasarvo: Sotamies, korpraali -68. Joukko-osastot: E/HTK 8, 4Krhj/12.Pr, 1/JR 54, 1Krh.J/21.Pr. Tehtävät: Krh-mies. Osanotto taisteluihin: Js: Kriivin taistelut, Vienankanava, Leppäjoen lohko, vetäytymisvaihe Saravaara, Kumsa, Porajärvi, Liusvaara, Lutikkavaaran ympäristö. Kotiutettiin

13.11.1944. Muutti Kemiin 9.1.1952 ja edelleen Forssaan 11.7.1957.

LAHDENPERÄ, Kaarlo

pienviljelijä
s. 12.9.1906 Lumijoki k. 28.12.1968 Siikajoki
pso v.-30 *Jenni Maria o.s. Hokkanen*
s. 4.5.1908 Kuusamo k. 1.8.1982 Oulu
Lapset: *Mauno Kalevi* -30, *Kaarlo Johannes* -31, *Ahti Abraham* -34, *Antti Vilhelmi* -38, *Veikko Henrikki* -42, *Matti Kalervo* -43, *Martti Einari* -44, *Eero Lauri* -46, *Eeva Marketta* -46, *Leena Marjatta* -49
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 12 KS, JR 53. Tehtävät: Suutari, kiväärinmies. Osanotto taisteluihin: Js: 15.6.1941-1942 Korpilahden puolustus-taistelut, Kiestingin suunta. Kotiutettiin 2.10.1944.

LAHDENPERÄ, Matti

suutari, maanviljelijä
s. 22.2.1901 Siikajoki k. 22.2.1972 Siikajoki
pso v.-24 *Tyyne Birgitta o.s. Tyyskä*
s. 26.5.1898 Siikajoki k. 17.3.1977 Siikajoki
Lapset: *Alli Eliina* -24 k -39, *Ahti Ilmari* -26, *Vilho Matias* -27, *Olavi Johannes* -28, *Aino Marja* -41
Sotilasarvo: Korpraali -21. Joukko-osastot: Ts: JR 40. Js: E/SissiP 3. Tehtävät: Sairaankantaja. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan ja Kiestingin suunnat. Kotiutettiin 2.2.1942.

LAHDENPERÄ, Vilho Heikki, s. 9.8.1904, kts. sankarivainajat

LAHTIMAA, Arvo Antti

maatyömies, muurari
s. 18.2.1923 Siikajoki k. 28.6.1989 Espoo
pso v.-53 *Elma Maria o.s. Lappalainen*
s. 1.1.1925 Polvijärvi
Lapset: *Pertti Juhani* -53, *Pirjo Katariina* -55, *Ritva Hannele* -56, *Raija Anneli* -59
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: E/HTK8, 9/ Täyd.P11, 2/Täyd.P4, 2/JR22, 2/20 Pr. Tehtävät: Kiväärinmies. Osanotto taisteluihin: Js: Suojärven rannikko, Syvärin sillanpää asema, Viipuri, Juustilan ja Tolvajäven valtaus. Kotiutettiin 20.11.1944. Muutti Kuorevedelle 25.3.1957.

LAHTIMAA, Hannes Viljami

autonapumies
s. 22.6.1924 Siikajoki k. 9.8.1997 Liminka

Sotilararvo: Sotamies, korpraali -68. Joukko-osastot: HTK 11, 2/Täyd.P 13, 1/JR 11. Tehtävät: Suorittanut sodanaikaista nostomiespalvelua ajan 27.10.1942-31.12.1943 kiväärimiehenä. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan länsipuoli, Kannas mm. Kivennapa. Haavoittui käteen. Kotiutettiin 30.11.1944. Muutti Liminkaan 12.1.1965.

LAHTIMAA ent. GREUS, Jouko Einari, s. 2.5.1918, kts. sankarivainajat

LAHTIMAA ent. GREUS, Urho

Aleksanteri, maatyömies
s. 16.5.1915 Siikajoki k. 23.12.1993 Lumijoki

Sotilararvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: KrhK/JR26. Js: Krh.K/SissiP 3, 3/I/15.Pr, HTK 2. Tehtävät: Krh-puhelinmies, krh-viestimies, kiväärimies. Osanotto taisteluihin: Uhtuan-Kiestingin-Pääjärven suunta, Länsi-Syväri, Sarmatus, Vitele, Rajakontu, Salmi, Uusikyliä, Pitkäranta, Uuksujärvi, Kemi. Haavoittui 12.7.1944 Pitkärannassa. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 16.11.1944. Muutti Ouluun 12.11.1970.

LAHTIMAA ent. GREUS, Veikko

Pietari, maanviljelijä
s. 24.7.1925 Siikajoki
pso v.-50 *Anna-Liisa o.s. Mursu*
s. 12.12.1930 Lumijoki

Lapset: *Jouko Juhani -51, Keijo Pietari -52, Kuisma Kullervo -54, Kyösti Olavi -57, Liisa Maritta -58, Marja Leena -60, Veli-Matti -60, Eija Anneli -62*

Sotilararvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ps.Pr. Tehtävät: Suoritti sodanaikaista nostomiespalvelua ajan 14.10.1943-1.1.1945 taistelulähetinä. Osanotto taisteluihin: Js: Kannas, Lapin sota Muonioon saak-

ka. Kotiutettiin varusmiespalvelun päätyttyä 16.12.1945. Muutti Lumijoelle 24.9.1953.

LAHTIMAA ent. GREUS, Viljami Andreas

s. 10.3.1903 Siikajoki k. 20.9.1978 Siikajoki
pso v.-24 *Hanna Sylvi o.s. Paakkari*
s. 4.4.1902 Siikajoki k. 4.9.1992 Siikajoki
Lapset: *Salli Sylvia -25, Tauno Olavi -27, Salme Maria -30, Teuvo Antero -37, Toivo Viljami -39*
kuoli -41, *Saimi Sofia -40*

Sotilararvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: JR 40. Js: SissiP 3. Tehtävät: Kiväärimies. Taistelut: Ts: Savukoski, Joutsjärvi, Märkäjärvi. Js: Uhtuan suunta. Haavoittui 22.7.1941 päähän Uhtuan suunnassa piiskatykin ammuksen sirpaleesta. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 31.10.1944.

LAINÉ myöh. SANEVUORI, Reino August

Kastellin tilanhoitaja
s. 29.8.1913 Masku k. 18.11.1993 Turku
I pso v.-33 *Kaisa Martta Kristiina o.s. Toppila*
s. 3.2.1899 Siikajoki

Lapset: *Markku Aukusti -34*
II pso -54 *Karin Kyllikki o.s. Nordström*
s. 5.12.1930 Turku
Lapset: *Pertti Juhani -54, Jorma Tapani -56, Kari Olavi -61*

Sotilararvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: 1/Täyd.P/HelA. Js: 3/ Jv.Koul.K 15, I Krh.J/JR 12, RPTV 3, RP 232, I/Krh.J/JR 22. Tehtävät: Tykkimatuusi, kiväärimies, pk-mies. Osanotto taisteluihin: Nenäpalo, Alakurtti, Voittojoki, Alavihmajoki, Louhen maantie, Lohivaara, Lakijärven suunnan puolustustaistelut, Kiestinki, Ahvenlahti. Tuli Rymättylästä 22.4.1941 ja muutti Raisioon 5.1.1948.

LASSI, Juho Henrikki (Hannes)

s. 26.2.1916 Siikajoki k. 17.5.1992 Oulu
pso v.-41 *Aili Esteri o.s. Tuohimaa*
s. 9.5.1910 Paavola
Sotilasarvo: Korpraali -38, alikersantti -68. Joukko-osastot: Ts: KrhK/JR26. Js: E/SissiP 3, HTK/IIIAK, Yht.Esik.Roi, 40.EVar.K. Tehtävät: Taistelulähetä, sairaankantaja, varastonhoitajan apulainen. Taistelut: Ts: Vuoksela. Js: Uhtuan-Kiestingin suunta. Kotiutettiin 23.11.1944. Muutti Ouluun 14.7.1945.

LASSI, Lauri Matias

maanviljelijä
s. 4.9.1911 Siikajoki k. 4.11.1980 Siikajoki
pso v.-34 *Katri Sylvi o.s. Sallinen*
s. 30.12.1913 Siikajoki k.11.4.1988 Siikajoki
Lapset: *Pauli Armas -35, Aila Oma Onerva -42*

Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: 2/JR 26, Er.SissiP 3. Tehtävät: Pk-ampuja, kiväärimies. Osanotto taisteluihin: Ts: Kyyrölä, Muolaanranta, Vuoksela. Js: Uhtua. Haavoittui 18.7.1941 Uhtuan suunnalla. Kotiutettiin 17.12.1941.

LASSILA, Eero Matias

metsätyönjohtaja
s. 21.9.1923 Siikajoki
pso v.-45 *Milka o.s. Kaukonen*
s. 11.7.1925 Kittilä
Lapset: *Ritva Marjatta -46*

Sotilasarvo: Alikersantti -43, kersantti -61, ylikersantti -68, väpeli -82. Joukko-osastot: E/HTK 8, 1/JR 12, 6.D. Tehtävät: Ryhmänjohtaja. Osanotto taisteluihin: Js: Maaselän kannas, Poventsa, Stalinin kanava, Karhumäki, Hiisjärvi, Kontupohja, Kenjärvi, Munjärvi, Karjalan kannas mm. Viipuri,

Antrea, Tali, Ihantala. Suomussalmi, Pudasjärvi, Puolanka, Ranua, Taipaleenkylä, Rovaniemi, Sodankylä. Kunniamerkit: Vm 2, Lapin sodan sininen risti. Kotiutettiin 19.11.1944. Muutti Kittilään 25.2. 1946. Sodan jälkeen palveli Metsähallinnon Kittilän hoitoaluetta 34 vuoden ajan.

LASSILA, Eino Aabram

mylläri, rasvari
s. 10.4.1920 Siikajoki k. 12.5.1998 Oulu
pso v.-46 *Saima Laura Katariina o.s. Turpeenoja*
s. 24.6.1924 Siikajoki
Lapset: *Eila Marjatta -46 kuoli -47, Raili Tellervo -48, Paula Inkeri -51, Vesa Eino Johannes -66*
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 9.Kev.Os, 1/JR 43, E/TäydP 8, 32.EVar.K. Tehtävät: Varasotomies. Osanotto taisteluihin: Js: Viipuri, Tornionjokilaakso. Kotiutettiin 30.11.1944. Muutti Pyhäjärvelle Ol. 7.3.1946, takaisin Siikajoelle 6.3.1951 ja edelleen Ouluun 15.1.1958.

LASSILA, Frans Emanuel

sekatyömies, mylläri
s. 22.6.1905 Siikajoki k. 8.7.1979 Oulu
pso v.-30 *Hilja Maria o.s. Aho*
s. 11.9.1908 Oulujoki k. 6.7.1994 Oulu
Lapset: *Juhani Kustaa Emanuel -34, Frans Lasse Matias -36, Pekka Jorma Akseli -38, Olli Jaakko Antero -40, Pentti Eero Einari -44*
Sotilasarvo: Ratsumies. Joukko-osastot: 1/JR 32, SissiP 3, Hirvelän komppania. Tehtävät: Ajomies, kiväärimies. Taistelut: Js: Vuoninen, Pistojoensuu, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolen taistelut. Haavoittui 17.8 1941 Kis-kisjärvellä. Kotiutettu 1.4.1942. Muutti Kempeleeseen 13.10.1941.

LASSILA, Lauri Kalervo

maanviljelijä, palomies
s. 26.3.1925 Siikajoki k. 20.11.1964 Oulu
pso v.-47 *Eila Tytyne o.s. Ukura* s. 16.7.1926 Lumijoki. Lapset: *Leo Juhani -48, Leena Helinä -50, Matti Kalevi -54*
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Täyd.P13, Krhk/JR1. Tehtävät: Suorittanut sodanaikaista nostomiespalvelua ajan 12.4.1943-31.12.1944 krh-miehenä, krh-ryhmänjohtajana, heittimenjohtajana. Taistelut: Js: Viivytystaistelu Lintula - Kivennapa - Muolaa - Heinjoki-suunnassa 10.-19.6.1944. Torjuntataistelut Noskuan-Vuoksen loholla 20.6.-10.7.1944. Kuolismaan ja Ihantalan suunnan taistelut. Ilomantsin taistelut, Tornion, Rovaniemen, Kittilän, Palojoen, Lätäsenon, Kilpisjärven taistelut. Kotiutettiin 1.8.1945 varusmiespalvelun päätyttyä. Muutti Ouluun 1945.

LASSILA, Lauri Mikael

liikeapulainen
s. 10.8.1925 Siikajoki
I pso v.-47 *Eini Kristiina o.s. Paksuniemi*
s. 3.11.1928 Kittilä
Lapset: *Jouko Mikael -48, Pirkko Anneli -51, Pirjo Marjatta -53, Aila Inkeri -55, Jorma Juhani -58*
II pso v.-75 *Aino Sofia e. Pulliainen e. Penttilä o.s. Kekäläinen*
s. 12.1.1920 Oulu k. 13.8.1975 Oulu
Sotilasarvo: Korpraali -44. Joukko-osastot: HTK8, 3.Pr, 3Krhj/JR1, KrhK/JR9. Tehtävät: Suorittanut sodanaikaista nostomiespalvelua ajan 13.10.1943-31.12.1944 krh-miehenä, heittimen johtajana. Kotiutettiin varusmiespalvelun päätyttyä 16.12.1945. Muutti Kittilään 6.9.1947, tuli takaisin Siikajoelle 26.12.1948 ja muutti edelleen Ouluun 19.12.1950.

LASSILA, Matti Heikki, sekatyömies

s. 10.12.1899 Siikajoki k. 11.11.1977 Revonlahti
pso v.-43 *Lyydia o.s. Istukaissaari*
s. 10.7.1906 Kärämäki k. 10.5.1982 Revonlahti
Lapset: *Matti Raimo Kalevi -44, Lauri Johannes -45*
Sotilasarvo: Jääkäri. Joukko-osastot: 4-Os Olsson, 2-NK Os. Palmqvist, Esik.K/Er P8, 2/SissiP 3, Lin.RakP.561. Tehtävät: Ajomies. Osanotto taisteluihin: Ts: Suomussalmi. Js: Laatokan koillispuoli, Uhtuan suunta, Kiestingin taistelut. Kotiutettiin 20.5.1942. Muutti Revonlahdelle 10.12.1937.

LASSILA, Mauno Johannes

maanviljelijä
s. 6.2.1909 Siikajoki k. 5.12.1974 Helsinki
pso v.-32 *Mirja Sylvia o.s. Pekkarinen*
s. 29.11.1912 Siikajoki k. 23.10.1979 Raahe
Lapset: *Väinö Johannes -28, Tauno Henrikki -30, Teuvo Kalervo -41, Tuula Tekla Mirjami -47*
Sotilasarvo: Alikersantti. Joukko-osastot: Ts: Os. Perksalo Tim, Krh/JR 40. Tehtävät: Krh-johtaja. Osanotto taisteluihin: Ts: Pelkosenniemen ja Savukosken taistelut. Haavoittui 23.12.1939 Savukoskella reiteen. Hän jäi kentälle 40 asteen pakkaseen vuorokaudeksi. Molemmat jalat oli amputoitava

polvien alapuolelta. Muutti Raaheen 9.12.1972.

LASSILA, Onni Olavi

rakennusmestari
s. 2.7.1923 Siikajoki
I pso v.-47 *Terttu Kaarina o.s. Vikiö*
s. 30.5.1928
Lapset: *Heikki Tapio Johannes -48, Tauno Olavi -52, Teuvo Sakari -58*
II pso v.-62 *Vieno Viola o.s. Hyvärinen*
s. 11.3.1936 Piippola
Lapset: *Kari Olavi -62, Anne Elisabeth -63*

Sotilasarvo: Alikersantti -68. Joukko-osastot: Js: HTK 11, 10/JR 11, KrhJ/III/JR 11. Tehtävät: Ki-väärinmies, tähyestäjä. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan suunta. Haavoittui 19.7.1943 Uhtuan Munakukkulalla. Kotiutettiin 31.5.1944. Muutti Ouluun 1.8.1950, ja tuli takaisin Siikajoelle 14.11.1966.

LASSILA, Uno Kalervo

maanviljelijä, autoilija
s. 15.12.1918 Siikajoki k. 13.10.1983 Oulu
pso v.-44 *Vieno Ingrid o.s. Savolainen*
s. 15.7.1917 Haminalahti k. 19.1.1995 Raahe
Lapset: *Seppo Kalevi -44, Soile Sisko Kaarina -46, Markku Antero -48, Juha Jouni Eerik -51, Matti Sakari -54, Hannu Ensio -54, Pirjo Annikki -55*

Sotilasarvo: Kersantti -42, ylikersantti -68. Joukko-osastot: 4/Er.P 36, Krh.K/JR 11, 24.Tal.K, 24 Vaat.K. Tehtävät: Tykinjohtaja, 120 Krh:n johtaja, varastonhoitaja. Taistelut: Js: Vasovaara, Tetrivaara, Jyväskylä, Karjalan kannas, Kanneljärvi, Heinjoki, Tornion taistelut. Kunniamerkit Vm 2. Kotiutettiin 21.11.1944. Muutti Pattijoelle 24.11.1952.

LASSILA, Väinö Vihtori, s. 25.5.1902, kts. sankarivainajat

LASSILA, Yrjö Johannes

mylläri

s. 18.6.1911 Siikajoki k. 9.1.1981 Espoo

pso v.-38 *Vieno Maria o.s. Teräs*

s. 17.8.1913 Siikajoki k. 4.6.1969 Espoo

Lapset: *Aino Kaarina* -39, *Anna-Maija* -46

Sotilasarvo: Korpraali -44. Joukko-osastot: Js: E/SissiP 3, Jv.Koul.K 18, 46/O/1. Tehtävät: Viestimies. Taistelut: Ts: Vuoksela. Js: Uhtuan suunta, Kiestinki-Louhen radan suunta, Pistojoeki, Syväri, vetäytymisvaihettaistelut Syväri-Pitkäranta, torjuntataistelut Pitkäranta-Lemetti, Kemi-Rovaniemi. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 14.11.1944.

Muutti Pielavedelle 25.5.1949, Kajaaniin 22.1.1951, Ouluun 14.2.1953, Muehokselle 1.10.1954 ja edelleen Espoon suomalaiseen seurakuntaan 1.3.1963.

LASSURI, Väinö Verneri

asemamies

s. 22.7.1919 Siikajoki k. 17.10.1989 Raahe

pso v.-46 *Eila Sylvia o.s. Hourula*

s. 12.10.1923 Nivala

Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: 4/JR 10, HTK 2, Kemin Vart.K. Tehtävät: Kiväärimies. Osanotto taisteluihin: Js: Rukajärvi, Ondajärvi, Pohjois-Suomi. Joutui saksalaisten vangiksi 1.10.1944 Torniossa ja palasi Suomeen vasta 11.10.1945. Kotiutettiin 1.11.1945. Muutti Raaheen 29.3.1947.

LAURUKAINEN, Yrjö Olavi

maanviljelijä

s. 8.5.1919 Siikajoki k. 29.6.1980 Siikajoki

pso v.-53 *Vieno Johanna o.s. Ahola*

s. 20.4.1913 Siikajoki

Lapset: *Veikko* -54

Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: 1/JR31, AV.4, 8/VTR15. Tehtävät: Kiväärimies, vartiomies, tykkimies. Osanotto taisteluihin: Js: Kannaksen, Inkerin ja Siiranmäen taistelut. Punnuksen-Salmenkaidan viivytystaistelut, Äyräpänsillan päätaistelut, Vuosalmen taistelut. Haavoittui 26.8.1941 Rukajärven maastossa sääriluuhun. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 14.11.1944.

LEHISTO, Kauko Johannes

nahkuri

s. 2.5.1920 Lumijoki k. 2.9.1994 Oulu

Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: Krh.K/JR 11, 24.EIK, 12.K.Hev.S, TäydP 3, 3.D, 3/ErP13.

Tehtävät: Kiväärimies, ajomies, hevostenhoitaja.

Taistelut: Js: Vasovaara-Latvajärvi-Vuokkiniemi,

Ponkalahti, Vuoninen, Pistojoeki, Korpivaara, Tet-

rivaara, Uhtuan ja Jyvälahden suunnan taistelut. Ko-

tiutettiin 25.11.1944. Tuli Lumijoelta Siikajoelle

14.10.1933 ja muutti Ouluun 30.6.1952.

LEHISTO, Vilho Aleksanteri

kauppias

s. 4.11.1921 Lumijoki

pso v.-48 *Betty o.s. Perttu*

s. 9.8.1921 Pudasjärvi k. 9.7.1994 Oulu

Lapset: *Ensio Kalervo*-49, *Aino Sinikka* -51, *Markku Juhani* -57

Sotilasarvo: Korpraali -43, alikersantti -68. Jouk-

ko-osastot: 9/JR 31. Tehtävät: Ryhmänjohtaja, so-

tavaruskirjanpitäjä ja talous-au. Osanotto taistelui-

hin: Js: Rukajärvi, Maaselän suunta, Perälahti, Ää-

nisen niemi, Hiisjärvi, Poventsa, Karhumäki, Män-

tyselkä, Juustjärvi, Suojärvi, Ägläjärvi, Tolvajärvi,

Hylkysyrjä, Pohjois-Suomen valtaus. Kotiutettiin 25.11.1944. Tuli Lumijoel-

ta 14.10.1933 ja muutti Pudasjärvelle 14.10.1947, Kokkolaan 10.1.1953 ja

edelleen Ouluun 16.5.1956.

LEHMUSKARI, Kaarlo Matti

sekatyömies

s. 9.8.1907 Siikajoki k. 27.8.1988 Oulu

pso v.-29 *Katri o.s. Lahdenperä*

s. 28.1.1911 Siikajoki k. 30.12.1988 Oulu

Lapset: *Aimo Kalevi* -30, *Pauli Matias* -32, *Taimi Tuulikki* -35, *Raili Kyllikki* -37

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Krh.K/JR

26, 1/SissiP 3, EsikK/JR 101, 2/Er.P 21, PionP 25.

Tehtävät: Kiväärimies. Taistelut: Js: Vuoksela-Vuo-

salmi-Uhtuan suunta, Kiestinki-Louhi suunta, Va-

usjärvi. Haavoittui 21.8.1941 Kiestingissä. Kotiu-

tettiin 19.11.1944. Muutti 1946 Oulujoelle ja edel-

leen Ouluun v. 1951.

LEHMUSTIE ent. **LINDQVIST,**
Kaarlo Ilmari

maatyömies
s. 27.6.1923 Siikajoki

Sotilasarvo: Korp-raali -68. Joukko-osastot: E/HTK 8, Täyd.P/HTK 3, E/JR 3, 44.RP 3. Tehtävät: Kiväärin mies. Osanotto taisteluihin: Js: Syväri sillanpääasema torjuntataistelut. Kotiutettiin 27.11.1944.

LEHVONEN, Arvo Olavi

maanviljelijä
s. 21.1.1917 Sortavala k. 14.6.1962 Siikajoki
pso v.-47 *Lahja Elviira o.s. Hartikainen*
s. 11.12.1925 Harlu

Lapset: *Seija Tuulikki -48, Simo Sulo Olavi -51, Lahja Sinikka -53, Seppo Sakari -60, Satu Orvokki -62*

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: 2/ItR 1, It-Ptri. Js: AKK, IT-Ptri, 48.Kev. It-Ptri. Tehtävät: Kev.it-tykin suuntaaja. Osanotto taisteluihin: Kenttä-armeijan II AU:n it-joukkuessa Nossolan ja Karjalan kannaksen taisteluissa, Kemin taistelut. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 20.11.1944. Muutti Siikajoelle 1946.

LEHVONEN, Kalevi Rafael

maanviljelijä
s. 12.11.1924 Harlu k. 16.10.1979 Siikajoki
pso v.-49 *Laina Sofia o.s. Hannila*
s. 28.3.1922 Siikajoki

Lapset: *Tuomo Toivo Kalevi -49, Leena Marjaana -57*

Sotilasarvo: Korp-raali -68. Joukko-osastot: Laat.R.Pr, Ään. R.Pr, RJP 1. Tehtävät: Suorittanut sodanaikaista nostomiespalvelua ajan 10.3.1943-31.12.1943 kiväärinmiehenä. Osanotto taisteluihin: Js: Äänisjärven rannikopuolustus, Suojun viivytystaistelut. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin varusmiespalvelun päätyttyä 30.11.1944.

LEINONEN, Kalle Viljami

maanviljelijä
s. 14.10.1920 Kuusamo k. 14.5.1998 Siikajoki
pso v.-47 *Sylvi Maria Vilhelmiina o.s. Hiitola*
s. 6.10.1921 Raahe k. 6.12.1997 Siikajoki

Sotilasarvo: Korp-raali -68. Joukko-osastot: 11.Tyk.K/III AK. Tehtävät: Pst-tykkimies, kiväärin mies. Osanotto taisteluihin: Js: Sohjana, Kakkosalmi, Kiestingin valtaustaistelut, Kapustajoki, Jeltijärvi, Louhen suunnan torjuntataistelut, Maa-selkä, Ihantalan ratkaisutaistelut, Pohjois-Suomi. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 15.11.1944. Muutti Siikajoelle Lumijoelta 1948.

LIAKKA, Juho Pentti

sekatyömies
s. 26.9.1899 Alatornio k. 5.7.1960 Siikajoki
pso v.-46 *Aino Mirjam o.s. Tammi*
s. 30.4.1909 Suomusjärvi

Sotilasarvo: Jääkäri. Joukko-osastot: T.V.K, 9.Tien.H.K, III/JR 12, 1/Linn.Psto 6. Tehtävät: Tienhoitomies, kiväärin mies. Osanotto taisteluihin: Lakijärven suunnan puolustusvaihe 19.3.-7.4.1942. Kotiutettu 27.5.1942.

LIIMATAINEN, Jorma Antero

opettaja
s. 10.4.1925 Oulu
pso v.-50 *Elli o.s. Kurttila*
s. 6.11.1927 Oulu

Lapset: *Veikko Antero -52, Pentti -59*

Sotilasarvo: Korp-raali -44. Joukko-osastot: Vapaaehtoisena ajan 26.6.-10.10.1941 5128:ssa taistelulähetinänä. Suoritti sodanaikaista nostomiespalvelua ajan 13.4.1943-31.12.1944 osastoissa 2/Er.Ptri/TKK 3, KTR 16, RaskasPsto 16 radiomiehenä. Osanotto taisteluihin: Uhtuan, Karjalan kannaksen ja Pohjois-Suomen taistelut. Kunniamerkit: Vm 2. Vapautettu 24.1.1946 varusmiespalvelun päätyttyä. Perhe muutti Siikajoelta 31.7.1951 Ouluun.

**LITHOVIUS ent. OTSAMO,
Esko Johannes**

s. 14.4.1926 Lumijoki k. 12.6.1996 Karkkila
pso v.-71 *Janina Teresa o.s. Trzcina'ska*
s. 22.6.1947 Kozlow Szlachecki, Puola

Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: 3./Jv. Koul.K 25, Rjk/Jv.Koul.K 1. Tehtävät: Suorittanut sodanaikaista nostomiespalvelua ajan 23.2.-10.10. 1944 kiväärimiehenä. Kotiutettu 10.10.1944. Tuli Siikajoelle 1948 Lumijoelta ja muutti 1953 Ouluun.

LOPPI, Eero Tapio, s. 29.9.1918, kts. sankarivainajat

LOPPI, Esko

maanviljelijä, autonkuljettaja
s. 23.1.1914 Jaakkima k. 13.9.1986 Tyrnävä
pso v.-54 *Tuovi Taimi Tellervo o.s. Kylén*
s. 8.8.1926 Tyrnävä
Lapset: *Eila Inkeri -46, Matti Juhani -54*
Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: III/Tyk.K/JR15, KKK/Kev.Os.5. II/15Pr, Huoltok/15Pr. Tehtävät: Moottoripyörälähetä, autonkuljettaja. Osanotto taisteluihin: Ts: Summa, Suoranta, Somme, Näykkijärvi, Viipuri, Tammisuo. Js: Nänäpalo, Isoselänlaki, Tuorevaara, Nuottavaara, Voittojoki, Alavihmajoki. Kotiutettiin 15.11.1944. Muutti Tyrnävälle 1957.

LOPPI, Kauko Kullervo, maanviljelijä

s. 26.3.1916 Jaakkima
pso v.-51 *Hillevi Oili Elisabet o.s. Mertelä*
s. 11.5.1932 Kalajoki
Lapset: *Eero Kauko Kullervo -52*
Sotilasarvo: Kersantti -44, ylikersantti -68. Joukko-osastot: Ts: 2KKK/JR33. Js: Sissi P3, E/HTK11. Tehtävät: Mittaus-au, ryhmänjohtaja. Osanotto taisteluihin: Ts: Pasuri, Salmenkaita, Kaskiselkä. Js: Uhtua, Kiestinki, Louhen suunta. Haavoittui 7.11.1941 Kiestingissä. Kunniamerkit Vm 2, Vm 1. Kotiutettiin 29.11.1944 Tyrnävälle.

LUKKARILA, Heikki Aleksander

s. 20.3.1914 Siikajoki

Sotilasarvo: Alikersantti -68. Joukko-osastot: Krh.K/JR 26. Tehtävät: Taistelulähetä. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuoksela. 16.6.1941 vapautusmääräys Valtion Rautateiden palvelukseen. Muutti Siikajoelta 31.3.1932 Hailuotoon.

LUKKARILA, Matti Viljami

suutari, maanviljelijä
s. 5.2.1905 Siikajoki k. 21.5.1975 Siikajoki
pso v.-46 *Elsa Maria o.s. Soronen*
s. 20.11.1923 Hailuoto k. 5.4.1965 Siikajoki
Lapset: *Heikki Juhani -47, Leena Kaarina -48, Liisa Anneli -49, Lauri Antero -51, Eero Kalevi -53, Pentti Kalervo -54, Lea Annikki -57, Vuokko Leila Mirjami -62*

Sotilasarvo: Jääkäri. Joukko-osastot: Ts: Os.Perksalo/Tap.Oulun p.t. Js: 17 Tal.K (5232). Tehtävät: Hyrynsalmella muonittaja, hevosties, suutari. Kotiutettiin 30.4.1942.

LUNKI, Aarne Alfred

työmies
s. 19.8.1911 Siikajoki
pso v.-46 *Anna-Liisa o.s. Kinnunen*
s. 4.1.1922 Joroinen

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts: JR26/KrhK. Js: SissiP 3, 25/Erh RK. Tehtävät: Keittömies, ajomies. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuoksela. Js: Uhtua, Kiestinki, Melkjärvi, Niska. Loukkaantui 2.8.1944 Luumäellä. Kotiutettiin 30.11.1944. Muutti Joroisiin 1948.

LUNKI, Erkki Albert

liikemies, autoilija
 s. 15.7.1913 Oulu k. 17.7.1986 Kiiminki
 pso v.-41 *Taimi Johanna o.s. Kannainen*
 s. 25.9.1920 Kiiminki
 Lapset: *Teuvo -43, Hilikka -48, Timo -48, Terttu -50*
 Sotilasarvo: Korpraali-68. Joukko-osastot: KrhK/JR26, E/PionP15, 8.TienhK. Tehtävät: Krh-ammusmies, autonkuljettaja, aseellinen tienhoitopioneeri. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuoksela, Vuosalmi. Js: Uhtua-Kiestinki suunta, Karjalan kannas, pohjoinen rintama. Kotiutettiin 23.11.1944. Muutti Kiiminkiin.

LUNKI, Lauri Heikki

varastomies
 s. 5.5.1923 Siikajoki k. 14.4.1985 Pattijoki
 pso v.-53 *Elina Naimi o.s. Tuomela*
 s. 1929
 Lapset: *Riitta Hannele -53, Markku -63*
 Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: E/HTK.8, KrhK/JR5. Tehtävät: Krhj-tulenjohtomies. Osanotto taisteluihin: Js: Maaselkä, Leipäsuo, Summa, Näätälä, Kaipola Kotiutettiin 18.11.1944. Muutti Raaheen 1951.

LUNKI, Toivo Johannes, s. 1.5.1910, kts. sankarivainajat
LUNKI, Yrjö Olavi, s. 21.9.1920, kts. sankarivainajat

LÄNKINEN, Jaakko Henriikki, mv.

s. 12.12.1909 Siikajoki k. 3.9.1997 Siikajoki
 pso v.-33 *Anna Sofia o.s. Paakkari*
 s. 25.3.1910 Siikajoki k. 20.2.1994 Siikajoki
 Lapset: *Pentti -30, Martti -33, Kalevi -36, Kirsti -38, Jaakko -39, Taisto -43, Tauno -45, Kauko -47, Eeva -48, Sirkka -50*
 Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: 1.KKK/JR 26, Kev.Os. 5, 5/JR 12, Er.P 3, 27.AVarK. Tehtävät: Patruunankantaja, kp-mies. Osanotto taisteluihin: Ts: Muolaa, Vuoksela. Js: Tiiro, Tuhkaputana, Kananainen, Sohjanan ylitys, Kiestinki-Louhi, Lohilahti, Louhi maantie 23 km läpimurtotaistelu, Lakijärven suunnan puolustusvaihe. Kunniamerkit: Vm 1. Kotiutettiin 24.11.1944.

telu, Lakijärven suunnan puolustusvaihe. Kunniamerkit: Vm 1. Kotiutettiin 24.11.1944.

LÄNKINEN, Kaarlo Johannes

työmies
 s. 29.7.1907 Lumijoki k. 28.10.1963 Siikajoki
 pso v.-32 *Tyyni Elviira o.s. Tuohino*
 s. 16.6.1904 Lumijoki
 Sotilasarvo: Sotamies: Joukko-osastot: Ts: 7/JR 26. Js: SissiP 3. Sv-leiri 19. Tehtävät: Kiväärinmies, vartiomies. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuoksela, Vuosalmi. Js: Uhtua, Kiestinki Karjalan kannas, Syväri, Kemi. Haavoittui 1941 vasempaan jalkaterään. Kotiutettiin 30.11.1944. Muuttivat Siikajoelle 9.1.1953.

LÄNKINEN, Martti Verner, s. 19.1.1918, kts. sankarivainajat

LÄNKINEN, Niilo Pietari, kalastaja

s. 26.8.1914 Siikajoki
 pso v.- 36 *Selma Katariina o.s. Törmälä*
 s. 3.4.1911 Siikajoki
 Lapset: *Eero -39, Einari -45, Leila -47*
 Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: Krh.K/JR 26, SissiP 3, 1Krh.J/15.Pr. Tehtävät: Krh-puheenlinniamies, ajomies. Osanotto taisteluihin: Ts: Vuoksela, Vuosalmi. Js: Uhtuan suunta, Kiestinki radan suunta, Kiestingin pohjoispuolen puolustustaistelut, Länsi-Syväri, Gorga, Uuksujärven maasto, Kemi. Kotiutettiin 20.12.1944.

MAARALA, Toivo, kirvesmies

s. 8.7.1915 Piippola k.14.8.1974 Kalvola
 pso v.-41 *Eulia Esteri o.s. Ketelimäki*
 s. 4.3.1921 Alavus k. 1.5.1994 Parainen
 Lapset: *Ritva Anneli -42, Pirkko Kyllikki -44, Heikki Toivo Antero -47, Riitta Susanna -49, Eero Kullervo -52, Marja-Leena -54, Jorma Juhani -55, Tarja Hannele -60, Ari Jaakko Tapani -63, Vesa Matti -65*
 Sotilasarvo: Korpraali -40. Joukko-osastot: 1/JR 40, VP 10. Tehtävät: Pk-ampuja, kirkasjohtomies. Taistelut: Ts: Pelkosenniemi-Savukoski-Säkkijärven taistelut. Haavoittui 6.3.1940 Säkkijärvellä. Kunniamerkit Vm 2. Kotiutettiin 25.11.1944.

MAHLAVUO, Reino Olavi

metsätyömies

s. 25.2.1922 Vahviala k. 3.4.1986 Iitti

Sotilasarvo: Korpraali -69. Joukko-osastot: 8/JR 35, II/JR 35. Tehtävät: Kk-mies, kiväärimies, ajomies. Osanotto taisteluihin: Js: Maaselkä, Poventsa, Stalin-kanava, Ihantalan puolustus- ja ratkaisutaistelut. Kotiutettiin 14.11.1944.

MAHLAVUO, Veikko Kalevi

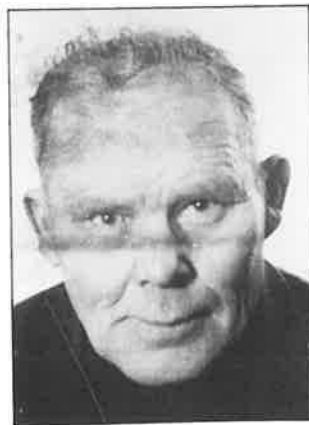
kirvesmies

s. 24.1.1924 Vahviala

pso v.-53 Hulda Matilda Hille o.s. Iisakka

s. 1.5.1924 Kittilä

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: E/HTK 11, KrhK/JR 53. Tehtävät: Suorittanut sodanaikaista nostomiespalvelua ajan 27.10.1942-31.12.1943 tj-miehenä, krj-tähystäjänä. Osanotto taisteluihin: Js: Noskuan-Vuoksen lohko, Uhtuan suunta, Uhtuan länsipuolen puolustustaistelut, 3D:n torjuntataistelut Harjulan lohkolla, Länsi-Kannas, Heinjoen suunta, Karjalan kannas, Tornion-Rovaniemen-Kittilän taistelut. Kotiutettiin 30.11.1944.

MAJAVA, Aarne Artturi

maanviljelijä

s. 5.11.1908 Siikajoki k. 8.11.1971 Siikajoki

pso v.-37 Vieno Sofia o.s. Turpeenoja

s. 8.4.1914 Siikajoki k. 13.2.1991 Raahe

Lapset: Eero Juhani -37, Paavo Aleksi -41, Mirja-Liisa -47, Marja-Leena -47, Kirsti Kaarina -52

Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: Krh.K/JR 26, SissiP 3. Tehtävät: Krh-puhelinmies, krh-viestimies. Osanotto taisteluihin: Ts ja Js: Uhtuan suunta, Kiestingin ja Louhen suunnat, Vuoksela. Kotiutettiin 16.11.1944.

MAJAVA, Aimo Antti Einari

maanviljelijä

s. 29.11.1919 Siikajoki k. 5.12.1965 Raahe

pso v.-47 Helvi Laura Sofia o.s. Paakkari

s. 7.3.1921 Siikajoki

Lapset: Kyösti Antero -50, Kalevi Johannes -51,

Eero Viljam -53, Martti Paavali -56

Sotilasarvo: Alikersantti -41. Joukko-osastot: ItR1,

312 It.Ptri, Krh.K/JR 11, HTK 12. Tehtävät: Krh-

johtaja, tj-au. Taistelut: Js: Vasovaara-Latvajärvi,

Vuokkiniemi-Ponkalahti, Vuoninen-Pistojoeki,

Korpivaara-Jyvälahden suunnan taistelut, Kivenna-

pa, Muolaanjoki, Heinjoen pohjoispuolen taistelut.

Haavoittui 1.10.1941 Jyvälahdessa ja 26.6.1944 Heinjoella. Kunniamerkit Vm

2. Kotiutettiin 30.11.1944. Muutti Raaheen 1963.

MAJAVA, Hertti Paavali, maanviljelijä

s. 13.1.1910 Siikajoki k. 19.12.1981 Raahe

pso v.-43 Milka Marjatta o.s. Joensuu

s. 5.3.1918 Pattijoki

Lapset: Anneli -43, Veikko -45, Olavi -46, Tapio

-49, Hilka -49, Pekka -50

Sotilasarvo: Ylikersantti -42, vääpeli -68. Joukko-

osastot: Ts: JR 40. Js: SissiP 3. Tehtävät: Pk-am-

puja, ryhmänjohtaja. Taistelut: Ts: Salla, Saija, Vii-

purinlahti. Js: Uhtuan-Kistingin suunta, Louhen

suunta. Haavoittui 7.3.1940 Viipurinlahdella luodista

vatsaan ja reiteen ja 26.4.1942 Louhen suunnalla käy-

dyissä taisteluissa. Kunniamerkit Vm 2 ja Vm 1.

MALMIHUHTA ent. MALMSTRÖM,

Olavi Iisakki, kirvesmies

s. 4.6.1924 Lumijoki k. 21.1.1994 Kiiminki

pso v.-48 Aino Maria o.s. Räisänen

s. 26.10.1928 Kiiminki

Lapset: Marja-Liisa -48, Pirkko Annikki -54, Eero

Olavi -56, Pirjo Riitta Hannele -58

Sotilasarvo: Korpraali -44. Joukko-osastot: 3/JR 53.

Tehtävät: Kp-mies. Taistelut: Uhtuan suunta, 3.D:n

torjuntataistelut Karjalan kannaksella, Sahakylä 9.

-14.6.1944, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Nosku-

an-Vuoksen-lohko, Vuosalmi 22.6.-31.7.1944 ja

18.-21.8.1944, Tornio, Rovaniemi, Kittilä 3.10.-

30.10.1944. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 20.11.1944. Muutti 1.5.1941

Lumijoelle ja edelleen 12.1.1948 Kiiminkiin.

MALMSTRÖM, Yrjö Johannes**(Hannes)**, suutari

s. 12.1.1910 Lumijoki k. 24.9.1996 Siikajoki

pso v.-36 *Milka Agneeta o.s. Karinkanta*

s. 22.9.1910 Hailuoto k. 23.3.1990 Siikajoki

Lapset: *Lilja -36, Pentti -43, Veijo -52*

Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: Ts:

10.TienK.K. Js: 1/SP 3, 13/JR 4. Tehtävät: Tien-

korjauskomppanian työmies, tarkka-ampuja, suu-

tari. Osanotto taisteluihin: Ts: Tolvajärvi, Uuku-

Sammatus, Säntämä, Nurmoila, Varloi, Pultsoila,

Koivuselkä. Js: Uhtua, Kiestinki, Länsi-Syväri, Tor-

nio, Rovaniemi. Kotiutettiin 17.11.1944.

MATINHEIKKI, Kalle

poliisi, kauppias

s. 23.10.1895 Siikajoki k. 16.1.1964 Siikajoki

pso v.-44 *Aino Maria o.s. Heikkilä*

s. 22.1.1914 Siikajoki k. 25.9.1997 Siikajoki

Jatkosodan aikana työkomennuksella tekemässä mm. rautatietä Sallassa ja Kemijärvellä. Hän oli ammatiltaan poliisi ja oli poliisin tehtävissä Oulussa ja Raahessa vuosina 1920 - 1932. Myöhemmin kauppiana Siikajoen Merikylässä.

MATTILA, Pertteli Sanfrid

työmies

s. 23.11.1902 Salo emäsrk k.19.7.1970 Siikajoki

Sotilasarvo: Rakuuna. Joukko-osastot: I/JR 40, JR 32. Tehtävät: Ajomies. Osanotto taisteluihin: Ts: Pelkosenniemi, Savukoski, Sallan suunta, Vilajoki. Js: Vuoninen, Pistojoen, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsi- ja pohjoispuoli. Kotiutettiin 10.2.1942. Tuli Siikajoelle Pattijoelta 1943.

MAUNULA, Ahti Kullervo

maanviljelijä, suntio

s. 27.3.1923 Siikajoki k. 28.2.1971 Siikajoki

pso v.-50 *Anna Elisabet o.s. Impola*s. 23.10.1920 Siikajoki. Lapset: *Tapani -51, Matti**-54, Riitta -56, Pertti -58, Yrjö -61*

Sotilasarvo: Alikersantti -42, ylikersantti -68. Jouk-

ko-osastot: HTK 8, 1/JR 33. Tehtävät: Kivääriryh-

män johtaja. Taistelut: Js: Salmijärvi, Salmijoki

17.6.1943-9.12.1943. Katosi Seesjärven pohjois-

puolen maastoon 30.1.1944 joutuen vangituksi.

Haavoittui taistelussa, joka käytiin vangiksijoutu-

misen yhteydessä. Kotiutettiin 14.12.1944.

MAUNULA, Antti Olavi

maanviljelijä

s. 4.9.1916 Siikajoki k. 26.9.1985 Siikajoki

pso v.-42 *Vilma Synnöve o.s. Väyrynen*

s. 1.9.1921 Taivalkoski k. 18.9.1996 Siikajoki. Lap-

set: *Tuula Irene -43, Eija Maija Marjatta -50, Han-**nu Olavi -53, Raija Riitta Irene -55, Marja Helee-**na -58, Raimo Juhani -60*

Sotilasarvo: Korpraali -39. Joukko-osastot: Krh.K/

JR 64, Krh.J/SissiP 3, 3/I/15.Pr. Tehtävät: Ammus-

mies, krh.tj-tähystäjä. Taistelut: Ts: Suomussalmi,

Raate. Js: Kiestinki-Uhtua, Pääjärven suunta, Län-

si-Syväri, Sammatus, Vitele, Rajakontu, Salmi,

Uuksukylä, Pitkäranta. Haavoittui 9.7.1944 Pitkärannassa luodista selkään.

Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 14.11.1944.

MAUNULA, Juho Vilho

työmies

s. 11.7.1907 Siikajoki k. 25.3.1991 Siikajoki

pso v.-35 *Laina Kustaava o.s. Murisoja*

s. 29.10.1913 Haapajärvi k. 19.6.1973 Siikajoki

Lapset: *Eila Kaarina -36, Salme Annikki -38, Mirja Marjatta -39, Eero Juha-**ni -41, Mauno Henrikki -43, Kaisu Heleena -44, Laina Anna-Maija -47, Jor-**ma Mikael -49*

Sotilasarvo: Korpraali -28. Joukko-osastot: 1 kkk/JR 26, Er.SissiP 3, HTK, 2/

III/AK, Tien HK, Pion P 34, 2. Silta K. Tehtävät: Patruunankantaja, ryhmän-

johtaja, tienrakentaja, pioneeri. Osanotto taisteluihin: Muolaa, Vuoksela, Soh-

janan ylitys, Kiestingin torjuntataistelut. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin

6.11.1944.

MAUNULA, Kaarlo Olavi, maatyömies
s. 23.5.1922 Siikajoki k. 12.12. 1992 Turku
I pso v.-45 *Aune Matilda o.s. Stenius*
s. 7.9.1924 Pudasjärvi k. 9.12.1981 Tampere
Lapset: *Leo Uolevi* -45 kuollut -70, *Marja-Leena* -49
II pso v.-51 *Sirkka Kyllikki o.s. Määttä*
s. 23.9.1926 Oulu k. 20.4.1954 Oulu
Lapset: *Esa Olavi* -53
Sotilasarvo: Sotamies. Joukko-osastot: 3.D, Krh.K/JR 11. Tehtävät: Krh-mies. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan länsipuoli, Kiestinki, Ahvenlahti, Kannaksen taistelut, Tornion valtaus. Kunniamerkit: Vm 2. Kotiutettiin 18.11.1944.

MAUNULA, Kaarlo Paavali
muurari
s. 21.1.1912 Siikajoki k. 20.9.1979 Siikajoki
pso v.-33 *Ilta Tuulikki o.s. Makkonen*
s. 6.9.1913 Raahe k. 15.12.1993 Siikajoki
Lapset: *Tytti Sanelma* -36, *Tauno Juhani* -40

Joukko-osastot: E/Täyd.P 8, 13.S.Auto.J, JR 1, 3/Er.P 20. Tehtävät: Kiväärinmies, auton apumies. Kotiutettiin 16.11.1944.

MAUNULA, Kalle Eemeli
suutari, maanviljelijä
s. 21.9.1902 Siikajoki k. 31.3.1983 Siikajoki
pso v.-30 *Tyyni Elisabet o.s. Haikara*
s. 22.8.1896 Siikajoki k. 1.11.1977 Siikajoki
Lapset: *Matti Kaarlo* -36

Sotilasarvo: Kaartilainen. Joukko-osastot: Ts: Os.Perksalo/Tap, JR 40. Tehtävät: Ajomies. Osanotto taisteluihin: Ts: Pelkosenniemi, Savukoski, Joutsijärvi, Märkäjärvi, Vilajoki. Kotiutettu 14.5.1940.

MAUNULA, Väinö Fredrik

pienviljelijä
s. 24.12.1899 Siikajoki k. 14.11.1940 Siikajoki
pso v.-28 *Iida Katariina o.s. Viitanen*
s. 22.5.1907 Siikajoki
Lapset: *Ella Esteri* -29, *Lea Katariina* -30, *Pentti Väinö Ilmari* -33, *Aaro Juhani* -35, *Olli Kustaa* -38, *Sirkka Marjatta* -40

Sotilasarvo: Jääkäri. Joukko-osastot: P.J.P, 8/11. Os. Palmqvist, IV AK/84. Tehtävät: Ajomies. Kotiutettiin 25.4.1940.

MEHTOMAA, Esko Matias

kirvesmies
s. 30.6.1924 Paavola k. 3.8.1986 Siikajoki
pso v.-50 *Klaara Lyydia o.s. Hautamäki*
s. 10.8.1927 Alavus
Lapset: *Pirjo Anneli* -51, *Lauri Esko Juhani* -55, *Jouni Veli Matias* -66

Sotilasarvo: Korpraali -68. Joukko-osastot: HTK 11, 3.DE, Kol./JR 11. Tehtävät: Suoritti sodanaikaista nostomiespalvelua ajan 27.10.1942 - 31.12.1943 kiväärinmiehenä, pk-ampujana ja ajomiehenä. Varusmiesajan 1.1.1944 - 26.10.1944 lähettinä ja ajomiehenä. Osanotto taisteluihin: Js: Uhtuan länsipuoli, Karjalan kannas, Tornio-Tervola-Rovaniemi. Kotiutettiin 28.11.1944.

MERILÄINEN, Eero

autoilija
s. 19.5.1926 Siikajoki
pso v.-47 *Aini Eila Kyllikki o.s. Pietola*
s. 28.3.1926 Siikajoki
Lapset: *Vesa Juhani* -54

Sotilasarvo: Matruusi. Joukko-osastot: 4/Raiv.Os. Tehtävät: Miinanraivauksessa Suomenlahdella 1946.

